

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN BİLİM DALI

**MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE
VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN TÜRKİYE
MUHASEBE STANDARTLARI (TMS/TFRS) İLE
UYUMLULUĞUNUN SAĞLANMASI VE BU LİSE TÜRÜNDE
GÖREV YAPAN MUHASEBE VE FİNANSMAN
ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

ÜMİT SAKALLI

Danışman: PROF. DR. AYTEN ÇETİN

İstanbul, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN BİLİM DALI

**MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE
VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN TÜRKİYE
MUHASEBE STANDARTLARI (TMS/TFRS) İLE
UYUMLULUĞUNUN SAĞLANMASI VE BU LİSE
TÜRÜNDE GÖREV YAPAN MUHASEBE VE
FİNANSMAN ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

ÜMİT SAKALLI

İstanbul, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

İŞLETME Anabilim Dalı MUHASEBE FİNANSMAN Bilim Dalı TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi Ümit SAKALLI'nın MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI (TMS/TFRS) İLE UYUMLULUĞUNUN SAĞLANMASI VE BU LİSE TÜRÜNDE GÖREV YAPAN MUHASEBE VE FİNANSMAN ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 16.11.2018 tarih ve 2018-32/33 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi ...07.../...01.../...2018

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Öğretim Üyesi Adı Soyadı	İmzası
1. Tez Danışmanı Prof. Dr. AYTEN ÇETİN	
2. Jüri Üyesi Doç. Dr. AYÇA AKARÇAY ÖGÜZ	
3. Jüri Üyesi Dr. Öğr. Üyesi ALİ ALTUĞ BIÇER	

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı	: Ümit SAKALLI
Anabilim Dalı	: İşletme
Programı	: Muhasebe Finansman
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Ayten ÇETİN
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans – Ocak 2019
Anahtar Kelimeler	:Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, (IAS/IFRS) Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS), Mesleki ve Teknik Eğitim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL)

ÖZET

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE MUHASEBE EĞİTİMİNİN TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI (TMS/TFRS) İLE UYUMLULUĞUNUN SAĞLANMASI VE BU LİSE TÜRÜNDE GÖREV YAPAN MUHASEBE VE FİNANSMAN ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Küreselleşen dünyada sosyal ve ekonomik değişikliklerin yaşanması ve bilgi teknolojisinin hızla gelişmesi işletmeleri uluslararası alanda yatırım yapmaya yöneltmiştir. Böylelikle, farklı ülkelere yatırım yapan şirketler hem faaliyette bulunduğu ülkelerin muhasebe uygulamalarına hem de kendi ülkelerinin muhasebe uygulamalarına uygun finansal tabloları düzenlemek zorunda kalmışlardır. Bilgi kullanıcılarına doğru ve güvenilir bilgi sunması amacıyla hazırlanan finansal tabloların; ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olması için de muhasebe alanında ortak bir dilin kullanılması zorunlu hale gelmiş ve bu nedenle de Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IAS/IFRS) yayımlanmıştır.

Ülkemizde de Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nun yürürlüğe girmesi ile birlikte Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının birebir Türkçeye çevrilmesi sonucunda oluşan Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/IFRS) Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayınlanmıştır. Bunun sonucunda finansal tablolarda meydana gelen değişiklikler Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL)'nde verilen muhasebe eğitiminde değişikliklerin yapılması zorunlu hale gelmiştir.

Araştırma kapsamında ortaöğretim muhasebe müfredatı üzerine bir araştırma yapılarak, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde muhasebe ve finansman eğitimi kapsamında sunulan ders içeriklerinin yeni muhasebe düzenlemelerinin ihtiyacını karşılayacak düzeyde olup olmadığının incelenmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür.

Bu bağlamda ülkemizde lisans ve lisansüstü düzeyde eğitimi verilen Türkiye Muhasebe Standartlarının ortaöğretim muhasebe eğitiminin temelini oluşturan ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) çerçevesinde müfredatı oluşturulmuş Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe dersleri ile uyumlaştırılması araştırma amacı olarak tasarlanmıştır.

Belirlenen amaca ulaşabilmek adına uluslararası alanda muhasebe standartlarının oluşturulması ve ülkemiz muhasebe sistemine entegre edilmesi yönünde yapılan çalışmalar irdelenerek, ülkemiz mesleki ve teknik eğitim sistemi içerisinde muhasebe ve finansman eğitimi verilen Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin müfredat yapısı incelenmiş, bu öğretim kurumlarında görev yapan muhasebe ve finansman öğretmenlerinin standartlar hakkındaki ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin tepsine yönelik bir anket çalışması yapılarak, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumlaştırılmasına yönelik çözüm niteliğinde bir müfredat önerisi sunulmuştur.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Ümit SAKALLI
Field : Business Administration
Programme : Accounting and Finance
Supervisor : Prof. Dr. Ayten ÇETİN
Degree Awarded and Date : Master – January 2019
Keywords : International Accounting Standards/
International Financial Reporting Standards (IAS/IFRS),
Turkish Accounting Standards (TMS/TFRS),
Vocational and Technical Education,
Vocational and Technical Anatolian High Schools (MTAL)

ABSTRACT

PROVIDING COMPATIBILITY BETWEEN TURKISH ACCOUNTING STANDARTS (TMS/TFRS) AND ACCOUNTING EDUCATION IN VOCATIONAL AND TECHNICAL ANATOLIAN HIGH SCHOOLS AND A STUDY UPON THE ACCOUNTING AND FINANCE TEACHERS WORKING IN THOSE KINDS OF SCHOOL

Social and economic changes in globalizing world and rapidly improving information technology leads business firms to heading for the investments in international field. Therefore, companies making investments in different countries have to regulate the suitable financial tables with financial applications both in the countries they are involved in and in their own countries. Financial tables prepared for offering correct and reliable information for information users need to be understandable and suitable fort the needs, so it is compusory to have a common language in accounting field. That’s why International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards (IAS/IFRS) has been published.

In our country, with Turkish Commercial Code's going into effect, Turkish Accounting Standards/Turkish Financial Reporting Standards (TMS/TFRS) has been published by Public Oversight Institution (KGK) as a result of translation of International Accounting/Financial Reporting Standards into Turkish. That's why, making changes in accounting education in Vocational and Technical Anatolian High Schools (MTAL) has been compulsory with the changes in the financial tables.

In this study, by making a research about accounting curriculum at high schools, it is proper to examine whether course contents given within accounting and financial education in Vocational and Technical Anatolian High Schools are capable of meeting the needs of new accounting arrangements.

In this context it is planned as the purpose of the study to harmonize Turkish Accounting Standards (TMS/TFRS) whose education is given in undergraduate and post graduate with the accounting classes which provides a basis for accounting education in Vocational and Technical Anatolian High Schools whose curriculum has been formed according to General Communique on Accounting System Application (MSUGT).

In order to reach this specific purpose, the curriculum of Vocational and Technical Anatolian High Schools where accounting and financial education is given in the scope of our country's vocational and technical education system has been examined, by examining the studies about making up accounting standards in international field and its integration into accounting system of our country, a suggestion as a solution about harmonization of accounting curriculum in Vocational and Technical Anatolian High School with Turkish Accounting Standards (TMS/TFRS) by making a study of questionnaire to identify the ranks of interest, expectation and awareness of the accounting and financial teachers at these high schools about the standards.

ÖNSÖZ

Araştırmamız kapsamında Türkiye Muhasebe Standartlarının, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde müfredatı oluşturulmuş Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe dersleri ile uyumlaştırılmasına yönelik muhasebe ve finansman öğretmenlerinin, ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin tespiti üzerine bir anket çalışması yaparak Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe öğretim programının TMS/IFRS ile uyumlaştırılmasına ilişkin çözüm önerisi sunulmuştur. Çalışmanın konuyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara yararlı olmasını temenni ederim.

Çalışma konusunun seçiminde ve çalışma süresince ilgi ve desteğini gördüğüm saygı değer danışman hocam Prof. Dr. Ayten ÇETİN'e teşekkür ederim. Kendilerine sunulan anket sorularına kıymetli zamanını ayırıp özen ve samimiyetle cevap vererek araştırma neticesinde doğru sonuçlara ulaşmamıza katkıda bulunan 215 muhasebe ve finansman öğretmenine teşekkürü borç bilirim.

Çalışma boyunca; her zaman yanımda olan, duyduğu güven, gösterdiği sevgi ve verdiği destek ile moral ve motivasyonumun her zaman üst seviyede olmasını sağlayan, araştırma boyunca kendisini hak ettiği ilgi ve sevgiden bir nebze mahrum bırakmama rağmen sabır ve anlayışla sonuca ulaşmam için beni cesaretlendiren, biricik eşim Ema Yılmaz SAKALLI ve oğlum Ömer Ertuğrul SAKALLI'ya; maddi ve manevi her türlü desteği ile arkamda olan ve her zaman şahsımla gurur duyan anneme, babama ve kardeşlerime; mesai şartlarımı çalışmanın sürdürülebilirliği için elverişli hale getiren kurum müdürüm Hakkı AYDOĞAN'a; öğrenim hayatımın ilk gününden, yüksek lisans öğrenimimi nihayete erdiren bu çalışmanın son noktasının konulduğu ana kadar üzerimde hak ve emeği olan tüm öğretmen ve üniversite hocalarıma, ayrıca tüm mesai arkadaşlarıma saygı ve şükranlarımı sunarım.

Ocak, 2019

Ümit SAKALLI

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
GRAFİKLER LİSTESİ	xvii
KISALTMALAR LİSTESİ	xviii
GİRİŞ	1
1. MUHASEBE VE MUHASEBE STANDARTLARINA GENEL BAKIŞ	7
1.1. MUHASEBE KAVRAMI	7
1.2. STANDART KAVRAMI	13
1.3. MUHASEBE STANDARTLARI KAVRAMI	14
1.3.1. Muhasebe Standartlarının Oluşturulması.....	20
1.3.1.1. Yasama Yoluyla Muhasebe Standartlarının Belirlenmesi	22
1.3.1.2. Özel Sektör Düzenleyici Kuruluşları Tarafından Muhasebe Standartlarının Belirlenmesi	24
1.3.1.3. Muhasebe Standartlarını Düzenleme Yetkisinin Kamu Sektörü Tarafından Bir Kuruluşa Devredilmesi Yoluyla Muhasebe Standartlarının Belirlenmesi.....	25
1.3.2. Muhasebe Standartlarının Oluşturulması Yönünde Uluslararası Alanda Gerçekleştirilen Çalışmalar	27
1.3.2.1. Amerika Birleşik Devletleri'nde Gerçekleştirilen Çalışmalar	27
1.3.2.2. İngiltere'de Gerçekleştirilen Çalışmalar	31
1.3.2.3. Almanya'da Gerçekleştirilen Çalışmalar	33
1.3.2.4. Fransa'da Gerçekleştirilen Çalışmalar.....	34
1.3.2.5. Rusya'da Gerçekleştirilen Çalışmalar	35

1.3.2.6. Avrupa Birliği (AB)'nde Gerçekleştirilen Çalışmalar	36
1.3.2.7. Diğer Bazı Ülkelerde Gerçekleştirilen Çalışmalar	38
1.3.3. Muhasebe Standartlarının Türkiye'de Gelişimi	39
1.3.3.1. İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	40
1.3.3.2. Türkiye Bankalar Birliği Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	41
1.3.3.3. Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	41
1.3.3.4. Sigorta Murakabe Kurulu Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	42
1.3.3.5. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	43
1.3.3.6. Maliye Bakanlığı Koordinatörlüğünde Kurulan Muhasebe Standartları Komisyonu Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	44
1.3.3.7. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	45
1.3.3.8. Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar	47
2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİ.....	55
2.1. EĞİTİM, MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KAVRAMLARI	55
2.1.1. Eğitim Kavramı	55
2.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Kavramı	60
2.2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	64
2.2.1. Demografik (Nüfus) Yapı	64
2.2.2. Türkiye'de Eğitim Sistemi	67
2.2.2.1. Serbest (İnformal) Öğrenme	68
2.2.2.2. Örgün (Formal) Eğitim	69
2.2.2.3. Yaygın (Non-Formal) Eğitim	71
2.2.2.4. Eğitim Sisteminin Yapısı	73

2.3. TÜRKİYE’DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	76
2.3.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Gelişim Süreci.....	76
2.3.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı	78
2.3.3. Mesleki ve Teknik Eğitimin Teşkilat Yapısı	79
2.3.3.1. Mesleki Eğitim Kurulu (MEK)	82
2.3.3.2. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK)	83
2.3.3.3. Okul ve Kurum Yönetimi	85
2.3.4. Öğretim Programları.....	85
2.3.5. İşletmelerde Mesleki Eğitim ve Staj Uygulamaları	91
2.3.6. Mesleki ve Teknik Eğitimin Finansman Yapısı.....	93
2.3.7. Mesleki Eğitimin Ortaöğretimdeki Payı.....	94
2.3.8. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Temel Sorunları.....	97
3. TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİ	99
3.1. MUHASEBE EĞİTİMİ KAVRAMI.....	99
3.1.1. Muhasebe Eğitiminin Tanımı.....	99
3.1.2. Muhasebe Eğitiminin Amacı ve Önemi	105
3.1.3. Muhasebe Eğitiminin Gerekliliği	108
3.1.4. Muhasebe Eğitiminin Unsurları	109
3.1.5. Muhasebe Eğitiminin Hedefi ve İçeriği.....	115
3.1.6. Muhasebe Eğitiminden Beklentiler	117
3.2. TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİ.....	120
3.2.1. Muhasebe Eğitiminin Gelişim Süreci.....	120
3.2.2. Muhasebe Eğitiminin Yapısı.....	123
3.2.3. Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi	124
3.2.3.1. Örgün Eğitim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi	125
3.2.3.1.1. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL).....	125
3.2.3.1.2. Çok Programlı Anadolu Liseleri (ÇPL).....	126
3.2.3.1.3. Mesleki Açık Öğretim Liseleri (MAÖL).....	127
3.2.3.2. Çıraklık Eğitiminde Muhasebe Eğitimi	129
3.2.3.2.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri (METEM).....	129

4. MUHASEBE EĞİTİMİ VERİLEN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	132
4.1. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ	132
4.2. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	134
4.3. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN AMAÇLARI	138
4.4. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE UYGULANAN MUHASEBE VE FİNANSMAN EĞİTİM PROGRAMI	139
4.4.1. Muhasebe ve Finansman Alanında Yer Alan Meslek Dalları.....	142
4.4.1.1. Bilgisayarlı Muhasebe Dalı.....	143
4.4.1.2. Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri Dalı.....	143
4.4.1.3. Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı	144
4.4.2. Muhasebe ve Finansman Alanında Yer Alan Dersler	145
4.4.2.1. Ortak Dersler (Genel Kültür Dersleri).....	150
4.4.2.2. Alan ve Dal Dersleri	151
4.4.2.2.1. Alan Ortak Dersleri	153
4.4.2.2.1.1. Mesleki Gelişim Dersi	154
4.4.2.2.1.2. Temel Muhasebe Dersi	155
4.4.2.2.1.3. Standart Türk Klavyesi Dersi.....	156
4.4.2.2.1.4. Ofis Programları Dersi.....	157
4.4.2.2.1.5. Mesleki Matematik Dersi.....	158
4.4.2.2.2. Dal Dersleri	158
4.4.2.2.2.1. Bilgisayarlı Muhasebe Dalı Dersleri	159
4.4.2.2.2.1.1. Genel Muhasebe Dersi.....	159
4.4.2.2.2.1.2. Bilgisayarlı Muhasebe Dersi.....	160
4.4.2.2.2.1.3. Maliyet Muhasebesi Dersi	160
4.4.2.2.2.1.4. Şirketler Muhasebesi Dersi	161
4.4.2.2.2.1.5. Mesleki Yabancı Dil Dersi	162
4.4.2.2.2.2. Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri Dalı Dersleri	162
4.4.2.2.2.2.1. Dış Ticaret İşlemleri Dersi	162
4.4.2.2.2.2.2. Dış Ticaret Muhasebesi Dersi.....	163
4.4.2.2.2.2.3. Dış Ticaret Mevzuatı Dersi.....	164

4.4.2.2.2.4. Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersi	165
4.4.2.2.3. Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı Dersleri	166
4.4.2.2.3.1. Banka İşlemleri Dersi	166
4.4.2.2.3.2. Sermaye Piyasası Kayıtları Dersi	166
4.4.2.2.3.3. Sermaye Piyasası Dersi	167
4.4.4.2.3.4. Finansal Yatırım Dersi	168
4.4.2.3. İşletmelerde Mesleki Eğitim	169
4.4.2.3. Seçmeli Dersler	169

5. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE DERSLERİ İLE TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ ENTEGRASYONU..... 170

5.1. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ GELİŞİMİ	171
5.2. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ UYGULANMASI	174
5.3. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI EĞİTİMİ	176
5.4. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMI İLE TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI UYUMUNUN SAĞLANMASINDA MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRME PROJESİ (MEGEP)	179
5.5. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMINA ENTEGRE EDİLMESİNDE KARŞILAŞILABİLECEK ZORLUKLAR	184
5.6. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMINA ENTEGRE EDİLMESİNDE KARŞILAŞILABİLECEK ZORLUKLARA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	188
5.6.1. Milli Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Yapılması Gerekenler	188
5.6.1.1. Müfredat Çalışmaları	189
5.6.1.2. Öğretmenlerin Eğitimi	190
5.6.1.3. Öğrencilerin Eğitimi	192
5.7. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMINA ENTEGRE EDİLMESİNE MÜFREDAT ÖNERİSİ	193
5.7.1. Genel Muhasebe Dersi Müfredat Önerisi	193
5.7.2. Finansal Tablolar Analizi Dersi	200

5.7.3. Maliyet Muhasebesi Dersi	204
5.7.6. Şirketler Muhasebesi Dersi	208

6. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ MUHASEBE MÜFREDATININ TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI İLE UYUMLULUĞUNUN SAĞLANMASINA İLİŞKİN MUHASEBE VE FİNANSMAN ÖĞRETMENLERİNİN İLGİ, BEKLENTİ VE FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN TESPİTİ VE UYUMLAŞTIRMAYA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ HAKKINDA BİR UYGULAMA..... 213

6.1. YÖNTEM VE METODOLOJİ	213
6.1.1. Amaç ve Kapsam.....	213
6.1.2. Örneklem Seçimi ve Verilerin Toplanması	214
6.1.3. Araştırmanın Varsayımları ve Kısıtları	215
6.1.4. Araştırmanın Yöntemi	215
6.1.4.1. Kişisel Bilgi Formu ve Tanımlayıcı Anket Soruları	216
6.1.4.2. Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki İlgî, Beklenti ve Farkındalık Ölçeği	217
6.1.5. Araştırmanın Modeli.....	217
6.1.6. Araştırma Hipotezleri	218
6.2. VERİ GİRİŞİ VE ANALİZİ	222
6.2.1. Anketin Güvenilirlik Analizi	222
6.3. BULGULAR VE YORUM.....	224
6.3.1. Demografik ve Tanımlayıcı Bulgular	224
6.3.2. Frekans Analizi	226
6.3.5. Ölçek Betimsel İstatistikleri.....	240
6.3.6. Hipotez Testleri	241
6.4. ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI	264
6.5. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	271

7. SONUÇ	276
EKLER	279
KAYNAKÇA	289

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1.1 Muhasebenin Fonksiyonları ve Araçları	13
Tablo 1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS).....	51
Tablo 1.3 Türkiye Muhasebe Standartları (TMS)	52
Tablo 1.4 Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumlar (TFRS Yorum)	53
Tablo 1.5 Türkiye Muhasebe Standartları Yorumlar (TMS Yorum)	54
Tablo 2.1 Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri, Aralık 2015	67
Tablo 2.2 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları	87
Tablo 3.1 Muhasebe Eğitiminin Amaçları	107
Tablo 4.1 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek Programı Muhasebe ve Finansman Alanı (Bilgisayarlı Muhasebe, Dış Ticaret Ofis Hizmetleri, Finans Ve Borsa Hizmetleri Dalları) Çerçeve Öğretim Haftalık Ders Çizelgesi	147
Tablo 4.2 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı (Bilgisayarlı Muhasebe, Dış Ticaret Ofis Hizmetleri, Finans Ve Borsa Hizmetleri Dalları) Çerçeve Öğretim Haftalık Ders Çizelgesi	148
Tablo 4.3 Muhasebe ve Finansman Alanı Başarılması Zorunlu (*) Dersler Tablosu	153
Tablo 4.4 Muhasebe ve Finansman Alanı Ortak Alan Dersleri	153
Tablo 4.5 Mesleki Gelişim Dersi Modülleri	155
Tablo 4.6 Temel Muhasebe Dersi Modülleri	156
Tablo 4.7 Standart Türk Klavyesi Dersi Modülleri.....	157
Tablo 4.8 Ofis Programları Dersi Modülleri.....	157

Tablo 4.9 Mesleki Matematik Dersi Modülleri.....	158
Tablo 4.10 Genel Muhasebe Dersi Modülleri.....	159
Tablo 4.11 Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Modülleri	160
Tablo 4.12 Maliyet Muhasebesi Dersi Modülleri	161
Tablo 4.13 Şirketler Muhasebesi Dersi Modülleri	161
Tablo 4.14 Mesleki Yabancı Dil Dersi Modülleri.....	162
Tablo 4.15 Dış Ticaret İşlemleri Dersi Modülleri.....	163
Tablo 4.16 Dış Ticaret Muhasebesi Dersi Modülleri	164
Tablo 4.17 Dış Ticaret Mevzuatı Dersi Modülleri	165
Tablo 4.18 Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersi Modülleri.....	165
Tablo 4.19 Banka İşlemleri Dersi Modülleri	166
Tablo 4.20 Sermaye Piyasası Kayıtları Dersi Modülleri	167
Tablo 4.21 Sermaye Piyasası Dersi Modülleri.....	168
Tablo 4.22 Finansal Yatırım Dersi Modülleri.....	168
Tablo 5.1 Genel Muhasebe Dersi Müfredat Öneri Tablosu.....	194
Tablo 5.2 Finansal Tablolar Analizi Dersi Müfredat Öneri Tablosu	201
Tablo 5.3 Maliyet Muhasebesi Dersi Müfredat Öneri Tablosu	205
Tablo 5.4 Şirketler Muhasebesi Dersi Müfredat Öneri Tablosu	209
Tablo 6.1 Araştırmanın Hipotezleri.....	219
Tablo 6.2 Ölçek Güvenirlilik İstatistikleri	222
Tablo 6.3 Demografik İstatistikler.....	225
Tablo 6.4 Frekans Analizleri 1	227
Tablo 6.5 Frekans Analizleri 2	230

Tablo 6.6 Frekans Analizleri 3	233
Tablo 6.7 Frekans Analizleri 4	234
Tablo 6.8 Frekans Analizleri 5	237
Tablo 6.9 Frekans Analizleri 6	238
Tablo 6.10 Frekans Analizleri 7	239
Tablo 6.11 Ölçek Betimsel İstatistikleri	240
Tablo 6.12 Ölçek Normal Dağılım İstatistikleri.....	240
Tablo 6.13 Cinsiyete Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	243
Tablo 6.14 Yaş Gruplarına Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	244
Tablo 6.15 Mesleki Kıdem Yıllarına Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	245
Tablo 6.16 Öğretmenlerin Mezuniyet Programlarına Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	246
Tablo 6.17 Üniversitede Alınan Muhasebe Eğitimi Yeterli Bulma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	247
Tablo 6.18 Muhasebe İlgi Düzeyi İle TMS/TFRS İlgi, TMS/TFRS Beklenti ve TMS/TFRS Farkındalık Boyutları Spearman Korelasyon Analizi	248
Tablo 6.19 İş Yeri Tecrübesi Sahibi Olma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	249
Tablo 6.20 Muhasebe Eğitimi Konusunda Yeterli Bilgi Ve Birikime Sahip Olma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti Ve Farkındalık Düzeyleri	250
Tablo 6.21 Türkiye Muhasebe Standartları Kavramını (TMS/TFRS) Duyma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	251
Tablo 6.22 Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Bilgi Düzeyi İle TMS/TFRS İlgi, TMS/TFRS Beklenti ve TMS/TFRS Farkındalık Boyutları Spearman Korelasyon Analizi	252

Tablo 6.23 Mezun Olunan Önlisans ya da Lisans Program/Bölümde Türkiye Muhasebe Standartları Derslerinin Zorunlu Olma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	253
Tablo 6.24 Mezun Olunan Önlisans ya da Lisans Program/Bölümde Seçmeli Türkiye Muhasebe Standartları Derslerinin Alınma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	254
Tablo 6.25 Lisansüstü Eğitimde Türkiye Muhasebe Standartları Derslerinin Alınma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	255
Tablo 6.26 Önlisans, Lisans veya Lisansüstü Eğitimde Alınan Türkiye Muhasebe Standartları Derslerini Yeterli Bulma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	256
Tablo 6.27 Türkiye Muhasebe Standartları Hakkında Hizmetiçi Eğitim ya da Kursa Katılma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	257
Tablo 6.28 Türkiye Muhasebe Standartları Hakkında Hizmetiçi Eğitim ya da Kursa Katılmayı Düşünme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	258
Tablo 6.29 Türkiye Muhasebe Standartları Hakkında Ödev Sunum vb. Yapma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	259
Tablo 6.30 Türkiye Muhasebe Standartları Bilgi Düzeyinin Yeterli Olup Olmadığını Düşünme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	260
Tablo 6.31 Türkiye Muhasebe Standartları İle İlgili Başarılı Bir Öğretici Olduğunu Düşünme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri	261
Tablo 6.32 Türkiye Muhasebe Standartları Üzerinde Yapılan Değişiklikleri Takip Etme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	262
Tablo 6.33 Türkiye Muhasebe Standartları İle İlgili Yayınları Takip Etme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri.....	263

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 2.1: Türk Eğitim Sisteminin Yapısı	74
Şekil 2.2: Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Uygulanan Program Yapısı	90
Şekil 6.1: Araştırma Modeli	218

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa No.

Grafik 2.1: Türkiye Nüfus Projeksiyonu (2013-2075).....	65
Grafik 2.2: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin GSYH'ye Oranı (%)	95
Grafik 2.3: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinden Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne Tahsis Edilen Pay (%)	95
Grafik 2.4: Ortaöğretim Seviyesindeki Mesleki OECD Ülkelerindeki Eğitimin Payı (%)	96
Grafik 2.5: Ortaöğretimde Genel - Mesleki ve Teknik Lise Öğrenci Dağılımı (%).....	97
Grafik 6.1: TMS/TFRS İlgili, Beklenti ve Farkındalık Ortalama Değerleri	242

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AICPA	: American Institute of Certified Public Accountants - Amerikan Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü
AÖL	: Açık Öğretim Lisesi
APB	: Accounting Principles Board - Muhasebe Prensipleri Kurulu
ASB	: Accounting Standards Board - Muhasebe Standartları Kurulu
ASC	: Accounting Standards Committee - Muhasebe Standartları Komitesi
ASSC	: Accounting Standards Steering Committee - Muhasebe Standartları Belirleme Komitesi
ATML	: Anadolu Ticaret Meslek Lisesi
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BİST	: Borsa İstanbul
CAP	: Committee on Accounting Procedure - Muhasebe Prosedürleri Komitesi
CNC	: Le Conseil National de La Comptabilité - Ulusal Muhasebe Konseyi
COAC	: La Compagnie des Commissaires Aux Comptes - Muhasebe Denetçileri Birliği
COB	: La Commission des Operation de Bourse - Borsa İşletmeleri Komisyonu
ÇPAL	: Çok Programlı Anadolu Liseler
ÇPL	: Çok Programlı Liseler
ÇSGB	: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
DRSC	: Deutsches Rechnungs Standarde Comittee - Almanya Muhasebe Standartları Komitesi
ECVET	: European Credit System For Vocational Education And Training - Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kredi Sistemi

FASB	: Financial Accounting Standard Board - Finansal Muhasebe Standartları Kurulu
FOET	: Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflandırması
FRC	: Financial Reporting Council - Finansal Raporlama Konseyi
FRRP	: Financial Reporting Review Panel - Finansal Raporlama Gözetim Heyeti
GSMH	: Gayrı Safi Milli Hasıla
GSYH	: Gayrı Safi Yurt İçi Hasıla
HBÖGM	: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
IAS	: International Accounting Standard - Uluslararası Muhasebe Standartları
IASB	: International Accounting Standards Board - Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
IASC	: International Accounting Standards Committee - Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi
ICAEW	: The Institute of Chartered Accountants in England and Wales - İngiltere ve Galler Yeminli Muhasebeciler Enstitüsü
IFAC	: International Federation of Accountants - Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu
IFRS	: Financial Reporting Standards - Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
ISCED	: International Standard Classification of Education - Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması
İİMEK	: İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu
İMEİGEP	: İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı
İSMMMO	: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KGK	: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
KİT	: Kamu İktisadi Teşekkülleri
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

MAÖL	: Mesleki Açık Öğretim Lisesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	: Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemini Güçlendirme Projesi
MEK	: Mesleki Eğitim Kurulu
METARGEM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi
METEM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri
MSUGT	: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
MTAL	: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
MTEGM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
OECCA	: L'Ordre des Experts Comptables et des Comptables Agrees – Muhasebe Uzmanları ve Yeminli Muhasipler Birliği
OECD	: The Organisation for Economic Co-operation and Development - Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PSLC	: Public Sector Liaison Committee - Kamu Sektörü İrtibat Komitesi
SDK	: Sigorta Denetleme Kurulu
SEC	: Securities Exchange Commission - Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu
SFAS	: Statements of Financial Accounting Standards - Finansal Muhasebe Standartları
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SORP	: Statements of Recommended Practice
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
SSAP	: Statements of Standard Accounting Practice - Muhasebe Standartları Uygulamaları
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TDMS	: Tek Düzen Muhasebe Sistemi
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TFRSY	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları
THP	: Tek Düzen Hesap Planı
TML	: Ticaret Meslek Lisesi

TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TMS/IFRS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TMSK	: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
TMSY	: Türkiye Muhasebe Standartları Yorumları
TSRSB	: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRMOB	: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
IFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UITF	: Urgent Issue Task Force - Acil Konular Görev Grubu
UK	: United Kingdom - Birleşik Krallık
IFRS	: Uluslararası Muhasebe Standartları
IFRS/IFRS	: Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
VUK	: Vergi Usul Kanunu
YKS	: Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

GİRİŞ

Ülkeleri birbirinden ayıran fiziki hudutların önemli ölçüde yok olması ile işletmelerin milletlerarası alandaki iktisadi ve ticari etkinlikleri hız kazanmış ve uluslararası sermaye devinimi artmıştır. Gerek makro ölçekte global ekonomilerde ortaya çıkan krizler, gerekse mikro ölçekte işletmelerde denetim sahasında meydana gelen görevi kötüye kullanmalar, kurallara uygun, gerçekleri gösteren, kaliteli, şeffaf, ortak, anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir finansal bilgiye olan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir.

Ülkeler arasındaki hukuki farklılıklar ile muhasebe ilke ve uygulamalarındaki değişik uygulamalar, uluslararası seviyede mali tabloların düzenlenmesini mecburi hale getirmiştir. Bu yaşananlar uluslararası alanda onaylanmış belirli standartlar gözetilerek muhasebe ve denetim uygulamalarının meydana getirilmesini gerekli kılmıştır.

Muhasebe standartlarının meydana getirilmesine ilişkin birçok gelişmiş ülke çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Ülkelerin muhasebe standartlarının tespitine yönelik yaptıkları çalışmalar birtakım değişiklikler göstermektedir. Ülkedeki mali ve hukuki sistemin yapısı, muhasebe uğraşı alanının gelişmişlik seviyesi, muhasebenin ürettiği bilgileri kullananların eğitim durumu ve yetişmişlik seviyesi, işletmelerin finansman politikası ve iştirak yapısı gibi etmenlerden bu farklılıkları ortaya çıkarmaktadır.

Muhasebe uygulamalarında uluslararası standardizasyonu sağlamayı ve ülkelerarası değişik uygulamaları yok etmeyi hedefleyen Uluslararası Muhasebe Standartları (International Accounting Standard – IAS) / Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (Financial Reporting Standards – IFRS)'nın aktif bir biçimde hayata geçirilmesi, ilk olarak ülkeler ve enternasyonel işletmeler olmak üzere değişik kesimden mensuplara büyük yarar sağlamıştır. Ülkelerin ulusal muhasebe sistemlerini Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyumlaştırabilmeleri ve başarılı bir biçimde uygulamaya dönüştürebilmeleri ile bahsedilen yarar elde edilebilecektir.

Muhasebe standartları ülkemizde devlet önderliğinde gelişim göstermiş, Türk muhasebe mevzuatının hazırlanmasında siyasi ve iktisadi münasebetimizin yoğunluk kazandığı ülkelerden transfer edilen kanunlar ve kanunların aktarıldığı ülke uygulamalarının tesirleri görülmüştür. Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerin muhasebe uygulamalarını yönlendirdiği ülkemizde, ilgili kanun hükümlerinin gereksinimi karşılayamadığı durumlarda, hukuki statü sahibi bazı kuruluşların yönlendirici birtakım çalışmalar gerçekleştirerek, kendi yetki alanına dahil işletmeler için yol gösterdiği gözlenmektedir.

Ülkemiz muhasebe unsurlarının gelişim ve kabullenilmesini temin etmek, muhasebe uygulamalarına esas oluşturacak ulusal standartları tespit etmek ve bildirmek, mali tabloların gereksinimlere cevap verebilen, gerçekleri yansıtan, itimat edilen, dengeli, mukayese edilebilir olmalarını sağlamak, uluslararası muhasebe standartlarına ile tam uyum gösteren ulusal muhasebe standartlarını hazırlamak ve ilan etmek için Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuştur. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board-IASB) ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilen Uluslararası Muhasebe Standartları'nın Türkçe tercümeleleri, 2004 yılı sonunda, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun web sayfasında "ikinci taslak metin" olarak kamuoyunun sunulmuştur.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından 2005 yılı Ocak ayından itibaren Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS) ile tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS); 2007 yılı Mart ayından itibaren de Türkiye Muhasebe Standartları Yorumları (TMSY) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları (TFRSY) Resmi Gazete'de yayımlanmaya başlamıştır.

Muhasebe standartlarının oldukça geniş bir konu olması, kavranması güç, karmaşık ve teknik bilgiler ihtiva etmesi, değişik uygulama alternatiflerini bünyesinde barındırması ve mevcut muhasebe üzerinde hala ekleme ve değişikliklerin devam etmesi

sebebiyle, bilhassa muhasebe standartlarına geçişin ilk yıllarında birtakım zorluklarla karşılaşılması beklenen bir hadisedir.

Türkiye Muhasebe Standartlarının amacı mali bilgileri, gerçeğe en uygun, en doğru ve güvenilir biçimde bilgi kullanıcılarına aktarmanın yanında tüm ülke mali tablolarının herkes tarafından aynı şekilde yorumlanabilmesini temin etmektir.

Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile bilgi bazlı muhasebe anlayışı benimsenerek mevcut uygulamalarda bazı önemli değişiklikler getirmiş vergi bazlı muhasebe anlayışı önemini kaybetmiştir. Gerek ulusal gerekse uluslararası boyutta işletmelerin muhasebe kayıtlarının ve mali bilgilerinin kıyaslanabilirliği bu standartlara uygunluk ile sağlanarak, daha doğru değerlendirmeler yapılabilecektir

Muhasebe çevresindeki yaşanan hızlı ve sürekli değişime mesleki eğitimin devam ettirilmesini geçmişe göre daha mühim hale getirmiştir. Özellikle ulusal düzeyde Türkiye Muhasebe Standartlarının muhasebe uygulamalarına kademeli şekilde entegre edilmesi ile uygulanan muhasebe eğitim programlarının içeriğinin değiştirilmesi ve güncellenmesi gereği hissedilmiştir. Muhasebe mesleğinin gereklerini yerine getiren meslek mensuplarının ve gelecekte muhasebe mesleği içerisinde bulunacak meslek adayı öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında eğitim almaları ve kendilerini bu alanda geliştirmeleri zaruri hale gelmiştir. Muhasebeciye gereken becerileri edindirecek şartların ve öğretim programlarının oluşturulması, bunların fiiliyata geçirilerek sürdürülebilmesi yönünden muhasebe eğitimi önem taşımaktadır.

işletmelerin alacakları kararlara esas oluşturan bilgilerin tanımlanması, meydana getirilmesi, ölçülmesi, işlenmesi, kayda geçirilmesi, gerçeğe uygunluğunun kontrol edilmesi, kolayca anlaşılabilir raporlar vasıtasıyla özet halinde sunulması, tetkik edilmesi ve inceleme sonuçlarından karar almada yararlanılması hususunda ilgili kişi ya da kurumların bilgilendirilmesi ve bu bilgilerden istifade edilmesi için yeteneklerinin geliştirilmesi muhasebe eğitimi olarak ifade edilebilir.

Muhasebe standartları hakkında verilen eğitimler, muhasebe uygulamalarının iyi duruma gelmesini sağlayacaktır. Nitelikli bir muhasebe eğitimi, toplam kaliteyi yükselterek ülkenin kalkınmasına olumlu katkı sağlayacaktır.

İşletme bilgilerini eksiksiz, gerçeğe en uygun, yansız ve nitelikli bir şekilde ifade edebilecek muhasebe elemanlarını ortaöğretim düzeyinde yetiştiren kurum Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL)'dir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri; muhasebe ve finansman, büro yönetimi ve sekreterlik, pazarlama ve perakende, ulaştırma (lojistik), elektrik-elektronik teknolojileri ve bilişim teknolojileri gibi alanlarda kamu ve özel kesimde vazife yapabilecek veya kendi başına iş görebilecek, ana dili dışında bir ya da birkaç dil bilen, kalifiye işgücünün yetiştirildiği ilköğretim sonrası dört yıl eğitim sunan okul türüdür. Araştırmada konu edindiğimiz Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde ağırlıklı olarak muhasebe ve finansman öğretim programı uygulanmaktadır.

Muhasebe ve finansman alanında; işletmelerin kuruluş sürecine ilişkin işlemler, dönem içi faaliyetlerine ilişkin belgelerin bölümlendirilmesi, muhasebe işlemlerinin kayıt, sınıflandırma, raporlama, analiz etme, raporlama, dosyalama ve arşivleme işlemleri, finans ve borsa hizmetleri, gümrük işlemleri, dış ticaret mevzuatı vb yeterliklerin edindirilmesine ilişkin eğitim verilmektedir.

Ortaöğretim muhasebe eğitiminde; uluslararası muhasebe dili olan, yasa ve yönetmeliklerle ülkemizde uygulama alanı giderek genişleyen Türkiye Muhasebe Standartlarını da kapsayan muhasebe bilgisine sahip meslek elemanı yetiştirilmek üzere modüler sistem uygulanmaktadır.

Yerine getirilen programlar ile öğrencilere, öğrenim gördüğü alan ve ortaöğretim sonrası iş göreceği mesleği ile alakalı temel bilgi ve maharetleri edindirmenin yanında, yenilik ve değişime ayak uydurabilen, etrafındaki bireylerle olumlu iletişim sağlayabilen, erişmek istediği hedeflerini saptayarak icraate dönüştürebilen, yaratıcı, ilerlemeye ve tenkite açık ve mesleki yeterliliğe sahip bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmamız Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) çerçevesinde müfredatı oluşturulmuş Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL) muhasebe dersleri ile Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/IFRS)'nin uyumluluğunu sağlamak üzere bu kurumlarda görev yapan muhasebe ve finansman öğretmenlerinin standartlar hakkındaki ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerini tespit etmek ve müfredat önerisi sunmak üzere altı bölümden teşekkül etmektedir.

Çalışmanın birinci bölümünde muhasebe, standart ve muhasebe standartları kavramları hakkında bilgi verildikten sonra muhasebe standartlarının oluşturulmasına yönelik uluslararası alanda yapılan çalışmalar ve standartların ülkemizdeki gelişim sürecine yer verilmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde eğitim, mesleki ve teknik eğitim kavramları açıklanmış, mesleki ve teknik eğitim ile ilgili genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitimin tarihsel gelişimi, amacı, yapısı, öğretim programları ve temel sorunları açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde muhasebe eğitimi kavramı tanımlanarak muhasebe eğitiminin amacı, önemi, gerekliliği, unsurları, hedef ve içeriği ile muhasebe eğitiminden beklentiler açıklanmış, ülkemizde muhasebe eğitiminin tarihsel süreci, yapısı ve muhasebe eğitimi verilen örgün ve yaygın öğretim kurumları hakkında bilgiler verilerek, muhasebe eğitiminde kullanılan öğretim yöntemlerine yer verilmiştir.

Çalışmamızın dördüncü bölümünde ülkemizde ortaöğretim düzeyinde muhasebe eğitimi verilen Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin tarihçesi, amaçları, teşkilat ve finansman yapısı açıklanmış, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde muhasebe ve finansman alanındaki dallar ve uygulanan muhasebe eğitim programı ile bu program bünyesinde okutulan dersler hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Çalışmamızın beşinci bölümünde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatı ile Türkiye Muhasebe Standartlarının uyumlaştırılmasını sağlamak üzere standartların ülkemizdeki gelişimi, uygulaması, eğitimi, derslere entegre edilmesinde karşılaşılan zorluklar ve çözüm önerileri hakkında bilgiler verilmiş ve müfredat önerisinde bulunulmuştur.

Çalışmamızın altıncı ve son bölümünde Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde müfredatı oluşturulmuş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe dersleri ile Türkiye Muhasebe Standartlarının uyumlaştırılmasına yönelik bu okul türünde görev yapan muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin tespiti üzerine bir anket çalışması yapılmış ve elde edilen sonuçlar paylaşılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MUHASEBE VE MUHASEBE STANDARTLARINA GENEL BAKIŞ

1.1. MUHASEBE KAVRAMI

Günümüz ekonomisindeki gelişmeler, işletmelerin ticari işlemlere ilişkin bilgiye olan ihtiyacını arttırmıştır.¹ İşletme sahip ve yönetici sıfatları aynı kişide toplandığında, bilgilerin kaydedilmesi ve izlenmesi önem taşımamaktadır; bu gibi hallerde, çoğu bilgi, işletme sahip ya da sahiplerince hafızada tutularak gerek duyulduğunda kullanılabilir. Ancak işletmeler büyüyüp, etkinlik alanları genişledikçe, işletmenin sahip ve yöneticileri birbirinden ayrılmış, yetkiler farklı kişilerde toplandığı için de nitelikli ve düzenli bilgiye gereksinim duyulmuştur.² Ekonominin önemli bir karar organı olan işletmeler; değer hareketlerini tespit, takip ve yorumlama amacıyla birtakım hesap tekniklerinden faydalanmaktadır.³

İşletmelerdeki aksiyonların çoğu, işletmenin kuruluş biçimi ve büyüklük ölçüsü ne olursa olsun bir kıymet hareketine sebebiyet vermektedir.⁴ İşletmenin varlık ve kaynak oluşumunda değişiklik meydana getiren bu hareketler mali işlemler olarak nitelenir.⁵

---

¹ Sait Yüksel Kaygusuz, Ümmühan Aslan ve Nazlı Kepçe, **Genel Muhasebe 1**, 1. Basım, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2012, s. 3

² Ümit Ataman, **Genel Muhasebe**, Cilt.1, İstanbul: Türkmen Kitabevi, , 2003, s.1,

³ Gülümser Ünkaya ve Sinan Aslan, **Tek Düzen Hesap Planına Göre Finansal Muhasebe**, 1. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2009, s.5.

⁴ Yıldırım Ercan Çalış ve Nur Baran Yıldırım, “Yönetim Raporlama Sisteminde Sorumluluk Muhasebesi: Bir İnşaat İşletmesinin Maliyet Merkezine Yönelik Performans Analizi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2015, Cilt.16, Sayı.1, http://www.iibfdergi.aku.edu.tr/pdf/16_1/3.pdf (20.09.2017), s.30

⁵ Orhan Sevilengül, **Genel Muhasebe**, Genişletilmiş 11. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2003, s.9

İşletmenin varlıklarının, borçlarının ve sermayesinin ne olduğu, parasal ifadesi, nasıl bir değişim geçirdikleri, faaliyetler neticesinde elde edilen ya da kaybedilenlerin neler olduğu hakkında bilgi edinilebilmesi için varlıkların, borçların ve sermayenin tespit edilmesi, başka bir deyişle, ekonomik faaliyetlerin tayin edilmesi, izlenmesi ve sonuçlarının kontrol edilmesi gerekir.⁶

İşletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri, geleceklerine ilişkin kararlar alabilmeleri ve aynı faaliyet alanındaki diğer işletmelerle girecekleri rekabette başarılı olabilmeleri için parasal çok sayıda işlem ve olayın kayıt altına alınması rapor halinde sunulması ve ilgili bilgi kullanıcılarına nakledilmesi icap etmektedir.⁷ İşletmeler, para ile ifade edilebilen etkinlikleri üzerinde kontrol sağlayabilmek, faaliyetlerini takip edebilmek ve neticelerini ortaya koyabilmek için muhasebeden istifade ederler.⁸ Bu bakımdan muhasebe, işletmelerin kendisi ve işletmelerle münasebet içerisindeki kişi ve kurumlar yönünden önem arz etmektedir.⁹

Muhasebe ile ilgili bazı kaynaklarda muhasebe kelimesinin Türkçeye Arapçadan intikal ettiği;¹⁰ Arapçadaki sayma ve aritmetik manası taşıyan “hisab” kelimesinden türetildiği yer almaktadır.¹¹ Muhasebenin sözlük anlamı ”hesaplaşma”¹²,” karşılıklı olarak hesap görmedir.”¹³

---

⁶ Fevzi Sürmeli, **Genel Muhasebe**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim ve İşletme Fakülteleri Yayınları, 2004, s.9.

⁷ Kaygusuz, Aslan ve Kepçe, s. 3

⁸ Arzu Al, “Adli Muhasebe Ve Karar Alma Arasındaki İlişkilerin Finansal Kararlar Açısından Değerlendirilmesi”, *Mali Çözüm Dergisi*, Eylül-Ekim 2014, Sayı.125, http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/125malicozum/007_Dr._Arzu_Al.pdf (20.09.2017), s.98

⁹ Kaygusuz, Aslan ve Kepçe, s. 3

¹⁰ Orhan Sevilengül, **Genel Muhasebe**, 5. Baskı, Ankara: Setma Matbaası, 1996, s.9.

¹¹ Sevilengül, *Genel Muhasebe*, 1996, s.9.

¹² Mehmet Özkan, **Sigorta İşlemleri ve Muhasebesi**, 1.Baskı, İstanbul:f Bilim Teknik Yayınevi, 1998, s.455.

¹³ Hüseyin Özgen, Azim Öztürk ve Azmi Yalçın, **Temel İşletmecilik Bilgisi**, 2.Baskı, Adana: Nobel Kitabevi, 2005, s.280

Muhasebeyi tanımlamak için bugüne kadar dünyadaki muhasebe meslek kuruluşları tarafından çeşitli tanımlamalar yapılmış ve ilk resmi tanım, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde 1941 yılında yapılmış olan şu tanımdır. “Muhasebe kuruluşların ekonomik nitelikteki işlemlerine ilişkin verileri kaydetme, sınıflandırma ve özetleme işlemleriyle varılan sonuçları analiz etme ve yorumlama, karar vermesi gereken ilgili kişilere sonuçları iletme sanat, bilim ve uygulamasıdır.”¹⁴ İlgili kaynaklarda farklı muhasebe tanımları yapılmış ve aşağıda bir kaç ele alınmıştır.

Muhasebe; işletmelerin varlık ve kaynaklarında değişiklik meydana getiren, kısmen veya tamamen mali nitelikteki ticari işlemlere ilişkin verilerin ilgili kaynaklardan elde edilmesi, doğruluklarının tespit edilmesi, kayıt altına alınması, bölümlendirmeye tabi tutulması, rapor halinde ilgili kişi ya da kurumlara sunulması ve elde edilen neticelerin çözümlenerek yorumlanmasıdır.¹⁵

Muhasebe; işletmelerde ortaya çıkan faaliyetleri sistematik bir biçimde işleyerek sınıflandıran, özetleyerek ilgililere ileten bir düzendir.¹⁶

Muhasebe; bilgi kullanıcılarının verecekleri kararların anlamlı ve bilgi temelli olmasını temin etmek gayesiyle bir kuruluşa ilişkin iktisadi bilgilerin tanımlanması, ölçülmesi ve sunulması sürecidir.¹⁷

Muhasebe; kısmen ya da tümüyle mali karakterde ve para ile anlatılabilen işlemlere ilişkin anlamlı ve güvenilir bilgileri temin edecek şekilde, verilerin ilgili kaynaklardan bir araya getirilmesi, doğruluklarının denetlenmesi, kaydedilmesi, sınıflandırılması, raporlar halinde sunulması, analiz edilmesi ve yorumlanmasıdır.¹⁸

---

¹⁴ Celal Kepekçi, **Finansal Muhasebe**, İstanbul: Avcıol Basım Yayım, 2011, s.2.

¹⁵ Serap Açık, “Muhasebede Hata ve Hilelerin Vergi Hukuku Açısından İncelenmesi”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012, Cilt.16, Sayı.3, <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisosbil/article/viewFile/1020009166/1020007615> (20.09.2017), s.352

¹⁶ Kaygusuz, Aslan ve Kepece, s. 3

¹⁷ Geoff Black, **Applied Financial Accounting and Reporting**, New York: Oxford University Press, 2004, s. 12.

¹⁸ Sinan Aslan, **Finansal Muhasebe**, Ankara: T.C.Ziraat Bankası Yayınları Eğitim Yayınları, No:21, 2008, s.2.

Muhasebe, işletmenin varlık ve kaynaklarında (sermayesi ve borçları) değişmeye sebebiyet veren ve mali (para ile ifade edilen) işlemlere ilişkin bilgileri; kaydetmek, sınıflandırmak, özetlemek, analiz etmek ve yorumlamak yoluyla ilgili bilgi kullanıcısı kişi ve kurumlara raporlar biçiminde takdim eden bir bilgi düzenidir.¹⁹

Muhasebe, işletme aksiyonlarının kontrolünü sağlamak, gelecek ile ilgili işletme faaliyetlerini planlamak, işletme içi ve dışındaki bilgi kullanıcılarının işletme hakkında yerinde kararlar alabilmeleri için, parasal olaylara ilişkin bilgilerin bir araya getirilmesi ve nakledilmesidir.²⁰

Muhasebe, işletmenin varlık ve kaynaklarında değişiklik meydana getiren ve para ile ifade edilebilen iktisadi hadiseleri, kendi esasları ve prensipleri çerçevesinde, kaydeden, sınıflandıran, özetleyerek raporlayan, analiz eden ve yorumlayan bir bilgi sistemidir.²¹

Muhasebe, mali niteliğe sahip ticari işlemler ile bazı yönlerden de olsa benzerlik taşıyan iktisadi hadiseleri, para türünden sistematik şekilde, tespit etme, bir araya getirme, kaydetme, sınıflandırma ve anlamlı şekilde özetleme işlemleri ile elde edilen neticeler hakkında yorum yaparak ticari şahsiyetin sahip veya ortaklarına, yöneticilere ve bu şahsiyetle alaka ve münasebeti bulunan diğer kişilere, gereksinim hissettikleri uygun ve faydalı bilgileri temin eden uygulama düzeni bilim ve sanat dalıdır.²²

Muhasebe, organizasyon için mali neticeler ortaya çıkaran olay ve işlemlere ilişkin verileri parasal (mali) söyleyiş ve rakamsal veriler şeklinde bir araya getiren, bir araya getirdiği verileri bilgi kullanıcılarının gereksinim ve amaçlarını dikkate alarak önceden belirlenmiş kural ve esaslarla uygun olarak işleyen, elde ettiği bilgileri ihtiyaç duyulduğu ve gerekli görüldüğü zamanlarda bilgi kullanıcılarına genel ya da özel raporlar aracılığıyla sunan sistematik bir bilgi sağlama sistemidir,²³

---

¹⁹ Sürmeli, *Genel Muhasebe*, s.9.

²⁰ Ataman, *Genel Muhasebe*, s.1.

²¹ Yurdakul Çaldağ ve Yıldız Ayanoğlu, **Genel Muhasebe**, Ankara: Nobel Yayınları, 2006, s. 9.

²² Osman Altuğ, **Maliyet Muhasebesi**, 14. Baskı, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2006, s.5.

²³ Kamuran Soylu, **Genel Muhasebe**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009, s.13

Muhasebe ekonomik yönden, bütün hesapsal kişilerin hak ve mesuliyetlerini tespit etmek maksadıyla bunların dönemsel masraf, mal oluş, kazanç ve gelir oluşumuna; anlık varlık ve sermaye vaziyetine ilişkin hesapsal iş olgularını usulüne uygun belgeler üzerinde saptayan, bunları çift yanlı hesaplara işleyerek izleyen, sonuçları ortaya koyup yorumlayan; uygulama alanı geniş bir bilimdir.²⁴

Muhasebe, bir teşkilatın kaynaklarının teşekkülünü, bu kaynakların sarf edilme şeklini, teşkilatın işlemleri neticesinde bu kaynaklarda vuku bulan azalış ve artışları ve teşkilatın finansal vaziyetini izah eden bilgileri meydana getiren ve bunları ilgili kişi ve kurumlara nakleden bir “bilgi sistemi”dir.²⁵

Muhasebe, para ile ifade edilen işlem ve olayları kaydeden, sınıflandıran, özetleyen, raporlayan ve sonuçlarını yorumlayarak ilgili kişilere aktaran bilim ve sanat dalıdır.²⁶

Muhasebe, işletmelerde meydana gelen ve para ile telaffuz edilebilen işlemlere ilişkin bilgileri bir araya getiren, kaydeden, sınıflandıran, raporlar aracılığıyla özetleyerek çözümleyen ve sonuçları yorumlayarak işletme içinden ve dışından bilgi kullanıcılarına sunan bilim ve uygulamadan teşekkül eden bir sistemdir.²⁷

Muhasebe, işletmeye ilişkin bilgileri yöneticilere, hisse sahiplerine, çalışanlara, yatırım yapmayı düşünenlere, müşterilere, devlete ve diğer ilgililere ileten bir dildir.²⁸

Yönetim açısından ise, muhasebe, belirli dönemler içinde bilgileri birleştirerek yönetimin kullanabileceği tablolar halinde karar alıcı olarak yönetimin kullanımına sunan ve bilgi veren bir sanattır.²⁹

---

²⁴ Mehmet Yazıcı, **Kurumsal Muhasebe Denetimi**, İstanbul: İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası Yayınları, 2003, s.9-10.

²⁵ Orhan Sevilengül, **Genel Muhasebe**, 15.Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2009, s.3.

²⁶ Mevlüt Karakaya, **Muhasebe Teknikleri 2**, 1.Basım, Ankara: Tutubay Yayınları, 2006, s. 1

²⁷ Hüseyin Ergin, **Muhasebeye Giriş**, 15. Basım, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Yayınları, 2010, s.18.

²⁸ Colin Drury, **Management and Cost Accounting**, 3rd Edition, Hong Kong: ELBS Edition, 1992, s.3.

²⁹ Altuğ, s.11.

Muhasebe hakkında yapılmış tanımlar incelendiğinde, muhasebenin bir “teknik” olduğuna vurgu yapılmasının yanında, muhasebenin bir “bilim ve sanat” olduğuna dikkat çekilmiştir.³⁰ Muhasebe mali nitelikteki işlemleri kaydeden ve sınıflandıran bir bilimdir. Bununla birlikte muhasebe kaydedilen ve sınıflanan bilgilerin faydalı özetlerini yapan analiz eden, yorumlayan ve raporlayan bir sanattır.³¹

Muhasebe; finansal olayların ortaya çıktığı kar amacı güden organizasyonlar kadar kar gayesi taşımayan organizasyonlar için de gereklidir Bu sebeple muhasebe kavramı tanımlanırken “işletme” yerine “organizasyon” kelimesinin kullanılması; daha doğru ve yerinde olacaktır.³²

Muhasebe işletmede gerçekleşen hadiseleri kendisine has bir şekilde aktarması sebebiyle “işletme dili” şeklinde de ifade edilmektedir.³³ Muhasebenin meydana getirdiği bilgiler verilecek mali kararlara dayanak teşkil ettiği için, muhasebeyi “finansal kararlar dili” şeklinde ifade etmek de mümkündür.³⁴

Muhasebenin uğraşı alanına para ile ölçülebilen işler girmekte; para ile ölçülemeyen kavram ve konular muhasebenin konusunu teşkil etmemektedir.³⁵ Tanımlardan da anlaşılacağı gibi muhasebenin dört temel fonksiyonu vardır.³⁶

---

³⁰ Sevilengül, *Genel Muhasebe*, 1996, s.10.

³¹ Sabri Bektöre, **Muhasebe İlkeleri ve Uygulaması**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1986, s.3.

³² Orhan Sevilengül, **Genel Muhasebe**, 9.Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2000, s.11.

³³ Engin Dinç ve Uğur Kaya, “Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslek Ahlak Kuralları Açısından Hizmet Satın Alanlar Tarafından Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Ocak 2006, Sayı.17, <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/Read/1b9631ad-1b9e-4a14-9722-fe18b6ba55f2> (20.09.2017), s.140.

³⁴ Sevilengül, *Genel Muhasebe*, 2000, s.11.

³⁵ Süleyman Yükçü, **Vergi Kanunları ve Tek Düzene Göre Finansal Muhasebe ve Dönem Sonu İşlemleri**, İzmir: Anadolu Matbaası, 2002, s.3.

³⁶ Mikail Erol, **Finansal Muhasebe**, Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara: Kalkan Matbaacılık, 2012, s.3.

Tablo 1.1
Muhasebenin Fonksiyonları ve Araçları

Kaydetme:	İşletmede gerçekleşen ve para ile anlatılabilen finansal özellikteki işlem ve hadiselerin sistematik biçimde bir araya getirilip tarih sırasına göre yevmiye defteri'ne kayıt edilmesidir.	Yevmiye Defteri (Günlük Defter)
Sınıflandırma:	Yevmiye defterine kaydedilen işlemlerin niteliklerine uygun sınıflara ayrılmasıdır. Örneğin; borçlar, alacaklar, sermaye gibi.	Defter- i Kebir (Büyük Defter)
Özetleme ve Rapor Etme:	Tarih sırasına uygun şekilde yevmiye defterine kaydı yapılan ardından defter-i kebirde aktarılan işlem ve hadiselerin mali tablolar vasıtasıyla özetlenerek ilgililere ulaştırılmasıdır.	Temel Mali Tablolar o Bilanço o Gelir Tablosu
Yorumlama:	Kaydı yapılan, gruplandırılan ve özetlenerek raporlanan bilgilerin planlama ve kontrol yönünden analize tabi tutularak neticeye ulaşılması ve kararlar çıkarılmasıdır.	Mali Analiz Teknikleri

Kaynak: İbrahim Lazol, **Genel Muhasebe**, 11. Baskı, Ankara: Ekin Kitabevi, 2006: s.5.

1.2. STANDART KAVRAMI

Fransızca kökenli olan standart kavramı, belirli bir ya da daha fazla ölçüte yaraşır bir özellik ve mukayese ölçütü şeklinde ifade edilebilir.³⁷ Türk Dil Kurumu'nun Türkçe sözlüğünde "standart" kelimesi; belli bir türe göre yapılmış ya da ayrılmış belirli ölçülere, yasaya, kullanıma uygun olan, örnek veya temel alınabilen, tekbiçim olarak tanımlanmaktadır.³⁸

³⁷ Necdet Sağlam, Salim Şengel ve Bünyamin Öztürk, **UFRS-UMS Uyumlu TMS-Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması**, Ankara: Genişletilmiş Güncelleştirilmiş 3.Baskı, Maliye ve Hukuk Yayınları, 2009, s. 4.

³⁸ Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, 2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59be84637d7516.11539492 (21.09.2017)

Bir faaliyet hedefini veya elde edilmesi istenen bir amacı gösteren ölçme ve karşılaştırma esaslarına standart denir. Miktar, değer, kalite, kapasite ve benzeri konularla ilgili elde edilmesi gerekli ölçülebilir miktarlar şeklinde tanımlanır.³⁹

Bu bağlamda standart; ölçü ve uygulama birlikteliğini temin etmek için, somut manada nitelik ve boyutları tespit edilmiş bir madde ve gereç ölçüsü, soyut manada belirli konularda hazırlanmış kurallara uyum örneği, uygulama tekdüzeliği, kısaca uyulması gereken kurallar birimi veya birliği manasını taşıyan bir terimdir.⁴⁰ Örnek olarak muhasebe açısından bakıldığında, Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Bilanço, Gelir Tablosu gibi yönergeler, uyulması gereken bir standarttır.

1.3. MUHASEBE STANDARTLARI KAVRAMI

Muhasebe, genel manada işletmenin mali vaziyetini gerçeğe uygun biçimde aktarmayı hedeflemektedir.⁴¹ Bu sebep de kaynağının doğal kaidelere dayanması gerekmektedir.⁴² Muhasebeye ilişkin doğal kurallar ise tarafsız ve bilimsel bakış açısıyla oluşabilmektedir. Bu bağlamda muhasebe uygulamalarının kaynağı; muhasebenin temel kavramları, herkes tarafından geçerliliği kabul edilmiş muhasebe prensipleri ile muhasebe standartlarına dayanmalıdır.⁴³

Muhasebe uygulamaları birtakım esaslara uyma mecburiyetinde olduğu için, bu hususta muhasebe temel kavram ve ilkelerinden yola çıkılarak muhasebe standartları geliştirilmiştir.⁴⁴

³⁹ Zeynep Türk, Turgut Çürük ve Zeki Doğan, “Geleneksel Standart Maliyet Sisteminin Günümüz Modern Üretim Ortamındaki Rolü ve Sisteme Yöneltilen Eleştiriler”, **Öneri Dergisi**, Yıl.9, Cilt.5, Sayı.19, (Ocak, 2003), s.82.

⁴⁰ Mehmet Yazıcı, “Muhasebe Standardının Tanımı”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Bilim ve Araştırma Derneği (MUFAD), Sayı.18, (Nisan 2003), s.35.

⁴¹ İbrahim Lazol, “SPK Uygulamaları, Vergi Mevzuatı ve Türkiye Muhasebe Standartları Üçgeninde Muhasebe”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Bilim ve Araştırma Derneği (MUFAD), Sayı.7, (Temmuz 2000), s.9.

⁴² Başak Ataman Akgül ve Hüseyin Akay, **Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma**, 2. Baskı, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2004, s.4.

⁴³ Masum Türker ve Esin Okay Örerler, **Türk Şirketlerinin Küresel Şirket Haline Getirilmesi Yolları**, Yayın No: 2004-60, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, 2004, s.93.

⁴⁴ Akgül ve Akay, s.4.

Muhasebe standartları, muhasebe uygulamalarına istikamet çizen ve mali tabloların düzenlenmesine nizam ortaya koyan kurallar şeklinde tanımlanabilir.⁴⁵

Muhasebe standardı, muhasebe uygulamalarında birliği temin etmek için, muhasebenin dünya çapındaki prensip, terim, kanun, kaide, kuram ve metotlarına uygun şekilde tayin edilmiş tek düzen hesap çerçevesi, tekdüzen mal oluş yönergesi, tekdüzen envanter yönergesi, ilgili kanun hükümleri ve tebliğlerden teşekkül eden kendi içerisinde uyumlu muhasebe prosedürleri bütünlüğü; bilanço, kar zarar tablolarına dair mali tabloları, belirli amaçlar doğrultusunda ayrıca hazırlama, değerlendirme ve sunma bildirimleri gibi kendi içinde tutarlı çerçeve, yönerge, bildiri ve benzer nitelikte uyulması gereken kurallar birliği manası taşıyan bir terimdir.⁴⁶

Muhasebe standartları, finansal bilgilerin sunulduğu mali tabloların düzenlenmesinde ve raporlanmasında ortak muhasebe prensipleri etrafında bir araya gelmesini sağlayan ve bu doğrultuda muhasebe uygulamalarını düzenleyen normlar olarak kullanılmaktadır.⁴⁷

Muhasebe standardı kavramını, Amerikan Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü (American Institute of Certified Public Accountants-AICPA) tarafından, yetkili kurullarca açıklanan ve meslek mensuplarına yol gösteren kurallar biçiminde tanımlamıştır.⁴⁸

Muhasebe standartları, muhasebede hangi özellikteki işlem ve hadiselerin, hangi değer ölçüsüne göre kaydedeceği, sınıflandırılacağı ve hangi raporla takdim edileceğini tayin ederek bir kurallar bütünü meydana getirir.⁴⁹

---

⁴⁵ Akgül ve Akay, s.4.

⁴⁶ Baki Yılmaz, “Muhasebe Standartlarının Oluşumu Ve Uygulanma Alanı”, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2007, Cilt.7, Sayı.13, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/289504> (22.09.2017), s.141.

⁴⁷ Hilal Kocamaz, “Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada Ve Türkiye’de Oluşum Ve Gelişim Süreci”, *Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 2004, Cilt.2, Sayı.2, <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/download/article-file/107660> (22.09.2017), s.106.

⁴⁸ Metin Atmaca ve Hakan Çelenk, “Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi İle Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ocak 2011, Sayı.49, http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/125/015_11.pdf (22.09.2017), s.114.

⁴⁹ Akgül ve Akay, s.4.

Bu tanımlardan çıkarılan bir önemli sonuç, muhasebe standartları sayesinde, aynı işlem ve olaylar farklı kişiler tarafından muhasebeleştirilse dahi, bu kişilerin üreteceği bilgilerin aynı nitelikte ve değerinde olmasıdır. Muhasebenin standartlaştırılması, ülkelerin ortak bir muhasebe sistemini kullanmaları amacıyla farklı muhasebe uygulamalarının aynı çatı altında toplanmasıdır.

İşletmelerin mali performanslarının ve mukayese edilebilirlik seviyelerinin doğru analiz edilmesinde muhasebe standartları önemlidir.⁵⁰ Bunun yanında muhasebe standartları güvenilir, kıyaslanabilir mali bilginin meydana getirilmesinde ve ilgili mali tablo kullanıcılarına (yönetici, yatırımcı, kredi kuruluşları) ulaştırılmasında önemli etkisi bulunmaktadır.⁵¹ Bilhassa sermaye piyasasında, yatırımcıların sermaye piyasası araçları ile ilgili bilgilendirilmesi ve kamunun aydınlatılması, nitelikli muhasebe standartlarının meydana getirilmesi ve tatbik edilmesine bağlıdır.⁵² Muhasebe standardı kavramını, verilen bilgiler doğrultusunda ulusal ve uluslararası muhasebe standardı olmak üzere iki şekilde gruplandırmak imkan dahilindedir.⁵³

Ulusal muhasebe standardı: Belirli bir ülke için bir sistem içinde hazırlanmış olan ulusal muhasebe standartları uygulamaya konu oldukları ülkelerdeki kuruluş ve işletmelerde muhasebe birlikteliğini temin etmekte ve sözü edilen kuruluş ve işletmeler bu standartlar uyarınca ilgili makamlara karşı sorumluluk üstlenmektedirler.⁵⁴

⁵⁰ Sinan Aslan, “Global Muhasebe Sürecinde Yakınsama Eğilimleri”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı.23, (Temmuz 2004), s.94

⁵¹ Serpil Bostancı, “Küreselleşen Muhasebede Standartlaşma ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu”, *Mali Çözüm Dergisi*, Nisan-Haziran 2002, Sayı.59, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/59MaliCozum/16%2059%20SERPIL%20BOSTANCI.doc> (22.09.2017), s.2.

⁵² Çiftçi Yavuz ve Alper Erserim, “Muhasebe Standartlarında Uluslararası Uyumlaştırma Çalışmaları ve Türkiye’deki Durumun İncelenmesi”, *Uluslararası Sermaye Hareketleri ve Gelişmekte Olan Piyasalar Sempozyumu*, Bandırma: Balıkesir Üniversitesi Bandırma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 24-27 Nisan 2008, <http://www.kaynakindir.com/wp-content/uploads/2013/07/MUHASEBE-STANDARTLARINDA-ULUSLARARASI-UYUMLA%C5%9ETIRMA-%C3%87ALI%C5%9EMALARI-VE-T%C3%9CRK%C4%B0YE%E2%80%99DEK%C4%B0-DURUMUN-%C4%B0NCELENMES%C4%B0.pdf> (22.09.2017). s.3.

⁵³ Atmaca ve Çelenk, (22.09.2017), s.114.

⁵⁴ Mikail Erol ve Muhsin Aslan, “Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişimi”, *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Ocak 2017, Sayı.12, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/319836> (22.09.2017), s.59.

Bir ÷lkeye ait muhasebe standartları, muhasebe kuramının muhtevasını meydana getiren muhasebenin temel kavramları, finansal tablo ilkeleri ile beraber muhasebeye ilişkin veri, tablo ve raporları ürettiği için o ÷lkenin herkes tarafından kabul edilen muhasebe prensiplerini oluştururlar.⁵⁵ Bu yüzden aynı muhasebe standartlarına uygun şekilde düzenlenmiş finansal raporların içerdiği bilgiler farklılık taşımamakta, raporlamanın dili benzer duruma gelmektedir.⁵⁶

Uluslararası muhasebe standardı: İlgili mali tablo kullanıcılarına finansal bilginin ulaştırılmasında birden fazla seçenek sunan, uluslararası düzeyde raporlamaya imkan tanıyan, işletmelere kendileri için en uygun politikaları tercih etme olanağı veren bir kavram olarak açıklanmaktadır.⁵⁷ Farklı bir anlatımla uluslararası muhasebe standardı, çeşitli ulusların katılımıyla meydana gelen, türlü ÷lkelerde faaliyette bulunan ve birbirinden farklı muhasebe standardı uygulayan işletmelerin yılsonu bilançolarının (finansal durum tablosu) değeri ve takdiminde belirli düzeyde birliktelik temin etmek niyetiyle hazırlanan ve yazılı kurallardan teşekkül eden bir metindir.⁵⁸

Hemen hemen her ÷lkede standartlaştırma hakkında çalışmalar yapılmıştır. Fakat ÷lkeler arası ticari ilişkilerin gün geçtikçe yoğunlaşması ve uluslararası sahada faaliyette bulunan işletme mevcudunun gittikçe çoğalması, muhasebenin standartlaştırılması hakkında ulusal düzeyde gerçekleştirilen çalışmaların, uluslararası çalışmalara dönüştürülmesine neden olmuştur. Bu çalışmalardan elde edilecek avantajları üç ana noktada bir araya getirebiliriz.

---

⁵⁵ Yüksel Koç Yalkın, “Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt.4, Sayı.2, (Haziran 2002), s. 2.

⁵⁶ Gürbüz Gökçen, Başak Ataman Akgül ve Cemal Çakıcı, **Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamaları (Uluslararası Muhasebe Standartları İle Uyumlu)**, 1. Basım, İstanbul: Beta Yayınevi, 2006, s. 1.

⁵⁷ Fikret Çankaya, “Uluslararası Muhasebe Uyumunun Ölçülmesine Yönelik Bir Uygulama: Rusya, Çin ve Türkiye Karşılaştırması”, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2007, Cilt.3, Sayı.6, <http://ijmeb.org/index.php/zkesbe/article/view/158/108> (22.09.2017), s.131.

⁵⁸ Ali İhsan Akgün, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkisi: İMKB’ye Yönelik Bir Araştırma”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, Ocak 2013, Cilt.14, Sayı.1, http://journal.dogus.edu.tr/index.php/duj/article/viewFile/654/pdf_5 (22.09.2017), s.12.

Bunlar;⁵⁹

- a. Uluslararası mali bilgilerin mukayese edilebilmesi,
- b. Değişik mali bilgilerin konsolide edilmesi dolayısıyla ortaya çıkan para ve zaman savurganlığının önüne geçilmesi,
- c. Bütün dünyada yerel iktisadi, sosyal ve hukuki düzeyi olabildiğince yukarı çıkarmak ve uyumlaştırmadır.

Finansal raporlamaya ilişkin uluslararası farklılık sebepleri irdelediğinde sekiz etmenin bu farklılaşmada etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu faktörler;⁶⁰

- Hukuk Sistemi
- Finansman Kaynakları
- Ekonomik ve Politik Bağlar
- Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi
- Kültür
- Eğitim Düzeyi
- Enflasyon
- Vergi

Muhasebe standartlarına hissedilen gereksinim şu başlıklar altında incelenebilir;⁶¹

- Uluslararası sahada mali bilgilerin üretim ve sunumunda müşterek bir dil meydana getirmek,⁶²
- Muhasebe ilkelerinde tekdüzeni sağlamak,⁶³

---

⁵⁹ Murat Erdoğan ve Engin Dinç, “Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz 2009, Sayı.43, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/211/13.pdf> (22.09.2017), s.155.

⁶⁰ Cemal Elitaş, “Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Benimsenmesinin Bazı Temel Finansal Oranlar Üzerindeki Etkisi Üzerine Uygulamalı Bir Değerlendirme”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, Ocak 2010, Sayı.30, <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/download/5abe439c-d5f2-4df7-a999-f23070e58ee5> (23.09.2017), s. 59

⁶¹ Cemal Elitaş ve Bilge Leyli Elitaş, **TMS TFRS Üzerine Yorumlar ve Örnek Uygulamalar**, Ankara: Gazi Kitabevi, 2010, s.1.

⁶² Hasan Kaval, Remzi Örtün ve Aydın Karapınar, **Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları 2017 TMS-TFRS**, 10. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2007, s.69

- Finansal tabloların açık, anlaşılabilir, tarafsız ve mukayese edilebilir olmasını temin etmek,⁶⁴
- Farklı uygulamaları yok etmek,⁶⁵
- İşletme ile ilgisi bulunan kişi ve kurumların yapacakları değerlendirme ve verecekleri kararlarda hata yapmalarına engel olmak.⁶⁶

Dünya genelinde faydalanılabilecek, nitelikli tek bir finansal raporlama standartları setinin meydana getirilmesi halinde elde edilebilecek kazanımlar şunlardır.⁶⁷

- Ekonomik işbirlikleri meydana getirme gayreti için önemli bir handikap ortadan kalmış olacak,
- Şirketler için değişik muhasebe uygulamaları dolayısıyla ortaya çıkan ek maliyetler yok olacak,
- Yurtdışı bir ana ortaklığın iştiraki olan ya da yurtdışında iştiraki bulunan şirketlerin konsolide mali tablo hazırlama zorunluluğu ortadan kalkacak,
- Çok uluslu şirketlerin finansal tablolarının konsolidasyonu, uluslararası faaliyetlere ilişkin performansın değerlendirilmesinde yarar sağlayacak,
- Uluslararası piyasalardan fon toplamayı ya da bu piyasalarda borçlanmayı hedefleyen şirketlerin mali tablolarını ilgili ülke uygulamasına çevirme mecburiyeti ortadan kalkacak,
- Yatırım yapan ve borç verenler yönünden yatırımların barındırdığı riskler sebebiyle söz konusu olan faiz maliyetleri düşecektir.

Muhasebe standartlarının uygulamaya konulmasının işletmeler açısından önemini şu şekilde sıralayabiliriz.

---

⁶³ Erkan Karaaslan, **Kamu Muhasebesinde Dönem Sonu İşlemleri**, Ankara: TÜRMOB Yayınları, 2009, s.12.

⁶⁴ Mustafa Gürol Durak ve Çağnur Kaytmaz Balsarı, “Türkiye’de UFRS Araştırmalarına Genel Bakış”, *İzmir SMMMÖ Dayanışma Dergisi*, Aralık 2011, Sayı.113, <http://dayanismadergisi.com/media/230102c1-d950-4633-b4a1-b8d35c21f88b/Dergiler/113.pdf> (23.09.2017), s.1.

⁶⁵ Kocamaz, (23.09.2017), s.105

⁶⁶ Murat Kiracı ve Tunç Köse, “IASC, FASB ve TİMÜDESK’teki Muhasebe Standartları Oluşturma Süreci ve Uyumlaştırma”, *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Haziran 2002, Cilt.3, Sayı.1, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/112928> (23.09.2017), s.47

⁶⁷ Cemal İbiş ve Serdar Özkan, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)’na Genel Bakış”, *Mali Çözüm Dergisi*, Ocak-Şubat-Mart 2006, Sayı.74, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/74MaliCozum/03%20cema1%20ibis.pdf> (23.09.2017), s.27

- a) İşletmelere farklı dönemlere ilişkin mali performanslarını mukayese edebilmelerine ve bu kıyaslama neticesinde işletme için hayati önem arz eden hususlarda yerinde kararlar almalarına yardım eder.⁶⁸
- b) İşletme yönetimine farklı dönemlere ilişkin mali performanslarını karşılaştırarak analiz etme kolaylığı sağlamanın yanında; aynı sektörde faaliyet gösteren diğer işletmelerin finansal sonuçları baz alınarak gerçekleştirilen kıyaslamaların anlamlı bir şekilde yorumlanabilmesine yardım eder.⁶⁹
- c) İşletmeler tarafından mali performanslarının doğru analiz edilerek, geleceğe dönük gerçeğe uygun planların hazırlanmasına, yerinde amaç ve hedeflerin tayin edilmesine yardım eder.⁷⁰
- d) İşletme denetimlerinin gerçekleştirilmesinde güçlüklerin ortadan kaldırılmasına yardım eder.⁷¹

1.3.1. Muhasebe Standartlarının Oluşturulması

Küreselleşme sonucunda işletmelerin etkinlikleri dünya üzerinde geniş bir sahaya yayılmış; bu da işletmeler arasında, gereksinimlere cevap veren ve itimat edilebilecek mali bilgi akışını bir kat daha önemli hale getirmiştir.⁷² Ülkeler arasında var olan ayrı hukuki düzenlemeler ile değişik muhasebe ilke ve uygulamaları, uluslararası seviyede mali tabloların düzenlenmesini kaçınılmaz hale getirmiştir.⁷³ Yaşanan bu gelişmeler muhasebe ve denetim uygulamalarının ülkelerarası düzeyde onaylanmış belli standartlar gözetilerek hazırlanmasını gerektirmiştir.⁷⁴

---

⁶⁸ Akgül ve Akay, s.5.

⁶⁹ Turhan Korkmaz, Halime Temel ve Elif Birkan, "Uluslararası Muhasebe Standartları ve KOBİ'lere Etkileri", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim 2007, Sayı.38, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/345/9.pdf> (23.09.2017), 97.

⁷⁰ Süleyman Yükçü, Pınar Evrim ve Hasan F. Baklacı "Muhasebe Standartlarının Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **Türkiye XV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 13-17 Kasım 1996, s.19.

⁷¹ Mahmut Vefa Toroslu, **Türkiye Muhasebe Standartlarında Hasılat Maliyet İlişkisi**, 1. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2011, s.1.

⁷² Tarık Erşan, Türkiye Muhasebe Standartları, Ağustos 2007, <http://tarikersan.blogspot.com.tr/2007/08/trkiye-muhasebe-standartlari.html> (24.09.2017)

⁷³ Adıgüzel Aydın, "Bankacılık Sektörü Risk Yönetiminde Türev Finansal Araçların Kullanılması ve Uluslararası Muhasebe Standartları Çerçevesinde Muhasebeleştirilmesi", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, 2010), s.78.

⁷⁴ Erşan, (24.09.2017)

Muhasebe standartlarının uygulanması sırasında bazı sorunlarla karşılaşmış ve standartlarda kısmen değişiklik ihtiyacı doğmuştur. Bunlar da zamanla yeni standart oluşturulması yoluyla düzeltilmiş ve giderilmiştir.⁷⁵

Muhasebe standartları, işletme ve işletme harici çevrelerin karar verme aşamasında etkili olmuş ve birçok çıkar grubunun ilgi odağı haline gelmiş, bu yüzden de muhasebe standartlarının kim tarafından tayin edileceği de bir tartışma konusu oluşturmuştur.⁷⁶ Muhasebe standartlarının geliştirilmesi aşamasında birçok farklı uygulama örnekleri bulunduğu için esas olarak hangi temel uygulamanın baz alınacağı farklı kesimler ve çıkar grupları tarafından tam olarak belirlenememiştir.⁷⁷ Muhasebe standartlarının tayin edilmesi tek başına yeterli olmayıp standartların hukuki dayanağı uygulama durumu ve kontrolünün de sağlanması gereklidir.⁷⁸ Burada esas olan kamu ve özel kesimin standart belirlemede rol almasıdır.⁷⁹ Muhasebe standartlarının meydana getirilmesinde öne sürülen fikirler şu şekilde açıklanabilir:⁸⁰

- ❖ Yasama yoluyla muhasebe standartlarının belirlenmesi,
- ❖ Özel sektör düzenleyici kuruluşları tarafından muhasebe standartlarının belirlenmesi,
- ❖ Muhasebe standartları düzenleme yetkisinin kamu sektörü tarafından bir kuruluşa devredilmesi yoluyla muhasebe standartlarının belirlenmesi.⁸¹

⁷⁵ Ahmet Hayri Durmuş, **Uluslararası Muhasebe Standartları (1-31)**, İstanbul: Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği Yayınları, Yayın No: 7, 1992, s.6.

⁷⁶ Saim Üstündağ, “Muhasebe Standartları Oluşturulması Süreci”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Nisan 2000, Sayı.1,

<http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/download/ace04c8f-6d8f-4145-b165-e3c1c91a262d> s.32.

⁷⁷ Ercan Bayazıtlı, Orhan Çelik ve Saim Üstündağ, **Türkiye Muhasebe Standartlarına Genel Bakış**, Ankara: Tesmer Yayın No:67, Siyasal Kitabevi, 2006, s.3-4.

⁷⁸ İsmail Bekçi ve Ozan Özdemir, “Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2006, Cilt.11, Sayı.2,

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sduibfd/article/viewFile/5000122676/5000112981> (24.09.2017), s.144.

⁷⁹ Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, s.3-4

⁸⁰ Bostancı, (24.09.2017), s.2.

⁸¹ Mahmut Vefa Toroslu, “Dünyada ve Türkiye’de Muhasebe Standartlarının Oluşumu”, *Yaklaşım Dergisi*, Mayıs 2016, Sayı.197, http://vefatoroslu.com/wswFiles/documentation/document_88_0/54.%20makale.pdf (24.09.2017), s.1.

Bu yöntemler kendi aralarında değerlendirildiğinde; her yöntemin kendine özgü olumlu ve olumsuz özelliklerinin olduğu görülmektedir. Karşılaşılan bazı problemlerin her seçenek için belli ölçüde geçerli olabileceği ve muhasebe standartlarının meydana getirilmesinde kamu sektörü ve özel sektörün payının net çizgilerle belirlenmesinin zor olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, oluşturulan standartlara uyumun sağlanabilmesi ve standartların oluşturulmasında rol alan kurumların faaliyet göstereceği sınırı belirleyebilmek için belli bir yasal kontrolün olması gerektiği düşünülmektedir.⁸²

Muhasebe standartlarını oluşturma işlevini gerçekleştirecek olan kuruluşun birtakım nitelikleri bünyesinde barındırması gerekmektedir. Bunlar;⁸³

- Yaptırım temin edecek hukuki desteği elinde bulundurmalı,
- Çalışmalarını tam zamanlı olarak yürütmeli,
- Değişiklik ve gelişmelere uyum sağlayabilecek esnek bir yapıya sahip olmalı,
- Uzman bir ekiple çalışmalı
- Uygulamada rastlanılan problemlere vaktinde ve gerektiği gibi cevap verebilmelidir.

1.3.1.1. Yasama Yoluyla Muhasebe Standartlarının Belirlenmesi

Devlet tarafından yasalar, tüzükler, yönetmelikler ve buna benzer usullerle muhasebe standartlarının oluşturulmasıdır.⁸⁴ Yasama yoluyla muhasebe standartlarının meydana getirilmesi halinde, muhasebe alanında gerçekleştirilen çalışmaların başka düzenlemelere uygunluğu hakkında herhangi bir müeyyideye başvurulması gibi bir durum söz konusu olmayacaktır.⁸⁵

---

⁸² Yavuz Çiftçi, “Türk Muhasebe Hukuku’nda İştiraklerdeki Yatırımların Değerlemesiyle İlgili Düzenlemelerin Uluslararası Düzenlemelerle Karşılaştırılması”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, Ocak 2001, Yıl.1, Sayı.3, <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/Read/577c8069-6481-4cc8-ae5e-9c70df3afca8> (24.09.2017) s. 96.

⁸³ Üstündağ, (25.09.2017). s.44.

⁸⁴ Sağlam, Şengel ve Öztürk, s.4.

⁸⁵ Bostancı, (25.09.2017), s.3.

Muhasebe standartlarının yasama yoluyla belirlenmesinin hem avantajlı hem de dezavantajlı yönleri bulunmaktadır. Yasama yoluyla belirlemede bazı taraflara maliyetler yüklemekte bazı taraflara ise fayda sağlamaktadır.⁸⁶ Yasama tarafından muhasebe standartları belirlenirken, bu standartların ihlal edilmesi halinde verilecek cezalar tayin edilmekte ve standartların uygulanmasına ilişkin yaptırımlar ortaya konulmaktadır.⁸⁷

Yasama gündemine muhasebe düzenlemelerinin dahil edilmesi ve sürecin devamında karşı karşıya kalınan güçlükler, var olan muhasebe düzenlemelerinin değiştirilmesinde caydırıcılık gösterecek, muhasebe düzenlemelerinde ekonomik şartların gerekli kıldığı yeniliklerin vaktinde gerçekleştirilmesine imkan sağlayacaktır.⁸⁸

Bu şekilde gerçekleştirilecek muhasebe düzenlemelerinin; ilgili menfaat çevrelerinin tahakkümüne karşı daha güçlü olması öngörülmektedir.⁸⁹ Bunun yanında siyasi partilerin politik etkilerinin muhasebe düzenlemelerine yansıdığı yönünde bu usule eleştiriler yapılmaktadır.⁹⁰

Mahkemelerin yaptırım uygulayacak son mercii ve müracaat kurumu olması da, hem yasama yoluyla oluşturulan standartların uygulanmasının temin edilmesini, hem de bahsi geçen standartlara aykırı hareket edilmesi durumunda yaptırım uygulamasını gündeme getirmiştir.⁹¹

Örneğin, muhasebe standartları Avrupa Birliği (AB)'nde Konsey Direktifleri şeklinde kabul görmekte ve birliğe üye ülkelerin yasalarına mecburi olarak aktarılmaktadır.⁹² Türkiye'de ise Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Standartları Tebliği ve Maliye Bakanlığı Muhasebe Sistemi Tebliği örnek olarak gösterilebilir.⁹³

---

⁸⁶ Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, s.3-4.

⁸⁷ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye'de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (25.09.2017), s.2.

⁸⁸ Üstündağ, (25.09.2017). s.33.

⁸⁹ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.1.

⁹⁰ Bostancı, (25.09.2017), s.3.

⁹¹ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.1.

⁹² Necdet Sağlam, **Bölümsel Raporlama ve Uygulaması**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No.182, 2001, s.15

⁹³ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye'de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (25.09.2017), s.2.

1.3.1.2. Özel Sektör Düzenleyici Kuruluşları Tarafından Muhasebe Standartlarının Belirlenmesi

Özel sektör düzenleyici kuruluşları muhasebe standartlarının tayin edilmesinde, görev alabilirler.⁹⁴ Özel sektör düzenleyici kuruluşları eliyle muhasebe standartlarını belirlemesi ile yasama yoluyla belirlemeden kaynaklanan problemlerin çözülmesi, muhasebe standartlarına ilişkin tüm kurumların sürece daha etkin katılımları⁹⁵ ve bu kuruluşları idare edenlerin karşılaşılabilecekleri baskıları kolayca bertaraf edebilmeleri amaçlanmıştır.⁹⁶ Bu kuruluşlar özel sektör temsilcilerinin içinde buldukları birlik, vakıf ve dernek biçiminde teşkilatlanmış ulusal ya da uluslararası organizasyonlardır.⁹⁷

Özel sektör düzenleyici kuruluşlarının standartlara uyum sağlanmasında yaptırım gücüne sahip olmamaları⁹⁸ ve özel sektörde oluşturulan bu standartların uygulanmasının tümüyle isteğe bağlı olması⁹⁹ bu kuruluşları standartları uygulayacak kurumlarla uzlaşma arayışına girme mecburiyetinde bırakabilmektedir.¹⁰⁰

Özel sektör düzenleyici kuruluşları otoritelerini sağlamak ve standartlara uyumu temin edebilmek için standartlara ilişkin hazırladıkları taslakları yayımlayarak ilgililerden görüş almak, geniş fikir alışverişleri gerçekleştirmek, oluşturulacak standartlara esas teşkil etmek üzere bir kavramsal çerçevenin onaylanması gibi “uzlaşma arayışı” şeklinde isimlendirilen geniş bir işlem sırası izlemektedirler.¹⁰¹ Uzlaşma arayışından kaynaklanan gecikmeler de muhasebe standartlarının uygulayıcılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.¹⁰²

---

⁹⁴ Bostancı, (26.09.2017), s.3.

⁹⁵ Üstündağ, (26.09.2017). s.33.

⁹⁶ Bayazıtli, Çelik ve Üstündağ, s.5.

⁹⁷ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye’de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (26.09.2017), s.2.

⁹⁸ Hanifi Ayboğa, “Uluslararası Muhasebe Standartları-Türkiye Muhasebe Standartlarının Uygulanması ve Meslek Mensuplarının Sorumlulukları”, *Vergi Sorunları Dergisi*, Maliye Gelirler Kontrolörleri Derneği Yayınları, Sayı.180, (Eylül 2003), s.105-106.

⁹⁹ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.1.

¹⁰⁰ Üstündağ, (26.09.2017). s.33.

¹⁰¹ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.2.

¹⁰² Üstündağ, (26.099.2017). s.33.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board - IASB) ve 1973 yılına kadar Amerika'da muhasebe standartlarının oluşturulmasında aktif rol oynayan Muhasebe Prensipleri Kurulu (Accounting Principles Board - APB) bu tip kuruluşlara örnek gösterilebilir.¹⁰³ Ülkemizde Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) tarafından kurulan Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) bu tür bir kuruluştur.¹⁰⁴

1.3.1.3. Muhasebe Standartlarını Düzenleme Yetkisinin Kamu Sektörü Tarafından Bir Kuruluşa Devredilmesi Yoluyla Muhasebe Standartlarının Belirlenmesi

Hükümet tarafından desteklenen bir kuruluşun muhasebe standartlarını oluşturmak üzere yetkilendirilmesi neticesinde yasama aracılığıyla muhasebe politikalarının belirlenmesi esnasında karşılaşılan problemlerin bir kısmı çözüm bulmuştur.¹⁰⁵

Her daim yargı ile güçlendirilebilecek bir müeyyide gücünün var olması bu yöntemin avantajıdır.¹⁰⁶ Muhasebe standartlarını oluşturmak üzere yetkilendirilen kuruluşun gücünü kanunlardan alması sebebiyle, muhasebe standartlarının yasama yoluyla tespit edilmesine alternatif bir yöntemdir.¹⁰⁷ Bu şekilde yetkilendirilecek olan kuruluşlar muhasebe düzenlemelerini yasama merciinden daha süratli ve aktif bir şekilde gerçekleştirebilmektedir.¹⁰⁸ Muhasebe düzenlemelerinin kamu eliyle özerk kuruluşlarca yürütülmesinin bir diğer avantajı da, bu kuruluşlar tarafından vergi ve sübvansiyonlarla birlikte yüksek maliyetlere ve karışıklığa sebep olmayacak düzenleme vasıtalarından yararlanılabilesidir.¹⁰⁹ Bu tip düzenleme ile muhasebe standartlarında etkinliğin elde edilmesi hedeflenmektedir.¹¹⁰

---

¹⁰³ Bostancı, (26.09.2017), s.3.

¹⁰⁴ Ayboğa, s.105-106.

¹⁰⁵ Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, s.6.

¹⁰⁶ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.3.

¹⁰⁷ Üstündağ, s.34-35.

¹⁰⁸ Bostancı, (27.09.2017), s.3.

¹⁰⁹ Bayazıtlı, Çelik ve Üstündağ, s.6.

¹¹⁰ Üstündağ, (27.09.2017). s.34-35.

Diğer taraftan bir kuruluşa muhasebe standartlarını belirleme yetkisinin verilmesinin bazı sakıncaları da mevcuttur.¹¹¹ Muhasebe standartlarını belirleme yetkisi verilen hükümet destekli kuruluşların, özel sektör düzenleyici kuruluşları ile mukayese edildiğinde daha güçlü bir otoriteyi elinde bulundurması sebebiyle gerçekleştirilecek düzenlemelerde isteğe bağlı tavır takınılabilmesi ve bu kuruluşların siyasi tahakküm ve bağımsız hareket etmelerini kısıtlayan üst kuruluşların baskılarına maruz kalabilmeleri bu yönetime getirilen bir eleştiridir.¹¹²

Üst kurumlar nezdinde otoritelerini güçlendirmek ve politik baskıları hafifletmek gayesiyle düzenleyici kuruluşlar tarafından muhasebe standartlarının meydana getirilmesi aşamasında ayrıntılı ve tarafsız bir standart belirleme usulü takip etmek ve standartların hazır hale getirilmesinde esas alınmak üzere bir kavramsal çerçeve meydana getirmek gibi yöntemlere müracaat edilmektedir.¹¹³

Bu yöntem Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulamaya geçirilmiş ve Kongre muhasebe mükellefiyetlerini tespit yetkisini Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (Securities Exchange Commission - SEC)'na devretmiştir.¹¹⁴

Ülkemizde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK), Maliye Bakanlığı Muhasebe Standartları Komisyonu ve Sermaye Piyasası Kurulu, bu özelliğe sahip kuruluşlardır.¹¹⁵ Amerika Birleşik Devletleri'nde ise Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (Financial Accounting Standard Board - FASB) emsal gösterilebilir.¹¹⁶

---

¹¹¹ Üstündağ, (27.09.2017). s.34-35.

¹¹² Bostancı, (27.09.2017), s.3.

¹¹³ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.3.

¹¹⁴ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye'de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (27.09.2017), s.2.

¹¹⁵ Ayboğa, s.106.

¹¹⁶ Sağlam, Şengel ve Öztürk, s. 5.

1.3.2 Muhasebe Standartlarının Oluşturulması Yönünde Uluslararası Alanda Gerçekleştirilen Çalışmalar

Muhasebe standartlarının meydana getirilmesine ilişkin birçok gelişmiş ülkede türlü çalışmalar gerçekleştirilmiştir.¹¹⁷ Her bir ülkenin muhasebe standartları ve standartların oluşturulmasına yönelik düzenlemeleri birtakım farklılıklar göstermektedir.¹¹⁸ Bunlar; mali ve hukuki sistemin yapısı, işletmelerde iştirak yapısı, finansman kaynakları, muhasebe bilgi kullanıcılarının eğitim durumu ve yetişmişlik seviyesi ile muhasebe mesleğinin gelişim düzeyi gibi etmenlerden kaynaklanmaktadır¹¹⁹. Uluslararası alanda muhasebe standartlarının meydana getirilmesinde takip edilen usul, süreç ve gelişmeler konusunda, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Almanya, Fransa, Rusya ve Avrupa Birliği tarafından gerçekleştirilen çalışmalar her bir ülke için ayrı ayrı ifade edilmiştir.¹²⁰

1.3.2.1. Amerika Birleşik Devletleri'nde Gerçekleştirilen Çalışmalar

Amerika Birleşik Devletleri'nde, muhasebe standartlarını oluşturma sorumluluğu hukuki açıdan Menkul Kıymetler Borsası Komisyonu (SEC)'na ait bulunmasına karşın, bu yetki çoğunlukla muhasebe teşkilatlarına devredilmiştir.¹²¹ Muhasebe standartları hakkındaki ana düzenleme 1929 mali krizi sonrasında, krize gösterilen reaksiyon neticesinde yürürlüğe giren 1933 Menkul Kıymetler Yasası ve 1934 Menkul Kıymetler Borsası Yasası'nda bulunmaktadır.¹²² Menkul Kıymetler Borsası Komisyonu, 1933 yarasını uygulamak maksadıyla kurulmuş olup, 1934 yarası ile komisyon her iki yasal düzenleme ile kararlaştırılan mali raporlamaya ait çalışmaları gerçekleştirmeye yetkili kılınmıştır.¹²³

¹¹⁷ Ahmet Başpınar, "Türkiye'de ve Dünyada Muhasebe Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış", *Maliye Dergisi*, 2004, Sayı.146, https://dergiler.sgb.gov.tr/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/md146/muhasesestandard%C4%B1.pdf (28.09.2017), s.42.

¹¹⁸ Nail Sanlı, "Global Muhasebe Standartları", *Mali Çözüm Dergisi*, Temmuz Ağustos Eylül 2002, Sayı.60, <http://denetimakademisi.com/wp-content/uploads/2017/08/GLOBAL-MUHASEBE-STANDARTLARI.doc> (28.09.2017), s.1.

¹¹⁹ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.3.

¹²⁰ Akgül ve Akay, s.8.

¹²¹ Çiftçi ve Erserim, (30.09.2017), s.12

¹²² Başpınar, (30.09.2017), s.43

¹²³ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye'de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (30.09.2017), s.5.

Menkul Kıymetler Borsası Komisyonu, kuruluşundan sonra “Accounting Series Releases” ve “Staff Accounting Bulletins” isminde çalışmalar gerçekleştirmiş ve muhasebe konularında belgeler yayınlamış olmanın yanında, çoğunlukla muhasebe standartları belirlemede üstüne düşen görevi denetim işlevi ile kısıtlamış, özel sektör düzenleyici kuruluşlarının muhasebe ve bağımsız denetim hakkında kurallar belirlenmede etkili olmasına müsaade etmiştir.¹²⁴ Amerikan Yetki Belgeli Kamu Muhasebecileri Enstitüsü (AICPA) bu kuruluşlardan en önemlisidir.¹²⁵

Amerika Birleşik Devletleri’nde muhasebe standartlarının meydana getirilmesi hakkındaki çalışmaları, düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde yönlendirici olmuş düzenleyici kuruluşlar yönünden 3 dönemde incelemek muhtemeldir.¹²⁶ Bunlar Amerikan Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü (AICPA)’nın aktif rol oynadığı “1939-1959 AICPA Muhasebe Prosedürleri Komitesi (The AICPA’s Committee on Accounting Procedure - CAP)” ve “1959-1973 Muhasebe Prensipleri Kurulu (Accounting Principles Board - APB)” dönemleri ile 1973 yılında kurulan ve bu gün de Amerika Birleşik Devletleri’nde muhasebe standartları belirlenmesi görevini icra eden “Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (Financial Accounting Standard Board - FASB)” dönemleridir.¹²⁷

Çalışmaları, muhasebe firmaları ile diğer kişi ve kuruluşlar tarafından yapılan gönüllük esaslı bağış ve yardımlarla desteklenen Finansal Muhasebe Standartları Kurulu, "Statements of Financial Accounting Standards (SFAS)" şeklinde isimlendirilen muhasebe standartları ile standartların geliştirilmesinde yararlanılan genel kavramları barındıran "Statements of Concepts" ve meydana getirilen standartlara anlaşılabilirlik kazandırmaya, detaylandırmaya ilişkin açıklamaları içerisinde bulunduran "Interpretations" yayımlamaktadır.¹²⁸ Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) tarafından belirlenen

---

¹²⁴ Sanlı, (30.09.2017), s.3.

¹²⁵ Saim Üstündağ ve Zafer Sayar, “Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ve ABD, Kanada, İngiltere ve Japonya Örnekleri”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.18, (Nisan 2003), s.51

¹²⁶ Cemal Elitaş, Mehtap Karakoç ve Serkan Özdemir, “Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları” *World of IFRS Hakenli UFRS Dünya Dergisi*, Ekim- Kasım-Aralık 2011, Sayı.6, <http://dergi.mumeyek.org/pdf/eb6a9.pdf> (30.09.2017),s.3.

¹²⁷ Başpınar, (30.09.2017), s.43

¹²⁸ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye’de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (30.09.2017), s.5.

muhasabe standartlarının uygulanmasında Menkul Kıymetler Borsası Komisyonu (SEC) resmi desteğini sağlamasına rağmen, FASB muhasabe standartlarını meydana getirirken tüm ilgili kişi ya da kurumların sürece iştirakinin temin edilmesine ve gerçekleştirilen düzenlemelerden haberdar edilmesine ilişkin bir yöntem takip etmekte, toplantılarını da halka açık gerçekleştirmektedir.¹²⁹

Finansal Muhasebe Standartları Kurulu iki temel dayanağı esas alarak standartları oluşturmaktadır.¹³⁰ Bunlar; yalnızca kamu muhasebesi uğraşı alanının değil, tüm ekonomik kitlelerin görüşlerinin cevap bulduğu ve gereksinimlerini karşılandığı "Doğrudan Katılımcı Süreç (Due process)" sistemi ile bütün alakadar çevrelere fikirlerini ifade etmeleri yönünde imkan tanınarak, kamuoyu ile kusursuz bir fikir birlikteliği içerisinde çalışmasıdır.¹³¹

ABD’de muhasabe standartları meydana getirilirken geçilen aşamalar ve izlenen yöntem şu şekildedir:¹³²

- a) Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) gündemine düzenleme yapılacak konuların dahil edilmesi
- b) Standart oluşturma süreci
  - Ön çalışma ekibinin meydana getirilmesi,
  - Çalışma ekibinin seçilmesi,
  - Tartışma konusu metnin oluşturulması,
  - Kamuya duyurma amaçlı basın toplantısı düzenlenmesi
  - Sözlü ve yazılı tekliflerin değerlendirmeye tabi tutulması,
  - Finansal Muhasebe Standartları Kurulu toplantıları,
  - Son taslağın hazırlanması,
  - Nihai metnin hazırlanması.

---

¹²⁹ Üstündağ ve Sayar, s.51.

¹³⁰ Başpınar, (30.09.2017), s.43

¹³¹ Akgül ve Akay, s.10.

¹³² Bostancı, (30.09.2017), s.4.

Karakteristik bir Finansal Muhasebe Standardı Bildirisinin gelişim süreci şu adımlardan teşekkül etmektedir.¹³³

- a) Bir konu ya da proje tamamlanılarak kurul gündemine dahil edilir,
- b) Mevzubahis proje hakkında türlü sektör bilirkişilerinden teşekkül eden bir vazife gücü (task force) meydana getirilip sorunlar, sorunların ele alış biçimleri ve seçenekler tanımlanır,
- c) Finansal Muhasebe Standartları Kurulu teknik ekibince araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilir,
- d) Bir araştırma uyarı/hatırlatma (memorandum) ön çalışması ortaya konulur ve açıklanır,
- e) Ekseriyetle memorandumun açıklanmasından 60 gün sonra kamuya ilan etme ve fikir alma toplantısı tertip edilir,
- f) Kamuoyundan ulaşan tutum ve eylemler kurul tarafından tetkik edilir ve değerlendirilir,
- g) Kurul bakış açıları üzerinde ayrıntılı düşünür ve bilgilendirmek niyetiyle bir "eleştiriye açık ön çalışma metni (exposure draft) düzenler,
- h) En az 30 gün sürecek tenkite açık bir süreç sonrasında kurul tarafından kamuoyundan ulaşan tüm tepkiler değerlendirilir ve yorumlanır,
- i) Kamuoyundan ulaşan geri bildirimler yol göstericiliğinde kurul tarafından eleştiriye açık ön çalışma metni üzerinde çalışılır ve gerekli düzeltmeler yapılır,
- j) Kurul bütün üyeleri ile bir araya gelerek düzeltilmiş ön çalışma metni son şekline getirir ve bir standart tebliği olarak yayınlanmak üzere oylamaya sunar.

---

¹³³ Necdet Şensoy, "Amerika Birleşik Devletlerinde Muhasebe Mesleği, Meslek Örgütleri ve Muhasebe İlkeleri", **Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi**, Sayı.8, 1997, s. 36-37.

1.3.2.2. İngiltere’de Gerçekleştirilen Çalışmalar

İngiltere’de muhasebe uygulamalarına ilişkin faaliyetler 1970 yılına kadar meslek mensuplarından meydana gelen İngiltere ve Galler Yeminli Muhasebeciler Enstitüsü (The Institute of Chartered Accountants in England and Wales - ICAEW) vasıtasıyla yerine getirilmiştir.¹³⁴ Muhasebe uygulamalarındaki farklılığı ortadan kaldırmak maksadıyla, meslek mensuplarınca 1970’de Muhasebe Standartları Belirleme Komitesi (Accounting Standards Steering Committee - ASSC)’nin kurularak, muhasebe standartları oluşturulmasına yönelik ilk ciddi gelişmeler yaşanmıştır.¹³⁵ Muhasebe Standartları Belirleme Komitesi, 1976’da tekrar düzenlenerek Muhasebe Standartları Komitesi (Accounting Standards Committee - ASC) ismini almıştır.¹³⁶

Muhasebe Standartları Komitesi (ASC), 1990 yılına kadar Statements of Standard Accounting Practice (SSAP) ismi altında muhasebe standartları ve Statements of Recommended Practice (SORP) ismi altında umumi uygulama alanı olmayan hususlara ilişkin çalışmalar gerçekleştirmiştir. Fakat oluşturulan standartların nitelikli olmaması ve Muhasebe Standartları Komitesi’nin muhasebe meslek teşkilatlarının güdümünde bulunması, sebebiyle yapılan düzenlemeler iç açıcı bulunmamıştır.¹³⁷

Yaşanan bu gelişmeler İngiltere’de 1990 yılında muhasebe standartlarının meydana getirilmesi sisteminin tekrar yapılandırılmasına sebep olmuştur.¹³⁸ 1989 Şirketler Kanunu ile yeni standart oluşturma sistemi yürürlüğe girmiştir. İngiltere’de inşa edilen yeni sistemde standart oluşturma sürecinin gözetiminden ve aktif işleyişinden mesul kuruluş Finansal Raporlama Konseyi (Financial Reporting Council - FRC)’dir.¹³⁹

¹³⁴ Mehmet Özkan ve Serkan Terzi, “Avrupa Birliği’nde Finansal Raporlama: İngiltere, Fransa Ve Almanya Örnekleri”, *Mali Çözüm Dergisi*, Temmuz-Ağustos 2010, Sayı.100, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/100malicozum/02%20mehmet%20ozkan-serkan%20terzi.pdf> (01.10.2017), s.28

¹³⁵ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye’de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (01.10.2017), s.5.

¹³⁶ Üstündağ ve Sayar, s.56

¹³⁷ Başpınar, (01.10.2017), s.44

¹³⁸ Üstündağ ve Sayar, s.56

¹³⁹ Bostancı, (01.10.2017), s.4.

Muhasebe Standartları Kurulu (Accounting Standards Board - ASB) ise muhasebe standartlarını hazırlamak, kendi hukuki statüsüne yani yaptırım gücüne dayanarak bu standartları yayımlamak, idaresinde tam zamanlı başkan ve teknik direktör bulundurmak ve standart setlerinin oluşturulmasında üçte iki çoğunluğun kabulünün sağlanması ile yetkili kuruluştur.¹⁴⁰ Muhasebe Standartları Kurulu (ASB) üyeleri Finansal Raporlama Konseyi (FRC) tarafından tayin edilmekte ve muhasebe hakkında yeterli teknik bilgiye sahip olmaları icap etmektedir.¹⁴¹ Muhasebe Standartları Kurulu bünyesinde, Kamu Sektörü İrtibat Komitesi (Public Sector Liaison Committee - PSLC) ve Acil Konular Görev Grubu (Urgent Issue Task Force - UITF) isminde iki alt komite yer almaktadır.¹⁴²

Kamu Sektörü İrtibat Komitesi (PSLC), mevcut standartlarla düzenleme yapılmamış acil konular üzerinde çalışmalar yapmak için oluşturulmuştur.¹⁴³ Kamu Sektörü İrtibat Komitesinin ana görevi kamu sektörü hakkındaki düzenlemelerde Muhasebe Standartları Kuruluna müşavirlik yaparak, yayımlanmadan önce standartları kamu sektörü perspektifinden tetkik ederek yorumlamaktır. Muhasebe Standartları Kurulu (ASB) ile Finansal Raporlama Konseyi (FRC)'ne bağlı faaliyette bulunan bir diğer kuruluş da Finansal Raporlama Gözetim Heyeti (Financial Reporting Review Panel - FRRP)'dir. Finansal Raporlama Gözetim Heyeti, oluşturulan standartlara ters düşen uygulamaları ortadan kaldırmak niyetiyle kurulmuştur.¹⁴⁴

Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere sistemleri mevcut vaziyette benzerlikler taşımaktadır. Fakat, İngiliz sisteminde sermaye piyasası düzenleyici kuruluşunun etkinliğinden söz edilemez. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere modellerinde dikkat çeken nokta; her iki ülkede de standart meydana getirme sürecinde önceleri mesleki birlikler söz sahibiyken, var olan düzenin değiştirilerek yalnızca muhasebe alanındaki mesleki teşkilatların değil, mali tablo düzenleyicileri ve bu tabloların kullanıcıları gibi ilgili

---

¹⁴⁰ Ayşe Ümit Gökdeniz, **Muhasebe Uygulamalarındaki Uluslararası Farklılıklar ve Çözüm Önerileri**, 1. Baskı, İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2005, s.74.

¹⁴¹ Başpınar, (01.10.2017), s.45.

¹⁴² Üstündağ ve Sayar, s.57

¹⁴³ Başpınar, (01.10.2017), s.45.

¹⁴⁴ Üstündağ ve Sayar, s.57

bütün çevrelerin fikirlerinin de sürece dahilini temin etmeye ilişkin bir düzenleme gerçekleştirilmesi ve hukuki müeyyide gücünün daha da belirginleştirilmesidir.¹⁴⁵

1.3.2.3. Almanya'da Gerçekleştirilen Çalışmalar

Almanya'da yasalarla yürürlüğe girmiş ayrıntılı muhasebe düzenlemelerinin geçmişi epey köklüdür. Günümüzde ise Avrupa Birliği çerçevesinde düzenlemeler gerçekleşmekte ve Birliğin 4,7 ve 8. Yönergeleri 1985 yılında Alman kanunlarına dahil edilerek 1 Ocak 1986 tarihi itibarıyla uygulamaya geçirilmiştir. Bu düzenlemeler Alman yazılı ve yazılı olmayan hukukuna tesir etmiştir.¹⁴⁶

1985 yılından itibaren Avrupa Birliği yönergeleri istikametinde muhasebe çalışmaları gerçekleştiren Almanya'da, son yıllara değin herkes tarafından kabul edilen muhasebe unsurlarını resmi olarak düzenleme yetki ve yükümlülüğü bulunan bir kuruluş kurulmamış, muhasebe konuları ve ilgili kanunlar hakkında sadece Almanya Muhasebeciler Enstitüsü yorum ve açıklamalar yayımlamıştır.¹⁴⁷

1 Mayıs 1998'de uygulanılmasına başlanılan bir kanunla Almanya'da muhasebe standartları oluşturmak üzere bir özel sektör kuruluşunun oluşturulmasına karar verilmiş ve Muhasebe Standartları Komitesi (Deutsches Rechnungs Standarde Committee - DRSC) kurulmuştur.¹⁴⁸

Almanya Muhasebe Standartları Komitesi (DRSC)'nin kuruluşu sonrasında, ilgili bakanlık ile komite arasında bir anlaşma imzalanarak DRSC Almanya'nın muhasebe standardı belirleyici kurumu olarak resmen tanınmıştır.¹⁴⁹ Bu doğrultuda 1998 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS)'nın Almancaya ilk resmi tercümesi gerçekleştirilmiştir.¹⁵⁰

---

¹⁴⁵ Başpınar, (01.10.2017), s.45.

¹⁴⁶ Akgül ve Akay, s.13.

¹⁴⁷ Bostancı, (02.10.2017), s.4.

¹⁴⁸ Toroslu, *Dünyada ve Türkiye'de Muhasebe Standartlarının Gelişimi*, (02.10.2017), s.6.

¹⁴⁹ Başpınar, (02.10.2017), s.45.

¹⁵⁰ Akgül ve Akay, s.13.

Almanya Muhasebe Standartları Komitesi (DRSC), standartların meydana getirilmesi aşamasında kamuya açık toplantılar düzenlenmesi, standartların taslak şeklinde ilan edilerek ilgili çevrelerin görüşlerine başvurulması, ilgililerin görüşlerinin sürece dahil edilmesiyle danışma komitelerinin meydana getirilmesini öngörmektedir.¹⁵¹ Diğer ülkelerde yaşanan tecrübelerin, ulusal-uluslararası piyasaların gereksinimlerinin ve muhasebe standartlarında uyum teşebbüslerinin yasama vasıtasıyla gerçekleştirilen çalışmalar yerine, düzenleyici kuruluşlar yoluyla gerçekleştirilmesinin daha başarılı olduğuna işaret etmesi Almanya'daki gelişmelerde etkili olmuştur.¹⁵²

Almanya Muhasebe Standartları Komitesi (DRSC)'nin standart oluşturma etkinlikleri konsolide mali tablolar ile kısıtlanmasına rağmen; muhasebe uygulamalarındaki tutuculuğuyla bilinen Almanya'da muhasebe standartlarının belirlenmesinde Amerikan örneğinin ve uluslararası uygulamalar ile aynı yönde, düzenleyici bağımsız bir kuruluşun söz konusu edilmesi, muhasebe standartlarının meydana getirilmesinde dünyada egemen olan temayülün açıklığa kavuşması yönünden önem taşımaktadır.¹⁵³

1.3.2.4. Fransa'da Gerçekleştirilen Çalışmalar

Fransa'daki çalışmaları Genel Hesap Planı sınırları içerisinde gerçekleştirilen çalışmalar ve Muhasebe Uzmanları ve Yeminli Muhasipler Birliği (L'Ordre des Experts Comptables et des Comptables Agrées / OECCA) aracılığıyla gerçekleştirilen çalışmalar şeklinde iki aşamada ele almak uygun olacaktır.¹⁵⁴

Anlaşılabilir ve çok detaylı bir muhasebe rehberi olan "Plan Comptable", en bilinen tek tip hesap planıdır. Plan, işletmeler ile merkezi ve yerel idareleri sınırları içerisine alır ve plandan milli istatistiklerde yararlanır.¹⁵⁵

---

¹⁵¹ Üstündağ, (02.10.2017). s.42-43.

¹⁵² Başpınar, (02.10.2017), s.46.

¹⁵³ Akgül ve Akay, s.14.

¹⁵⁴ Fatih Yılmaz, "Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'deki Uygulamalarla Karşılaştırılması", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi, SBE, 1994), s.14.

¹⁵⁵ Fatih Yılmaz, s.14.

Ulusal Muhasebe Konseyi (Le Conseil National de La Comptabilité - CNC)'nin yanı sıra, 1966 yılından itibaren Muhasebe Uzmanları ve Yeminli Muhasipler Birliği (OECCA), yüksek rütbeli devlet vazifelilerinden, endüstri, muhasebe, ticaret ve işçi sendikalarının önemli, saygın ve sözü dinlenir üyelerinden meydana gelmekte; genel hesap planının uygulamaya geçirilmesi, geliştirilmesi ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri hakkında fikir ve tekliflerini standartlar şeklinde yayımlamaktadır. Ayrıca çalışmalara katkıda bulunan Muhasebe Denetçileri Birliği (La Compagnie des Commissaires Aux Comptes - COAC) ve Borsa İşletmeleri Komisyonu (La Commission des Operation de Bourse - COB) gibi kuruluşlar bulunmaktadır.¹⁵⁶

Muhasebe Uzmanları ve Yeminli Muhasipler Birliği (OECCA) ile Amerikan Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü (AICPA) maksat ve çalışma şekilleri açısından birbirine benzerlik gösterse de Muhasebe Uzmanları ve Yeminli Muhasipler Birliği, Amerikan Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü'ne nazaran daha az bağımsız ve daha güçsüzdür.¹⁵⁷

1.3.2.5. Rusya'da Gerçekleştirilen Çalışmalar

Ulusal muhasebe standartlarının Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IAS/IFRS) ile uyumluluğunu sağlamak için 1998 yılında bir program hazırlayan Rusya Federasyonu; aynı yıldan itibaren Maliye Bakanlığı vasıtasıyla 20 adet yeni standart yayımlayarak uyumlaştırmaya ilişkin önemli aşama kat etmiştir. Hükümetin çizdiği rota Rusya muhasebe uygulamalarının IFRS ile bütünleşmesidir.¹⁵⁸

Rusya'da Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) uygulamalarının yaygınlaşmasını sağlamak gayesiyle Avrupa Birliği tarafından bir proje önerilmiştir. Rusya Federasyonunda 2005 Aralık ayında yürürlüğe giren Muhasebe Reformunun Uygulaması iki yıl süreli bir projedir ve uygulama kapsamındaki muhasebe firmaları içerisinde Rusya

---

¹⁵⁶ Semih Hüseyin Tokay, "Muhasebede Standartlaştırma Çalışmalarının İncelenmesi ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi", (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, SBE, 1987), s.69.

¹⁵⁷ Fatih Yılmaz, s.14.

¹⁵⁸ Çankaya, (04.10.2017), s.135.

ticaretinin uzman kuruluşları yer almaktadır. Tüm ticari bankaların 2004 yılından itibaren finansal tablolarını ulusal muhasebe standartları yanında uluslararası muhasebe standartlarına da uygun şekilde düzenlemeleri zorunlu tutulmuştur.¹⁵⁹ Gerçekleştirilen uyumlaştırma çalışmaları ile amaçlanan Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına tam geçiş planı 2010 yılına tehir edilmiştir.¹⁶⁰

1.3.2.6. Avrupa Birliği (AB) 'nde Gerçekleştirilen Çalışmalar

Muhasebe uygulamalarının uyumlaştırılmasına yönelik Avrupa Birliği'ndeki ilk girişimler 1970'li yıllarda dayanmaktadır. Bu amaçla “Şirketler Kanunu Yönergeleri” başlığıyla ilan edilen 4. 7. ve 8. yönergelerde yer alan ilkelerin, birlik dahilindeki ülkelerin hukuk sistemlerine eklenmesi mecburi tutulmuştur. Bahsi geçen yönergelerle, Avrupa Birliği sınırları içerisinde muhasebe uygulamalarının mukayese edilebilirliği ve uyumu hedeflenmiş ve bu yönde önemli katkılar elde edilmiştir.¹⁶¹

Fakat ekonomide ve finans piyasalarında meydana gelen gelişmeler, üye ülkelere birçok konuda seçimlik haklar tanınması vb. nedenlerle mevzubahis yönergelerin yetersiz kaldığı fark edilmiştir.¹⁶²

Avrupa Birliği'nde muhasebe uygulamalarının uyumu ele alınmak üzere, 1990 yılında bir konferans düzenlenerek, bu hususta çalışmalar gerçekleştirmek için 22 üyeden meydana gelen “Muhasebe Danışma Kurulu” kurulmuştur. Avrupa Birliği yetkili organları ve Muhasebe Danışma Kurulu tarafından 14.11.1995 tarihinde yapılan değerlendirme neticesinde, “Muhasebe Uyum: Yeni Bir Strateji Bire Bir Uluslararası Uyum” başlıklı bir tebliğ ilan edilmiş ve yayınlanan tebliğde aşağıdaki öneriler ileri sürülmüştür:¹⁶³

¹⁵⁹ Çankaya, (04.10.2017), s.135.

¹⁶⁰ Çankaya, (04.10.2017), s.135.

¹⁶¹ Çiftçi ve Erserim, (03.10.2017), s.11.

¹⁶² Çiftçi ve Erserim, (04.10.2017), s.11.

¹⁶³ Figen Zaif, “Avrupa Birliği Muhasebe Standartlarında Son Gelişmeler”, **1. Uluslararası Muhasebe Konferansı Kitapçığı: Yakınsama Yolunda**, İstanbul: MÖDAV Yayınları, 3-5 Kasım 2004, s.138-139.

- Uluslararası alanda faaliyette bulunan Avrupa şirketlerinin muhasebe yönergeleri haricinde tutularak, bu şirketlerin muhasebe standartları hususunda serbest bırakılması,
- Var olan muhasebe yönergelerinin güncellenmesi,
- Avrupa Muhasebe Standartları Kurulu'nun kurulması
- Muhasebe standartlarının karşılıklı tanınması amacıyla Amerika Birleşik Devletleri ile anlaşma yapılması
- Muhasebe Standartları Kurulu'na üye olunması.

Bahsi geçen teklifler üzerinde epey tartışılarak uluslararası muhasebe ve denetim standartlarına uyum doğrultusunda karara varılmış, bu amaçla Avrupa Birliği yasalarında ve var olan direktiflerde yeni düzenlemeler ve güncellemeler gerçekleştirilmiştir.¹⁶⁴ Avrupa Parlamentosu bahsi geçen düzenlemeyi Mart 2002'de onaylayarak Eylül 2002'de yayımlamıştır.¹⁶⁵ Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin bağlı kalacağı yeni düzenleme gereğince; kapsam dahilinde tutulan şirketlere (hisse senetleri borsa ve örgütlenmiş piyasalarda alım satıma konu olan şirketler) en geç 2005 yılına kadar, konsolide finansal tablolarını uluslararası muhasebe standartlarına uygun şekilde hazırlama zorunluluğu getirilmiştir.¹⁶⁶ Ayrıca bu sorumluluğun üye ülkeler tarafından tüm şirketleri kapsam dahiline alacak biçimde genişletilmesi de serbest bırakılmıştır.¹⁶⁷

¹⁶⁴ Çiftçi ve Erserim, (04.10.2017), s.12.

¹⁶⁵ Cemal İbiş ve Ayça Akarçay, "IOSCO Deklarasyonu ve Menkul Kıymet Borsalarında IAS'ın Uygulanma Süreci", *VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), 16-19 Nisan 2003, <http://www.kaynakindir.com/wp-content/uploads/2013/07/IOSCO-DEKLARASYONU-VE-MENKUL-KIYMET-BORSALARINDA-IAS%E2%80%99C4%B0N-UYGULANMASI-S%C3%9CREC%C4%B0.pdf> (04.10.2017), s.8.

¹⁶⁶ Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), "Dünya Yeni Finansal Raporlama Standartlarına Hazırlanıyor", *Bilanço Dergisi*, Ağustos 2004, Sayı.94, <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/download/055885d7-9f0b-4e81-8b6c-ecfd4bc0d34a> (04.10.2017), s.18.

¹⁶⁷ İbiş ve Akarçay, (04.10.2017), s.8.

1.3.2.7. Diğer Bazı Ülkelerde Gerçekleştirilen Çalışmalar

Birçok ülkede muhasebe standartları kullanılmakta ve neredeyse her ülkenin kendi ulusal muhasebe standartları bulunmaktadır.¹⁶⁸ Ulusal muhasebe standartlarının yanı sıra çoğu ülke Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS)'na uyum sağlanabilmesi için birtakım çalışmalar yapmaktadır.¹⁶⁹ Bununla birlikte çoğu ülke de Uluslararası Finansal Raporlama Standartları kullanılmaktadır. Bunların belli başlıcaları şunlardır. Asya - Pasifik ülkeleri olan; Avustralya, Japonya, Çin, Kore, Hong Kong, Tayland, Tayvan, Endonezya, Hindistan, Malezya, Pakistan, Yeni Zelanda, Vietnam, Filipinler, Singapur, Sri Lanka ve Brunei Sultanlığı'dır. Avrupa - Afrika ülkeleri olan Avrupa Birliği ülkeleri, Almanya, İngiltere (UK), Avusturya, Rusya, Fransa, İtalya, İspanya, Hollanda, Belçika, Danimarka, İsveç, Portekiz, Yunanistan, İsrail, Lüksemburg, Güney Afrika, Türkiye'dir. Ayrıca Kanada, Amerika Birleşik Devletleri de Uluslararası Muhasebe Standartlarını (IAS) kullanan ülkeler arasında yer almaktadır.¹⁷⁰ Bazı ülkelerde muhasebe standartları ile ilgili yapılmış olan çalışmalar şu şekildedir.¹⁷¹

Muhasebe standartlarının oluşturulmasına yönelik Kanada'da birtakım çalışmalar yapılmıştır. Kanada Yeminli Muhasebeciler Enstitüsü, ülkede muhasebe ve denetim standartlarını hazırlanmak üzere oluşturulmuş ulusal bir kurumdur. Enstitü, 1936 yılında kendi bünyesinde bir Terminoloji Komitesi (Terminology Committee) kurarak muhasebe ve denetim standartlarının gelişiminde öncü olmuştur.¹⁷²

Japonya'da ise, muhasebe standartlarının oluşturulmasına yönelik uluslararası gelişmelerin de etkisi ile 2011 yılında köklü değişiklikler yapılmıştır. Muhasebe standartlarının oluşturulmasından ve geliştirilmesinden sorumlu kuruluş Japonya Muhasebe Standartları Kurulu'dur. Bu kuruluşun çatısı altında bulunan ve bir özel sektör kuruluşu

---

¹⁶⁸ Yunus Elmas, "TMS18 Uygulaması, Muhasebeleştirilmesi, Türk Vergi Sistemi İle Karşılaştırılması", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi SBE, 2014), s.21.

¹⁶⁹ Ayşenur Buyruk, "Uluslararası Muhasebe Standartları ve Uluslararası Finansal Raporlama standartları Açısından İşletme Birleşmeleri", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2005), s.13.

¹⁷⁰ Elmas, s.21.

¹⁷¹ Buyruk, s.13.

¹⁷² Buyruk, s.14.

olan Finansal Muhasebe Standartları Vakfı'nın da uluslararası muhasebe standartlarına uyum sağlama açısından Japonya için önemli bir gelişmedir.¹⁷³

Muhasebe standartlarının oluşturulması ile ilgili İsviçre'de yapılan çalışmalar ise şöyledir; İsviçre'deki muhasebe düzeni kanunlar ve muhasebe standartlarından oluşmaktadır. İsviçre'de yasal kurallar ilk kez 1881'de İsviçre Borçlar Kanunu'nda yer almıştır. İsviçre'de yasalara geçiş süreci demokrasi anlayışı daha belirgin olduğundan oldukça yavaştır. İsviçre'de Federal Konsey'de görüşülen kanunlar isteğe bağlı bir referandum ile halkın onayına sunulmaktadır. Bir referandum olması için de 50.000 seçilebilir seçmenin olması gerekmektedir. Verilen oyların salt çoğunluğu referandum hareketinin kabulü için yeterli olmaktadır. Yasalara geçiş süreci yavaş olduğundan muhasebe hukukunda sadece 1936 ve 1992'de önemli değişiklikler yapılmıştır.¹⁷⁴

1.3.3. Muhasebe Standartlarının Türkiye'de Gelişimi

Muhasebe standartlarının ülkemizdeki gelişimi devlet önderliğinde gerçekleşmiş, Türk muhasebe mevzuatının hazırlanmasında siyasi ve ekonomik münasebetimizin yoğunluk kazandığı ülkelerden transfer edilen kanunlar ve model alınan bu ülkelerdeki muhasebe uygulamalarının etkisinde kalınmıştır.¹⁷⁵ Ülkemizde muhasebenin gelişiminde önce Fransız daha sonra Alman yasa ve kaynaklarının etkisi hissedilmiş, 1950'den sonra Amerika Birleşik Devletleri ile kültürel ve ekonomik ilişkilerin ilerlemesiyle Amerikan sisteminin etkileri görülmüştür. 1987 sonrası Avrupa Birliği'ne tam üyelik girişiminde bulunulmasıyla Avrupa Birliği uygulamalarının ve son yıllarda da Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS)'nın etkisinde kalınmıştır.¹⁷⁶

---

¹⁷³ Buyruk, s.16.

¹⁷⁴ Buyruk, s.17.

¹⁷⁵ Feriştah Sönmez, "13 No'lu Türkiye Muhasebe Standardı-Stoklar-IAS-2 ve Türk Muhasebe Yazınıyla Desteklenmiş Açıklamalar İle Birlikte", *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, Mayıs 2003, Sayı.9, <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/download/250c2b6f-42fa-485d-9909-3a3fa7e0be1c> (06.10.2017), s.24.

¹⁷⁶ Yahya Arıkan, "Uluslararası Muhasebe Standartları Türkiye Uygulaması", *Mali Çözüm Dergisi*, Mayıs-Haziran 1996, Sayı.36 <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/36MaliCozum/08-YAHYAARIKAN60.doc> (06.10.2017), s.1.

Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerinin muhasebe uygulamalarını yönlendirdiği ülkemizde, ilgili kanun hükümlerinin gereksinimi karşılayamadığı durumlarda, hukuki statü sahibi bazı kuruluşların yönlendirici birtakım çalışmalar gerçekleştirerek, kendi yetki alanına dahil işletmeler için yol gösterdiği gözlenmektedir.¹⁷⁷ Bu kuruluşların öne çıkanları ve muhasebe standartları hakkında gerçekleştirdikleri çalışmalar şu şekildedir.¹⁷⁸

1.3.3.1. İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu 1968 yılında yayımlanan ve 1972 yılında uygulamaya koyduğu, Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT) tarafından uygulanmasını mecburi kıldığı Tekdüzen Muhasebe Sistemi çalışmasını yapmıştır.¹⁷⁹

Tek Düzen Muhasebe Sistemi çalışması başlangıçta Kamu İktisadi Teşekkülleri için mecburiyet taşınmasına rağmen sonrasında diğer işletmeler tarafından da kabullenilmiş ve ülkemizde muhasebe sisteminin gelişim kaydetmesinde etkili olmuştur.¹⁸⁰ Böylelikle Kamu İktisadi Teşekkülleri muhasebe uygulamalarının uyumlaştırılmasına ilişkin yerinde bir girişimde bulunarak, bu düzenleme sonrasında gerçekleştirilecek yeni çalışmalara ve özel sektör kuruluşlarına yol gösterici bir adım atmıştır.¹⁸¹ Fakat bu düzenleme 31.12.1993 tarihine kadar 22 yıl yürürlükte kalabilmiştir.¹⁸²

---

¹⁷⁷ Nalan Akdoğan ve Nejat Tenker, **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, Genişletilmiş 7. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2001, s.13

¹⁷⁸ Başpınar, (06.10.2017), s.46.

¹⁷⁹ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.4.

¹⁸⁰ Ayşe Ümit Gökdeniz, **Muhasebe Standartları**, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1996, s.30.

¹⁸¹ Başpınar, (06.10.2017), s.47.

¹⁸² Oya Yıldırım, Ayşen Dalgeç ve Erdal Özkol **Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konularından Geleceğine Bakış**, TÜRMÖB Yayınları, No:23, 1995, s.107

1.3.3.2. Türkiye Bankalar Birliği Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

Türkiye Bankalar Birliği, bankalar arası uygulamalarda tekdüzeliği gerçekteştirmek gayesiyle muhasebe hakkında türlü düzenlemeler gerçekteşirmiştir.¹⁸³ Örneğin bankalar 1962 yılında kendilerinden kredi talep eden işletmelerden isteyeceği son üç yıla ilişkin bilanço ve gelir tablosu türlerini tespit ederek, Türkiye'de bu tablo türlerinin yaygınlaşmasına öncülük yapmıştır.¹⁸⁴ Bankalara ait işlemlerde yararlanılmak üzere oluşturulan tekdüzen hesap planı çerçevesi, mali tablo örnekleri ve bu tablolara ilişkin raporlar, bankalar arası uygulama birlikteliğini sağlayan önemli çalışmalardır.¹⁸⁵

1.3.3.3. Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

1987 yılında kurulan ve Türk Muhasebe Standartlarını oluşturmakla vazifelendirilen komitenin çalışma programında 43 adet muhasebe standardı yer almaktadır.¹⁸⁶ Teknik kurullarında üzerinde mutabık kalmıp yayımlanması uygun görülen standartlar aşağıdaki gibidir.¹⁸⁷

- Muhasebenin Temel İlkeleri Standardı,
- Raporlama - Kar ve Zarar Tablosu Formu Standardı,
- Raporlama - Bilanço Formu Standardı,
- Denetim Genel İlkeleri, Denetçiye İlişkin Açıklama Standardı.

TÜRMOB'un kurulması üzerine komite faaliyetlerine ara vermiş ve tek elden muhasebe standartlarının oluşturulmasını temin etmek için, eş güdümünü TÜRMOB'un üstleneceği "Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK)"nın oluşturulmasını temel prensip olarak benimsemiştir.¹⁸⁸

---

¹⁸³ Akgül ve Akay, s.16-17.

¹⁸⁴ Başpınar, (07.10.2017), s.47.

¹⁸⁵ Yahya Arıkan, (07.10.2017), s.4.

¹⁸⁶ Erol ve Aslan, (08.10.2017), s.65.

¹⁸⁷ Yahya Arıkan, (08.10.2017), s.3.

¹⁸⁸ Gökdeniz, *Muhasebe Standartları*, s.30.

1.3.3.4. Sigorta Murakabe Kurulu Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta ve reasürans şirketleri için, Sigorta Şirketlerinin Muhasebesi Hakkında Kanun'la tespit edilmiş Tek Düzen Hesap Planı (THP) bulunmaması sebebiyle, bu konudaki eksikliği gidermek için Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği (TSRSB) ve Hazine Müsteşarlığı Sigorta Denetleme Kurulu (SDK) temsilcilerinin katılımı ile "Tekdüzen Hesap Planı Komitesi" oluşturulmuş; sigorta ve reasürans şirketlerinin iş ve işlemlerini bu komite eliyle hazırlanan ve 01.01.1994 tarihi itibariyle uygulanmaya başlanılan "Tekdüzen Hesap Planı"na uygun şekilde muhasebeleştirmeleri mecburi tutulmuştur.¹⁸⁹

Son yıllarda uluslararası muhasebe standartlarıyla uyum hususu Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve Hazine Müsteşarlığı Sigorta Denetleme Kurulu'nun çalışma konuları arasında öncelik taşımaktadır.¹⁹⁰

31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigortacılık Muhasebe Sistemi Yönetmeliği ile 01.01.2005 tarihinden itibaren, sigortacılık muhasebe sisteminde de Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS)'na uyum esası kabul edilmiştir.¹⁹¹ Yönetmelik gereğince, halka açık olsun ya da olmasın bütün sigorta şirketleri, Hazine Müsteşarlığı tarafından sigorta sektörüne ilişkin standartlar ilan edilene kadar, Sermaye Piyasası Kurulunun Seri XI, No:25 Tebliği'ne uygun mali tablolar düzenlemekle mükelleftir. Yönetmelik sınırları içerisinde, hazırlanmış ilk tebliğ özelliği taşıyan Sigortacılık Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ 30.12.2004 tarih ve 25686 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.01.2005 tarihinde uygulamaya sunulmuştur.¹⁹²

---

¹⁸⁹ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.5.

¹⁹⁰ Çiftçi ve Erserim, (09.10.2017), s.15

¹⁹¹ Ebrar İlman, "Türkiye Muhasebe Standartları-2 Açısından Stokların Değerlendirilmesi Özel Hastane Örneği", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, 2016), s.34

¹⁹² Çiftçi ve Erserim, (09.10.2017), s.15

Hazine Müsteşarlığı tarafından 14.07.2007 tarih ve 26582 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik ile 01.01.2008 tarihi itibarıyla sigorta sektöründe Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunca tespit edilen Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uyum prensibi benimsenmiştir.¹⁹³

1.3.3.5. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

Sermaye Piyasası Kurulu; 33 adet uluslararası muhasebe standardını baz alarak oluşturulan, Seri:XI, No:25 “Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ”i 15.11.2003 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlamıştır.¹⁹⁴ Seri:XI No:25 Tebliği, kapsama dahil işletmeler tarafından, 01.01.2005 tarihinden sonraki ilk ara finansal tablolardan başlamak şartıyla mecburi şekilde uygulamaya geçirilmiştir.¹⁹⁵ İhraç ettiği sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıklar, aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri ve konsolidasyon dahiline alınan diğer işletmeler mevzu bahis Tebliğ hükümlerine tabidir.¹⁹⁶

Seri: XI, No:25 Tebliği'nin yayımlandığı 15.11.2003 tarihinden günümüze kadar, Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IAS/IFRS)'nin dünya genelinde kabulü istikametindeki çalışmalar sebebiyle, Uluslararası Muhasebe Standartlarında önemli değişiklikler gerçekleştirilmiş ve yeni Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ilan edilmiştir. Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarındaki sözü edilen değişim göz önünde bulundurularak, Seri: XI, No:25 Tebliğine 21.12.2004 tarihinde Seri: XI, No:27 "Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" ile ilave edilen Ek Madde 1 gereğince, mali tablo ve raporlar ile dipnot biçimleri dahil Tebliğ'in 5. maddesi gereğince Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan muhasebe standartları

¹⁹³ İlman, s.34

¹⁹⁴ Ahmet Yanık ve Ferah Yıldız, “Lisans Ve Önlisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algılarının Karşılaştırılması: Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2013, Cilt.18, Sayı.2,

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sduiibfd/article/viewFile/5000122138/5000112444> (10.10.2017), s.445

¹⁹⁵ Yanık ve Yıldız, (10.10.2017), s.445

¹⁹⁶ Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Seri: XI, No: 29, Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği, 2008, <http://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/2008410/0> (10.10.2017).

açıklamaları saklı tutulmak şartıyla, işletmelerin IAS/IFRS uygulamalarının, Tebliğ'de kararlaştırılan düzenleme ve ilan mükellefiyetinin gereğinin yapılması hükmünde olduğu kabul edilmiştir.¹⁹⁷ Bu suretle isteyen işletmelere mali tablolarını Seri: XI, No: 25 Tebliği hükümleri yerine IAS/IFRS'ye göre düzenlemelerine olanak sağlanmıştır.¹⁹⁸

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından; güncel IAS/IFRS'ler, Avrupa Birliği'nin mali raporlama hakkındaki düzenlemeleri, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nca gerçekleştirilen çalışmalar ile yeni Türk Ticaret Kanunu taslağında bulunan yargılar dikkate alınarak oluşturulan ve Seri:XI, No:25 Tebliği'ni uygulamadan kaldıran Seri:XI, No:29 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" 09.04.2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak uygulamaya sunulmuştur.¹⁹⁹

1.3.3.6. Maliye Bakanlığı Koordinatörlüğünde Kurulan Muhasebe Standartları Komisyonu Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

1990 yılında Maliye Bakanlığının koordinatörlüğünde ve çeşitli kesimlerden temsilcilerin katılımı ile meydana getirilen komisyonun ana hedefi, ülkemizde tüm kesimler tarafından uyulması zorunlu nitelikte tek elden yayımlanacak muhasebe standartları hazırlayarak standart karmaşasına son vermektir.²⁰⁰

Sözü edilen komisyon çalışmalarını nihayete erdirmiş ve bu çalışmaların neticesinde hazırlanan 1 sıra no.lu "Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)" Maliye Bakanlığı tarafından 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.²⁰¹ (Sonrasında Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde değişiklik öngören 12 tebliğ daha ilan edilmiştir.²⁰²

¹⁹⁷ Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Seri: XI, No: 29, (10.10.2017).

¹⁹⁸ Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Standard, Mayıs 2009,

<https://www.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/3539/25032015110725-2.pdf> (10.10.2017), s.110.

¹⁹⁹ Vakıf Yatırım Menkul Değerler A.Ş., 1 Ocak-31 Aralık 2008 Hesap Dönemine Ait Bağımsız Denetim Raporu, 2008, www.vakifyatirim.com.tr/dokumanlar/doc/VKY31.12.2008.doc (10.10.2017), s.10.

²⁰⁰ Yahya Arıkan, (11.10.2017), s.6.

²⁰¹ Osman Bayrı, "Tekdüzen Muhasebe Sistemine Ve Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartlarına Göre Bilançonun Biçimsel Yapısı, Kapsamı Ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi", *Mali Çözüm Dergisi*, 2010, Sayı.98, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/98malicozum/4%20H%20osman%20bayri.pdf> (11.10.2017), s.91.

²⁰² Başpınar, (11.10.2017), s.49.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 175 ve tekrar eden 257. maddeleri çerçevesinde Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na tevdi edilen yetkiye dayanılarak yayınlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile aşağıdaki konularda düzenlemeler yapılmıştır;²⁰³

- a) Muhasebe Politikalarının İzah Edilmesi
- b) Muhasebenin Temel Kavramları,
- c) Tek Düzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve İşleyişi
- d) Finansal Tablolara İlişkin İlkeler,
- e) Mali Tabloların Hazırlanması ve Takdimi,

Yapılan düzenlemeyle; işlemlerini bilanço usulüne uygun şekilde defterlerine kaydeden gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetindeki girişim ve işletmelerin faaliyet ve neticelerinin güvenilir ve doğru şekilde muhasebeleştirilebilmesi, finansal tablolar vasıtasıyla ilgili kişi ya da kurumlara takdim edilen bilgilerin tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik özelliklerini muhafaza ederek gerçek durumu aksettirmesinin sağlanması ve işletmelerde denetimin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.²⁰⁴

1.3.3.7. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

Kurum, Türkiye’de faaliyette bulunan tüm bankaların muhasebe sistemine yönelik usul ve esaslarının tespit edilmesi amacıyla, 2002 yılında “Muhasebe Uygulama Yönetmeliği”ni ve bu yönetmeliğe tabi olarak uluslararası muhasebe standartlarını esas alan 19 adet tebliğ yayınlamıştır.²⁰⁵

²⁰³ Yahya Arıkan, (11.10.2017), s.7.

²⁰⁴ İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, 1992, <http://www.ismmmo.org.tr/html.asp?id=3997> (11.10.2017), s.1

²⁰⁵ Serkan Özdemir ve Cemal Elitaş, “Bankacılık Sektöründe Menkul Değerlerin TMS 39 Standardına Uygun Olarak Muhasebeleştirilme İşlemlerinde Ortaya Çıkan Farkların Tespiti Üzerine Bir İnceleme”, *Mali Çözüm Dergisi*, Temmuz-Ağustos 2011, Sayı.106, <https://issuu.com/istanbulsmmmodasi/docs/malicozum106?e=25078185/58370305> (16.10.2017), s.28.

2002 yılında gerçekleştirilen düzenlemeler 1 Kasım 2006 tarihinde yayımlanan “Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile uygulamadan kaldırılmıştır.²⁰⁶

Yayımlanan yeni yönetmelik ile; bankaların, muhasebe ve raporlama sisteminde tekdüzelik ve şeffaflığın temin edilmesi, işlemlerin kayıt dışı tutulmasının önüne geçilerek doğru, güvenilir ve ifade ettikleri anlama uygun şekilde muhasebeleştirilmesi, yönetimin etkinlik ve mali performansı gösterir konsolide ve konsolide olmayan türde mali tabloların vaktinde ve doğru bir biçimde düzenlenmesi, raporlanması yayımlanması ve belgelerin muhafaza edilmesi hakkında usul ve esasların belirlenmesi amaçlanmıştır.²⁰⁷

İştirak, birlikte kontrol edilen ortaklık ve bağlı ortaklıkların muhasebeleştirilmesi, kamuya ilan edilecek finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, ve bunlara ait açıklama ve dipnotların düzenlenmesine ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından yayımlanacak Tebliğler ile tayin edileceği yine ismi geçen düzenlemede ifade edilmiştir.²⁰⁸ Bankaların birtakım istisnai durumlar haricinde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan TMS’yi esas alarak muhasebe işlemlerini kaydetmeleri uygun bulunmuştur. Kurul, bu tarihten itibaren tekdüzen hesap planı, finansal tablo biçimleri ve konsolide finansal tablolar hakkında yeni tebliğler yayımlamaya devam etmiştir.²⁰⁹

---

²⁰⁶ Cemal Elitaş ve Bilge Leyli Elitaş, s. 7

²⁰⁷ Fatma Pamukçu, “Gerçeğe Uygun Değer Muhasebesi Ve Finansal Tablolara Etkisi”, *Mali Çözüm Dergisi*, Ocak-Şubat 2011, Sayı.103, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/103malicozum/5%20fatma%20pamukcu.pdf> (16.10.2017), s.90.

²⁰⁸ Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumu, Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ, 2006, https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Mevzuat/Bankacilik_Kanununa_Iliskin_Duzenlemeler/1654bankalarin_konsolide_finansal_tablolarinin_duzenlenmesine_iliskin_tebliğ.pdf (16.10.2017), s.3.

²⁰⁹ Çiftçi ve Erserim, (16.10.2017), s.15

1.3.3.8. Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) Tarafından Gerçekleştirilen Çalışmalar

Ülkemizde muhasebe meslek alanını tanzim eden 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, muhasebe mesleğine önemli katkı sağlamıştır.²¹⁰ 3568 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile muhasebe standartlarına hissedilen gereksinim de artmıştır.²¹¹ Türkiye'nin, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (International Federation of Accountants - IFAC)'na üyeliği sebebiyle, Uluslararası Muhasebe Standartlarının öngördüğü unsurları benimsemek ve bu maksatla kendi ulusal muhasebe standartlarını oluşturmakla yükümlüdür.²¹²

İlk olarak, 9 Şubat 1994 tarihinde denetlenmiş finansal tabloların takdiminde, finansal tabloların gereksinimleri karşılayan, kurallara uygun, güvenilir, gerçekleri yansıtır, anlaşılabilir ve mukayese edilebilir şekilde düzenlenebilmeleri amacıyla; ulusal muhasebe prensiplerinin gelişmesi ve kabullenilmesini temin edecek ve kamu faydası için hayata geçirilecek ulusal muhasebe standartları ile muhasebe meslek erbabının, denetim etkinliklerini disiplinli biçimde gerçekleştirebilmeleri için ulusal denetim standartlarını tespit etmek ve yayımlamak üzere TÜRMOB tarafından Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu kurulmuştur.²¹³

---

²¹⁰ Cemal İbiş, "TÜRMOB ve TMUD'un Uluslararası Meslek Örgütleri İle Olan İlişkileri", *IX. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu - III. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), 12-13 Ekim 2009, <http://docplayer.biz.tr/storage/38/17903920/1526344810/HS9qBrYo-avCxUmhYWcZ9Q/17903920.pdf> (12.10.2017), s.114

²¹¹ Akgül ve Akay, s.19.

²¹² İrfan Sarıkaya, "Mali Tabloların Tekliği İlkesi Çerçevesinde Mevzuatımızdaki Değerleme Hükümlerine Toplu Bakış", *Vergi Dünyası Dergisi*, Nisan 2002, Sayı.248, <https://www.onerymm.com.tr/image/data/Makaleler/7-MalitalblorinTekligiIlkesiCercevesindeMevzuatimizdakiDeğerlemeHukumlerineTopluBakis.pdf> (12.10.2017), s.2.

²¹³ Gökçen, Akgül ve Çakıcı, s.9.

TMUDESK muhasebe standartlarıyla aşağıdaki amaçlara ulaşmak istemiştir:²¹⁴

1. Mali tabloların hazırlanması ve sunumuna esas oluşturacak muhasebe standartlarını yayımlamak ve geliştirmek ile yayımlanan standartların ülkede benimsenmesini ve uygulamaya dönüştürülmesini temin etmek,
2. Türkiye Muhasebe Standartlarının, Uluslararası Muhasebe Standartları ile uyumluluğunu temin etmek,
3. alışmalarında Türkiye'nin iktisadi vaziyeti ve ihtiyaçlarını dikkate almak,
4. Mali tabloların hazırlanması ve sunulması hakkında yürürlükteki mevzuat ile muhasebe standartları ve politikalarının uyumluluğunu sağlamaya yönelik çalışmalar gerçekleştirmek,
5. Muhasebe standartlarının geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılmasında ülke muhasebe uygulamalarında geçerliliği onaylanmış muhasebe kavram ve ilkelerinden istifade etmek.

Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği tarafından sağlanan destek ile çalışmalarına devam eden özerk bir kurumdur. atısı altında oluşturduğu çeşitli çalışma komisyonları ile kurulduğu günden bu yana kıymetli çalışmalar gerçekleştirerek 19 adet Türkiye Muhasebe Standardı (TMS) yayımlamıştır. Fakat yaptırım mecburiyeti bulunmaması sebebiyle yayımlanan bu standartlar, istenilen kullanım alanına sahip olamamıştır.

Ülkemizde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK)'nin oluşturulması ile muhasebede standartlaşma anlamında yaşanan eksikliğin giderilerek, uluslararası alanda geçerliliğe sahip muhasebe standartlarını meydana getirecek ve uygulamaya geçirilmesini temin edecek, devlet desteğine sahip ve yaptırım gücü bulunan bir organizasyona hissedilen ihtiyacın karşılanması hedeflenmiştir.²¹⁵

---

²¹⁴ Kocamaz, (13.10.2017), s.116.

²¹⁵ Bostancı, (13.10.2017), s.7.

18 Aralık 1999 tarih ve 4487 sayılı kanunla Sermaye Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapan Kanun'un Ek 1. maddesi ile denetlenmiş finansal tabloların takdiminde, finansal tabloların gereksinimleri karşılayan, kurallara uygun, güvenilir, gerçekleri yansıtır, anlaşılabilir ve mukayese edilebilir şekilde düzenlenebilmeleri amacıyla; ulusal muhasebe prensiplerinin gelişmesi ve kabullenilmesini temin edecek ve kamu faydası için hayata geçirilecek ulusal muhasebe standartları tespit etmek ve yayımlamak üzere kamu tüzel kişiliği taşıyan, mali ve idari özerkliğe sahip Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu oluşturulmuştur.²¹⁶

Bu tanımlama, standart oluşturma ve yayımlama yetkisinin kanunla artık Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna verildiği manası taşımaktadır.²¹⁷ Bundan sonra, kapsam dahilindeki kuruluşların şahsi denetimleri altında bulunan sektör ve ilgili kesimlere yönelik gerçekleştirecekleri ayrıntılı düzenlemeler, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından oluşturulacak muhasebe standartlarına uyumluluk taşımak zorundadır.²¹⁸

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Yüksek Öğretim Kurumu ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden, birer, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odasından bir yeminli mali müşavir ve bir de serbest muhasebeci mali müşavir olmak üzere toplam dokuz üyeden teşekkül etmektedir.²¹⁹

---

²¹⁶ Yüksel Koç Yalkın, Volkan Demir ve Defne Demir, "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye'de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi", *Mali Çözüm Dergisi*, Haziran-Temmuz 2006, Sayı.76, http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/malicozum_kongreozel/16%20yukse1%20koc%20yalkin.pdf (14.10.2017), s.2

²¹⁷ Bekçi ve Özdemir, (14.10.2017), s.147.

²¹⁸ Bülent Üstünel, "Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ve Ulusal Finansal Raporlama Standartları", *VI.Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), 16-19 Nisan 2003, http://docplayer.biz.tr/storage/60/45136729/1526368370/fw_Gu2HEKmlr_kieX0lfKA/45136729.pdf (14.10.2017). s.4.

²¹⁹ Bostancı, (14.10.2017), s.7.

Özerk bir kuruluş olan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun karar organını meydana getiren üyeler, kendilerini kurul çalışmalarına katılmak üzere gönderen kurumların temsilcisi değildirlir ve bu kurumlardan bağımsızdırlar.²²⁰ Böylece Kurul, bağımsızlık vasfını edinmektedir.²²¹ Kurulca oluşturulacak standartların nitelik, kapsam ve uygulamasına yönelik usul ve esasların da Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanacak yönetmeliklerle tespit edilmesi kararlaştırılmıştır.²²²

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, uluslararası muhasebe standartlar ile tam uyumluluk taşıyan ulusal muhasebe standartlarını yayımlamak için oluşturulmuştur.²²³ Bu gaye ile Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilen Uluslararası Muhasebe Standartları'nın Türkçe tercümeleri, 2004 yılı sonunda, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun web sayfasında “ikinci taslak metin” olarak kamuoyunun sunulmuştur.²²⁴

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, 2005 yılı Ocak ayından itibaren Uluslararası Muhasebe Standartları ile tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları (TMS)'ni ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)'ni; 2007 yılı Mart ayından itibaren de Türkiye Muhasebe Standartları Yorumları (TMSY)'ni ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları (TFRSY)'ni Resmi Gazete'de yayınlamaya başlamıştır.²²⁵

---

²²⁰ Üstünel, (14.10.2017), s.4.

²²¹ Üstünel, (14.10.2017), s.4.

²²² Üstündağ ve Sayar, s.51

²²³ Nalan Akdoğan ve Orhan Sevilengül, “Türkiye Muhasebe Standartlarına Uyum İçin Tek Düzen Hesap Planında Yapılması Gereken Değişiklikler”, *Mali Çözüm Dergisi*, Kasım-Aralık 2007, Sayı.84, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/84malicozum/02%20nalanakdogan.pdf> (14.10.2017), s.30.

²²⁴ Çiftçi ve Erserim, (14.10.2017), s.16

²²⁵ Ahmet Yanık, Ferah Yıldız, Ekrem Kara ve Nurcan Günce, “Muhasebe Eğitimi Gören Önlisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algıları Üzerine Bir Araştırma”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Nisan 2013, Sayı.36, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/55873> (15.10.2017), s.244.

TMS/TFRS seti son halleriyle aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Tablo 1.2
Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)

Standart No:	Standart Adı
TFRS 1	Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması
TFRS 2	Hisse Bazlı demeler
TFRS 3	İşletme Birleşmeleri
TFRS 4	Sigorta Sözleşmeleri
TFRS 5	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar Ve Durdurulan Faaliyetler
TFRS 6	Maden Kaynaklarının Araştırılması Ve Değerlendirilmesi
TFRS 7	Finansal Araçlar: Açıklamalar
TFRS 8	Faaliyet Bölümleri
TFRS 9	TFRS 9 Finansal Araçlar (2010 Sürümü)
TFRS 9	TFRS 9 Finansal Araçlar (2011 Sürümü)
TFRS 9	TFRS 9 Finansal Araçlar (2017 Sürümü)
TFRS 10	Konsolide Finansal Tablolar
TFRS 11	Müşterek Anlaşmalar
TFRS 12	Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar
TFRS 13	Gerçeğe Uygun Değer lçm
TFRS 14	Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları
TFRS 15	Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat
TFRS 16	Kiralamalar

Kaynak: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS/TFRS 2018 Seti, 2018 <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti> (12.05.2018).

Tablo 1.3
Türkiye Muhasebe Standartları (TMS)

Standart No:	Standart Adı
TMS 1	Finansal Tabloların Sunuluşu
TMS 2	Stoklar
TMS 7	Nakit Akış Tabloları
TMS 8	Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler Ve Hatalar
TMS 10	Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar
TMS 12	Gelir Vergileri
TMS 16	Maddi Duran Varlıklar
TMS 17	Kiralama İşlemleri
TMS 19	Çalışanlara Sağlanan Faydalar
TMS 20	Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi Ve Devlet Yardımlarının Açıklaması
TMS 21	Kur Değişiminin Etkileri
TMS 23	Borçlanma Maliyetleri
TMS 24	İlişkili Taraf Açıklamaları
TMS 26	Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme Ve Raporlama
TMS 27	Bireysel Finansal Tablolar
TMS 28	İştiraklerdeki Ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar
TMS 29	Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama
TMS 32	Finansal Araçlar: Sunum
TMS 33	Hisse Başına Kazanç
TMS 34	Ara Dönem Finansal Raporlama
TMS 36	Varlıklarda Değer Düşüklüğü
TMS 37	Karşılıklar, Koşullu Borçlar Ve Koşullu Varlıklar
TMS 38	Maddi Olmayan Duran Varlıklar
TMS 39	Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme Ve Ölçme
TMS 40	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller
TMS 41	Tarımsal Faaliyetler

Kaynak: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS/TFRS 2018 Seti, 2018, <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti> (12.05.2018).

Tablo 1.4

Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumlar (TFRS Yorum)

Yorum No:	Yorum Adı
TFRS Yorum 1	Hizmetten Çekme, Restorasyon Ve Benzeri Mevcut Yükümlülüklerdeki Değişiklikler
TFRS Yorum 2	Üyelerin Kooperatif İşletmelerdeki Hisseleri Ve Benzeri Finansal Araçlar
TFRS Yorum 4	Bir Anlaşmanın Kiralama İşlemi İçerip İçermediğinin Belirlenmesi
TFRS Yorum 5	Hizmetten Çekme, Restorasyon Ve Çevre Rehabilitasyon Fonlarından Kaynaklanan Paylar Üzerindeki Haklar
TFRS Yorum 6	Özel Bir Piyasaya Katılımdan Doğan Yükümlülükler - Atık
TFRS Yorum 7	TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı Kapsamında Düzeltme Yaklaşımının Uygulanması
TFRS Yorum 10	Ara Dönem Finansal Raporlama Ve Değer Düşüklüğü
TFRS Yorum 12	İmtiyazlı Hizmet Anlaşmaları
TFRS Yorum 14	TMS 19-Tanımlanmış Fayda Varlığının Limiti, Asgari Fonlama Koşulları Ve Bu Koşulların Birbiri İle Etkileşimi
TFRS Yorum 16	Yurt Dışındaki İşletmede Bulunan Net Yatırımın Finansal Riskten Korunması
TFRS Yorum 17	Nakit Dışı Varlıkların Ortaklara Dağıtımı
TFRS Yorum 20	Açık İşletme Madeninin Üretim Aşamasındaki Dekapaj Maliyetleri
TFRS Yorum 21	TFRS Yorum 21 Vergi Ve Vergi Benzeri Yükümlülükler
TFRS Yorum 22	Yabancı Para İşlemleri ve Avans Bedeli

Kaynak: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS/TFRS 2018 Seti, 2018, <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti> (12.05.2018).

Tablo 1.5

Türkiye Muhasebe Standartları Yorumlar (TMS Yorum)

Yorum No:	Yorum Adı
TMS Yorum 10	Devlet Yardımları – İşletme Faaliyetleri İle Özel Bir İlişkisi Bulunmayanlar
TMS Yorum 15	Faaliyet Kiralamaları- Teşvikler
TMS Yorum 25	Gelir Vergileri – İşletmenin Veya Hissedarlarının Vergi Statüsünde Değişiklikler
TMS Yorum 27	Yasal Açıdan Kiralama Görünümündeki İşlemlerin Özünün Değerlendirilmesi
TMS Yorum 29	İmtiyazlı Hizmet Anlaşmaları – Açıklamalar
TMS Yorum 32	Maddi Olmayan Duran Varlıklar – İnternet Sitesi Maliyetleri

Kaynak: Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS/TFRS 2018 Seti, 2018, <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti> (12.05.2018).

Türkiye Muhasebe Standartları Seti; Kavramsal Çerçeve, Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Türkiye Muhasebe Standartları Yorumları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumlarından teşekkül etmektedir. Söz konusu set, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından yayımlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) Seti ile tam uyumludur.²²⁶

²²⁶ Özen Akçakanat, Serpil Senal ve Burcu Aslantaş Ateş, “Türkiye Muhasebe Standartları Çalışmalarının İçerik Analizi Bakımından Değerlendirilmesi (2004-2011)”, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2013, Cilt.5 Sayı.3, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/201729> (15.10.2017), s.2.

İKİNCİ BÖLÜM

2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİ

2.1. EĞİTİM, MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KAVRAMLARI

2.1.1. Eğitim Kavramı

Eğitimin sözlük anlamına bakıldığında, herhangi bir kimseyi eğitmek, yetiştirmek işi şeklinde ifade edilmektedir.²²⁷

İnsanların, aile, toplum ve okul içerisinde, sağlıklı bir şekilde yaşam sürüp, halkın yararına birer meslek edinecek şekilde yetiştirilmeleri yalnızca eğitim sayesinde mümkün olabilir.²²⁸

Eğitim insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahiptir.²²⁹ Bilen birinin sahip olduğu bilgiyi, bir bilmeyene öğretmesiyle başlayan süreç günümüze ulaşmaya kadar birçok değişikliğe uğramış fakat eğitimin taşıdığı değer değişmemiştir.²³⁰ Bir süreç içinde kamu hizmeti biçiminde kurumsallaşan eğitim, insanlığın geleceği için kıymetli bir yatırım olarak görülmüştür.²³¹

Eğitim, insanın bugünkü ve gelecekteki yaşantısına bir müdahalesidir; davranışlarda değişiklik meydana getiren ve toplumun geleceğini oluşturan bir uyum sürecidir.²³²

Eğitim kavramının anlaşılabilirliğini sağlamak adına kavram hakkında yapılmış bazı tanımlamaları ifade etmek faydalı ve yerinde olacaktır.

²²⁷ Ahmet Fidan ve Diğerleri, **Örnekleriyle Türkçe Sözlük**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2002, s.788

²²⁸ Kamuran Çilenti, **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**, Ankara, Yargıcı Matbaası, 1988, s. 7.

²²⁹ İsmail Güven, **Türk Eğitim Tarihi**, 1. Baskı, Ankara: Pagem Akademi Yayınları, 2014, s.2

²³⁰ Özey Sert, "Mesleki Ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Modüler Öğretim Sisteminin Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulaması Ve Öğretmen, Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi+", (**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2007), s.12

²³¹ Sert, s.12

²³² Erdoğan Taşkın, **İşletme Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme**, 3. Baskı, İstanbul: Papatya Yayıncılık, 2001, s.18.

Eğitim; bireyin zihinsel, duygusal, bedensel, toplumsal becerilerinin ve davranışlarının arzu edilen doğrultuda geliştirilmesi veya ona bazı hedeflere yönelik yeni bilgiler, beceriler ve davranışlar, edindirilmesi istikametindeki çalışmaların bütünüdür.²³³

Eğitim; bireyin kişilik gelişimine etki eden, bireye bilgi ve beceri edindirerek, ilgi ve istidatlarına göre meslek edinmesine olanak sağlayan, çevreye, topluma, yeniliklere uyumlu ve hassas olmasını temin eden bir süreçtir. Eğitim, bireye bilgi ve beceri kazandırmanın yanında ahlaki ve kültürel davranışlar edindirmede de etkilidir.²³⁴

Eğitim; yetişkinleri, yetismekte olan nesiller karşısında sorumlu kılan sosyal bir olay olarak tanımlamıştır.²³⁵

Eğitim; insanları belli amaçlar doğrultusunda yetiştirme sürecidir.²³⁶ Eğitim sürecinden geçen bireyin kişiliğinin değiştii bu değişimin ise süreçte edinilen bilgi, beceri, tutum ve değerler vasıtasıyla gerçekteştiği vurgulanmaktadır.²³⁷

Eğitim; bireyin davranışında kendi yaşantısı aracılığıyla ve kasti şekilde istendik değişikliği oluşturma eğilimi şeklinde tanımlanmaktadır.²³⁸ Bu tanıma göre;²³⁹

- Eğitim bir süreçtir.
- Eğitim süreci içerisinde, bireyde istenilen davranış değişikliğinin gerçekleşmesi hedeflenmektedir.
- Bireyin davranışlarında kasti bir değişiklik gerçekleştirilmektedir.
- Eğitim sürecinde bireyin kendi yaşantıları temel alınmaktadır.

²³³ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, Türk Milli Eğitim Sistemi İçerisinde Ortaöğretim Kademesi, 2010,

<http://tkb.meb.gov.tr/yayinlar/T%C3%BCrk%20milli%20e%C4%9Fitim%20sistemi%20i%C3%A7inde%20orta%C3%B6%C4%9Fitim.doc> (19.10.2017), s.6.

²³⁴ Fiğen Zaif ve Aydın Karapınar, "Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2002, Cilt.4, Sayı.2, <http://iibfdergisi.gazi.edu.tr/index.php/iibfdergisi/article/viewFile/370/360> (19.10.2017), s.111-113

²³⁵ Turgut Çürük ve Zeki Doğan, "Muhasebe Eğitiminin İşletmelerinin Taleplerini Karşılama Düzeyi: Türkiye Örneği," *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 2001, Cilt.28, Sayı.3-4 <http://docplayer.biz.tr/storage/25/6764421/1526325993/L-1FxiDgsVpmJYXhuUJt8w/6764421.pdf> (31.11.2017), s.16-17.

²³⁶ Taşkın, s.19.

²³⁷ Nurettin Fidan, **Okulda Öğrenme ve Öğretme**, 3. Baskı, Ankara: Pagem Akademi Yayınları, 2012, s.4

²³⁸ Selahattin Ertürk, **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1997, s.12-13

²³⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.6.

İnsanın sahip olduğu kişilik yapısı önemli ölçüde içerisinde doğup büyüdüğü kültür eliyle şekillendirilmektedir.²⁴⁰ Tüm toplumlar kendi kültürel özelliklerini yeni nesillere iletmek ister.²⁴¹ Toplumun, sahip olduğu kültürün arzu ve beklentilerine uygun biçimde bireylere tesir etmesi ve onları değiştirmesine “kültürleme” denir.²⁴² Ailede, sokakta, işyerinde bilinçli ya da bilinçdışı kendiliğinden meydana gelen öğrenmeler ve bireysel öğrenmeler kültürleme içinde yer alır (ki eğitimciler kültürlemenin bu bölümünü “informal eğitim”; amaçlı olarak gerçekleştirilen kısmını ise “formal eğitim” şeklinde adlandırmaktadır).²⁴³ Eğitim, kültürlemenin maksatlı biçimde gerçekleştirilen kısmıdır.²⁴⁴ Bu sebeple, eğitimi “kasıtlı kültürleme süreci” şeklinde tanımlamak mümkündür.²⁴⁵

Eğitim, günlük dilde daha çok iyi nitelikler kazandırmak anlamında kullanılırken; daha dar anlamda öğretimle aynı manada kullanılmıştır.²⁴⁶ Eğitim, öğretme ve öğrenme hadiselerinin bir neticesidir.²⁴⁷

Öğretme; en kapsamlı manasıyla öğrenmeyi gerçekleştirme faaliyetidir.²⁴⁸ Öğretme amaçlı ve bilinçli bir eylemdir.²⁴⁹ Öğretme etkinlikleri kişide davranış değiştirmek maksadıyla bir kişi ya da grup eliyle gerçekleştirilebileceği gibi televizyon, bilgisayar, kitap, film gibi türlü materyallerin içeriğine yerleştirilmiş yazılı ve görsel semboller aracılığıyla da gerçekleştirilebilir.²⁵⁰

²⁴⁰ Erdal Toprakçı (Ed.), **Eğitim Üzerine**, 1. Baskı, Ankara: Ütopya Yayınevi, 2002, s. 122.

²⁴¹ Özcan Demirel ve Zeki Kaya (ed.), **Eğitim Bilimine Giriş**, 2. Baskı, Ankara: Pagem Akademi Yayıncılık, 2007, s.1.

²⁴² Milli Eğitim Bakanlığı Ankara Maarif Müfettişleri Başkanlığı, Rehberlik Ve Denetimleri Gerçekleştirilen Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezlerinin Eğitim-Öğretim, Yönetim Ve Mali Süreçlerine Ait Tespit Edilen Hususlar, 2015, <http://www.memurlar.net/common/news/documents/565670/8-ozel-egitim-ve-rehabilitasyon-merk.-denetim-sonuc-raporu1.pdf> (19.10.2017), s.1.

²⁴³ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.6.

²⁴⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Ankara Maarif Müfettişleri Başkanlığı, (19.10.2017), s.1.

²⁴⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.6.

²⁴⁶ Güven, s.2

²⁴⁷ Gökhan Durak, “Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresinde Faaliyet Gösteren Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi”, (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Trakya Üniversitesi, SBE, 2009), s.28.

²⁴⁸ Nurettin Fidan ve Münire Erden, **Eğitime Giriş**, İstanbul: Alkım Yayınevi, 1998, s.11.

²⁴⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.9.

²⁵⁰ Fidan ve Erden, s.12.

Öğrenme; ürün olarak incelendiğinde, geçirdiği yaşantıların neticesinde bireyin davranışlarında meydana gelen ve bir aşamaya kadar kalıcı nitelikteki değişikliklerdir.²⁵¹ Süreç olarak incelendiğinde, bir aşamaya kadar kalıcı nitelikteki davranış değişikliklerine sebep olacak etkileşimlerin tümüdür.²⁵²

Öğretim, öğretme ve öğrenme faaliyetlerinin bileşkesidir.²⁵³ Öğretim, eğitimin gayesidir ve belli bir alanda, bir amaca ulaşabilmek için, bir takım metotlar yardımıyla bireye bilgi edindirme sürecidir. Öğretme ise öğrenmeye tesir eden etkinliklerin tümüdür.²⁵⁴

Eğitimin temel amacı kişiyi olabilecek en yüksek mükemmellik seviyesine erdirmektir. Bu nedenle her türlü eğitim programından bu temel amaç doğrultusunda faydalanılmalıdır.²⁵⁵ Ancak konu muhasebe eğitimi olduğu için eğitim konusu mesleki eğitim kapsamında ele alınacaktır.²⁵⁶

Eğitim sürecinin özelliklerini aşağıdaki biçimde açıklamak mümkündür:²⁵⁷

- Eğitim kapsamlı bir süreçtir. Okul öncesi ve sonrası, okul içinde ve dışında, öğrenmenin gerçekleştiği tüm şartlarda eğitimden bahsedilebilir.
- Eğitim çok boyutlu bir süreçtir. Eğitim, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik olguların yanında, birey ve toplumun geçmişi, bugünü ve geleceğiyle de ilgilidir.
- Eğitim devamlı bir süreçtir. İnsanların gelişim ve öğrenmesi sürekli olduğu için eğitim de süreklilik gösterir ve bireylerin hayatı boyunca devam eder.
- Eğitim dinamik bir süreçtir. Bilimsel ve teknolojik ilerlemeler, sosyal, kültürel ve ekonomik hareketlilik eğitime akseder.
- Eğitim bilimsel araştırma ve bulgulardan kaynaklanan bir süreçtir. Bilimsel araştırmalar eğitime ilişkin sorunların çözüm yoludur.

²⁵¹ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.9.

²⁵² Milli Eğitim Bakanlığı Ankara Maarif Müfettişleri Başkanlığı, (19.10.2017), s.1.

²⁵³ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.9.

²⁵⁴ Zaif ve Karapınar, (19.10.2017), s.113.

²⁵⁵ Mutlu Mehmet Bay, "MEGEP Kapsamında Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi Uygulamasında Karşılaşılan Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri Ankara Örneği", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2010), s.3.

²⁵⁶ Cevat Alkan, Hıfzı Doğan ve Saim İlhan Sezgin, **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**, 3.Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 1996, s. 4

²⁵⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.10-11.

- Eğitim ulusal ve uluslararası yanları olan bir süreçtir. Eğitim gerçekleştiği devri takip eder; öğrenme gibi temel alanlardaki araştırma sonuçları tüm ülke eğitimcilerini alakadar eder.
- Eğitim insana mahsustur.
- Eğitim yaşananlardan, görülenlerden, duyulanlardan, edinilenlerden sonra bireyde kalan ve yaşantı olarak ifade edilen izlerle gerçekleşir.
- Eğitim hedefe dönüktür.
- Eğitim olumluya yönelik bir süreçtir. Eğitim sürecinde bireyin olumlu davranışlar edinmesi hedeflenir. İstenmeyen davranışa yönlendirmek, süreci suistimal etmektir.
- Eğitim bütünlüycidir. Eğitim, tüm bireyleri, milli eğitimin, milli birliği tahsis etmeye yönelik amaçları doğrultusunda yetiştirir.
- Eğitim için mekan sınırlandırması yapılamaz ve her yerde gerçekleşir.
- Eğitim milli kalkınma ile doğrudan alakadardır.
- Eğitim ve kültür birbiri içine geçmiştir. Eğitim, kültürü meydana getirir, geliştirir ve kültürden etkilenir
- Eğitim bir uyum sürecidir.
- Eğitim, birbirlerini karşılıklı olarak etkileyen kuvvetlerin ürünüdür. İnsan fizyolojisinde organların etkileşim ve dayanışması, bünyeyi etkilediği gibi, bu kuvvetler de eğitime etki eder.

Eğitimin temel işlevlerini aşağıdaki gibi açıklayabiliriz:²⁵⁸

1. Bireysel İşlevi: Bireyi zihinsel, bedensel ve ruhsal yönden geliştirmek, bireyi meslek sahibi yapmaktır.

2. Eğitim Toplumsal İşlevi: Eğitim kültürel değişmeyi sağlayarak yeni kuşaklara aktarır. Bu şekilde bireyin topluma uyum sağlamasına yardım eder. Eğitim bir taraftan kültürü etkilerken diğer taraftan da kültürden etkilenen bir kültürlenme sürecidir.

²⁵⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Ankara Maarif Müfettişleri Başkanlığı, (19.10.2017), s.4.

3. Ekonomik İşlevi: Nitelikli insan gücü, bilinçli üretici ve bilinçli tüketici yetiştirmektir.

4. Siyasal İşlevi: Toplumun insan yetiştirme nizamına uygun şekilde ülkenin anayasal yapısını muhafaza eden, girişken bireyler yetiştirmek, liderlik vasfı taşıyan ve şuurlu seçmen yetiştirerek, bireylere, demokratik hayatın gerekli kıldığı bilgi, tutum ve davranışları edindirmektir.

5. Gizil İşlevi: Eğitimin eş seçme, statü kazandırma, tanıdık sağlama, işsizliği önleme, çocuk bakıcılığı, çocuğun ekonomik sömürüsüne engel olma, olumsuz alışkanlık ve suçları önleme vb. gibi gizil işlevleri vardır.

Eğitim; bireyin topluma adapte olmasına ve bireyde mevcut bulunan ilgi ve becerilerin son sınırına kadar gelişmesine yardım ederek bireyin olumlu davranışlar geliştirmesini temin eder.²⁵⁹

Eğitim, genel olarak aşağıda verilen ayrıntılı amaçlardan hareket ederek bireyde davranış değiştirme, geliştirme ve uyum gibi birbirleriyle dayanışma içerisindeki işlevleri gerçekleştirir.²⁶⁰

- i. Eğitim bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olur.
- ii. Eğitim bireyin beşeri ilişkilerini geliştirmesine yardımcı olur.
- iii. Eğitim bireyin vatandaşlık sorumluluğunu geliştirir.
- iv. Eğitim bireyin ekonomik etkinliğini geliştirir.

2.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Kavramı

Meslek, mesleki eğitim, teknik eğitim, mesleki ve teknik eğitim kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için önce kavramlar hakkında yapılan tanımlara değinmekte yarar vardır.

²⁵⁹ Fatma Varış, **Eğitimde Program Geliştirme Teoriler ve Teknikler**, 6. Baskı, Ankara: Yayıncılık, 1994, s.13.

²⁶⁰ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.11.

Meslek; belirli seviyede tecrübe, kabiliyet, teknik bilgi, teorik, pratik, eğitim ve diploma gerektiren, niteliği topluluklar arasında farklılıklar göstermekle birlikte yüksek prestij, statü ve gelir kazandıran iş şeklinde ifade edilebilir.²⁶¹ Meslek; para kazanmak, sosyal ve psikolojik ihtiyaçların anlatılabilmesi ve giderilmesinde bir vasıtaadır.²⁶²

Mesleki eğitim; kişiye iş yaşamında belirli bir meslek hakkında bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları edindiren,²⁶³ üretici olarak belli bir meslek dalında herhangi bir statü ile bulunabilmesi için gereken asgari yeterlilik ve genel meslek kültürünü edinmesine imkan sağlayan²⁶⁴ ve bireyin yeteneklerini türlü yanlarıyla geliştiren eğitimidir.²⁶⁵

Mesleki eğitim; ferdi ve toplumsal hayat için zorunluluk taşıyan belirli bir meslek alanının gerekli kıldığı bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini edindirerek bireyin kişisel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ekonomik yanlarıyla istikrarlı şekilde geliştirilmesi sürecidir.²⁶⁶

Mesleki eğitim; bireyde eğitim süreci nihayetinde işe uyumluluğunu temin edecek detaylı bir öğrenme ve öğretme planının geliştirilmesi sürecidir.²⁶⁷

Mesleki eğitim; ülkenin ana iktisadi yapısını güçlendiren ve geliştiren, insan unsurunu yetiştiren, işsizliği düşürerek üretimde kriz yaşanmasına engel olan bir eğitim sürecidir.²⁶⁸

Mesleki eğitim; insan, meslek ve eğitim öğelerinin dengeli biçimde bir araya getirilmesinden teşekkül etmiş bir eğitim sürecidir.²⁶⁹

---

²⁶¹ Ali Seyyar, **İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü**, İstanbul: Değişim Yayınları, 2007, s.654

²⁶² Mustafa İmamoğlu, “Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi, Özkurt, Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi ve Erzurum Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama”, (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Marmara Üniversitesi SBE, 2010), s.4.

²⁶³ Alkan, Doğan ve Sezgin, s. 6

²⁶⁴ Ahmet Ünsür, **Mesleki Eğitim ve Mesleğe Yönelme (İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi)**, Sakarya: Üniversitesi Yayınları, Yayın No:30, 1998, s.23

²⁶⁵ Alkan, Doğan ve Sezgin, s.6

²⁶⁶ Alkan, Doğan ve Sezgin, s.6.

²⁶⁷ Saim İlhan Sezgin, **Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme**, Geliştirilmiş 4. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2000, s.26

²⁶⁸ Ellsworth Robert Norton, **Develop Local Plans For Vocational Education**, Columbus The Ohio State University, 1985, s.9.

²⁶⁹ Osman Bozan, “Muhasebe Meslek Eğitiminin Ticaret Meslek Liseleri Açısından İncelenmesi”, (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi, SBE, 1997), s.4

Teknik eğitim; ileri seviyede matematik ve fen bilgisi ile uygulamaya dönük teknik becerileri gerekli kılan, meslek hiyerarşisinde orta ve yüksek basamaklar arası seviye için gereken bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları edindiren ileri seviyede bir meslek eğitimidir.²⁷⁰

Mesleki ve teknik eğitim; bilim ve teknoloji sahasında yaşanan gelişmelere bağlı olarak, bireylere iş yaşamındaki belirli bir meslekle alakalı bilgi, beceri ve davranışlar edindiren ve bireylerin yeteneklerini geliştiren eğitim sürecidir.²⁷¹ Mesleki ve teknik eğitim, bireylerin hayatında ferdi, sosyal, kültürel, ekonomik ve ulusal ihtiyaçların giderilmesinde zaruri bir eğitimidir.²⁷²

Milli Eğitim Temel Kanununun 3. maddesine göre mesleki ve teknik eğitim; “bireylerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek onlara gereken bilgi, beceri ve davranışlar yanında çalışma alışkanlığı edindirmek yoluyla yaşama hazırlamak ve bireylerin kendilerini mutlu edecek ve toplumun mutluluğuna katkı sağlayacak bir meslek sahibi olmalarını temin etmektir” şeklinde ifade edilmiştir.²⁷³

Mesleki ve teknik eğitim, milli eğitim sisteminin bütünlüğü içerisinde tarım, sanayi ve hizmet sektörleri ile beraber her türden mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin araştırılması, planlanması düzenlenmesi, geliştirilmesi ve koordinasyonu ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin tümüdür.²⁷⁴ İnsanların hayatlarını arzu ettikleri biçimde devam ettirebilmeleri, bir meslek sahibi olmaları ile mümkündür.²⁷⁵ İnsanların taleplerini gerçekleştirebilmeleri, meslek edinmeleri ve edindikleri bu meslekte başarılı göstermeleri ise kuşkusuz mesleki yönden alacakları eğitimle karşılık bulacaktır.²⁷⁶

²⁷⁰ Alkan, Doğan ve Sezgin, s.6

²⁷¹ Hıfzı Doğan, “Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1997, Cilt.30, Sayı.1, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/484/5663.pdf> (25.10.2017),

²⁷² Ceyda Özsoy, **Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1780, 2007, s.111.

²⁷³ Aynur Kolburan Geçer, “Teknik Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisi ve Materyal Geliştirme Dersine Yönelik Deneyimleri”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Aralık 2010, Cilt.7, Sayı.2, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/yyuefd/article/download/5000055549/5000052853> (25.10.2017), s.2.

²⁷⁴ Hıfzı Doğan, Ayten Ulusoy ve Fatma Hacıoğlu, **Okul Sanayi İlişkileri Okuldan İş Hayatına Geçiş**, Ankara: Önder Matbaacılık, 1997, s.3.

²⁷⁵ Saim İlhan Sezgin, **Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme**, 3. Baskı, Ankara: Adalet Matbaacılık, 1994, s.24

²⁷⁶ Ersin Yardım, “Ortaöğretimde Muhasebe Eğitiminin MEGEP ile Yeniden Yapılandırılması Sonrası Öğrenci ve İşveren Memnuniyetinin İncelenmesi”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi SBE, 2009), s.2.

Mesleki ve teknik eğitimin en önemli gayesi, bireyin iş piyasasında geçerliliği kabul edilen bir iş bulabilmesi ve girdiği işte ilerleme kat edebilmesi için gereken ana davranışları bireye kazandırmaktır.²⁷⁷

Teknolojik ilerlemelerin, toplumların; politik, ekonomik ve kültürel yapılarında yarattığı çok yönlü, hızlı ve sürekli değişim süreci, gelişmişlik düzeyleri ne durumda olursa olsun neredeyse her ülke insanının yaşantısına derinden etki etmektedir.²⁷⁸ Bilim ve teknolojiye yaşanan değişme ve gelişmeler, vasıflı insan gücüne olan gereksinimi artırmış; mesleki ve teknik eğitime önemli vazife ve mesuliyet yüklemiştir.²⁷⁹

İş dünyasında, bilgi, teknoloji ve ekonomi alanlarında meydana gelen hızlı değişim, şartları kendi lehlerine çevirebilen işletmeler için kazançlı bir durumdur. İşletmelerin meydana gelen değişmelere uyum sağlayabilmeleri için, esnek bir yapıya, ileri görüşlü ve donanımlı iş görenlere gereksinimi kaçınılmazdır.²⁸⁰ Hem ülkelerin hem de işletmelerin kalkınıp gelişebilmesi için mesleki ve teknik eğitimin, oldukça önemli bir konumda olduğu göz ardı edilemez bir gerçektir. Bu bakımdan iş hayatının gereksinimlerini karşılayacak biçimde mesleki ve teknik eğitimin gerçekleştirilmesi zorunludur.²⁸¹

Zengin doğal kaynaklara sahip olan bir ülkenin eğitimi kalitesiz ise gelişiminden söz edilemez.²⁸² Bu da insan unsurunun ve ona verilen eğitimin önemini alenen ortaya koymaktadır.²⁸³

---

²⁷⁷ Sezgin, *Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme*, 1994, s.1

²⁷⁸ Sinan Yörük, Abdullah Dikici, Ahmet Uysal, "Bilgi Toplumu ve Türkiye'de Mesleki Eğitim". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2002, Cilt.12, Sayı.2, <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt12/sayi2/299-312.pdf> (25.10.2017), s.303

²⁷⁹ Somayyeh Radmard, "İran'ın Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarındaki Sayısal Gelişmeler", *Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Haziran 2014, Cilt.2, Sayı.1, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/20401> (25.10.2017), s.10.

²⁸⁰ Ebru Pehlivan, "Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyetini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Dumlupınar Üniversitesi SBE, 2008), s.2.

²⁸¹ Rauf Arıkan, "Ticaret ve Turizm Eğitiminin Türk Eğitimindeki Yeri ve Önemi", *Gazi Üniversitesi Ticaret Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998, Sayı.1, <http://turizm.gazi.edu.tr/posts/view/title/yil-1998-sayi-1-152343?siteUri=turizm> (25.10.2017), s.1.

²⁸² Alkan, Doğan ve Sezgin, s.8.

²⁸³ Bay, s.8.

2.2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.2.1. Demografik (Nüfus) Yapı

Geleceğe ilişkin politika oluşturma noktasında nüfus projeksiyonları büyük önem taşımaktadır. Halihazırdaki nüfus yönelimlerinin tespiti ve bu eğilimlerin devam göstermesi durumunda gelecek yıllardaki nüfus yapısı ile ilgili öngörülerde bulunulması daha isabetli politikalar üretilmesine imkan verecektir. Nüfus projeksiyonlarının bir tahmin olmayıp, var olan nüfus yönelimlerinin devamı ya da benzerlik taşıyan süreçleri öncesinde yaşamış ülkelerin eğilimlerinin analiz edilerek bu yönelimlerin yansıtılması halinde nüfusun gidişatı hakkında fikir veren bir uygulama olduğu unutulmamalıdır.²⁸⁴

Türkiye genç nüfusa sahip bir ülkedir. Genç nüfus unsurunun varlığı genç işgücünün eğitimi önemli kılmaktadır. Genç işgücünün mesleki ve teknik eğitim ihtiyacının tespit edilerek, eğitimin planlanması, toplum ve sektörün isteklerine uygun işgücünün yetiştirilmesi gerekmektedir.²⁸⁵

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri incelendiğinde yıllık bazda nüfus artış hızının 2015 yılında %13,4 iken, 2016 yılında %13,5 olduğu görülmektedir. 2016 yılında, bir önceki yıla göre Türkiye’de ikamet eden nüfus 1.073.818 kişi artmıştır. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Türkiye'nin nüfusu 79.814.871 kişiye ulaşmış; erkek nüfus 40.043.650 kişi, kadın nüfus 39.771.221 kişi olmuştur. Bu sonuca göre toplam nüfusun erkekler %50,2’sini, kadınlar ise %49,8’ini oluşturmaktadır.²⁸⁶

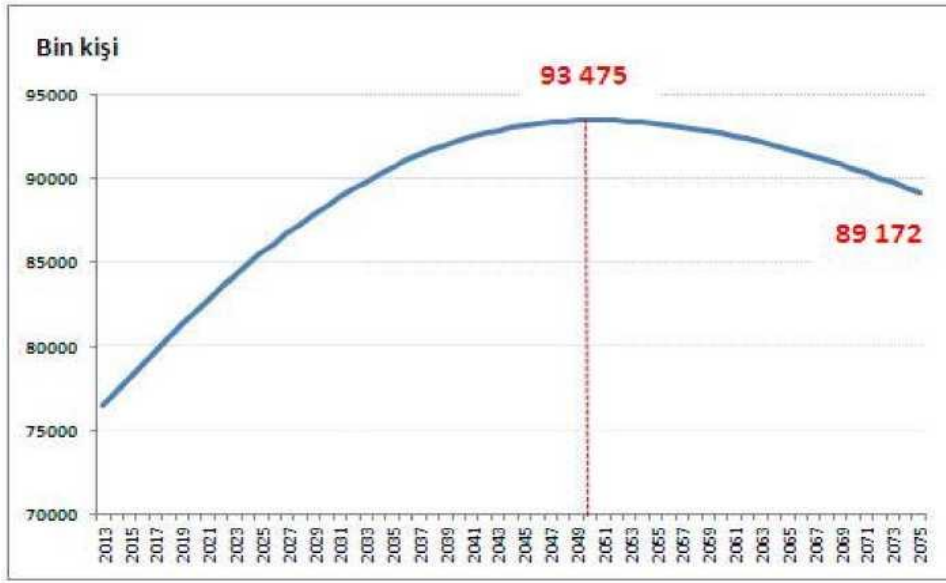
²⁸⁴ Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus Projeksiyonları (2013-2075), 2013, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15844> (27.10.2017).

²⁸⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018, 2014, <http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/strateji.pdf> (26.10.2017), s.14.

²⁸⁶ Türkiye İstatistik Kurumu, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2016, Ocak 2017, <http://www.tuik.gov.tr/P75www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=24638dfGetir.do?id=24638> (27.10.2017), s.1.

Grafik 2.1'e incelendiğinde nüfusun 2023 yılında 84.247.088 kişi olması öngörülmektedir. Bu görüntüsüyle Türkiye için demografik fırsat penceresi aralığında olduğu söylenebilir. Nüfusun 2050 yılına kadar artış göstermeye devam edeceği ve en yüksek nüfus değerine 93.475.575 kişi ile bu yılda ulaşacağı düşünülmektedir. Nüfusun 2050 yılından sonra azalma eğilimi göstereceği ve 2075 yılında 89.172.088 kişi olacağı öngörülmektedir.²⁸⁷

Grafik 2.1: Türkiye Nüfus Projeksiyonu (2013-2075)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus Projeksiyonları, (2013-2075), 2013, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15844> (27.10.2017).

Ülkemizde 2015 yılı verileri ile 31 tespit edilen ortanca yaş, 2016 yılında bir önceki yıla nazaran artış göstererek 31,4 olmuştur. Ortanca yaş erkeklerde 30,8, kadınlarda 32 olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde 15-64 yaş aralığında bulunan ve çalışma çağında kabul edilen nüfus, 2016 yılında bir önceki yıla göre %1,6 artış göstererek %68 olmuştur. 0-14 yaş aralığında bulunan ve çocuk yaş grubu olarak nitelenen nüfusun oranı %23,7'ye gerilemiş, iken 65 ve daha ileri yaştaki nüfusun oranı da %8,3'e yükselmiştir.²⁸⁸

²⁸⁷ Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus Projeksiyonları (2013-2075), (27.10.2017).

²⁸⁸ Türkiye İstatistik Kurumu, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2016, (27.10.2017), s.1.

Ülke genelinde 2016 Aralık döneminde 15 ve daha ileri yaştaki işsiz sayısı bir önceki yılın aynı dönemine nazaran 668 bin kişi artış göstererek 3 milyon 872 bin kişi olmuş; İşsizlik oranı ise 1,9 puanlık artış göstererek %12,7 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 2,2 puanlık artış ile %14,9 olarak tahmin edilmiştir. Genç nüfus içerisindeki (15-24 yaş) işsizlik oranı 4,8 puanlık artış ile %24 olurken, 15-64 yaş grubunda söz konusu oran 1,9 puanlık artış göstererek %12,9 olarak gerçekleşmiştir.²⁸⁹

2016 yılı Aralık döneminde istihdam edilenlerin sayısı, bir önceki yılın aynı dönemine nazaran 221 bin kişi artarak 26 milyon 669 bin kişi, istihdam oranı ise 0,3 puanlık azalış göstererek %45,1 olmuştur.²⁹⁰ Aynı dönemde, tarım sektöründe çalışan kişi sayısı 88 bin kişi azalmış iken, tarım dışı tüm sektörlerde çalışan sayısı 307 bin kişi artış göstermiştir. İşgücünün %18,4'ü tarım, %19,7'si sanayi, %6,9'u inşaat, %54,9'u ise hizmetler sektöründe istihdam edilmektedir. Bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırma yapıldığında istihdam edilenler içinde tarım sektörünün payı 0,5 puan, sanayi sektörünün payı 0,4 puan, inşaat sektörünün payı 0,2 puan azalmış iken, hizmet sektörünün payı 1 puan artmıştır.²⁹¹

2016 yılı Aralık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre işgücü 888 bin kişi artarak 30 milyon 540 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,7 puan artarak %51,6 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler için yapılan karşılaştırmalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,5 puanlık artışla %71,5, kadınlarda ise 1 puanlık artışla %32,2 olarak gerçekleşmiştir.²⁹²

---

²⁸⁹ Türkiye İstatistik Kurumu, İşgücü İstatistikleri Aralık 2016, Mart 2017, <http://www.tuik.gov.tr/P75www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=24638dfGetir.do?id=24638> (27.10.2017), s.1.

²⁹⁰ Türkiye İstatistik Kurumu, İşgücü İstatistikleri Aralık 2016, (27.10.2017), s.1.

²⁹¹ Türkiye İstatistik Kurumu, İşgücü İstatistikleri Aralık 2016, (27.10.2017), s.1.

²⁹² Türkiye İstatistik Kurumu, İşgücü İstatistikleri Aralık 2016, (27.10.2017), s.1.

Tablo 2.1**Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri, Aralık 2015**

	Toplam		Erkek		Kadın	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
15 ve Daha Yukarı Yaştakiler	(Bin)					
Nüfus	58 294	59 146	28 790	29 240	29 505	29 905
İşgücü	29 652	30 540	20 444	20 921	9 203	9 619
İstihdam	26 448	26 669	13 427	13 561	8 021	3 108
Tarım	5 003	4.915	2 795	2 731	2 207	2 134
Tarım Dışı	21 446	21 753	15 632	15 780	5.314	5 974
İşsiz	3 204	3 872	2017	2 360	1 137	1 511
İşgücüne Dahil Olmayanlar	28 642	28 606	8 346	8 319	20 296	20 286
	%					
İşgücüne Katılma Oranı	50,9	51,6	71,0	71,5	31,2	32,2
İstihdam Oranı	45,4	45,1	64	63,5	27,2	27,1
İşsizlik Oranı	10,8	12,7	9,9	11,3	12,9	15,7
Tarım dışı işsizlik Oranı	12,7	14,9	11,1	12,7	16,3	20,1
15-64 Yaş Grubu	%					
İşgücüne Katılma Oranı	55,7	56,6	76,4	77,1	34,8	36,0
İstihdam Oranı	49,5	49,3	68,8	63,3	30,2	30,2
İşsizlik Oranı	11	12,9	10,1	11,5	13,2	16,0
Tarım Dışı İşsizlik Oranı	12,8	14,9	10,1	12,7	16,9	20,2
Genç Nüfus (15-24 yaş)	%					
İşsizlik Oranı	19,2	24	18,3	21,3	20,7	23,8
Ne Eğitimde ne de İstihdamda olanların oranı (Çalışmayan örgün ve yaygın eğitimde olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.	23,5	24,8	14,3	15,4	32,7	34,4

*Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, İşgücü İstatistikleri Aralık 2016, Mart 2017, <http://www.tuik.gov.tr/P75www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=24638dfGetir.do?id=24638> (27.10.2017), s.1.

2.2.2. Türkiye'de Eğitim Sistemi

Ülkemizde eğitim, serbest (informal) öğrenme, yaygın (non-formal) eğitim ve örgün (formal) eğitim olarak üç temel kısımdan oluşmaktadır.²⁹³

²⁹³ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (26.10.2017), s.15

2.2.2.1. Serbest (İnformal) Öğrenme

Örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde sunulan eğitimle sahip olunamayan, bir hedef ya da niyet edinmeksizin serbest şekilde edinilen öğrenmeden, şuurlu ve niyetlenmiş öğrenmeye değin tecrübeye dayanan her türlü öğrenmelerdir.²⁹⁴

Belirli bir amaca yönelik ya da plan yapılarak değil, gelişigüzedir. Birey karşı karşıya kaldığı hal ve içinde yaşadığı grubun mensuplarıyla etkileşim içerisinde buldukça fark etmeden yeni bir şeyler öğrenir.²⁹⁵ Bu tarz öğrenmeler aile içerisinde, televizyon önünde, sokakta, okulda, iş yerinde, kısaca hayat içinde kendi kendine ortaya çıkar.²⁹⁶ Gözlem ve taklit formal olmayan eğitim sürecinin iki ana öğrenme yoludur.²⁹⁷ Ailede, akran gruplarıyla münasebetlerde, usta çırak ilişkisi neticesinde edinilen davranışlar, informal eğitimin çıktılarıdır.²⁹⁸ Çocuklar arkadaşlarıyla oyun oynarken, gençler yaşlılarıyla meydana getirdikleri grup bünyesinde birbiriyle etkileşim kurarak yardımlaşmayı, dayanışmayı, kurallara riayet etmeyi, iş birliği yapmayı, ait oldukları grubun sahip olduğu değerleri benimsemeyi öğrenir ve toplumsallaşırlar.²⁹⁹

İnsanların içlerinde barındırdıkları birlikte yaşama içgüdüleri, onları toplumun istediği ve beklediği eylem ve davranışları öğrenmeye yönlendirir.³⁰⁰ Çok küçük ve çağın gerisinde kalmış topluluklarda eğitim tümüyle "informal" yöntemlerle gerçekleştirilir.³⁰¹ Köyde hayatını süren birey tarım hakkındaki becerileri günlük hayatın seyri esnasında büyüklerini gözlemleyerek, yaptıklarının aynısını yapmaya çalışarak kısaca yaparak yaşayarak öğrenir.³⁰² Berber ya da otomobil tamir atölyelerinde çalışan çıraklar çalıştıkları iş yerlerinde ustalarını gözlemleyerek uğraşı edindikleri işin detaylarını öğrenir ve anlatılan eğitim süreci neticesinde ustalık vasfı kazanırlar.³⁰³ Dersleri esnasında sadece tarih, matematik, fizik, kimya, vb. öğrettiğini zanneden

²⁹⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (26.10.2017), s.15

²⁹⁵ Mehmet Fatih Öztürk ve Mustafa Talas, "Sosyal Medya ve Eğitim Etkileşimi- The Importance Of Social Media In Education", *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 2015, Vol:7, No:1, <http://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/viewFile/616/616> (27.10.2017), s.105.

²⁹⁶ Gürbüz Ocak (ed.), **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, 8. Baskı, Ankara: Pagem Akademi Yayınları, 2015, s.10.

²⁹⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.7.

²⁹⁸ Nurettin Fidan, s.5.

²⁹⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.7.

³⁰⁰ Nurettin Fidan, s.5.

³⁰¹ Ocak (ed.), s.10.

³⁰² Durmuş Kılıç, **Eğitim Bilimine Giriş**, 2. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2011, s.10.

³⁰³ Ocak (ed.), s.10.

öğretmenler de fark etmeden bireysel, değerlerini, kendi düşünüş şekillerini ve davranışlarını hedef kitlelerindeki öğrencilerine yansıtabilir.³⁰⁴

İnformal eğitim kontrol ve plan dahilinde gerçekleştirilmediği için, bu eğitim süreci neticesinde insanlar fark etmeden olumlu, istendik davranış ve eylemlerin yanında, istenmeyen zararlı davranış ve eylemler ya da sonuca ulaştırmayan olumsuz davranışlar da öğrenebilmektedir. Sigara kullanmak, kopya çekmek arzu edilmeyen olumsuz davranışlara örnek verilebilir.³⁰⁵

Bir arada yaşayan bireylerin oluşturdukları topluluklar geliştikçe ve büyüdükçe informal eğitim sürecinin bireylerin yetiştirilmesinde yeterli olmadığına kanaat gösterilmiş, amaçlı ve planlı bir eğitim unsuru olan okullar inşa edilmiştir.³⁰⁶ Bu noktaya kadar hakkında bilgi verilen formal ve formal olmayan eğitim süreçleri toplumlarda birbirinin yanında ve çoğunlukla birbiri içine geçmiş vaziyette işlevlerini sürdürmektedir.³⁰⁷ Kimi noktalarda formal bazılarında ise formal olmayan süreçler diğerine göre daha belirgindir.³⁰⁸ Formal ve formal olmayan süreçlerin iç içe olduğu ve eğitimin yarı formal nitelik taşıdığı noktalar da söz konusudur.³⁰⁹

2.2.2.2. Örgün (Formal) Eğitim

Belirli yaş grubunda ve benzer düzeydeki bireylere, maksada uygun şekilde düzenlenmiş programlar dahilinde okul bünyesinde gerçekleştirilen düzenli eğitim örgün eğitim olarak tanımlanır.³¹⁰ Örgün eğitim kişileri iş ve meslek dallarında iş görmeye başlamadan evvel okul veya okul benzeri mekanlarda genel ve özel bilgiler yönünden yetiştirmek üzere belli kanunlar çerçevesinde gerçekleştirilen eğitimidir.³¹¹ Okul öncesi eğitim (anaokulu), ilköğretim (ilkokul ve ortaokul), ortaöğretim ve yükseköğretim; örgün eğitim kapsamında yer alan eğitim basamaklarıdır.³¹²

---

³⁰⁴ Nurettin Fidan, s.5.

³⁰⁵ Ocak (ed.), s.10

³⁰⁶ Öztürk ve Talas, (27.10.2017), s.105.

³⁰⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.8.

³⁰⁸ Ocak (ed.), s.10

³⁰⁹ Nurettin Fidan, s.5.

³¹⁰ Remzi Kıncal, **Eğitim Bilimine Giriş**, 1. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2006, s.5.

³¹¹ Öztürk ve Talas, (31.10.2017), s.105.

³¹² Nurettin Fidan, s.5.

Ortaöğretim; ortaokul temelinde, türlü programları yerine getiren, azami dört yıl süreli genel ve mesleki ve teknik öğretim kuruluşlarının tamamını bünyesinde barındırır. Ortaokulu bitiren tüm öğrencilerin öğrenimlerine ortaöğretim düzeyinde devam etmeleri mecburidir.³¹³

İlköğretimini başarıyla bitiren ve ortaöğretime devam etme hakkı edinmiş tüm öğrenciler, ortaöğretim bünyesinde sunulan olanaklardan ilgi, istidat ve yetenekleri nispetinde faydalanma hakkına sahiptir.³¹⁴

Eğitim sürecinde, bireyde davranış değişikliği oluşturmak niyetiyle kasıtlı, planlı ve bilinçli, bir şekilde öğrenme ortamı hazırlanır.³¹⁵ Eğitim süreci öğretmen eliyle planlanarak uygulamaya dönüştürülür ve izlenir. Bu süreçte, bireyin davranış ve eylemleri önceden belirlenmiş hedefler istikametinde değiştirilir.³¹⁶ Şüphesiz değiştirilmesi beklenen davranışlar toplum nezdinde yapılması arzu edilen ve istenilen davranışlardır.³¹⁷ Bunlar istendik davranışlar olarak tanımlanır³¹⁸ Eğitim süreci başlangıç noktasından bitişine kadar olan süreçte özel bir çevrede kontrollü şekilde gerçekleştirilir.³¹⁹

Örgün eğitim kurumlarına devamlılık gösteren öğrencilerin belli bir sıra izlemesi gerekmektedir.³²⁰ Eğitim sürecinin belli basamaklarında ve sonucunda değerlendirme yapılarak.³²¹ süreci başarıyla tamamlayan öğrenciler bir diploma veya akademik bir dereceye sahip olmaktadır.³²² Tamamlanması önkoşul niteliği taşıyan bir örgün eğitim kurumunu başarıyla bitiremeyen öğrenciler takip eden bir üst düzeydeki eğitim kurumuna devam edemezler.³²³ Örgün eğitim devamlılık gerektiren uzun süreli bir eğitim sürecini gerekli kılar.³²⁴

³¹³ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (31.10.2017), s.15

³¹⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.51.

³¹⁵ Ocak (ed.), s.9.

³¹⁶ Münire Erden, **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, 1. Baskı, İstanbul: Alkım Yayınları, 2001, s.16.

³¹⁷ Ocak (ed.), s.9.

³¹⁸ Erden, s.16.

³¹⁹ Niyazi Altunya, **Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı**, 3. Baskı, Ankara: Ürün Yayınları, 1997, s.35.

³²⁰ Özcan Demirel ve Kamile Ün, **Eğitim Terimleri**, Ankara: Şafak Matbaacılık, 1987, s.38.

³²¹ Mehmet Arslan (ed.), **Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2009, s.8.

³²² Öztürk ve Talas, (31.10.2017), s.105

³²³ Erden, s.16.

³²⁴ Demirel ve Ün, s.38.

Ülkemiz örgün eğitim kurumlarında her sene milyonlarca bireye bu tür amaçlı ve planlı gerçekleştirilen eğitim süreci neticesinde yeni bilgi, beceri, tutum, davranış ve bakış açısı edindirilmektedir.³²⁵

Ortaöğretim basamağının amaç ve vazifeleri, milli eğitimin umumi hedeflerine ve ana prensiplerine yaraşır şekilde, tüm öğrencilere ortaöğretim düzeyinde asgari müşterek bir genel kültür edindirmek yoluyla onlara birey ve toplum sorunları hakkında bilinç kazanmak, sorunların çözümüne yönelik çıkış yolları aramak ve ülkenin ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmesine katkı sağlamak hususunda öğrencileri bilinçlendirmek; öğrencileri, türlü program ve okullarla ilgi, kabiliyet ve eğilimleri istikametinde mesleğe, yükseköğretime ya da hem mesleğe hem de yükseköğretime veya sivil hayata ve iş hayatına hazırlamaktır.³²⁶

Yukarıda belirtilen amaca erişmek ve öğrencilerin kendilerine yüklenen vazifeleri gerçekleştirebilmeleri için ortaöğretim aşaması, türlü programlar tatbik eden okullardan oluşur. Belirli bir programa yönelik eğitim faaliyetlerine ağırlık veren okullar; eğitim verilen dalları ifade eden; lise, teknik lise ve tarım meslek lisesi şeklinde isimlendirilir. Milli Eğitim Bakanlığınca nüfusun az, dağınık olduğu ve gerek hissedilen yerlerde, ortaöğretimin, genel, mesleki ve teknik öğretim programlarını tek yönetim çatısı altında yerine getiren çok programlı liseler inşa edilebilir.³²⁷

2.2.2.3. Yaygın (Non-Formal) Eğitim

Örgün eğitim sistemine katılmamış, öngün eğitimi herhangi bir eğitim basamağında terk etmiş ya da herhangi bir eğitim kademesinden mezun olmuş bireyleri, genel veya mesleki ve teknik eğitim sahasında eğitmek niyetiyle örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, aynı nitelikleri edindirecek ve birbirinin her türlü fırsatlarından istifade edecek şekilde bir bütünlük çerçevesinde tertip edilen eğitimidir.³²⁸

---

³²⁵ Nurettin Fidan, s.4.

³²⁶ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.52.

³²⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.52.

³²⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (26.10.2017), s.15

Yaygın eğitime katılımında belirlenmiş bir yaş haddi bulunmamaktadır. Her yaş grubuna hitap eden yaygın eğitim etkinlikleri düzenlenebilmektedir.³²⁹ Yaygın eğitim, örgün eğitim içerisinde ya da örgün eğitim haricinde gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinin tamamını bünyesinde barındırır.³³⁰

Yaygın eğitim, mesleki ve teknik ortaöğretim kuruluşlarında düzenlenen kurslar, çıraklık eğitimi, halk eğitimi, uzaktan eğitim ve işletmelerde düzenlenen teorik ve uygulamaya yönelik kurslar ya da iş başında eğitim biçiminde yerine getirilmektedir.³³¹

Yaygın eğitim sürecini okullarda gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinden ayıran nokta kısa süreli olması, öğrencileri yaş kıstasına göre kategorize etmemesi, gereksinim hissedildiğinde yerine getirilmesi ve belli başlı konu alanlarıyla sınırlarının çizilmesidir.³³² Yaygın eğitim, okul eğitimini bitirmek ve bireyleri hayat boyu eğitmek gibi vazifeleri üstlenmektedir.³³³

Yaygın eğitimin amacı, ülkemiz milli eğitimin genel hedef ve ana prensiplerine uygun biçimde, örgün eğitim sürecine hiç katılmamış, herhangi bir basamağında devam etmekte olup da yeni beceriler edinmek arzusu taşıyan ya da örgün eğitimin herhangi bir basamağından farklı sebeplerle ayrılmış bireylere örgün eğitimle birlikte veya örgün eğitim haricinde;³³⁴

- Okuyup yazma becerisi kazandırmak, eksik öğrenmelerini tamamlayabilmeleri için devamlı eğitim imkanı sunmak, ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel ve teknolojik, çevrelerde meydana gelen gelişmelere uyum sağlamalarını kolaylaştırıcı eğitim imkanı hazırlamak,
- Milli kültür unsurlarımızı muhafaza edici, geliştirici, tanıtımını sağlayıcı ve benimsetici türde eğitim gerçekleştirmek,

³²⁹ Öztürk ve Talas, (27.10.2017), s.106.

³³⁰ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.51.

³³¹ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (26.10.2017), s.15

³³² Nurettin Fidan, s.5.

³³³ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (19.10.2017), s.7.

³³⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2015-2016, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_organ_egitim_2015_2016.pdf (28.10.2017), s.16.

- Topluluk halinde yaşama, yardımlaşma, dayanışma, örgütlenme, birlikte iş görme feraset ve alışkanlıkları edindirmek,
- Ekonomik gelişim istikametinde ve istihdam politikasına elverişli meslek edinmelerini temin edici olanaklar sağlamak,
- Beslenme ve sağlıklı hayat biçimini kabullendirmek,
- Çeşitli meslek dallarında çalışanlara, gelişimlerine katkı sağlayacak bilgi ve beceriler edindirmek,
- Boş zamanlarını faydalı değerlendirme tutum ve alışkanlıkları edindirmek.

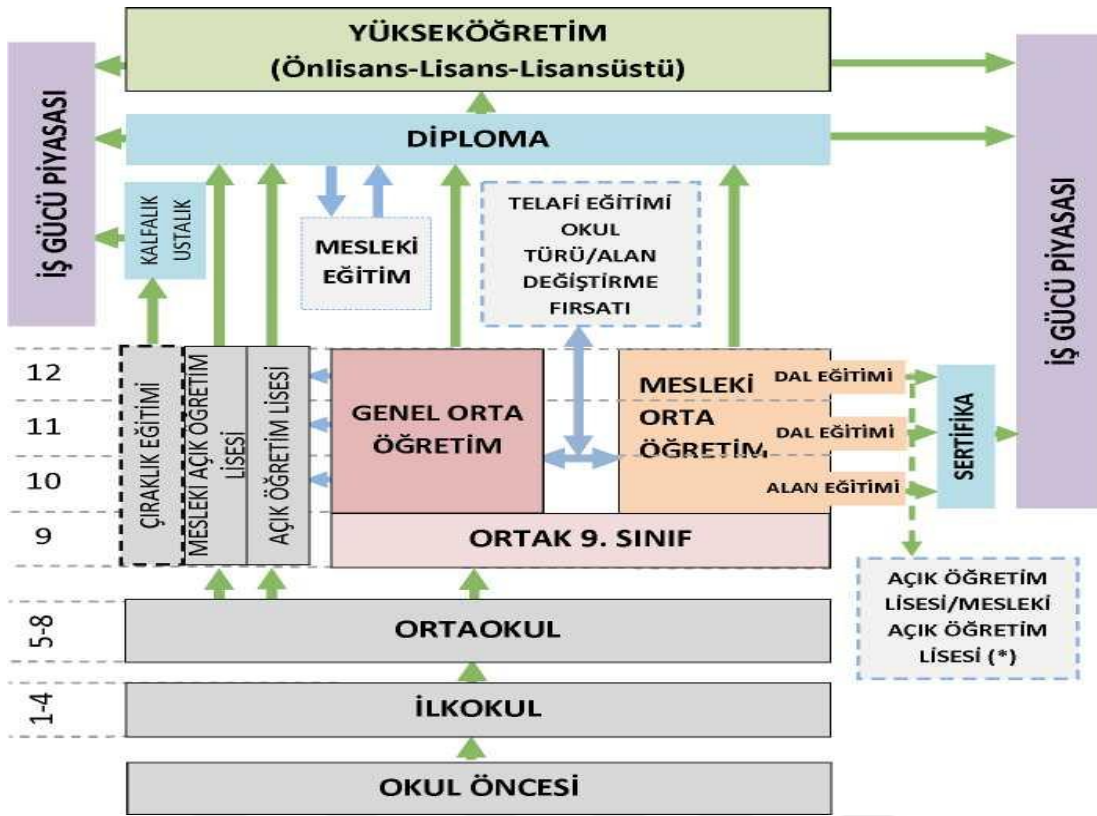
2.2.2.4. Eğitim Sisteminin Yapısı

Ülkemiz eğitim sistemi; okulöncesi, ilköğretim (ilkokul ve ortaokul), ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere temelde beş basamaktan meydana gelmektedir. Okul öncesi ve yükseköğretim basamakları zorunluluk taşımayıp on iki senelik mecburi aşamalı eğitim; birinci basamak dört yıl süren ilkokul (1, 2, 3 ve 4. sınıf), ikinci basamak dört yıl süren ortaokul (5, 6, 7 ve 8. sınıf) ve üçüncü basamak dört yıl süren lise (9, 10, 11 ve 12. sınıf) şeklinde organize edilmiştir.³³⁵ Sayılan bu basamakların her biri diğerinin işleyişine direkt etki eder. Bu sebeple, sistem yaklaşımının icap ettirdiği şekilde, bu basamakların ayrı ayrı her birinin hedefine erişmesi mühim ve zaruridir.³³⁶

---

³³⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (01.01.2017), s.16.

³³⁶ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (01.11.2017), s.4.

Şekil 2.1: Türk Eğitim Sisteminin Yapısı

(*) Çeşitli sebepler dolayısıyla örgün eğitimi terk etmek mecburiyetinde kalanlar 12 yıllık zorunlu eğitim dolayısıyla açık öğretim lisesine veya mesleki açık öğretim lisesine devam ederler.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, **Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018**, 2014, <http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/strateji.pdf> (01.01.2017), s.16.

Birinci basamağı başarıyla bitiren öğrenciler ortaokula ya da imam hatip ortaokuluna devam ederler. Ortaokulu bitiren tüm öğrenciler, ortaöğretime devam etmek mecburiyetindedir.³³⁷ Ortaöğretim; ortaokul temelinde, çeşitli programları yerine getiren, azami dört yıl süreli genel ve mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tamamını bünyesinde barındırır ve ağırlık verdiği öğretim programına göre fen lisesi, sosyal bilimler lisesi, anadolu lisesi, meslek lisesi ve teknik lise şeklinde isimlendirilir.³³⁸

³³⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (31.10.2017), s.15

³³⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (01.11.2017), s.4.

2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla, ortaöğretim kurumlarına yerleştirme iki farklı yöntem uygulanmaktadır. Ortaöğretim kurumlarına; resmi ve özel ortaokullar, imam hatip ortaokulları ve geçici eğitim merkezlerini bitiren öğrenciler, kayıt alanı, bilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda sınavlı veya sınavsız olarak yerleştirilir.³³⁹

Fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, proje uygulayan eğitim kurumları ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programlarına yerleşmek isteyen öğrenciler; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan merkezi sınava girerek, ilgili okulların belirlenen kontenjanlarına, tercihleri doğrultusunda ve puan üstünlüğüne göre bakanlık Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yerleştirilirler. Merkezi sınavla öğrenci alan okullarda merkezi sınav puanının eşitliği hâlinde; ortaokul başarı puanına (OBP), öğrencinin doğum tarihine göre yaşı küçük olana, 8'inci, 7'nci ve 6'ncı sınıflardaki yıl sonu başarı puanı (YBP) üstünlüğüne, okula özürsüz devamsızlık yapılan gün sayısının azlığına ve tercih önceliği durumlarına bakılarak yerleştirme yapılır.³⁴⁰

Öğrenciler isterlerse; merkezi sınavla öğrenci alan fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, proje uygulayan eğitim kurumları ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programları dışındaki ortaöğretim kurumlarına sınavsız kaydolabilirler. Sınavsız yerleştirme işlemleri, okulun bağlı bulunduğu genel müdürlük ile il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda bakanlıkça yürütülür. İl ve ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından belirlenen ortaöğretim kayıt alanları içindeki sınavsız öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirme işlemi; okulların türü, kontenjanı, pansiyon durumu, okulların buldukları yer ile öğrencilerin ikamet adresleri, okullarda bulunuşlukları, tercihler, okul başarı puanları, devam-devamsızlık ve yaş gibi kriterler göz önünde bulundurularak yapılır.³⁴¹

---

³³⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretime Geçiş Yönergesi, 2018, https://www.mymemur.com.tr/d/file/26191912_yonerge.20180328220525.pdf, (17.10.2018), s.1.

³⁴⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretime Geçiş Yönergesi, (17.10.2018), s.1-2.

³⁴¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretime Geçiş Yönergesi, (17.10.2018), s.2.

Ortaöğretim basamağında, milli eğitimin genel hedeflerine ve temel prensiplerine yaraşır şekilde, tüm öğrencilere; ortaöğretim düzeyinde asgari müşterek bir genel kültür edindirmek yoluyla birey ve toplum sorunları hakkında bilinç kazandırmak, sorunların çözümüne yönelik çıkış yolları aramak ve ülkenin ekonomik toplumsal ve kültürel gelişmesine katkı sağlama şuuru ve gücü edindirilir. Bunun yanında, öğrenciler, türlü program ve okullar yardımıyla ilgi, kabiliyet ve eğilimleri istikametinde mesleğe, yükseköğretime ya da hem mesleğe hem de yükseköğretime veya sivil yaşama ve iş hayatına hazırlanır. Bahsi geçen vazifeler gerçekleştirilirken öğrencilerin istek, beklenti ve yetenekleri ile toplumun gereksinimleri arasında denge sağlanır.³⁴²

Ortaöğretim düzeyinden mezun olan öğrenciler doğrudan işgücüne katılabileceği gibi, Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonucu neticesinde bir üst öğrenime devam edebilmektedir.³⁴³

2.3. TÜRKİYE’DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

2.3.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Gelişim Süreci

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim 12. yüzyıldan 18. yüzyıl sonuna kadar geleneksel esaslarla esnaf ve sanatkâr örgütleri tarafından yerine getirilmiştir.³⁴⁴ Selçuklularda "Ahilik" ismiyle oluşturulan esnaf ve sanatkâr teşkilatı, Osmanlılarda da bir vakit daha sürmüş sonrasında "Lonca" ve "Gedik" teşkilatlarına devşirilmiştir.³⁴⁵ Mesleki ve teknik eğitim sahasında çağdaş manadaki ilk atılımlar 18. yüzyılda orduya çeki düzen vermek maksadıyla başlatılmıştır.³⁴⁶ Meslek öğretimi, 1860'lı yıllardan başlayarak örgün eğitim kurumları kategorisinde değerlendirilmeye tabi tutulan meslek ve sanat okullarında yerine getirilmiştir.³⁴⁷

³⁴² Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (01.11.2017), s.4.

³⁴³ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (01.01.2017), s.17.

³⁴⁴ Musa Tarık Tekin ve Yavuz Polat, "Mesleki Eğitime Erişim Yolu Olarak Sosyal Destek Programı (SODES) Projeleri", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 2017, Cilt.6, Sayı.1, <http://www.itobiad.com/download/article-file/317460> (02.11.2017), s.10.

³⁴⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.17.

³⁴⁶ Tekin ve Polat, (02.11.2017), s.10.

³⁴⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.17.

Mesleki ve teknik eğitim cumhuriyetin ilanıyla devlet politikası haline almıştır.³⁴⁸ Bu aşamada mesleki ve teknik eğitim, 1927’de Millî Eğitim Bakanlığının vazife ve hizmet sahasına dahil edilmiş 1933’de Bakanlık çatısında oluşturulan Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğüne yönlendirilmiştir.³⁴⁹ 1941’de Mesleki ve Teknik Tedrisat Umum Müdürlüğü yerine Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı oluşturulmuş; 1960’da ilgili teşkilat Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak tekrar teşkilatlandırılmıştır.³⁵⁰

1992’de 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun yayımlanarak Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.³⁵¹

2011’de yayımlanan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile mesleki ve teknik eğitimin icrasından mesul altı birim, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM) çatısında bir araya getirilmiştir. Açık öğretim ve yaygın mesleki eğitim kurumları da Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) bünyesinde birleştirilmiştir.³⁵²

Türkiye’de tarihsel akış içinde mesleki ve teknik eğitimin yerine getirilmesinde üç değişik bakış açısı temel alınmıştır. Bunlar; tümü okul çatısı altında olmak şartıyla tam zamanlı meslek eğitimin ağırlık oluşturduğu “okul temelli” modeller; halihazırda çıraklık eğitiminde yerine getirildiği şekilde tam zamanlı işletmelerde devam ettirilen “işletme temelli” modeller ve okul-işletme birlikteliğine dair (dual sistem) işbirliği modelleridir.³⁵³

³⁴⁸ Tekin ve Polat, (02.11.2017), s.10.

³⁴⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.17.

³⁵⁰ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.17.

³⁵¹ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.17.

³⁵² Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.17.

³⁵³ Oktay Cem Adıgüzel, Şaban Berk, “Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Yeni Arayışlar: Yeterliye Dayalı Modüler Sistemin Değerlendirilmesi”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Haziran 2009, Cilt.6, Sayı.1, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/yyuefd/article/view/5000055565/5000052869> (02.10.2017), s.221.

2.3.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı

Mesleki ve teknik eğitim, öğrencileri iyi yurttaş olarak yetiştirmenin yanında esnek bir yapıda ilgi ve kabiliyetleri istikametinde müşterek bir genel kültür edindirilerek bir üst öğrenime ve/veya iş dünyasına hazırlamayı hedeflemektedir.³⁵⁴

Mesleki ve teknik eğitimin ana gayesi insanlara; çalışan kesime faaliyet gösterdikleri sektörde mesleklerini etkin ve verimli şekilde yerine getirebilmeleri için eğitim vererek; kendi yaşamlarını idame ettirebilecekleri, toplum yaşamına katkı sağlayacakları ve kazanç elde edebilecekleri bir meslek edindirmektir.³⁵⁵ Milli eğitimin genel hedef ve temel prensiplerine uygun şekilde mesleki ve teknik eğitimin amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz;³⁵⁶

- a) Ortaöğretim düzeyindeki tüm öğrencilere asgari ortak bir genel kültür edindirmek yoluyla onları birey ve toplum sorunları hakkında bilinçlendirmek, öğrencilere sorunların çözümüne yönelik çıkış yolları arama ve ülkenin ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmesine katkı sağlama bilinci ve gücü kazandırmak,
- b) Öğrencileri, türlü okul ve programlarla ilgi, kabiliyet ve eğilimleri istikametinde hem mesleğe hem de yükseköğretime ya da sivil yaşama ve iş alanlarına hazırlamak,
- c) İş ve meslek sahalarının gereksinim duyduğu orta seviyede meslek elemanı yetiştirmek,
- d) Çevreden ulaşan eğitim ve öğretim ihtiyacına cevap vermek, okullarda verilen mesleki eğitimi, iş yaşamının gerekli kıldığı şartlarda yerine getirmek, gerek duyulduğunda meslek eğitiminin bir bölümünün endüstri, iş ve hizmet kurumlarında gerçekleştirilmesini temin etmek ve çevre okul işbirliğini tahsis etmektir.

³⁵⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.18.

³⁵⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, Antalya: 2012, <https://mtegm.meb.gov.tr/TR/dokumanlar/calistay2012.pdf> (02.11.2017), s.42.

³⁵⁶ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi (METARGEM), Ticaret Eğitim Araştırması, 2003, <http://docplayer.biz.tr/12039143-Ticaret-egitimi-arastirmasi.html> (25.10.2017), s.3

Mesleki ve teknik eğitimin sosyal hayatımıza olumlu etkileri şunlardır:³⁵⁷

- * Meslek eğitimi, gençleri yeteneklerine göre bir meslek sahibi yaparak onların hayata atılmasını sağlar.
- * Gençlerin toplumda kendine güvenen kişiler olarak yetişmesine imkan verir.
- * Gençlere disiplinli çalışma alışkanlığı kazandırır.
- * Sosyal başarı sağlar, onları kötü alışkanlıklardan korur ve işe yarar hale getirir.
- * Ülke ekonomisine katkıda bulunan kişiler olarak toplumda sosyal bir yere sahip olmaları sağlanır.

Türkiye’de ortaöğretim seviyesinde mesleki ve teknik eğitim verilen kurumların temel hedefleri aşağıdaki gibidir:³⁵⁸

- ❖ Sanayi ve ticaretin ilgili alanlarında istihdam edilmek üzere nitelikli iş gücünün eğitim ve öğretimi,
- ❖ Öğrencilerin öğrenimlerine yükseköğretim kurumlarında devam etmek üzere hazırlanması
- ❖ Öğrencilerin ülkemiz sorunlarına duyarlı ve sorumluluk üstlenen yurttaşlar haline getirilmesi

Bugünkü meslek ve teknik eğitimin başlıca niteliklerini şöyle özetleyebiliriz.³⁵⁹

- Ana teorisi, alışkanlık psikolojisine dayanan mesleki ve teknik eğitimde yaparak yaşayarak öğrenme esastır.
- Mesleki alanda yaşanan değişimlere göre programlarını geliştirerek değişen koşullara uyum sağlaması, mesleki ve teknik eğitim teori ve tatbikinde esas bir prensiptir.
- Mesleki ve teknik eğitim verilen ortaöğretim okulları genel olarak topluma dair ve iş hayatına yöneliktir.

---

³⁵⁷ Kemal Turan, **Mesleki Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüstü Uzel**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1992, s.16

³⁵⁸ Doğan, Ulusoy ve Hacıoğlu, s.6

³⁵⁹ Saim İlhan Sezgin, Hıfzı Doğan ve Cevat Alkan, **Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri**, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1980, s. 11

- Mesleki ve teknik eğitimin gerçekleştirildiği öğretim - öğrenme ortamı iş ortamının benzeri ya da birebir aynısıdır.
- Mesleki ve teknik eğitimde öğretimin içeriği kuramcıların bilgi düzeylerinden çok meslekteki tecrübeli şahısların bilgi, beceri ve etkinlikleri temele alınarak geliştirilir.
- Belirli bir meslek alanındaki istihdam gereksinimi dikkate alınarak hazırlanmış eğitim programlarının uygulanması mesleki ve teknik eğitimin ağırlık merkezini oluşturur.

2.3.3. Mesleki ve Teknik Eğitimin Teşkilat Yapısı

Milli Eğitim Bakanlığı; merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı olmak üzere üç esas yapılanmaya sahiptir. Milli Eğitim Bakanı kurumsal teşkilatlanmanın en tepesinde yer almaktadır. Mesleki ve teknik eğitimin hazırlanması ve hizmetlerin devam ettirilmesinden bakanlık mesuldür. Bu mesuliyet alanı mesleki ve teknik eğitimi düzenlemek üzere çıkarılan 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu ve sonrasında bu kanun yerine yürürlüğe giren 4702 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu hükümlerince düzenlenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı bu hukuki düzenlemeler çerçevesinde bünyesinde bulunan örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, bireylere mesleki ve teknik eğitim hizmetleri sunmaktadır.³⁶⁰

06/04/2011 tarih ve 6223 sayılı Kanunun verdiği yetkiyle, Bakanlar Kurulunca hazırlanarak, 25/08/2011 tarihinde yürürlüğe sokulan Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Milli Eğitim Bakanlığının yeniden yapılandırılması kararlaştırılmıştır. Eğitim öğretim hizmetlerini sürekli kılmak, işgücü taleplerine yerinde ve hızlı yanıt verebilmek, bireye daha kolay meslekleşme olanağı sunmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı himayesinde Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuş: kurumsal bir yetkilendirme yapılarak mesleki ve teknik eğitim alanındaki uygulamalar bu kurum vasıtasıyla yürütülmeye başlanmıştır.

---

³⁶⁰ Yavuz Bolat, “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması”, (Yayımlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi EBE, 2015), s.125.

Eğitim politikalarının hazırlanması, mesleki eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim mekanlarının düzenlenmesi, uygun öğretim materyallerinin temini ve bireylerin takibi Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altındadır.³⁶¹

25/08/2011 tarihli Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin madde 9 (1)'de Mesleki ve Teknik Eğitim Müdürlüğü'nün vazifeleri aşağıda şekilde sıralanmaktadır:³⁶²

- Meslekî ve teknik eğitim yapılan okul ve kurumların idaresine ve öğrencilerinin öğrenimine ilişkin politikalar tayin etmek ve hayata geçirmek.
- Meslekî ve teknik eğitim yapılan okul ve kurumların müfredatını, eğitim materyallerini ve ders kitaplarını, hazırlamak ya da hazırlatmak ve Talim ve Terbiye Kuruluna iletmek.
- İstihdam eğitim münasebetini kuvvetlendirecek, meslek eğitimini yaygın hale getirecek politika ve stratejiler geliştirerek uygulamak ve uygulamalar arasında eşgüdümü sağlamak
- Bakan tarafından verilen benzer vazifeleri yerine getirmek.

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin merkezi oluşumu, karar mekanizması olarak merkezi eğitim yapısını göstermekle beraber, yakın zamanda meydana gelen gelişmeler yol göstericiliğinde karar aşamasında bireyleri, sivil toplum kuruluşlarını (STK) toplumu ve işverenleri de sürece dahil eden geniş bir anlayışa yerini bırakmıştır. Mesleki eğitim sürecinde bu anlayış gereği, iş temelli istihdam yaklaşımı yerine bireylerin bilgi, beceri ve yeteneklerini temele alan istihdam yaklaşımı gündeme gelmiştir. Mesleki eğitimin paydaşlarının temel gereksinim ve beklentilerinin bu değişimde etkili olduğu söylenebilmekle birlikte gelecekte bu paydaşların mesleki eğitimi daha fazla yönlendirmesi öngörülmektedir.³⁶³

³⁶¹ Bolat, *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması*, s.125.

³⁶² Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2011, (08.02.2018), s.1198.

³⁶³ Bolat, *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması*, s.126-127.

2.3.3.1. Mesleki Eğitim Kurulu (MEK)

Mesleki ve teknik eğitim programlarının yerine getirildiği her çeşit ve kademedeki örgün ya da yaygın okul ve kurumlar ile işletmelerde gerçekleştirilecek meslekî eğitimin; planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi hakkında kararlar almak ve Milli Eğitim Bakanlığına fikir beyan etmek üzere, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu hükümleri uyarınca, bakanlık bünyesinde Mesleki Eğitim Kurulu oluşturulmuştur.³⁶⁴

Milli Eğitim Bakanlığı müsteşarının başkanlığında ilgili bakanlıklar, mesleki kuruluşlar ve sendikaların temsilcilerinden teşekkül eden Mesleki Eğitim Kurulu (MEK); yılda bir kez toplanır ve aldığı kararlar Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girer ve Milli Eğitim Bakanlığı ile alakalı mesleki kuruluşlar tarafından uygulanır.³⁶⁵ Mesleki Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır:³⁶⁶

- 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ve bu kanun gereğince hazırlanacak yönetmeliklerin uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek.
- Çeşitli sektör ve alanlarda mesleki eğitim ve çıraklık eğitimi hakkında eğitim gereksinimini saptamak ve Milli Eğitim Bakanlığına iletmek.
- Milli Eğitim Bakanlığına mesleki eğitim programlarının esas ve süreleri hususunda görüş sunmak.
- İşletmelerde mesleki eğitim ve çıraklık sınavlarına ilişkin komisyonların oluşturulması ve çalışması ile sınavların uygulanış kaideleri hakkında yönetmelik taslaklarını oluşturarak Milli Eğitim Bakanlığına iletmek.
- İşletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile aday çırak ve çıraklar için sözleşme örneklerini oluşturmak ve Milli Eğitim Bakanlığına iletmek.
- Gerek hissedilmesi durumunda çıraklık ve mesleki eğitime ilişkin mevzuların görüşülebilmesi için ihtisas kurulları oluşturmak.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilecek, çıraklık ve mesleki eğitime ilişkin mevzuları inceleyerek fikir beyan etmek.

³⁶⁴ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), (08.02.2018), madde 4.

³⁶⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (08.02.2018), s.27.

³⁶⁶ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), (08.02.2018), madde 5.

- 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre gerçekleştirilecek çıraklık ve işletmelerdeki mesleki eğitimde; uygulama alanına dahil edilecek ya da çıkarılacak yer ve meslekleri tespit etmek ve Milli Eğitim Bakanlığına görüş sunmak.
- İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının senelik faaliyet sonuçlarını değerlendirmek.
- Teknolojik gelişme ve iş yaşamındaki değişimlerin mesleki eğitime yansımalarını takip etmek ve Milli Eğitim Bakanlığına iletmek.

2.3.3.2. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK)

İlin işgücü, istihdam ve mesleki eğitim gereksinimini saptamak, mesleki ve teknik eğitim yapılan okul ve kurumlar ile işletmelerde gerçekleştirilecek mesleki eğitim ve istihdam mevzularında verimlilik ve etkinliği yükseltmek, yerel seviyede politikalar meydana getirmek, plan hazırlamak ve kararlar vermek, ilgisi olan kurum ve kuruluşlara fikir ve öneriler sunmak amacıyla 2008 yılında İl İstihdam Kurulu ve İl Mesleki Eğitim Kurulu birleştirilmiş illerde İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu oluşturulmuştur.³⁶⁷ Okullarda açılacak ya da kapatılacak alan ve dallara ilişkin talepler İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarınca değerlendirilerek, Milli Eğitim Bakanlığının görüşüne sunulmaktadır.³⁶⁸

İl istihdam ve mesleki eğitim kurullarının görevleri şunlardır:³⁶⁹

- İlin mesleki eğitim ve istihdam politikasını hazırlamak.
- İlin çeşitli alan ve sektördeki mesleki eğitim ve işgücü gereksinimini saptamak niyetiyle işgücü piyasa analizleri yapmak/yaptırmak, bu maksatla gerek duyulması halinde ilgili alanda uzman kişilerden kurullar oluşturmak, bu kurulların belirlenen vazife tanımları çerçevesinde hazırladıkları raporları değerlendirmek, yayınlamak ve Milli Eğitim Bakanlığına iletmek.

³⁶⁷ 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu (2003), T. C. Resmi Gazete, 25159, 7 Temmuz 2003, Tertip.5, Cilt.42, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4904.pdf> (08.02.2018), madde 13.

³⁶⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (08.02.2018), s.27.

³⁶⁹ 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu (2003), (08.02.2018), madde 13

- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından birime ulaştırılan mesleki eğitim çerçeve öğretim çizelgelerinin, işgücü piyasası araştırma sonuçları ve ildeki gereksinimler istikametinde hazırlanması için fikir sunmak.
- Mesleki eğitim uygulamalarında meydana gelen anlaşmazlıkları çözüme ulaştırılmasına yardımda bulunmak.
- İşgücü, istihdam ve mesleki eğitim hakkında kurum ve kuruluşlardan edinilecek fikir ve teklifleri tetkik etmek, değerlendirmek ve sonuca ulaştırmak.
- İl bazında istihdamı muhafaza edecek ya da artıracak ve işsizliğe engel olacak önlemleri tespit etmek ve gereği yerine getirilmek üzere ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek.
- İşgücü piyasa araştırma neticelerini de göz önünde bulundurarak, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve kurum bünyesinde düzenlenen işgücü yetiştirme etkinlikleri ile ilgili planları tasdik etmek ve bu planların uygulanmasına ilişkin sonuçları takip etmek.
- İl seviyesinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alınan kararların noksansız hayata geçirilebilmesi için gereken önlemleri almak.

Kurul, üç ayda bir toplanır. Kurulun sekretaryası kurum il müdürlüğü ile il milli eğitim müdürlüğü tarafından kendi vazife sahası sınırları içerisinde kalmak şartıyla ortaklaşa yerine getirilir. Kurul kararları bağlayıcılık taşımaktadır. Kurul, alınan kararlarla ilgili hareket planı oluşturur, mesul kurum ve kuruluşları tayin eder, uygulama ve neticelerini izler. Karara bağlanan hususların uygulanma sürecinin izlenmesi ile diğer etkinlik ve işgücü piyasasına ilişkin araştırmaların takibi, yürütme kurulunca yürütülür.

İşgücü yetiştirme faaliyet ve neticeleri denetim kurulunca kontrol edilir. Denetim Kurulu; kurul başkanının uygun görmesi üzerine, biri kurum temsilcisi, diğeri kurula üye diğeri kurum ve kuruluş temsilcilerinden seçilecek bir üye olmak üzere iki üyeden teşekkül eder. Gereksinim hissedilmesi durumunda birden çok denetim kurulu meydana getirilebilir. Denetim kurulu tarafından hazırlanan denetim raporları İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kuruluna bildirilir.

Her yıl İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu tarafından hazırlanan faaliyet raporu, kurum yönetim kurulunca değerlendirmeye tabi tutulduktan sonra ilgili bakanlıklara ulaştırılır.³⁷⁰

2.3.3.3. Okul ve Kurum Yönetimi

Mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumları, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine hükümlerine göre kurumsal bir yapı dahilinde okul ve kurum müdürünün önderliğinde, müdür başyardımcısı, müdür yardımcıları, alan şefleri, laboratuvar şefleri, atölye şefleri, komisyonlar ve kurullar ile yönetilmektedir. Meslekî eğitim esnek, şeffaf, katılımcı ve yenilik temelli olmalı, ekonomik ve teknolojik değişikliklere çabuk uyum yakalayabilmeli; bu sebeple de var olan okul yönetim yapısı tekrar değerlendirilmelidir.³⁷¹

2.3.4. Öğretim Programları

Mesleki ve teknik eğitimin amaç ve yerine getirildiği fiziki ortamlar düşünüldüğünde bir hayli mesleki ve teknik eğitim sistemi ortaya çıkmıştır. Bunun yanında değişiklik gösteren sosyal ve ekonomik koşullar mesleki ve teknik eğitimin hem sistemleri, hem programları hem de uygulaması üzerinde önemli etkiler göstermektedir.³⁷²

İş piyasasındaki arz talep dengesini göz önünde bulunduran, yaşam boyunca öğrenmeye imkan sunan bir mesleki ve teknik eğitim sistemi inşa etmek ve geliştirmek, iş yaşamında kabul gören bir meslekle alakalı bilgi ve becerileri edinmiş bireyler yetiştirmek, mesleki ve teknik eğitim sisteminin karar alma, alınan kararları icra etme ve takip süreçlerine ulusal ve yerel pay sahiplerinin iştirakini temin etmek maksadıyla mesleki ve teknik eğitimde 2005-2006 eğitim öğretim yılında yeterlilik odaklı modüler öğretim programları uygulaması başlatılmıştır.³⁷³

³⁷⁰ 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu (2003), (08.02.2018), madde 13

³⁷¹ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (08.02.2018), s.27.

³⁷² Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, (02.11.2017), s.42.

³⁷³ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.21.

Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP) çerçevesinde inşa edilen öğretim programları ile; bireye alanı ve tercih ettiği meslek ile alakalı temel seviyede bilgi ve beceri edindirmek, yenilik ve değişime adapte olan, insanlarla olumlu iletişim tesis edebilen, yaratıcı ve problemlere çözüm üretebilen, gelişime, eleştiriye müsait, bireyler yetiştirilebilmektir.³⁷⁴

Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında yeterlilik odaklı modüler öğretim programları uygulandığı için öğrencilerin kendi başlarına öğrenmelerinde yararlanabilecekleri bireysel öğretim materyalleri geliştirilmektedir.³⁷⁵ Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim hizmeti sunan tüm okul ve kurumlarında MEGEP çerçevesinde geliştirilen programlar ve modüller, uygulanmaktadır.³⁷⁶

Mesleki ve teknik ortaöğretim, türlü programları bünyesinde barındıran mesleki ve teknik liselerden meydana gelmektedir. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim okulları aşağıda tablo halinde verilmiştir.³⁷⁷

---

³⁷⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu, Ocak 2006, http://vaneml.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/65/01/960137/dosyalar/2015_02/18122728_uygulamaklavuzu.pdf (03.11.2017), s.15.

³⁷⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.22.

³⁷⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (03.11.2017), s.51.

³⁷⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.18.

Tablo 2.2
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları

Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Ticaret Meslek Lisesi	Sağlık Meslek Lisesi	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	Çok Programlı Lise
• Anadolu Teknik Lisesi	• Anadolu Kız Teknik Lisesi	• Anadolu Otelcilik ve Turizm Mesleki Lisesi	• Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	• Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	• Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	• Lise Programı
• Anadolu Meslek Lisesi	• Anadolu Kız Mesleki Lisesi		• Adalet Meslek Lisesi	• Sağlık Meslek Lisesi		• Meslek Lisesi Programı
• Teknik Lise	• Kız Teknik Lisesi	• Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	• Anadolu İletişim Meslek Lisesi			• İmam Hatip Lisesi Programı
• Endüstri Meslek Lisesi	• Kız Meslek Lisesi					
• Denizcilik Meslek Lisesi			• Ticaret Mesleki Lisesi			
• Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi						
• Tarım Meslek Lisesi						
• Tarım Anadolu Meslek Lisesi						
• Tapu Kadastro Meslek Lisesi						

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, **Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018**, 2014, <http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/strateji.pdf> (02.11.2017), s.18.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına öğrenci kabulleri okulun türüne, tercih edilecek alan/dallara göre değişiklik arz etmektedir. Öğrencilerin, okul türleri ve programlar arasındaki intikalleri ile okullar arası yer değişiklikleri belirli koşullar çerçevesinde gerçekleşir.³⁷⁸

³⁷⁸ Ayşe Aydın Genç, “İşsizliği Sorununun Almanya Ve Türkiye Mesleki Eğitim Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *Sosyal Güvence Dergisi*, 2017, Yıl.6, Sayı.11, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/288765> (02.11.2017), s.10,

Mesleki ve teknik eğitim veren tüm okul ve kurumlardaki alan ve dallara ilişkin öğretim programları, ulusal meslek kriterleri ve ulusal yeterlikler de gözetilerek alan uzmanları, üniversite ve sektör temsilcileri eliyle ortaklaşa hazırlanmaktadır. Mesleki ve teknik öğretim programları, ulusal ve uluslararası kıyas edilebilirliğinin sağlanması gayesiyle Uluslararası Eğitim Sınıflandırma Standardı (International Standard Classification of Education - ISCED) ile Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflandırması (FOET) gibi uluslararası sınıflamalar gözetilerek geniş tabanlı ve dalda uzmanlaşmaya imkan verecek şekilde geliştirilmektedir.³⁷⁹

Programlar hazırlanırken ilk sınıflarda ortak genel kültür dersleri ile ortak alan dersleri, son sınıflarda ise ağırlıklı olarak mesleğe (dal) ait derslerin aktarılması planlanmıştır.³⁸⁰ Öğretmeni merkeze alarak gerçekleştirilen öğretim programları ile kazandırılması öngörülen bilgilerin genellikle öğretmen tarafından doğrudan öğrencilere aktarılması şeklinde uygulanmaktadır.³⁸¹

Öğretmenler, öğrencilerin aktif olmaları ve kendi kendine öğrenmeleri için rehberlik yapar. Yine öğrenciler öğretmenlerince araştırmaya yöneltilir. Bu sistemde öğrenciler kendi kendilerini değerlendirmeye tabi tutabilir. Öğrencilere yeterlik kazandırmayı amaçlayan strateji ve yöntemler uygulanır.³⁸² Öğretmen benzer şekilde uygulamalı eğitimlerde de, eğitim faaliyetlerinin merkezinde yer almaktadır.³⁸³

Mesleki ve teknik eğitimde yerine getirilen her bir öğretim programı için öğrenme sürecinin bitiminde bireyin edindiği yeteneklerin bölümlendirildiği beceri haritaları oluşturulmaktadır. Öğretim programında tarif edilen beceriler; lazım olan bilginin karmaşıklık seviyesinin, yararlanılan yöntemin, araç gereçlerin ve beklenen ürün ya da hizmetin özellikleri göz önünde bulundurularak gruplandırılmaya tabi tutulur.³⁸⁴

³⁷⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.21.

³⁸⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (03.11.2017), s.15.

³⁸¹ Haluk İşler, "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'deki Mesleki Ve Teknik Ortaöğretim Sisteminin Avrupa Birliği'ne Uygunluğu", (**Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Dokuz Eylül Üniversitesi EBE, 2006), s.23,

³⁸² Recep Altın, **Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem**, Ankara: Mesut Matbaacılık, 2008, s.161

³⁸³ Tolga Tosun, "Tanzimat'tan Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitim Programları", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Süleyman Demirel Üniversitesi SBE, 2010), s.16-17.

³⁸⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.21.

Öğretim programları 4 yıllık olarak tasarlanmıştır. Tüm genel, mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında 9. sınıf programı ortak okutulur (Sağlık Meslek Liseleri hariç).³⁸⁵ Hangi alana ilişkin öğretim programı uygulanırsa uygulansın öğrenciye 9. sınıfta kültür derslerinin yoğunlukta olduğu bir eğitim verilmektedir.³⁸⁶

Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilere, 9. sınıf seviyesinde meslek dersi olarak yalnızca haftalık 2 saat Mesleki Gelişim dersi aktarılmaktadır. Mesleki ve teknik, eğitim ağırlıklı şekilde alan seçimi sonrası 10. sınıfta etkisini göstermektedir.³⁸⁷ 9. sınıfı başarıyla tamamlayan öğrenciler eğilim gösterdiği alanı belirleyerek 10. sınıfta tercih ettiği alanda öğrenimine devam eder.³⁸⁸

Öğrenciler tarafından 10. sınıfın bitiminde yerel, bölgesel ve sektörel ihtiyaçlar, okulun fiziksel kapasite ve teknik altyapısı, öğretmen mevcudu ile bünyelerinde barındırdıkları yeterlikleri de dikkate alarak meslek/dal tercihi yapılır. Öğrencilerin alan ve dal tercihinde mesleklere ilişkin bölgesel iş imkanları da göz önünde bulundurulur.³⁸⁹ Bu değişiklikler, program koordinatörü, değişim lideri öğretmen ve zümre öğretmenleri kararı ve sektörden meslek mensupları ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilerek; bilgi için Bakanlığın ilgili bölümüne ulaştırılır.³⁹⁰

Alandaki bütün dallara ilişkin müşterek yeterlikleri edindiren dersler yoğun şekilde 10. ve 11. sınıfta okutulmaktadır.³⁹¹ Öğrenciye, 11 ve 12. sınıfta tercih ettiği meslek dalı ile alakalı dersler aktarılırken; diplomaya ulaştıran mesleki yeterlikleri içeren dersler 12. sınıfta okutulmaktadır. (Şekil 2.2.).³⁹²

---

³⁸⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (06.02.2018), s.24.

³⁸⁶ Karlıklı, s.31.

³⁸⁷ Karlıklı, s.31.

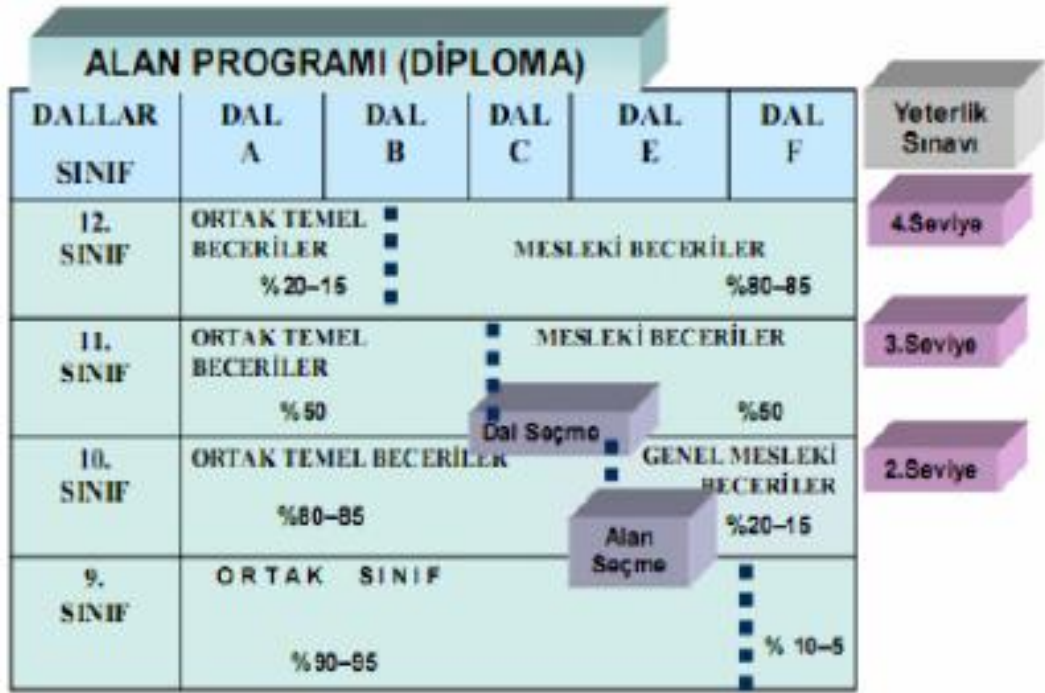
³⁸⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (03.11.2017), s.15.

³⁸⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (03.11.2017), s.15.

³⁹⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (03.11.2017), s.15.

³⁹¹ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (06.02.2018), s.24.

³⁹² Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.19.

Şekil 2.2: Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Uygulanan Program Yapısı

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, **Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018**, 2014, <http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/strateji.pdf> (02.11.2017), s.19.

Öğrenciler, teorik ve uygulamalı eğitim ile birlikte bilgisayar eğitimi de alarak geniş iş olanağına sahip olurlar.³⁹³ Mesleki ve teknik ortaöğretim programını tamamlayarak mezuniyete hak kazanan öğrencilere mezun olduğu alan ve dalı gösterir diploma ve işyeri açma belgesi verilmektedir. Ayrıca mezun olanlardan istekte bulunan öğrencilere, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi kapsamında sertifika/diplomaya ek olarak, öğrenimi esnasında tercih ettiği dalda/meslekte edindiği temel yeterlilikleri, alınan ve başarılan modülleri ve mesleki eğitim gördüğü işletmenin ismini gösteren EUROPASS isimli bir belge verilmektedir.³⁹⁴ Öğretim programını herhangi bir yıldan terk eden öğrencinin edindiği yeterlilikler sertifika programlarında değerlendirmeye tabi tutulur.³⁹⁵

³⁹³ Akbulut, Pekkaya ve Aksakaloğlu, (06.02.2018), s.77-78.

³⁹⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.4.

³⁹⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (06.02.2018), s.24.

Diğer ortaöğretim okullarından mezun öğrenciler gibi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler de ortaöğretim sonrasında Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı (YKS)'na katılarak yükseköğretimlerine devam edebilmektedirler.

Ortaöğretim seviyesindeki mesleki ve teknik okul ve kurumlarında 62 alan ve 262 dalda, mesleki eğitim merkezlerinde ise 31 alan ve 152 dalda çıraklık eğitim programları uygulanmaktadır.³⁹⁶

2.3.5. İşletmelerde Mesleki Eğitim ve Staj Uygulamaları

Öğrenciler, uygulamalı eğitimlerini 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununu hükümleri ve Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği uyarınca sektördeki gerçek iş ortamlarında gerçekleştirilmektedir.

Anadolu Teknik Liselerinde uygulamalı eğitim süresi üç yüz saattir. Öğrenci uygulamalı eğitim süresinin en fazla 1/3'ünü 10. sınıfın sonunda, kalan bölümünü ise 11. sınıftan başlayarak yapabilmektedir. Staj uygulamaları hafta sonu, yarıyıl veya yaz tatilinde; okullarda yüz yüze eğitimle ya da işletmelerde gerçekleştirilebilir.³⁹⁷ İşletmelerde Mesleki Eğitim uygulaması Anadolu Meslek Liselerinde haftanın iki günü okulda teorik bilgi verilerek, üç günü işletmelerde uygulamalı şekilde yerine getirilmektedir.³⁹⁸ İşletmelerde mesleki eğitim ve staj uygulamaları okullarda yürütülen programın türüne göre değişiklikler gösterebilmektedir.³⁹⁹

Öğrencilerin “İşletmelerde Mesleki Eğitim” ismiyle gördükleri uygulamalı eğitim, iş yaşamının farkına varılması ve okulda edinilen mesleki bilginin sektörde nasıl uygulamaya dönüştürüldüğünün gözlenebilmesi açısından önem taşımaktadır. Öğrenciler mesai saatleri içinde, sivil kıyafetle, mesleki uygulamaları ve işçi işveren münasebetini bizzat gözlemleyerek, iş hayatı ve mesleği ile alakalı bir işyerinin havasını solumaktadır.⁴⁰⁰

³⁹⁶ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.22.

³⁹⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.21.

³⁹⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (06.02.2018), s.24.

³⁹⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.21.

⁴⁰⁰ Karlıkı, s.31.

Devam ettikleri programlara göre İşletmelerde Mesleki Eğitim kapsamında işyerlerinde çalışan öğrencilere, Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği hükümlerince, asgari ücretin en az %30'u nispetinde bir ücret ödemesi yapılmakta; ayrıca öğrencilerin sigorta işlemleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülerek kayıtlı oldukları okullarca izlenmektedir.⁴⁰¹ On ve üzeri personel çalıştıran işletmeler, istihdam ettikleri personel sayısının %5'inden az olmamak şartıyla, okul ve kurumlarda mesleki ve teknik eğitim gören öğrencilere meslek eğitimi verir. On ve üzerinde öğrenciye beceri eğitimi çerçevesinde meslek eğitimi sunacak işletmeler bu niyetle bir eğitim birimi kurarlar. Bu birimde, icra edilecek eğitim faaliyeti için sahasında ustalık ehliyetine sahip ve iş pedagojisi eğitimi almış eğitici personel görevlendirilir.⁴⁰²

Mesleki Eğitim Kurulu (MEK)'nin görüşü doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından işletmelerde mesleki eğitim uygulaması kapsamına dahil edilecek il ve meslekler, belirlenir.⁴⁰³ İl ve mesleklerde, bu kapsama dahil edilen iş yerlerinin listesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) bölge müdürlükleri tarafından şubat ayı içerisinde İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu (İİMEK)'na iletilir.⁴⁰⁴ İl ve ilçelerde oluşturulan işletme tespit kurulları, meslek eğitimi yaptırmakla sorumlu işletmelerin eğitime elverişliliğini, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde bulunan kriterleri esas alarak belirler.⁴⁰⁵

2011 yılında uygulamaya konulan 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile mesleki ve teknik eğitim veren yükseköğretim kurumları öğrencilerinin işletmelerde mesleki eğitimleri 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (MEK) kapsamına dahil edilmiştir.⁴⁰⁶

⁴⁰¹ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (06.02.2018), s.24.

⁴⁰² 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), T. C. Resmi Gazete, 19139, 19 Haziran 1986, Tertip.5, Cilt.26, https://www.tarim.gov.tr/SGB/Belgeler/Ickontrol/3308_sayili_Kanun.pdf (02.11.2017), madde 18.

⁴⁰³ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), (02.11.2017), madde 18.

⁴⁰⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.21.

⁴⁰⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017), T. C. Resmi Gazete, 30182, 16 Eylül 2017, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/09/20170916-15.htm> (03.11.2017), madde 142.

⁴⁰⁶ 6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ve Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2011), T. C.

2.3.6. Mesleki ve Teknik Eğitimin Finansman Yapısı

Ülkemizde meslekî ve teknik eğitim önemli ölçüde devlet kaynaklarından finanse edilmekte; ayrıca bu konudaki finansman ihtiyacını karşılayabilmek için devlet tarafından bir takım düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir.

Bunlar;⁴⁰⁷

- Devlet bütçesinden tahsis edilen kaynaklar.
- 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile sağlanan gelirler.
- 3418 sayılı eğitim sağlık ve spor hizmetlerine tahsis edilmek üzere, birtakım vergi yasalarında değişiklik yapılması hakkındaki kanunla sağlanan gelirler.
- Diğer fon kaynaklarından eğitime tahsis edilen gelirler.
- Dış proje kredilerinden faydalanılarak eğitime tahsis edilen paylar.
- Türlü projeler vasıtasıyla sağlanan gelirler.
- Halk katkılarını örgütleyerek sağlanan gelirler.
- Milli Eğitim Bakanlığı ile bakanlıklara bağlı okul ve kurumlardaki döner sermaye müesseselerinden sağlanan gelirler.
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği aracılığı ile eğitime aktarılan kaynaklar.
- Sendika ve konfederasyonlar tarafından eğitime tahsis edilmiş kaynakların % 25'i.
- Diploma harçları.
- Çıraklık ve Yaygın Eğitim Fonunun sahip olduğu mal varlığından sağlanan gelirler.
- Belediyelerce eğitime aktarılan kaynaklar.
- Hibe ve diğer gelir kaynakları

Resmi Gazete, 27857, 25 Şubat 2011, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110225M1-1.htm> (03.11.2017), madde 63.

⁴⁰⁷ Şaban Çetin, "Mesleki ve Teknik Eğitimin Finansmanı Fransa, Finlandiya, Danimarka ve Türkiye Örneği", *Milli Eğitim Dergisi, Yaz-Güz 2002, Sayı.155-156*, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/155-156/scetin.htm (08.02.2018).

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 12. maddesinde “Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) inşa edilmiş/edilecek mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında öğrenimine devam eden her bir öğrenci için, 2012-2013 eğitim öğretim yılından başlanarak, resmî okullarda öğrenimine devam eden bir öğrencinin okul çeşidine göre devlet için mali yükünün bir buçuk mislini aşmamak şartıyla, her eğitim öğretim yılı için Maliye Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığının ortaklaşa tespit ettiği tutarda, bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinde yer verilen tahsisattan eğitim ve öğretim desteği yapılabilir” hükmü yer almaktadır.⁴⁰⁸

Bu şekilde Organize Sanayi Bölgelerinde açılmış veya açılacak mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına finansman desteği temin etmek için hukuki zemin oluşturularak 2012-2013 eğitim öğretim yılında on meslek alanında uygulanmaya başlanmıştır.⁴⁰⁹ Organize Sanayi Bölgelerinde açılan bu alanların arasında muhasebe ve finansman alanı yer almamaktadır.

2.3.7. Mesleki Eğitimin Ortaöğretimdeki Payı

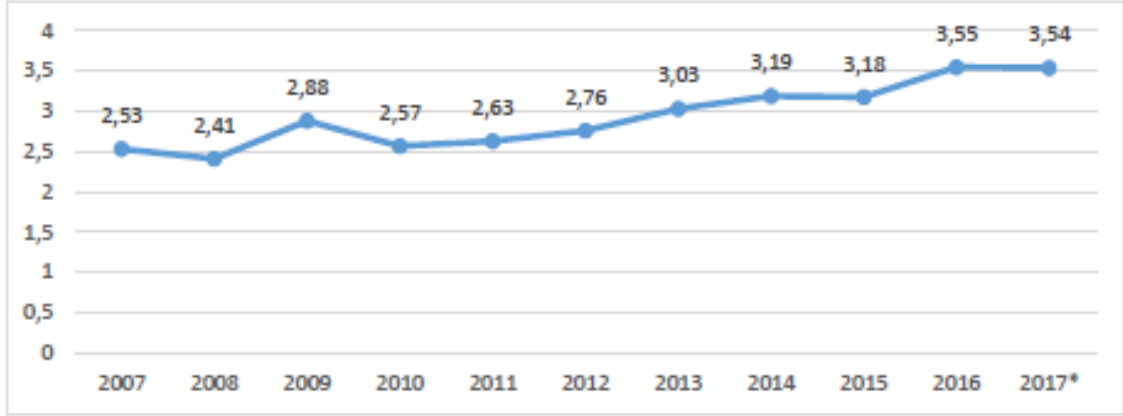
Eğitimin gelişimi ile diğer sosyal ve ekonomik kuruluşların gelişimi doğru orantılıdır. Eğitimin seviyesi bir manada toplumun gelişmişliğinin işaretidir. Gayrı Safi Milli Hasıla (GSMH) içerisinde eğitimin aldığı pay ülkelerin gelişmişlik düzeyi yükseldikçe artmaktadır.⁴¹⁰ Grafik 2.2 incelendiğinde; 10 yıllık süreçte Milli Eğitim Bakanlığına tahsis edilen bütçenin Gayrı Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)’ya oranı %3,55 ile 2016 yılında en yüksek seviyeye ulaşırken, oranın en düşük olduğu yıl %2,41 ile 2008’dir.

---

⁴⁰⁸ 2017-2018 Eğitim ve Öğretim Yılında Organize Sanayi Bölgeleri İçinde ve Dışında Açılan/Açılacak Özel Mesleki ve Teknik Liselerde Öğrenim Gören/Görececek Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği Verilmesine İlişkin Tebliğ (2017), T. C. Resmi Gazete, 30144, 4 Ağustos 2017, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/08/20170804-8.htm> (08.02.2018)

⁴⁰⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (08.02.2018), s.29.

⁴¹⁰ Şaban Çetin, (09.02.2018).

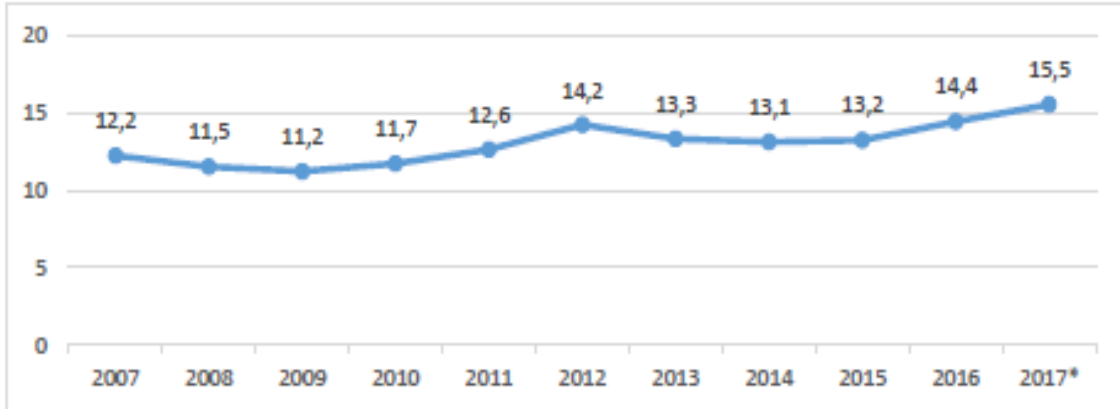

*2017 yılı oranı tahmini bütçe tutarlarından elde edilmiştir.

Grafik 2.2: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin GSYH'ye Oranı (%)

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2016-2017, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf (08.02.2018), s.241.

Grafik 2.3' incelendiğinde; 10 yıllık süreçte Gayrı Safi Yurtiçi Hasıladan Millî Eğitim Bakanlığına tahsis edilen ödenek içerisinde mesleki ve teknik ortaöğretime aktarılan pay 2017 yılında %15,5 ile en yüksek değere erişirken, söz konusu oranın en düşük olduğu yıl %11,20 ile 2009'dur. 2007 ile 2017 yılları arası ortalama %12,99'dur.

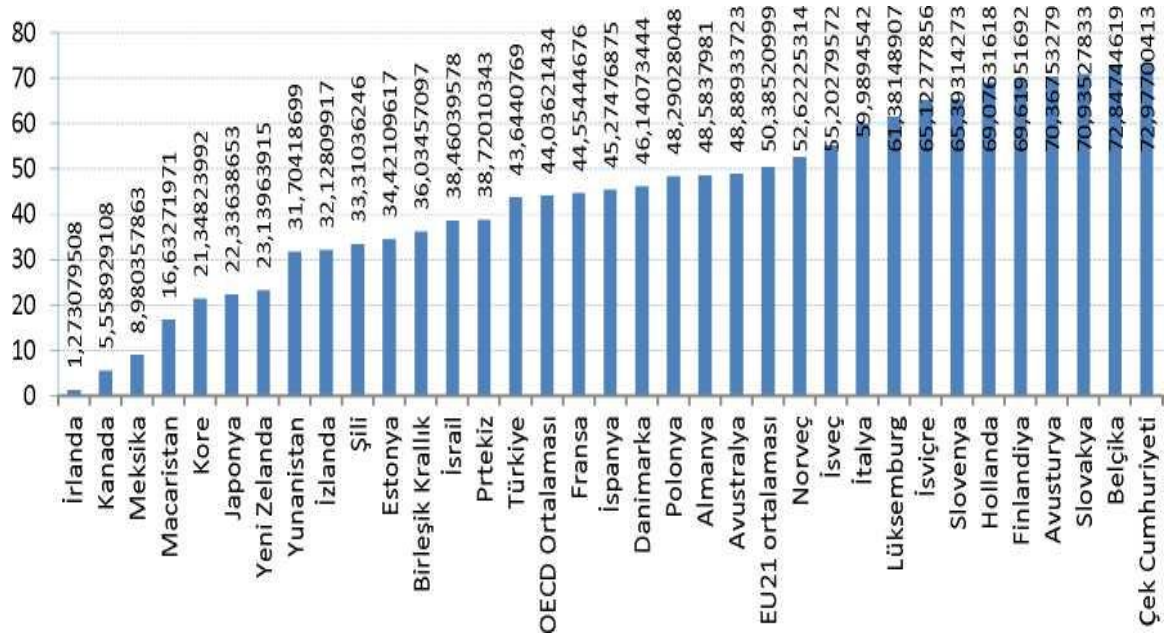

*2017 yılı oranı tahmini bütçe tutarlarından elde edilmiştir.

Grafik 2.3: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinden Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne Tahsis Edilen Pay (%)

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2016-2017, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf (08.02.2018), s.241.

OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development - Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) tarafından 2011 yılında yayımlanan veriler incelendiğinde mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretim içindeki payının ülkeler arasında farklılık taşıdığı görülmektedir. Grafik 2.4'e göre, ortaöğretim seviyesindeki mesleki ve teknik eğitimde 21 Avrupa Birliği ülkesi ortalaması %50,4, OECD ortalaması ise %44, düzeyindedir. Türkiye'nin ortaöğretim seviyesindeki mesleki ve teknik eğitimde okullulaşma oranı OECD ortalamasına yakındır.⁴¹¹

Grafik 2.4: Ortaöğretim Seviyesindeki Mesleki OECD Ülkelerindeki Eğitimin Payı (%)

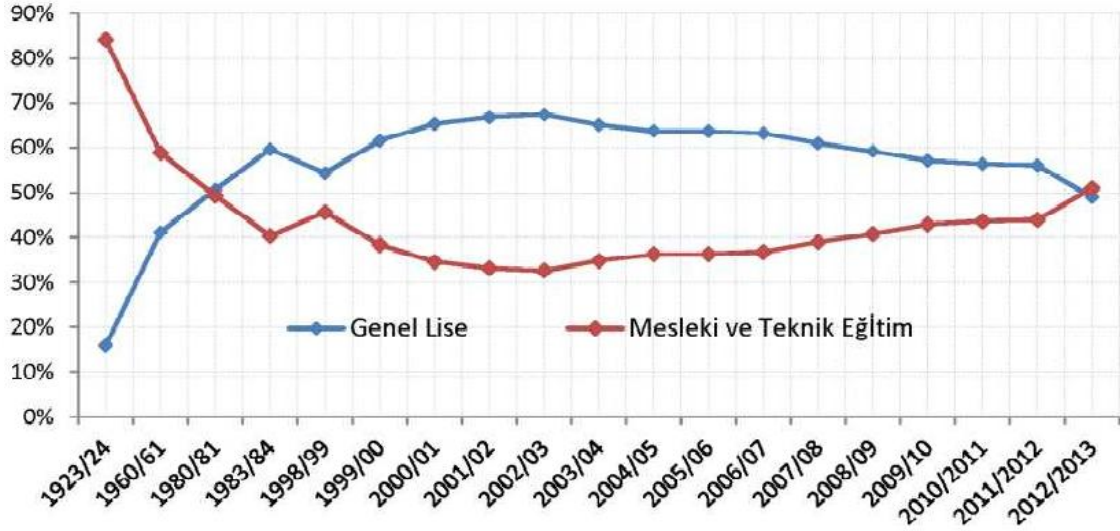
Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, **Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018**, 2014, <http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/strateji.pdf> (26.10.2017), s.20.

Mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretim içerisindeki oranının yükseltilmesi ve kalitesinin artırılması hususunda son yıllarda kritik hamleler yapılmıştır. Mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarından mezun öğrencilerin 2003'de meslek yüksekokullarına sınav şartı aranmadan yerleşmelerine imkan tanınması ve yükseköğretime girişte meslek lisesi öğrencilerine uygulanan katsayı eşitsizliğinin 2011 yılında ortadan kaldırılması bu hamlelere örnek olarak gösterilebilir.

⁴¹¹ Yavuz Bolat, "Türkiye'de 2005-2015 Yılları Arasında Mesleki Ve Teknik Eğitim Alanında Yapılan Lisanüstü Tezlerin İncelenmesi", *INESJOURNAL Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, Eylül 2016, Yıl.3, Sayı.8, http://www.inesjournal.com/Makaleler/1167779927_10-id-281.pdf (02.11.2017), s.152.

Grafik 2.5 incelendiğinde mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretim içerisindeki payının 2002-2003 eğitim öğretim yılında (mesleki açık ortaöğretim öğrencileri hariç) %35,8 iken 2012-2013 eğitim öğretim yılında %51'e yükseldiği görülecektir.⁴¹²

Grafik 2.5: Ortaöğretimde Genel - Mesleki ve Teknik Lise Öğrenci Dağılımı (%)

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, **Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018**, 2014, <http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/strateji.pdf> (26.10.2017), s.20.

Türkiye’de 2016 yılı rakamlarına bakıldığında altı milyonun üzerinde öğrenci genel ortaöğretime devam ederken; bu rakam içinde 2.760.140 öğrenci mesleki ve teknik eğitim etkinliklerine katılmıştır.⁴¹³ Bu çoğu ülkenin öğrenci sayısı toplamının üstündedir.⁴¹⁴

2.3.8. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Temel Sorunları

Türkiye’de son senelerde mesleki ve teknik eğitime verilen değer önceki yıllara nispetle artış gösterse de, gelişmiş ülkelerle kıyas edildiğinde mesleki ve teknik eğitimin arzu edilen seviyede olmadığı söylenebilir. Mesleki eğitimde gerek öğrencilerin yönlendirilmesi gerekse mesleki eğitimde sarf edilen zamanın en ekonomik biçimde değerlendirilmesi gibi hususlarda eksiklik ve aksaklıklar bulunmaktadır.

⁴¹² Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.20.

⁴¹³ Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, (02.11.2017), s.11.

⁴¹⁴ Bolat, (02.11.2017), s.152.

Mesleki ve teknik eğitime ilişkin ana sorunlar genel olarak şu şekilde sıralanabilir:⁴¹⁵

- Toplum tarafından mesleki ve teknik eğitime yeterince ilgi gösterilmemesi,
- Mesleki ve teknik eğitim verilen okulların gerçek işlevi dışındaki sebeplerle tercih edilmesi,
- Mesleki ve teknik eğitim verilen okul ve kurumlardaki eğitim öğretim faaliyetlerinin yetersizliği ve donanımla ilgili aksaklıklar,
- Mesleki ve teknik eğitim verilen okul ve kurumlara kaydolan öğrencilerin bu okullar için aranan altyapıya sahip olmaması,
- Mesleki ve teknik eğitim verilen okul ve kurumlardan mezun öğrencilerin çalışma olanaklarının yetersiz olması,
- Mesleki ve teknik eğitim verilen okul ve kurumlarla sektör arasında yeterli işbirliğinin tesis edilememesi
- Mesleki ve teknik eğitim verilen okul ve kurumlarda vazifelenen öğretmenlerin iş hayatındaki uygulamaları ve meydana gelen gelişmeleri yeteri kadar izleyememesi biçiminde açıklanabilir.

---

⁴¹⁵ Murat Karlıkl, “Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE, 2016), s.17.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİ

3.1. MUHASEBE EĞİTİMİ KAVRAMI

3.1.1. Muhasebe Eğitiminin Tanımı

Muhasebe ve eğitim kavramlarının tanımından yola çıkarak muhasebe eğitimi kavramını açıklamak yerinde olacaktır.

Eğitim en kapsamlı manasıyla; bireyin davranışında kendi yaşantısı vasıtasıyla ve kasti şekilde istenilen değişiklikleri oluşturma eğilimi şeklinde tanımlanmaktadır.⁴¹⁶ Eğitim bireyin kişiliğinin gelişimine yardım eden, ilgi ve istidatlarına göre meslek sahibi olabilmesi için ona bilgi ve beceri edindiren, çevreye, topluma ve yeniliklere hassas ve uyumlu olmasını sağlayan bir süreçtir.⁴¹⁷

Eğitim sürecinin; amaç, öğretme-öğrenme etkinlikleri ve değerlendirme olmak üzere üç temel unsuru vardır. Eğitim amaçla harekete geçer, öğretme-öğrenme etkinlikleriyle sürer ve değerlendirme ile sona erer.⁴¹⁸

Muhasebe, işletme faaliyetlerinin denetimini mümkün kılmak, geleceğe yönelik işletme etkinliklerini planlamak, işletme içinden ve dışından kişilerin işletme hakkında doğru ve yerinde kararlar verebilmeleri için, parasal nitelik taşıyan hadiselere ilişkin bilgilerin bir araya getirilerek ilgililere ulaştırılması şeklinde ifade edilebilir.⁴¹⁹ İşletmenin varlık ve kaynaklarında değişiklik oluşturan işlemlere ilişkin bilgileri kaydeden, sınıflandıran, özetleyen, analiz eden ve yorumlayan bilimsel yöntemdir.⁴²⁰

---

⁴¹⁶ Ertürk, s.12-13

⁴¹⁷ Emine Orhaner ve Azize Tunç Hussein **Ticaret ve Turizm Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri**, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2003, s.3.

⁴¹⁸ Fidan ve Erden, s.11.

⁴¹⁹ Ataman, *Genel Muhasebe*, s.1.

⁴²⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Muhasebe ve Finansman-Bilanço, 2010, <http://docplayer.biz.tr/storage/24/2907257/1517562672/yNuMUDzKJuNeqSupqJa6aQ/2907257.pdf> (02.02.2018), s.7.

Muhasebe ve eğitime ilişkin tanımlardan harekete geçerek, muhasebe hakkında bir eğitim alacak kişinin kendi yaşantısı vasıtasıyla bir değişim geçirmesi ve bu değişimin muhasebenin tanımında geçen teknik becerileri yerine getirebilir biçiminde olması beklenmektedir.⁴²¹

Muhasebe eğitimi; işletmelerin verecekleri kararlara faydalı bilgilerin tespiti, elde edilmesi, ölçülmesi, kayıt için elverişli hale getirilmesi, kaydedilmesi, doğruluğunun kontrol edilmesi, kolayca anlaşılabilir raporlar biçiminde özetlenmesi, tetkik edilmesi ve bu bilgilerin incelenmesi sonrasında edinilen neticelerinden alınacak kararlarda yararlanılması hususunda öğrencilerin bilgilendirilerek, edindikleri bilgileri kullanabilmeleri için kabiliyetlerinin geliştirilmesi şeklinde tanımlanabilir.⁴²²

Muhasebe eğitimi; bireye, mesleğin gerekli kıldığı bilgi ve becerinin edindirilmesini hedefleyen mesleki bir eğitimidir.⁴²³ Muhasebe sahasında yetiştirilmek istenen bir kişi ya da gruba kazandırılan ahlaksal, kültürel, entelektüel ya da teknik bilgilerin tümüne muhasebe eğitimi denir.⁴²⁴

Muhasebe eğitimi ile öğrencilerin hayatları süresince iş gördükleri mesleğe ve topluma olumlu katkıda bulunma kabiliyetiyle donatılması planlanmaktadır.⁴²⁵ Sahip olunan bilgi ve becerilerin hem ülkemizdeki yasal düzenlemeler, hem de uluslararası uygulamalarla ilişkisini kurabilecek meslek elemanlarının yetiştirmesi hedeflenmektedir.⁴²⁶

⁴²¹ Can Simga Muğan ve Nazlı Hoşal Akman, “Muhasebe Eğitiminde Öğretim ve Öğrenim Yöntemleri İle Ders Başarısı Arasındaki İlişki; Pilot Çalışma”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, s.19.

⁴²² Gürbüz Gökçen, **Genel Muhasebe- İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı ve Uygulamaları**, 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım, 2007, s.43

⁴²³ Mehmet Suphi Orhan ve Alper Tazegül, “Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksek Okullarında Bir Uygulama”. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 2012, Cilt.1, Sayı.3, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/401731> (30.11.2017), s.50.

⁴²⁴ Aysel Güney, “Finansal Muhasebe Eğitiminin Yükseköğretimde Programlanması ve Ders İçeriklerinin Oluşturulması”, (**Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Eskişehir Anadolu Üniversitesi SBE, 2003), s.22

⁴²⁵ Fehmi Yıldız ve Gökhan Durak, “ Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresinde faaliyet Gösteren Küçük ve Orta büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 2011, Sayı.49, http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/133/008_04.pdf (30.11.2017), s.38

⁴²⁶ Filiz Angay Kutluk, Adnan Dönmez, Mustafa Terzioğlu ve Evren Ağyar, “Öğrencilerin Muhasebe Öğretim Elemanlarından Beklentileri Üzerine Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi**, Sayı.2, 2011, s.79

Muhasebe eğitiminde birbirini bütünleyen teorik yapı ve uygulama olmak üzere iki alan mevcuttur.⁴²⁷ Bilginin edinilmesinde bilimin teorik esaslarının önemi kıyaslanamayacak derecede önemlidir.⁴²⁸ Muhasebenin uygulamaya yönelik bir bilim olması sebebiyle sözü edilen teorik bilgilerin uygulamayla güçlendirilmesi ve uygulama maharetinin edindirilmesi de ehemmiyet arz etmektedir.⁴²⁹ Bu perspektiften yaklaşıldığında muhasebe eğitimi, muhasebe bilimine ilişkin teorik bilgi edindirilmesine ilave olarak, söz konusu bilginin kullanımına yönelik ilke ve metotların öğrenimi ve uygulamaya dönüştürülmesiyle neticeye ulaşan bir süreci ifade etmektedir.⁴³⁰

Öğrencinin okulda öğrendiği bilgiler ile okul dışında karşılaştığı bilgiler arasında bağlantı kurması gerekir. Muhasebe eğitimi, muhasebenin ilgili bulunduğu işletme, hukuk, istatistik, maliye vb. gibi derslerle de pekiştirilmelidir.⁴³¹

Etkin bir muhasebe eğitiminden bahsedebilmek için öğrenme ve öğretme sürecinde, bilgi iletiminin yanında, öğrenmenin meydana geldiğinin bir işareti olan bilgilerin kullanılabilir becerisinin de kazandırılması: öğretim programları hazırlanırken bu ilişki göz önünde bulundurularak muhasebe eğitiminin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.⁴³²

Dünya artık bilgiye yön vermeye odaklanmıştır. Günümüz muhasebecileri bilgiyi meydana getirmenin yanında, bilgiyi yönlendirme ve analiz etme yetisine sahip bireyler olmalıdır. Artık teknolojik olanaklarla bilgiyi saklayabilmek ve gerekli biçimlerde kullanıcıya sunulabilmek imkan dahilinde olsa da; bilginin çözümlenmesi ve yönlendirilmesi, zihinsel, sosyal ve ekonomik becerinin edindirilmesiyle mümkündür.⁴³³

---

⁴²⁷ Abdülkerim Daştan, **Bilgi ve Eğitim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişmelerin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Türkiye Değerlendirmesi**, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, 2008, s.34-35

⁴²⁸ Ümit Ataman, “Muhasebe Mesleği ve Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi”, *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, Ocak 2007, Sayı.5, http://abmyod.aydin.edu.tr/bilimsel_dergi/bilimseldergi5.pdf (30.11.2017), s.3.

⁴²⁹ Figen Zaif, “Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, s.2.

⁴³⁰ Daştan, s.34-35

⁴³¹ Halis Kalmış ve Berna Burcu Yılmaz, “Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2014, s.4.

⁴³² Zaif, *Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*, s.2

⁴³³ Ataman, *Muhasebe Mesleği ve Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi*, (30.11.2017), s.3.

Muhasebe eğitimi ile alakalı gerek ulusal, gerekse uluslararası alanda “Muhasebe eğitimi nasıl yapılmalıdır?” sorusuna her dönemde cevap aranmıştır. Başka bir deyişle muhasebe eğitiminde; “Ne, ne zaman ve nasıl öğretilmeli?”dir. (...) İşletme dili şeklinde anlatılan muhasebe ve muhasebe eğitimi de bu değişim ve gelişmelerin etkisinde kalmış; “muhasebe eğitiminde ne öğretileceği” konusu, her daim tekrar biçimlendirilmektedir. “Ne zaman” ile ifade edilmek istenen, muhasebe eğitiminin okul çatısı altında mı, yahut okul sonrası staj süresince mi ya da meslek içi eğitimle mi verilmesi gerekliliğidir. Muhasebe eğitiminde birtakım konuların okul sürecinde, birtakım konuların ise meslek içi eğitim sürecinde edindirilmesinin gerekli olduğu da bu kapsamda ifade edilmektedir. “Nasıl öğretilecek” sorusu ile vurgulanması arzu edilen husus ise öğretim metotları, öğretilen dersler, ders içerikleri, ders verme biçimi, derse ilişkin materyaller, okul bulunduğu ortam ve teknik donanımı, ders gören öğrenciler ve dersleri sunan öğretici personele ilişkin niteliklerdir.⁴³⁴

Bir ülkenin muhasebe eğitiminin düzeyi ve niteliği o ülkedeki muhasebe sisteminin oluşumu ve gelişimine etki eden ana unsurlardan bir tanesidir.⁴³⁵ Mesleki bir eğitim olan muhasebe eğitiminde kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirebilmek için hazırlanacak muhasebe öğretim programlarında aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır;⁴³⁶

- Muhasebe eğitiminin hedefleri,
- İçeriğinin neleri kapsaması gerektiği,
- Öğrenme ve öğretme süreci boyunca yararlanılacak strateji yöntem ve teknikler,
- Mesleki becerinin ne düzeyde edinildiğinin değerlendirilmeye tabi tutulması.

Muhasebe eğitiminde öğrencilerin nitelikleri, öğrenme etkinlikleri, ölçüm standartları ve materyallerin nitelikleri şeklinde ifade edilen dörtlü öğrenme modelinden faydalanılabilir.⁴³⁷

---

⁴³⁴ Daştan, s.35.

⁴³⁵ Çürük ve Doğan, (31.11.2017), s.25.

⁴³⁶ Ataman, *Muhasebe Mesleği ve Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi*, (30.11.2017), s.2.

⁴³⁷ Mikail Erol ve Gülgün Erkan, “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi Ve İdari Birimler Fakültesinde Bir Araştırma”, *Karamanoğlu*

Muhasebe eğitiminde, temel olarak üç taraf yer almaktadır.⁴³⁸

- ❖ Öğrenci veya meslek üyesi,
- ❖ Öğretim elemanı,
- ❖ Sanayi veya iş dünyasıdır.

Muhasebe eğitimi; muhasebe eğitimi öncesi, meslek öncesi muhasebe eğitimi ve meslek içi eğitim olmak üzere üç aşamalı şekilde değerlendirilebilir.⁴³⁹

Muhasebe eğitimi, meslek erbabının, mesleğe aday ya da asil olarak dahilinden, türlü sebeplerle gereklerini yerine getirdiği mesleği terk edişine kadar devam eden bir süreci içerir. Bu süre zarfında muhasebe mesleğiyle alakalı bilgi, beceri, mesleki unsurlar, etik ve eğilimlerde değişiklik meydana getirmeye ilişkin aktivitelerin tamamı mesleki eğitimin kapsamı içerisindeydir.⁴⁴⁰ Muhasebe eğitimi ile meslek erbabının mesleki olgunluk için gereksinim hissedilen bilgi ve becerileri edinmesi hedeflenmektedir.⁴⁴¹

Muhasebe mantığının ve uygulamalarının kanunla çizilen standart ve normlara dayandırılması muhasebe eğitiminin en özellikli taraflarından biridir.⁴⁴² Ülkemizde muhasebe uygulamalarını yönlendiren kanunlar sık sık değişmektedir.⁴⁴³ Muhasebe eğitiminde etkinlik ve verimliliğin sağlanabilmesi, bilgilerin güncelliğini koruyabilmesi için yapılan değişikliklerin muhasebe müfredatına süratle yansıtılması, bireylere vaktinde aktarılması gerekir.⁴⁴⁴

Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Haziran 2008, Cilt.10 Sayı.14, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kmusekad/article/view/5000134461/5000123270> (30.11.2017), s.3.

⁴³⁸ Çürük ve Doğan, (31.11.2017), s.282.

⁴³⁹ Leyla Küçükahmet, **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1994, s.4.

⁴⁴⁰ Şerife Subaşı, "Muhasebe Meslek Mensuplarının Sürekli Eğitimi ve Türkiye'deki Uygulamannın Değerlendirilmesi", (**Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Anadolu Üniversitesi SBE, 2006), s.24.

⁴⁴¹ Tuğba Uçma, "Muhasebe Meslek Mensubu Olmak İsteyenlerin Etik Değer Anlayışlarının Belirlenmesi ve Muğla Üniversitesi Uygulaması", (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Muğla Üniversitesi SBE, 2007), s.52.

⁴⁴² Ahmet Şerbetçi ve Mahmut Yardımcıoğlu, "Muhasebe Dersinde Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim 2017, Sayı.76, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/921/3.pdf> (30.11.2017), s. 43.

⁴⁴³ Ataman, *Muhasebe Mesleği ve Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi*, (30.11.2017), s.3.

⁴⁴⁴ Ataman, *Muhasebe Mesleği ve Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi*, (30.11.2017), s.3.

Kişiler meslekleriyle alakalı yeterli eğitim alsalar dahi süreç içerisinde yenilenmeyen bilgiler güncelliğini kaybedebilmektedir. Bireylerin iş gördükleri meslek hakkında bilgisinin bulunmaması, sahip olduğu bilgi düzeyinin yeterli olmaması veya var olan bilgisinin güncelliğini yitirmesi devamlı hizmet içi eğitim programlarına tabi tutulmalarını gerekli kılmaktadır. Hizmet içi eğitim esas itibarıyla üç türde yerine getirilmektedir:⁴⁴⁵

- *Yeniden Eğitim:* Bireylerin oluşan yeni şartlara güçlük yaşamadan uyum sağlayabilmeleri için yeni bilgilerin öğretilmesi şeklinde düzenlenir.
- *İlave Eğitim:* Bireylerin mesleğe ilişkin noksanlıklarının yok edilmesi ve mesleki niteliklerinin yükseltilmesi için ilave bilgilerin öğretilmesi şeklinde düzenlenir.
- *İleri Eğitim:* Bireylerin mesleki seviyelerinin yükseltilmesi ve meslekte güncelin gerisinde kalmışlığın ortadan kaldırılması için ilave bilgilerin öğretilmesi şeklinde düzenlenir.

Muhasebe eğitimi tek başına gerçekleştirilen bir eğitim faaliyeti olmayıp; diğer disiplinler ile yoğun bir iletişim içerisinde bulunmalıdır.

Bunlar:⁴⁴⁶

- * Etik,
- * Sosyal bilimler,
- * Muhasebenin kavramsal boyutu,
- * İş dünyası,
- * Teknolojik bilgi,
- * Yazılı, sözlü, kişisel ve etkili iletişim becerileri.

⁴⁴⁵ Küçükahmet, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, s.4

⁴⁴⁶ Fevzi Sürmeli, “ Muhasebe Eğitiminde e- Değişimi Yakalamak”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ocak 2007, Sayı.33, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/407/3.pdf> (30.11.2017), s.30.

3.1.2. Muhasebe Eğitiminin Amacı ve Önemi

Muhasebe eğitiminin amacı, öğrenciye muhasebenin temel kavram ve prensiplerini edindirmek; öğrenciler tarafından bilginin meydana getirilmesi, ölçülmesi ve en önemlisi analizi yapılarak karar vermede kullanılmasıdır.⁴⁴⁷

Muhasebe eğitiminin amacı: işletme kararlarına faydalı bilgilerin tespit edilmesi, bir araya getirilmesi, ölçülmesi, işlenmesi, kaydedilmesi doğruluğunun kontrol edilmesi, kolayca anlaşılabilir raporlar halinde özet şekline dönüştürülmesi, tetkik edilmesi ve ulaşılan neticelerden karar almada istifade edilmesi hususunda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve üretilen bilgilerin uygulamaya dönüştürülmesi için öğrenci yeteneğinin geliştirilmesi şeklinde açıklanabilir.⁴⁴⁸

Muhasebe eğitiminin esas amacı; finansal bilgileri kullanacak ilgili kişi ya da kurumlara, doğru ve güvenilir muhasebe bilgilerinin nasıl sunulmasının icap ettiği hususunda öğrenciyi eğiterek uygulamalarını buna göre yönlendirmektir.⁴⁴⁹

Öğrencilere kendi kendilerine öğrenmelerini öğretmek de muhasebe eğitiminin amaçları içerisinde yer alır. Öğrencilerin ezber yapmaması derste aktif rol alması sağlanmalıdır. Dolayısıyla muhasebe eğitiminde uygulamaların tek yönlü bilgi transferi biçiminde gerçekleşmesi engellenerek ezberci eğitimden öğrenme esaslı eğitime geçiş temin edilebilir. Bu amaca erişebilmek için öğrencilere, daha etkin biçimde öğrenmelerine yardım edecek beceriler edindirilmeli ve hayatları süresince öğrenmelerini devam ettirmelerinde, bu etkin öğrenme stratejilerinden nasıl yararlanacakları öğretilmelidir.⁴⁵⁰ Verilecek eğitimde öncelikle öğrencilere muhasebe sistemi tanıtılmalı, öğrenciler bilgileri bir sistem içinde bir araya getirebilmelidir.⁴⁵¹

⁴⁴⁷ Zaif, *Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*, s.2.

⁴⁴⁸ Mustafa Aysan, “Türkiye ‘de Muhasebe Eğitimi Nasıl Yapılmalıdır?”, **Türkiye 1.Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Bildiri Kitabı**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Muhasebe Enstitüsü, 20-21 Nisan 1979, s.260.

⁴⁴⁹ Kudret Şevket Sayın, Emine Yasemin Yeğinboy ve Fatma Tüfekçi, “Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Muhasebe ve Finansman Eğitiminin Etkinliğinin Ölçülmesi ve Etkinliğin Artırılmasına Yönelik Çözüm Önerileri”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ocak 2005, Sayı.25, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/603/10.pdf> (30.11.2017), s.90

⁴⁵⁰ Zeynep Hatunoğlu, “Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının Sunum Kalitesine Olan Etkilerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma”, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, Nisan 2006, Sayı.30, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/494/17.pdf> (30.11.2017), s.192-193.

⁴⁵¹ Zaif, *Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*, s.2.

Muhasebe eğitimine ilişkin hedeflere erişebilmek için, öğrencinin muhasebe teorisi ile ilgili bilgilere ilave olarak uygulamaya ilişkin bilgilerle donatılması gerekir.⁴⁵² Etkinlik ve verimlilik düzeyi yüksek bir muhasebe eğitiminde “teori-uygulama” uyumu bir hayli önem taşımaktadır. Çünkü muhasebenin “işletmenin dili” şeklinde ifade edilmesinin bir sebebi de hem teori hem uygulama açısından işletmelerin verecekleri karararlarda aktif rol almasıdır. Bu sebeple muhasebe eğitimi almış bir öğrenci, bahsi geçen eğitimin öğretimi basamağında edindiği temel bilgilerin, dış dünya ile bağlantısını kurabilmelidir.

İstenilen nitelikte bir muhasebe eğitim sürecinden geçmiş bir öğrencinin; en uygun teori-uygulama bilgisi yanında, kültürel ve toplumsal değerlere sahip, kanunlara saygı gösteren, mesleki ahlak kurallarını bilen ve uygulayan bir kişiliği bünyesinde barındırması gerekir.⁴⁵³

Muhasebe sahasında belirli bir seviyede eğitim almış bir öğrenci;⁴⁵⁴

- ✓ Muhasebenin temel yapı ve ilkelerini,
- ✓ İlerleyen teknolojinin tesiri ve bilgisayarın işletmelerde kapladığı önemli yeri,
- ✓ Yönetim muhasebesi ve yönetim muhasebesinin muhasebe çatısı altındaki görevi,
- ✓ Denetçinin rolü ve çalıştığı iş yerindeki standartları,
- ✓ Şirketler ile endüstriler arasındaki farkları ve endüstriyle yönetim muhasebesi arasındaki farkı,
- ✓ Muhasebe uygulamalarını yönlendiren diğer kuruluşların rolü gibi hususlarda bilgi sahibi olmalıdır.

Bireyin akademik eğitimi incelendiğinde muhasebe eğitiminin amaçları bireyin bulunduğu akademik düzeye göre genel ve özel amaçlar olarak farklılık taşımaktadır.⁴⁵⁵

---

⁴⁵² Murat Aytemir, “Ticaret Meslek Lisesinde Muhasebe Bürosu Uygulamasının Mesleki Başarıya Etkisi Ve Gölbaşı Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi EBE, 2013), s.11.

⁴⁵³ Uğur Kaya ve Abdulkerim Daştan, “Türkiye’de Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Öğrenci-Öğretici Ve Uygulayıcılar Açısından Değerlendirilmesi”, XXIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, s.202

⁴⁵⁴ Erol ve Erkan, (30.11.2017), s.5.

Tablo 3.1
Muhasebe Eğitiminin Amaçları

AŞAMA	GENEL AMAÇLAR	ÖZEL AMAÇLAR
Ortaöğretim Seviyesi	Sektörün gereksinimleri ve bilimsel ve teknolojik ilerlemeler istikametinde, gerek duyulan mesleki becerileri edinmiş kalifiye meslek elemanı yetiştirmektir.	Öğrencilere muhasebe temel, bilgi ve becerilerini, edindirmek, dalın gerektirdiği işleri yerine getirebilmelerini sağlamak ve özel mesleki yeterlikleri edindirmek.
Lisans Seviyesi	Öğrencilerin konularla ilgili genel bilgi edinmelerine yardımcı olmaktır.	Öğrencilere, iş yaşamındaki muhasebeye ilişkin verileri kolayca ve doğru bir şekilde değerlendirebilecekleri bilimsel ve mesleki formasyonu edindirmek.
Yüksek Lisans Seviyesi	Öğrencilere lisans seviyesinde öğrendiği konularla ilgili daha ayrıntılı bilgilerin verilerek uzman duruma gelmelerini sağlamaktır.	Öğrencileri muhasebe sahasında bilimsel araştırma yapmaya yönlendirmek, bu husustaki yaratıcılıklarını artıracak formasyonu tahsis etmektir.
Doktora Seviyesi	Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi sahibi öğrencilerin hem teorik hem de uygulamamaya yönelik ileri seviyede bilgi edinmesi ve çalışmalar yapmasını sağlamaktır.	Literatüre, evrensel muhasebe bilimine katkı sağlayacak ve çağdaş bilimsel yenilikleri yansıtmaya özelliği gösteren çalışmalar kazandırmaktır.

Kaynak: Yurdakul Çaldağ, Rıdvan Bayırlı ve Adem Altay, "Muhasebe Doktora Programlarının Etkinliğinin Artırılması" *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004

Temel muhasebe eğitimi orta öğretimden itibaren başlamaktadır. Bu aşamada bireyin tercihi ortaya çıkar. Muhasebe eğitiminin amacı, bireyin ortaöğretim sonrası tercih sürecine göre değişebilecektir. Birey ya iş hayatını seçerek çalışma şartlarına göre hayatını yönlendirir ya da iş ve yaşam koşullarını gözeterek, muhasebe eğitimini lisans, lisansüstü hatta doktora seviyesine taşıyabilir.⁴⁵⁶

⁴⁵⁵ Yurdakul Çaldağ, Rıdvan Bayırlı ve Adem Altay, "Muhasebe Doktora Programlarının Etkinliğinin Artırılması". *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004

⁴⁵⁶ Aytemir, s.13

3.1.3. Muhasebe Eğitiminin Gerekliliği

Değişen ekonomik şartlar, birey ve işletmelerin gereksinim ve beklentilerindeki farklılaşmalar, gelişen ekonomiler, rekabet koşullarındaki artış, muhasebecilik mesleğini etkilemiştir.⁴⁵⁷

Günümüzde ülkeler arası ticari hareketlilik ve rekabetteki artış, finansman tekniklerinin çeşitlilik göstermesi ve Avrupa ülkelerinde bu hususta hızlı gelişmelerin yaşanması, ülkemizde finans alanında gerekli bilgi sahibi eleman ihtiyacını da beraberinde getirmiştir.⁴⁵⁸

İşletme bilgilerini eksiksiz, doğru, yansız ve nitelikli bir biçimde aktarabilecek muhasebe mensubuna hissedilen gereksinimin gün geçtikçe arttığı bir vaziyette bahsi geçen elemanların mesleki bilgi ve beceri seviyeleri önemli bir hal almıştır.⁴⁵⁹

Çağımızda toplumun birçok kısmı tarafından işletmelerin finansal vaziyetleri ve faaliyet sonuçları giderek daha fazla talep edilmeye başlanmıştır.⁴⁶⁰ Muhasebe aracılığıyla meydana getirilen bilgiler, işletme yönetimi başta olmak üzere, hisse sahipleri, yöneticiler, işletmede çalışanlar, işletmeye yatırım yapmayı düşünenler, tedarikçiler, müşteriler, finans ve kredi kuruluşları, sektördeki diğer işletmeler, vergi ve prim alacağı yönünden devletin ilgili kurumları, iş yapılacak yurtiçi veya yurtdışından işletmeler vb. açısından ehemmiyet arz etmektedir.⁴⁶¹

Ekonomik koşullarda yaşanan değişim ve gelişmeler neticesinde işletme yöneticilerinin zamanla sağlıklı ve işe yarar bilgiye ulaşma gereksinimi artmakta, buna uygun şekilde muhasebe de gelişmekte ve kendisini yenilemektedir.⁴⁶²

⁴⁵⁷ Osman Çevik ve Şahin Ertuş “Muhasebe Eğitiminde Öğrencilerin Dışadönüklülük ve İçedönüklülük Özelliklerinin Grup Çalışması Tercihine Etkisi”, **Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt.3, Sayı.4, 2001, s.30.

⁴⁵⁸ Nilüfer Tetik ve Fatma Kınay “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Okullarda, Muhasebe-Finans Eğitimine Verilen Önem İle Eğitimin Yeterliliği Konusunda Bir Araştırma”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt.9, Sayı.3, Eylül 2007, s.4-5.

⁴⁵⁹ Daştan, s.36.

⁴⁶⁰ Şefika Demirkan, “Muhasebe Eğitim Yöntemleri”, **XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 23–27 Mayıs 2001, s.52

⁴⁶¹ Demirkan, s.52

⁴⁶² İmamoğlu, s.23.

İletişim araçlarında yaşanan ilerlemeler ülkeler arası mesafeleri kısaltmış, bilgi alışverişini hızlandırmış ve bu gelişmelerden işletmeler, işletmeciler ve muhasebe mesleği de payına düşeni almıştır.⁴⁶³

Muhasebe mesleğinden beklentilerin farklılaşması muhasebe eğitiminin de biçim ve içerik yönünden değişimini kaçınılmaz kılmış; bilhassa ulusal seviyede Türkiye Muhasebe Standartlarının muhasebe uygulamalarına kademeli şekilde yerleşmesi muhasebe eğitimindeki değişimi de beraberinde getirmiştir.⁴⁶⁴

Eğitim kurumlarında kullanılan eğitim yöntem ve tekniklerindeki değişimlerden ve ders araç gereçlerinde teknolojik yönden yaşanan yeniliklerden, ülkemizde muhasebe eğitiminin yaşadığımız çağın gereklerine uygun nitelikli işgücü ihtiyacını temin etmek üzere gösterdiği değişim anlaşılabilir. ⁴⁶⁵

3.1.4. Muhasebe Eğitiminin Unsurları

Herhangi bir eğitim sistemi bünyesinde bulunan öğrenci, öğretici ve eğitim programı, o eğitim sistemini şekillendiren öğeleri oluşturur.⁴⁶⁶ Muhasebe eğitiminde, arzu edilen amacın gerçekleştirilebilmesi için, eğitim sürecine etki eden bütün öğelerin belirlenen amaca hizmet edebilecek nitelikleri taşıması gerekir.⁴⁶⁷

Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi açısından söz konusu öğeler arasındaki ilişkinin uyumlu ve sağlıklı olması ile eğitim sisteminin kalite, etkinlik ve verimliliği son derece önemlidir. Bu öğelerin herhangi birinde ortaya çıkabilecek bozukluk, yetersizlik, verimsizlik ya da hatalı işleyiş tüm sistemin verimliliğinin düşmesine sebep olacaktır.⁴⁶⁸

---

⁴⁶³ Çevik ve Ertaş s..30

⁴⁶⁴ Çevik ve Ertaş s..30

⁴⁶⁵ Çevik ve Ertaş s..30.

⁴⁶⁶ Ercan Türk, **Milli Eğitim Bakanlığı'nda Yapısal Değişmeler ve Türk Eğitim Sistemi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1999, s.28

⁴⁶⁷ Kaya ve Daştan, s.202

⁴⁶⁸ Türk, s.28

Muhasebe meslek eğitimiyle öğrenciye mesleğin icap ettiği bilgi, beceri ve davranışların edindirilmesi hedeflenir.⁴⁶⁹ Kanun ve kuralların sürekli yenilenmesi, yeni tekniklerin üretimi ve bilgisayar tabanlı programlar sebebiyle muhasebe eğitim sürecinde devamlı değişim ve gelişim meydana gelmektedir.⁴⁷⁰

Rekabetin arttığı ve teknolojik gelişmelerin hızlandığı çağımızda vasıflı işgücü yetiştirmeye yönelik sarf edilen çaba öteki meslekler kadar muhasebe meslek alanını ilgilendiren önemli bir husustur.⁴⁷¹ Bu nokta da toplumun menfaatlerini muhafaza etmek ve uluslararası boyutta bir dizi üstünlük edinmek için muhasebe eğitiminin niteliğinin yükseltilmesi icap etmektedir.⁴⁷² Muhasebe eğitiminin kalitesini etkileyen oldukça fazla etmen mevcuttur. Fakat bu konudaki anlatımımızda en önemli üç esas etmen olan öğrenci, öğretmen, ders verme ortamı ve araçları incelenecektir.⁴⁷³

Öğrenci: Eğitim ihtiyacını karşılamak gayesiyle örgün ve yaygın eğitim kuramlarına devamlılık gösteren öğretimin eksenini ve en mühim unsurudur.⁴⁷⁴ Eğitimde "öğrenci" eğitimin varlık sebeplerinden biridir.⁴⁷⁵ Okulda gerçekleştirilen bütün öğretim faaliyetleri öğrencilere yöneliktir.⁴⁷⁶

⁴⁶⁹ Mahmut Yardımcıoğlu ve Ahmet Büyüksalvarcı, "Muhasebe Eğitiminde Meslek Yüksekokullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesinde Bir Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim 2007, Sayı.36, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/337/17.pdf> (01.12.2017), s.174

⁴⁷⁰ Tuğrul Kandemir, Zafer Kardeş ve Ender Baykurt, "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açıkları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık 2016, Cilt.18, Sayı.2, <http://dergipark.gov.tr/download/issue-full-file/31333> (01.12.2017), s.135.

⁴⁷¹ Hilmi Erdoğan Yayla ve Ekrem Cengiz, "Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği", *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 2005, Cilt.5, Sayı.16, <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/Read/1e9d9df2-5861-4b5d-996a-372b29c1f6fc> (01.12.2017), s.153.

⁴⁷² Ayten Ersoy ve Ayşe Nur Buyruk Akbaba, "İşletme Birleşmelerinin Uluslararası Muhasebe Standardı (22) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (IFRS 3)'e Göre İncelenmesi ve Muhasebeleştirilmesi I", *Muhasebe Finansman Araştırma ve Uygulama Dergisi*, Cilt.5, Sayı.14, (Ekim 2005), s.14

⁴⁷³ Figen Zaif ve Yıldız Ayanoğlu, "Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2007, Cilt.9, Sayı.1, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/287526> (01.12.2017), s.117.

⁴⁷⁴ Savaş Büyükkaragöz ve Cuma Çivi, *Genel Öğretim Metodları Öğretimde Planlı Uygulama*, İstanbul: Beta Basım Yayın, 1999, s.32.

⁴⁷⁵ Hakan Çelenk ve İsa Çamtosun, "Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kalitesi Ve Bu Eğitimin Meslek Yüksek Okullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkilerine Yönelik Bir Uygulama", *Öneri Dergisi*, Temmuz 2009, Cilt.8, Sayı.32,

http://uvf.ulakbim.gov.tr/uvf/index.php?cwid=9&vtadi=TPRJ%2CCTAR%2CCTIP%2CTMUH%2CTSOS%2CTHU K&c=google&ano=113907_0f10ecf27e27ea11e4daed2143d50ef3 (05.12.2017), s.161.

⁴⁷⁶ Büyükkaragöz ve Çivi, s.32.

Öğrencilerin ilgi, kabiliyet ve gereksinimlerini önemsemeyen bir öğretimden fayda elde edilemez.⁴⁷⁷ Bu nedenle eğitimdeki dikkat genel olarak "öğrenci" üzerinde yoğunluk kazanmıştır.⁴⁷⁸ Farklı bir ifade ile öğretimde gösterilecek tüm çabalar öğrenciye yönelik olmalıdır.⁴⁷⁹

Öğretim sürecinde her öğrencinin bir birey olduğu; farklı biyolojik yapıları bünyesinde barındıran ve değişik sosyal çevrelerde yetişmiş bireylerin de olaylara yaklaşım ve onları yorumlayışının birbirinden farklı olduğu kabul edilir. Bireylerin yaşanmışlık, ilgi, yetenek, öğrenme biçimleri vb. sahip oldukları birçok özellik bahsedilen farklılıklara kaynak oluşturmaktadır. Bu durum sınıf ortamına da aksetmektedir.⁴⁸⁰

Muhasebe eğitiminde öğrenci, karşılaştığı bilgiyi çözümleyebilme ve kullanabilme yeterliliğine sahip olmalıdır.⁴⁸¹ Zira muhasebe, verilen bilgiler uygulamaya dönüştürüldüğünde anlam kazanmaktadır.⁴⁸² Eğitim sürecindeki kalitesizliğin sebeplerinden biri de öğrencinin yalnızca öğreticinin edindirmek istedikleri ile yetinmesidir. Bu nedenle öğrenciler, mesleğe ilişkin öğrendikleri esas bilgiler temelinde sürekli gelişim göstermelidir.⁴⁸³

Geleceğe yön verecek profesyonellerin yetiştirildiği okullar aşağıdaki konularda öğrencilerin eğitilmesine katkıda bulunmaktadır.⁴⁸⁴

- ❖ Öğrencilerin işletmelerdeki problemleri saptama ve çözüme ulaştırma yeteneklerinin geliştirilmesi,
- ❖ Öğrencilerin sayısallaştırılmış bilgileri çözümleyebilme, karar alma ve iletişim kurabilmede bu bilgilerden faydalanabilme yeteneklerinin geliştirilmesi,
- ❖ Öğrencilerin stratejik düşünebilme yeteneklerinin geliştirilmesi,
- ❖ Öğrencilerin bir konu üstünde dikkat kesilme kabiliyetlerinin geliştirilmesi,

⁴⁷⁷ Abdurrahman Özdemir, "İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminin Gerekliği, Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2004, Sayı.10, <http://www.ifdergisi.sakarya.edu.tr/article/viewFile/1052000179/1052000169> (01.12.2017), s.38.

⁴⁷⁸ Adem Dursun, **Muhasebe Eğitiminde Kalite Arayışı**, 1. Baskı, Ankara: Sözkesen Matbaacılık, 2006, s.14.

⁴⁷⁹ Büyükkaragöz ve Çivi, s.32

⁴⁸⁰ Kamile Ün Açıkgöz, **Etkili Öğrenme ve Öğretme**, 2. Baskı, İzmir: Kanyılmaz Matbaası, 1998, s.33.

⁴⁸¹ Çelenk ve Çamtosun, (05.12.2017), s.161.

⁴⁸² Dursun,, s.14.

⁴⁸³ Çelenk ve Çamtosun, (05.12.2017), s.161.

⁴⁸⁴ Dursun, s.15.

- ❖ Muhasebe dersleri bünyesinde ekonomi ve işletme hakkındaki terimlerin öğretilerek, öğrenciler ile işletmeler ve toplumun öteki üyelerinin kolayca iletişim kurabilmelerini sağlamak,
- ❖ Bilgi teknolojilerinden yararlanılması, öteki bilim dalları hakkındaki farkındalığın artırılması ve öğrencilerin bu bilim dalları ile iletişiminin sağlanması,
- ❖ İşletme problemlerine öğrencilerin gerçekçi yaklaşımlarının ve bu problemler üzerinde derinlemesine akıl yürütmelerinin sağlanması.

Öğretmen: Öğrenciler için uygun, ilgi uyandıran, dikkat çekici, neşeli bir okul ve sınıf ortamı oluşturan, türlü öğretim metot ve tekniklerinden faydalanarak öğrenme yaşantıları organize eden, öğrencilerin bu yaşantılara katılımına klavuzluk yapan ve arzu edilen tutum ve davranışların ne derece edinildiğini değerlendiren bir öğretim üyesidir.⁴⁸⁵ Öğretmenin sınıf içinde iyi bir yönetici olması, üstlendiği rolü en etkili biçimde yerine getirebilmesi için gereklidir. Eğitimde başarının ilk adımı sınıfın iyi yönetilmesidir.⁴⁸⁶

Modern öğretmen, mesuliyet ve kişilik haklarını, mesleği hakkındaki yasa, tüzük ve yönetmelikleri bilmeli, bilgi toplumu içerisindeki konumu ve değerinin bilincinde olmalı,⁴⁸⁷ mesleği ile ilgili aktiviteleri yakından takip etmeli ve bunlardan edindiği tecrübeleri kendini yenileme ve geliştirmede kullanabilmeli, okulun yapısını ve işleyişini tanımalı, okulun toplum içindeki yeri ve önemini algılayabilmelidir.⁴⁸⁸

Muhasebe eğitiminde arzu edilen nitelik ve hedefe erişilmesinde en önemli vazife öğretmene düşmektedir. Öğrenciler, öğretmenin bilgi ve deneyimlerinden istifade ederek kendilerini yetiştirmektedir. Başka bir deyişle, öğrencilerin okul sonrası hayatlarını biçimlendirilmesine öğretmenler etki edebilmektedir.⁴⁸⁹

---

⁴⁸⁵ Büyükkaragöz ve Çivi, s.32.

⁴⁸⁶ Özcan Demirel, **Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı**, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2007, s.198

⁴⁸⁷ Ayşe Çakır İlhan, "21.Yüzyılda Öğretmen Yeterlilikleri", *Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 2005, Sayı.58, <http://80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/M21.doc> (05.12.2017), s.1.

⁴⁸⁸ Güler Erdur, "Öğretmen Nitelikleri ve Beklentilerimiz Okul Öncesi Eğitimi & Öğretmen Eğitimi", **VI. Antalya Sempozyumu**, Antalya: Türkiye Özel Okullar Birliği, 1-3 Şubat 2007, s.217

⁴⁸⁹ Dursun, s.14

Öğretmenin niteliği, muhasebe eğitimine direkt etki ettiği için öğretmen, kendini devamlı muhakeme edebilmelidir. Örneğin; "benden beklenti nedir? Vazifemi tamamiyle yerine getirebiliyor muyum? Bilgi mi iletiyorum yahut karşımdakileri eğitiyor muyum? Hangi eğitim yöntemleri daha etkilidir? Bu yöntemler üzerine bilgi sahibi miyim?" Bu ve benzeri soruları sıralamak mümkün olabilir.⁴⁹⁰

Öğretmenlerin teoriyle uygulamayı bütünleştirmeyi ihmal etmemesi ortaya çıkan bu soruların tatmin edici şekilde cevaplandırılabilmesi için, gerekir.⁴⁹¹ Çünkü teori, muhasebe konuları üzerinde sistemli şekilde çalışmak, tartışmak yoluyla uygulamaya istikamet çizerken; uygulama da, hakkında çalışılacak konuların tespiti yoluyla teoriye katkı sağlamaktadır. Teori ve uygulamanın birbiri ile uyumsuz değil, tersine mutabık olduğunun kabullenilmesi bir muhasebe öğretmeni için temel ilke olmalıdır.⁴⁹²

Eğitim Programı: Milli eğitimin ve kurumun hedeflerinin gerçekleşmesine yönelik olarak bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için hazırladığı;⁴⁹³ öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış aktiviteler vasıtasıyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir.⁴⁹⁴

Eğitim programı kavramı daha modern bir ifade olup öğretim programı, okul, ders, müfredat programı kavramlarını⁴⁹⁵ kurslar, eğitici kol çalışmaları, toplantılar, geziler, belirli gün ve haftalar ile ilgili etkinlikler, rehberlik, sağlık vb. gibi ders dışındaki çalışmaları da içermektedir.⁴⁹⁶ Eğitim programları ile eğitim etkinlikleri yönlendirilir, benzer eğitim kademesindeki tüm okullarda eğitimin aynı hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmesi sağlanır, eğitimin verimliliği yükselir ve mesleğinde yeni olan öğretmenlere yol gösterilir.⁴⁹⁷

---

⁴⁹⁰ Çelenk ve Çamtosun, (05.12.2017), s.161.

⁴⁹¹ Dursun, s.14

⁴⁹² Çelenk ve Çamtosun, (05.12.2017), s.161.

⁴⁹³ Fatma Varış, **Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler**, Ankara: Alkım Kitap Yayıncılık, 1996, s.14

⁴⁹⁴ Özcan Demirel, **Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2000, s.9.

⁴⁹⁵ Büyükkaragöz ve Çivi, s.190-191

⁴⁹⁶ Leyla Küçükahmet, **Eğitim Programları ve Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 1997,s.4.

⁴⁹⁷ Büyükkaragöz ve Çivi, s.190-191.

İyi bir eğitim programı; hedeflere yönelik, bilimsel, fonksiyonel, uygulamalara yardımcı, toplumsal değerlere dayalı, ekonomik ve uygulanabilir olmalıdır.⁴⁹⁸

Ders Verme Ortamı ve Araçları: Dersler günümüzde, ekseriyetle sınıf ortamında, öğretmen nezdinde ve ezber odaklı, konferans biçiminde işlenmektedir. Ders esnasında genellikle beyaz tahta, tahta kalem, etkileşimli tahta ya da diğer geleneksel materyallerden yararlanılmaktadır.⁴⁹⁹ Fakat bilginin meydana getirilmesi ve kullanıcılara aktarılması teknolojik ilerlemeler sayesinde pahalı olmaktan çıkmış; bilginin daha az maliyetle ve daha süratli elde edilmesi, hızlı ve kolayca kullanıcılara ulaştırılması da eğitimde teknolojik olanaklardan faydalanılması gerekli kılmıştır. Zira teknolojik gelişmeler neticesinde bilgi ile ilgili fiziki sınırlamalar yok edilmiş, zaman ve mekan kavramı manasını yitirmiştir.⁵⁰⁰

Muhasebe ders müfredatı, anlatım yöntemi ile bilginin ezbere dayalı şekilde aktarılmasından ziyade öğrencilere yaşamları boyunca öğrenimlerini devam ettirebilme becerisi edindirmeyi amaçlamalıdır.⁵⁰¹

21. yüzyılı yaşadığımız günümüz dünyasında küreselleşmeyle birlikte sanayi toplumu, yerini bilgi toplumuna bırakmış; bilgi en önemli güç kaynağı halini almıştır.⁵⁰² Bilgi teknolojilerindeki gelişmelerle aynı doğrultuda, iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler; bilgiyi elde etme, bilginin eş zamanlı iletilmesi ve paylaşılması neticesini doğurmuş, bu da "veri toplama, işleme, raporlama ve analiz etme" sürecini ciddi manada etkilemiştir.⁵⁰³

---

⁴⁹⁸ Muhsin Hesapçıoğlu, **Öğretim İlke ve Yöntemleri Eğitim Programları ve Öğretim**, Ankara: Nobel Yayınları, 2008, s.118-121

⁴⁹⁹ Göksel Yücel, "Muhasebe Eğitiminin Kalitesini Artırmada Eğitimcinin Rolü", **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, s.3.

⁵⁰⁰ Çelenk ve Çantosun, (05.12.2017), s.161.

⁵⁰¹ Mustafa Aysan, "Türkiye'de Muhasebe Ahlakıyla İlgili Gelişmeler ve Gereksinimleri", **XXVII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Muğla: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 29 Nisan – 3 Mayıs 1998, s.7

⁵⁰² Ümit Ataman, "Muhasebe Eğitiminde Yeniden Yapılanma Önerileri", **XVII. Türkiye Muhasebe Kongresi**, İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), No:199, 10 12 Ekim 2002, s.94.

⁵⁰³ Fevzi Sürmeli, "Muhasebede Doktora Eğitimi", **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, s.3.

Muhasebe eğitiminde (lisans, lisansüstü ve doktora); işletme stratejisi, işletme süreçleri, bilgi teknolojisi, organizasyon yapısı, karar modelleri ve iş ölçümü gibi değişik hususların bütünleştirilmiş biçimde incelenmesi gerekmektedir.⁵⁰⁴ Muhasebe eğitiminde çağımızın teknolojik olanaklardan faydalanılmaması ve teknoloji yardımıyla dersler ile öteki bilim dalları arasında ilgi kurulmaması halinde muhasebe derslerinin, genel kültür derslerinden bir farkı kalmayacaktır. Bu açıdan muhasebe eğitiminde, teknoloji ile birleştirilmiş ders müfredatı hazırlanarak uygulamaya dönüştürülmelidir.⁵⁰⁵

3.1.5. Muhasebe Eğitiminin Hedefi ve İçeriği

İşletmelerde parasal (mali) nitelik taşıyan bilgilerin hazırlayıcı ve aktarıcısı olan muhasebe günümüzde geçmişte ifade ettiğinden daha fazla önem taşımaktadır. Gerek makro ölçekte global ekonomilerde ortaya çıkan krizler, gerekse mikro ölçekte işletmelerde denetim sahasında meydana gelen görevi kötüye kullanmalar, kurallara uygun, gerçekleri gösteren, kaliteli, şeffaf, ortak, anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir muhasebe bilgisine olan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir. Muhasebe uygulamalarını gerçekleştirecek bireylerin eğitiminin önemi bu sebeple gün geçtikçe yükselmektedir.⁵⁰⁶

Günümüzde teknolojide yaşanan süratli değişim, işletmeleri, muhasebe mesleğini ve dolayısıyla muhasebe eğitimini etkilemektedir.⁵⁰⁷ İşletmelerdeki gelişmeler muhasebenin yeniden yapılandırılarak; hedef, araç ve uygulamalarının tekrar biçimlendirilmesini gerekli kılmaktadır.⁵⁰⁸ İşletmelerde ileri teknolojilerin kullanılmasıyla, muhasebeciden yalnızca defter tutması ya da rapor hazırlaması beklenmemekte⁵⁰⁹ muhasebeciye bilhassa risk yönetimi, proje yönetimi, zaman yönetimi, bilgi yönetimi, insan kaynakları yönetimi, üretim yönetimi, stratejik planlama, e-ticaret, ulusal ve uluslararası pazarlama ve iletişim, maliyet muhasebesi yönetim ve denetim konularında önemli görevler yüklenmektedir.⁵¹⁰

⁵⁰⁴ Vedat Acar ve Rafet Aktaş, “Üretim İşlevi ve Maliyet Muhasebesi Etkileşiminde Maliyet Muhasebesi Eğitiminden Beklentiler: Uygulama Eğitimi Model Önerisi”, *XXIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, Alanya: Galatasaray Üniversitesi, 21-25 Nisan 2010, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/55633> (06.12.2017), s.186

⁵⁰⁵ Çelenk ve Çantösun, (05.12.2017), s.161.

⁵⁰⁶ Gökçen, *Genel Muhasebe- İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı ve Uygulamaları*, s.1.

⁵⁰⁷ Şerbetçi ve Yardımcıoğlu, (30.11.2017), s. 43.

⁵⁰⁸ Dursun, s.17.

⁵⁰⁹ Çelenk ve Çantösun, (05.12.2017), s.162.

⁵¹⁰ Şerbetçi ve Yardımcıoğlu, (30.11.2017), s. 43-44.

Muhasebe, işletmedeki ticari vakaları kendine has bir şekilde aktarması sebebiyle "işletme dili" şeklinde ifade edilmektedir.⁵¹¹ Muhasebenin meydana getirdiği bilgiler, finansal kararlara dayanak teşkil edeceğinden, muhasebeyi, "finansal kararlar dili" şeklinde nitelemek mümkündür.⁵¹² Dolayısıyla, muhasebe öğrenme arzusunda olan kimsenin yeni bir dil öğrenmek durumunda olduğunu söyleyebiliriz.⁵¹³ Muhasebe eğitimi; işletme dili ve finansal kararlar dili şeklinde ifade bulan dilin kavramlarını öğrenerek, bilgileri bu dille anlatmayı ve elde edilen sonuçları kullanma becerisini geliştirmeyi hedefler.⁵¹⁴

Muhasebe eğitiminde, teori ve uygulama birbirinden ayrı düşünülemez;⁵¹⁵ eğitimin her aşamasında daha önce aktarılmış bilgilerin yeni bilgiler ile bütünleştirilmesi ve uygulamaya dönüştürülerek pekiştirilmesi gerekmektedir.⁵¹⁶ Öğrenciler bilgi hazır hale getirmekten ziyade bilgiyi kullanabilen, yorumlayan ve ilgililere ileten birer birey olarak yetiştirilmelidirler.⁵¹⁷

Öğrenciye muhasebeye ilişkin temel kavram ve ilkeleri öğretilerek; öğrencilerin bilgiyi organize etmesi, muhakeme ve kontrol etmesi ve en önemlisi analize tabi tutarak alacağı kararlarda kullanması sağlanmalıdır.⁵¹⁸ Başka bir deyişle muhasebe eğitiminin hedefi öğrencilere esas bilgiler vererek, aktarılan bu bilgileri gerçek yaşamda kullanabilme becerisini geliştirmektir.⁵¹⁹ Bu mesleki standart olarak da tanımlanabilir.⁵²⁰ Böylece muhasebe eğitim programı ile nitelikli insan gücü yetiştirerek hem istihdam probleminin çözümüne hem de sektörler arası dengenin sağlanmasına katkıda bulunulabilecektir.⁵²¹

⁵¹¹ Burak Kayıhan ve Yusuf Tepeli, "Muhasebe ve Vergi Bölümlerindeki Muhasebe Eğitimi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Arası Karşılaştırma", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Mart 2015, Yıl.3 Sayı.10, http://www.asosjournal.com/Makaleler/502639242_559%20Burak%20KAYIHAN.pdf (07.12.2017), s.488.

⁵¹² Çelenk ve Çamtosun, (05.12.2017), s.162.

⁵¹³ Orhan Sevilengül, **Tekdüzen Muhasebe Sistemi İle Uyumlu Genel Muhasebe**, Ankara: Gazi Kitabevi, 1998, s.11.

⁵¹⁴ Halim Akbulut, Mehmet Pekkaya ve Hakan Aksakaloğlu, "Meslek Mensuplarının Bakış Açısıyla Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi: Bursa İli Üzerine Bir Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan 2014, Sayı.62, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/738/5.pdf> (07.12.2017), s.76.

⁵¹⁵ Demirkan, s.52.

⁵¹⁶ Çukacı ve Elagöz, (30.11.2017), s.148

⁵¹⁷ Erol ve Erkan, (30.11.2017), s.6.

⁵¹⁸ Tetik ve Kınay, s.4-5

⁵¹⁹ Dursun, s.18.

⁵²⁰ Çelenk ve Çamtosun, s.162.

⁵²¹ Yaşar Kuzu ve Cihad Demirli, "Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler", *Milli Eğitim Dergisi*, Yaz-Güz 2002, Sayı.155-156, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_der_gisi/155-156/kazu.htm (07.12.2017).

Kapsamı geniş bir muhasebe meslek eğitim programı öğrencilerin; kavrama yetilerini geliştirir, problem çözme ve yaratıcı düşünce kapasitesini yükseltir öğrencilere mantıklı yanıtları sıralama becerisi edindirir, etik standartları yerleştirir, aktif iletişim kurabilme ve kişisel ilişkileri geliştirme becerisi kazandırır.⁵²²

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), tarafından profesyonel muhasebe eğitiminin içeriği, uluslararası eğitim standartları çerçevesinde; muhasebe, finans ve bunlara ilişkin bilgiler, bilgi teknolojisi bilgisi, örgütsel ve işletme bilgisi ve kabiliyetlere ilişkin bilgi olarak tayin edilmiştir.⁵²³

3.1.6. Muhasebe Eğitiminden Beklentiler

Muhasebe eğitimi ile hareketli bir alan olan ve çevresinden etkilenen muhasebe mesleğinin icap ettiği bilgi ve becerinin öğrencilerce kazandırılması beklenmektedir.⁵²⁴ Bu bilgi ve yeteneklerin ders müfredatıyla öğrencilere edindirilmesi amaçlanmaktadır.⁵²⁵ Muhasebe mesleği ile ilgili bilimsel yeterlilik hem ulusal hem de uluslararası standartlarla hazırlanmış olup geliştirilmesi yönünde çalışılmaktadır.⁵²⁶ Muhasebe eğitimi verilen kuruluşlar, bilhassa da üniversiteler bünyesindeki ilgili bölümler; muhasebe eğitimi sürecinde, işletmelerin muhasebe meslek erbabında aradıkları vasıfları dikkate alarak gerçekleştirdikleri muhasebe eğitiminin hem piyasa koşullarına uyumunu temin etmeli, hem de verilen eğitimin niteliğinin yükseltilmesi için çaba harcamalıdır.⁵²⁷

⁵²² Ahmet Kızıl, “Olması Gereken Muhasebe Eğitimi ve Yeni Bir Yaklaşım”, **XXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 21-25 Mayıs 2003, s.7

⁵²³ Mustafa Zeytin, “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan İşletme Bölümü Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Faktörler Ve Öğretim Elemanından Beklentileri Üzerine Bir Araştırma”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Ekim 2017, Yıl.5, Sayı.54, http://www.asosjournal.com/Makaleler/1637508523_12798%20Mustafa%20ZEYTYT%c4%b0N.pdf (07.12.2017), s.216.

⁵²⁴ Zaif ve Ayanoğlu, (01.12.2017), s.118.

⁵²⁵ Fatma Karakaya Demirkutlu, “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgili Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2014, Cilt.16, Sayı.2, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/287226> (07.12.2017), s.159.

⁵²⁶ Ali Kamil Uzun ve Engin Ergüden, “İç Denetim Mesleğinin Akademik Eğitimden Beklentileri, Mesleki Akademik Gelişim İçin Öneriler”, *XXIX. Türkiye Muhasebe Sempozyumu*, Antalya: 21-25 Nisan 2010, Galatasaray Üniversitesi, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/yayinlar/kitaplar/136/5%20oturum.pdf> (07.12.2017), s.414.

⁵²⁷ Ramazan Yanık, “Muhasebe Lisans Eğitiminin Eğitim Sürecinde Ve Sürec Sonrasında Edinilmesinin Mukayeseli Olarak Değerlendirilmesine İlişkin Bir Uygulama Örneği”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2013, Cilt.14, Sayı.2, http://docplayer.biz.tr/storage/58/41925242/1526330397/zxb_UjKW2J2VWZfsgvajdg/41925242.pdf (07.12.2017), s.201.

İster bağımlı olsunlar ister serbest çalışsınlar, muhasebe uygulamalarını gerçekleştirenler muhasebe elemanlarına ihtiyaç duymaktadırlar.⁵²⁸ Muhasebecilerin karmaşık problemlerin üstesinden gelip, türlü kişi ve grupların ihtiyaçlarını karşılayabilecek özellikteki finansal tabloları, yürürlükteki hukuki düzenlemeler çerçevesinde hazır hale getirebilmeleri, meslek mensuplarının eğitim kurumlarında veya uygulama sahasında edindikleri muhasebe eğitimi seviyeleriyle doğrudan ilişkilidir.⁵²⁹

Uygulayıcının beklentilerine cevap verebilecek seviyede muhasebe eğitimi almış, üniversite mezunu muhasebe elemanları, hem muhasebe uygulamalarını gerçekleştiren meslek mensuplarının iş yükünü hafifletecek, hem de istihdam edilebilmeleri açısından daha avantajlı olacaklardır.⁵³⁰

Bir bilgi sistemi olan muhasebeye işletmelerde, değişen boyutlarda görevler yüklenir.⁵³¹ Kimi işletmeler muhasebenin; verginin hesaplanmasına temel oluşturan matrahı saptamasını, borç ve alacakları takip etmesini yeterli görürken, kimi işletmeler ise muhasebeden, tüm ilgili grupların ihtiyaçlarını karşılayabilecek bilgilerin bir araya getirilmesi ve rapor halinde sunulmasını beklemektedirler.⁵³²

Yönetimin faaliyetlerinin denetimi, yatırım yapılacak alanların tespiti, satınalma, üretim, satış ve finans planlaması ile işletmeye ilişkin neticelerin tartışılmasında muhasebenin üreteceği bilgiler önemli bir göstergedir.⁵³³

---

⁵²⁸ Gürbüz Gökçen "Uygulamacıların Muhasebe Eğitiminden Beklentileri", **Muhasebe Finansman Dergisi**, Yıl.7, Sayı.9, (Aralık 1998), s.13.

⁵²⁹ Çürük ve Doğan, (31.11.2017), s.25.

⁵³⁰ Gökçen *Uygulamacıların Muhasebe Eğitiminden Beklentileri*, s.13

⁵³¹ Aysel Güney, "Muhasebe Eğitimi Üzerinde Denetim Standartlarının Etkisi", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Haziran 2016, Cilt.5, Özel Sayı Makale No:37, http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/37.aysel_guney.pdf (07.12.2017), s.340.

⁵³² Çürük ve Doğan, (31.11.2017), s.28.

⁵³³ Güney, *Muhasebe Eğitimi Üzerinde Denetim Standartlarının Etkisi*, (07.12.2017), s.340.

İşletmelerin muhasebe eğitiminden beklentilerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.⁵³⁴

- a) Üniversitelerin pratiğe yönelerek, teorik bilgi yanında uygulamaya ilişkin bilgilerin aktarılması,
- b) Eğitim programları ve işbirliğine ilişkin yayın ve bilgilerin işletmelere ulaştırılması,
- c) İşletmeler ile gerçekleştirilecek işbirliği çerçevesinde mesleği hakkında daha fazla eğitim almayı ve bilgisini arttırmayı arzu eden muhasebe elemanlarına yönelik bir lisansüstü eğitim programının hazırlanması,
- d) Muhasebe biliminin devam ettirilebilirliği istikametinde çalışmalara ağırlık verilmesi, bu hususta konferans, seminer konuları tespit edilerek işletmelerden görevlilerin davet edilmesi, yetişmiş yöneticilerin deneyimlerinden istifade edilmesi
- e) Süreli yayınların düzenli basılması, uygulamaya ağırlık veren yayınların artırılması,
- f) İşletmelerde mesleki eğitime (staj) verilen önemin artırılarak öğrencilerin iş hayatını tanımalarına olanak sağlanması,
- g) Eğitim programlarının konusu, içeriği ve faydalarının belirlenmesi, uygulanmasının çalışma saatlerine elverişliliğinin sağlanması,
- h) Üniversitelerin birikimleri hakkında işletmelere düzenli şekilde bilgiler aktarılması,
- i) Üniversiteler tarafından lisansüstü gece eğitimi programlarının uygulanması,
- j) Müşterek projelerin gerçekleştirilmesi

---

⁵³⁴ Ayşen Korukoğlu, “İşletmelerde Muhasebe Eğitimi ve Üniversitelerle İşbirliği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1998, Cilt.13, Sayı.11, <https://iibfdergi.deu.edu.tr/index.php/cilt13-sayi1/article/download/40/pdf/17> (07.12.2017), s.23.

3.2. TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİ

3.2.1. Muhasebe Eğitiminin Gelişim Süreci

İlhanlılar Döneminde yaşamış bir vezirin oğluna muhasebe öğretmek için "Felakalayı Tebrizi" ismindeki muhasebeciden bir kitap yazmasını istemesi ve bu buyruk üzerine Tebrizi'nin tarihteki ilk muhasebe kitaplarından birini el yazısıyla kaleme alması Türk tarihinin bilinen ilk muhasebe eğitimidir.⁵³⁵ Kitabın içeriğinde hesap ve kayıt işlemleri hakkında kurallar yer almış ve bu kurallar konuyu öğrenmek isteyenlere yıllarca rehberlik etmiştir.⁵³⁶ Osmanlı Döneminde, başka mesleklerde olduğu gibi usta-çırak münasebeti temelinde bir muhasebe eğitimi yürütülmüş, ticaret çoğunlukla azınlıklar tarafından yönlendirildiğinden muhasebe eğitimi de, bu azınlıkların dilinde ve okullarında gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında, asker ve devlet adamı olarak yetiştirilmek üzere azınlıkların içinden seçilen zeki ve yetenekli çocukların gönderildikleri Enderun Mektebi de bir çeşit muhasebe eğitimi verilen kurum vazifesi üstlenmiştir.⁵³⁷

Osmanlılarda “terbiye” şeklinde ifade edilen eğitim; belirli bir konuda, bir bilgi, bilim dalında yetiştirme ve geliştirme faaliyetidir. Osmanlılar döneminde dört çeşit eğitim müessesesi etkinlik göstermiştir. Bunlar,⁵³⁸

- Enderun (Saray Üniversitesi)
- Medreseler,
- Mühendishane,
  - Mühendishane-i Bahri-i Hümayun (Deniz Mühendisliği Okulu)
  - Mühendishane-i Berri-i Hümayun (Kara Mühendisliği Okulu)
- Mahalle Mektebi.

⁵³⁵ Hakan Fidan, “Bilgi Çağında Yeni Muhasebeci Kimliği Ve Eğitimi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi EBS, 2006), s.77.

⁵³⁶ Mustafa Aysan, *Dünya’da ve Türkiye’de Muhasebe Eğitiminin Tarihi Gelişimi-Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konularında Geleceğine Bakış*, Ankara: TURMOB Yayınları, 1995, s.111.

⁵³⁷ Hakan Fidan, s.77.

⁵³⁸ Sinan Aydın, “Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi Ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, 2007), s.25.

Osmanlı yönetimi, dış borçlar dolayısıyla ticari manada bir nebze ferahlamak için ticaret okulları inşa etmeyi amaçlamıştır. 1860, 1880, 1881 senelerinde okulu fiilen kuramayan bir takım teşebbüslerde bulunulmuş; 1881 yılında gerçekleştirilen girişim ile Ticaret Bakanlığı bünyesinde bir Ticaret Okulunun kurulması istenilmiştir.⁵³⁹

Ticaretin çoğunlukla azınlıklar tarafından yönlendiriliyor olması ve “Düyun-u Umumiye İdaresi'nin” imparatorluğun tüm gelir unsurlarını kontrolünde bulundurması, Osmanlıyı ekonomik darboğaza sürüklemiş; bunun üzerine II. Abdülhamit Türk halkının ticareti öğrenebilmesi için bir okul açılmasına karar vermiş: fakat Düyun-u Umumiye İdaresi okulun açılmasını engellemiştir.⁵⁴⁰ Sonrasında II Abdülhamit bu işi Musevi kökenli birine yaptırtarak 16 Ocak 1883'te Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ticaret lisesi olan "Hamidiye Ticaret Mekteb-i Âlisi"ni kurdurmuş ve ilk yoğun muhasebe eğitimi bu okulda verilmiştir.⁵⁴¹ İki yıl süreli bir eğitim verilen okul başarı sağlanamayarak kapatılmış; 1894 yılında yeniden üç yıl süreli bir yüksekokul şeklinde faaliyet göstermeye başlamıştır.⁵⁴²

Fransız ekolünün etkisini gösterdiği, 1926 öncesi dönemde; günümüzdeki manada üniversitelerin mevcut olmaması nedeniyle muhasebe eğitimi çoğunlukla Mülkiye Mektebi, İstanbul Ticaret Mektebi Alis-i, Darüşafaka ve Askeri Rüştiye mektepleri vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir.⁵⁴³ Cumhuriyetin ilk yıllarındaki duraksama sonrasında, Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları, 1935 yılından başlayarak hareketlilik kazanmış; 1934-1935 öğretim yılında Ticaret Okulları açılmıştır.⁵⁴⁴ Yabancı ülkelerden, bilhassa Almanya'dan kaçıp ülkemize sığınan muhasebe öğretim elemanlarının önemli katkı sağladığı 1926-1960 döneminde; 31.05.1933 tarih ve 2252 sayılı Kanun ile gerçekleştirilen üniversite reformunun da katkısı ile lisans seviyesi muhasebe eğitiminin kapsam ve uygulamasında gelişmeler yaşanmış; Türkiye'de lisans seviyesinde muhasebe eğitimi bu dönemde anlam bulmuştur.⁵⁴⁵

---

⁵³⁹ Sinan Aydın, s.26.

⁵⁴⁰ Sinan Aydın, s.26.

⁵⁴¹ Merih Karaca, “Yüksek Okullarda Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, SBE, 2004), s.52.

⁵⁴² Sinan Aydın, s.24.

⁵⁴³ Oktay Güvemli, **XX. Yüzyılda Türkiye’de Muhasebe Eğitimi**, İstanbul: Avcıol Basın Yayın, 2001, s.33.

⁵⁴⁴ Sinan Aydın, s.25.

⁵⁴⁵ Kaya ve Daştan. s.205.

1947’de öğrenci sayısının artması sonucu yeni bir ticaret lisesi inşa edilmiştir (Beyoğlu Ticaret Lisesi). Daha sonra Beyoğlu Ticaret Lisesi ve Sultanahmet Ticaret Lisesinin ismi İstanbul 1. Ticaret Lisesi şeklinde değiştirilmiştir. Okul günümüzde Sultanahmet Suphi Paşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ismiyle eğitim öğretimi sürdürmektedir.⁵⁴⁶

1960 sonrası dönemde kamu ve özel sektör işletmeciliği ile vergileme alanında meydana gelen değişme ve gelişmeler, muhasebenin ürettiği bilgilerin artan önemi ve ilgililerin bu bilgilere artan gereksinimi, devlet, vakıf ve özel üniversitelerin sayıca hızla artması ve bu üniversiteler bünyesindeki iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile aynı görevi gerçekleştiren türlü lisans ve ön lisans alanlarında muhasebe eğitimi verilen kurumların çoğalması; kapsam, biçim, sunum şekli gibi çeşitli açılardan mukayese edildiğinde muhasebe eğitiminde geçmişe nazaran hissedilir gelişmeler yaşandığını göstermektedir.⁵⁴⁷

1971’de Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT) için Tekdüzen Muhasebe Sistemi, 1983’de Sermaye Piyasası kapsamındaki şirketler için Standart Hesap Planı, 1986’da bankacılık sektörü için Tekdüzen Muhasebe Sistemi, 1994’te de zorunlu Tekdüzen Muhasebe Sistemi yürürlüğe girmiştir. Tekdüzen Muhasebe Sisteminin uygulamaya konulmasıyla birlikte ilk olarak ülkemiz eğitim kurumlarında okutulan derslere ilişkin içerikler tekdüzen muhasebe sistemi ile uyumlu biçimde organize edilmiş, böylelikle muhasebe eğitim ve uygulamalarında birlik sağlanmıştır.⁵⁴⁸

Ayrıca vergi yasalarında yapılan düzenlemelerin de bilhassa vergi hukuku ve vergi muhasebesi alanlarında muhasebe eğitimine üst seviyede katkısı olmuştur. Vergi Usul Kanunu Gelir Vergisi Kanunu ve Katma Değer Vergisi Kanunu bu düzenlemelere örnek teşkil etmektedir.⁵⁴⁹

---

⁵⁴⁶ Sinan Aydın, s.25.

⁵⁴⁷ Kaya ve Daştan. s.206.

⁵⁴⁸ Ercan Bayazıtlı, **Türkiye’de Muhasebe Eğitimi - Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi**, Ankara: TÜRMOB Yayınları, 2000, s.40-41.

⁵⁴⁹ Kaya ve Daştan, s.206.

1981'de yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarının tamamı Yükseköğretim Kurulu (YÖK) himayesinde toplanmıştır. Akademilerin üniversitelere, eğitim enstitülerinin eğitim fakültelerine dönüşümü gerçekleştirilmiş ayrıca meslek yüksekokulları ile konservatuarlar üniversitelere bağlanmış; İstanbul'da Marmara, Mimar Sinan, Yıldız Teknik Üniversiteleri, Ankara'da Gazi Üniversitesi, Antalya'da Akdeniz Üniversitesi, İzmir'de Dokuz Eylül Üniversitesi ve Edirne'de Trakya Üniversitesi mevcut kurumların yeniden düzenlenmesi ve birleştirilmesiyle meydana getirilmiştir.⁵⁵⁰

Günümüzde ortaöğretim, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde muhasebe eğitimi verilmekle birlikte örgün eğitim kurumları olan okullar haricinde de eğitimler, uzaktan eğitimler kurslar vb. şekilde muhasebe eğitimi gerçekleştirilmektedir.⁵⁵¹

3.2.2. Muhasebe Eğitiminin Yapısı

Ülkemizde muhasebe eğitimi herhangi bir ülkeden doğrudan aktarılmamakla birlikte, yakın zamana kadar gelişmiş bazı batılı ülkelerin (Fransa, Almanya ve Amerika) etkisinde kalmıştır.⁵⁵² Türkiye'de muhasebe eğitimi ortaöğretim yani lise seviyesinde başlamaktadır.⁵⁵³ Bunun yanında yükseköğretim kurumlarında ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde muhasebe eğitimi verilerek, muhasebe alanının gereksinim duyduğu vasıflı işgücünün yetiştirilmesine gayret edilmektedir.⁵⁵⁴ Örgün muhasebe eğitimi ortaöğretim ve yükseköğretim okul ve kurumlarında, yaygın muhasebe eğitimi ise mesleki kuruluşlar ve örgütler tarafından verilmektedir.⁵⁵⁵ Her düzeyde yerine getirilen muhasebe eğitiminin hedefi çoğunlukla benzerlik taşısa da eğitimin seviyesi arttıkça ayrışmalar yaşanmaktadır.⁵⁵⁶

---

⁵⁵⁰ Sinan Aydın, s.28.

⁵⁵¹ Hakan Fidan, s.79.

⁵⁵² Orhan Ünal ve Murat, Doğanay, "Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Özelinde Ampirik Bir Çalışma", *Sayıştay Dergisi*, Temmuz-Aralık 2009, Sayı.74-75, <https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/95906369/files/dergi/pdf/der74-75m7.pdf> (21.12.2017), s.118

⁵⁵³ Karlıklı, s.24.

⁵⁵⁴ Salim Şengel, "Sürekli Muhasebe Meslek Eğitiminin Önemi ve Bir Değerlendirme", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz 2010, Sayı.47, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/117/7.pdf> (21.12.2017), s.83.

⁵⁵⁵ Selim Soylu, "Mesleki Açık Öğretim Lisesi Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi EBE, 2014)*, s.12.

⁵⁵⁶ Karlıklı, s.22.

3.2.3. Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi

Ülkemiz ekonomisinin uluslararası piyasalarda rekabetçi gücünün artırılması nicelik ve nitelik yönünden gelişmiş okullar ile mümkündür.⁵⁵⁷ Ülkemizdeki ara eleman gereksinimine cevap verecek nitelikli teknikerler yetiştirmek hususunda meslek liseleri önemli bir görev üstlenmektedir.⁵⁵⁸

Ortaöğretim okul ve kurumlarında verilen muhasebe eğitimi ile; sektörde muhasebe ve finansman, pazarlama, bankacılık ve sigortacılık, büro yönetimi, bilgisayar alanlarında istihdam edilecek, iletişim teknolojilerine hakim, girişimci kişiliğe sahip, sektörde iş görebilecek vasıfları taşıyan insan gücü yetiştirilmek istenmektedir. Bu okulları başarıyla bitiren öğrenciler, alanlarını ilgilendiren bir işte çalışabilecekleri gibi, öğrenim hayatlarına yükseköğretim kurumlarında sürdürebilirler.⁵⁵⁹ Ortaöğretim kurumlarında verilen muhasebe eğitimi mesleki eğitim dahilinde ve uygulamaya dönüktür; bu açıdan teorik bir eğitiminin verildiği yükseköğretimdeki muhasebe eğitiminden farklılık taşımaktadır.⁵⁶⁰

Mesleki ve Teknik Eğitim 2011 yılına kadar;

- Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü,
- Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü,
- Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü,
- Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı ve
- Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı

eliyle yerine getirilmiş, 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM) oluşturularak tek müdürlük bünyesinde bir araya getirilmiştir.⁵⁶¹

⁵⁵⁷ Selim Soylu, s.13.

⁵⁵⁸ Sinan Aydın, s.42.

⁵⁵⁹ Karlıklı, s.24.

⁵⁶⁰ Yardım, s.18.

⁵⁶¹ Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (2011), T. C. Resmi Gazete, 28054, 14 Eylül 2011, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.652.pdf> (28.12.2017), s.1198.

Ortaöğretim kurumlarında muhasebe elemanı yetiştirmeye yönelik örgün eğitim; Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL), Çok Programlı Anadolu Liseleri (ÇPAL), Mesleki Açık Öğretim Liseleri (MAÖL) ile örgün ve yaygın eğitim programlarının birlikte gerçekleştirildiği çıraklık eğitim programı uygulayan Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri (METEM)'nde sürdürülmektedir.⁵⁶²

3.2.3.1. Örgün Eğitim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi

3.2.3.1.1. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL)

3568 sayılı Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümleri uyarınca oluşturulan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ve öteki kuruluş ve örgütlerle beraber eğitimde iş birliği etkinlikleri planlanmıştır.⁵⁶³ 01 Ocak 1994 tarihinde Türkiye genelinde yürürlüğe giren “Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS)” başta Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin öğretim müfredatına aktarılmış sonrasında Mesleki Açık Öğretim Liselerinin yüz yüze öğretim programlarında öğretilmeye başlanılmıştır.⁵⁶⁴

Tüm meslek liselerinin ismi 2014-2015 eğitim öğretim yılı itibariyle Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi şeklinde değiştirilmiş; ancak meslek liselerinin öğretim programlarında hiçbir değişiklik gerçekleştirilmemiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri çatısı altında 62 farklı alan ve 262 farklı dal bulunmakta; bu alan ve dallar tüm mesleki eğitim programlarını içermektedir. Muhasebe ve finansman alanı mevcut alanlardan biri olup altında 3 farklı dal yer almaktadır.⁵⁶⁵

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, iktisat ve ticaret eğitiminin sistemli ve bilinçli biçimde yerine getirildiği, ilköğretim sonrası öğrenim süresi dört yıl olan ve gün geçtikçe önemini artıran meslek lisesidir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde, çoğunlukla muhasebe ve finansman alanı dahilinde muhasebe eğitimi verilmektedir.

---

⁵⁶² Karlıklı, s.24.

⁵⁶³ Durak, s.44.

⁵⁶⁴ Selim Soylu, s.13.

⁵⁶⁵ Nurdan Çakır, “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Türkiye Muhasebe Standartları İle Uyumlaştırılması Ve Bir Uygulama”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2017), s.46.

Ülkemizde 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren, meslek liselerinin istikbali için mühim bir fırsat oluşturan Avrupa Birliği destekli Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP) uygulanmaktadır. Projenin hedefi; modüler bir sistem meydana getirerek, süratli değişikliklere uyum sağlayabilen, devrin icap ettiği nitelikleri bünyesinde taşıyan, meslek elemanlarını yetiştirmeye elverişli bir sistem inşa etmektir. Proje kapsamında Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin öğrenim süresi kademeli şekilde 4 yıla çıkarılmıştır.⁵⁶⁶

3.2.3.1.2. Çok Programlı Anadolu Liseleri (ÇPL)

Çok Programlı Anadolu Liseleri, nüfusu az ve yayılmış olan yerleşim yerlerinde, çevredeki gereksinimlere göre genel, mesleki ve teknik ortaöğretim programlarını tek idare çatısında toplayan, ilköğretim sonrası eğitim süresi dört yıl olan okullardır.⁵⁶⁷ Eğitim sistemimize 1989 yılında dahil olan Çok Programlı Liseler bünyesinde açılmış muhasebe finansman alanı öğretim programı, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe finansman öğretim programları ile benzer şekilde gerçekleştirilerek, öğrencilere aynı bilgi ve beceriler edindirilmeye çalışılmaktadır.⁵⁶⁸

2014-2015 eğitim öğretim yılı itibarıyla Çok Programlı Liseler (ÇPL)'in ismi Çok Programlı Anadolu Lisesi (ÇPAL) şeklinde değiştirilmiştir.⁵⁶⁹ Çok Programlı Anadolu Liseleri öğrencilere; orta öğretim düzeyinde asgari genel kültür dersleri ile birlikte, çeşitli meslek alanlarında endüstri ve hizmet sektörlerinin gereksinim duyduğu mesleki eğitim verilerek, öğrencileri iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan programların tatbik edildiği meslekî ve teknik okullardır. Bu okullardan “teknisyen” sıfatı ile mezun olan öğrenciler, alanlarını ilgilendiren bir işte çalışabilecekleri gibi, dilerlerse öğrenim yaşantılarını yükseköğretim kurumlarında sürdürebilirler.⁵⁷⁰

⁵⁶⁶ Akbulut, Pekkaya ve Aksakaloğlu, (06.02.2018), s.77.

⁵⁶⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, Orta Öğretim Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Okul Türleri, <http://s1.doczz.biz.tr/store/data/000120354.pdf?key=06c0f9363fb82061609fe6d00f1e4a19&r=1&fn=120354.pdf&t=1526129896355&p=600> (21.12.2017), s.25.

⁵⁶⁸ Hüseyin Murat Süer, “Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, 2007), s.25.

⁵⁶⁹ Çakır, s.46.

⁵⁷⁰ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.25.

Çok Programlı Anadolu Liselerinde; Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi programlarına uygun şekilde eğitim öğretim yapılmaktadır. Çok Programlı Anadolu Liselerinin meslek bölümünü başarıyla tamamlamış olan bir öğrenci, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerindeki aynı programdan mezun öğrenciler ile; Çok Programlı Anadolu Liselerinin yükseköğrenime hazırlayan Anadolu Lisesi programından mezun bir öğrenci, diğer Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler ile eşit haklara sahiptir.⁵⁷¹

3.2.3.1.3. Mesleki Açık Öğretim Liseleri (MAÖL)

Açık Öğretim Liseleri, 1995 yılında uzaktan eğitim programlarına yüz yüze eğitim uygulamalarını da ilave ederek Açık Öğretim Lisesi dahilinde hizmet sunmuş⁵⁷² 02.02.2006 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığının 1461 sayılı onayı ile Açık Öğretim Lisesinden ayrılarak, Eğitim Teknoloji Genel Müdürlüğü bünyesinde, Mesleki Açık Öğretim Lisesi ismiyle eğitim öğretim etkinliklerine devam etmiştir.⁵⁷³

Yaş sınırı bulunmayan Mesleki Açık Öğretim Liseleri, ilköğretimini bitiren, fakat orta öğretime devam edemeyenler ile orta öğretime kayıtlı iken herhangi bir sınıf seviyesinde programı terk edenlere değişik alanlarda öğrenim görme imkanı sunmaktadır.⁵⁷⁴

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi ile aynı öğretim programı uygulanan Mesleki Açık Öğretim Liselerinin öğrenim süresi 4 yıl olup ders geçme ve kredili sistem uygulanmaktadır.⁵⁷⁵ Yapı ve işleyiş bakımından kendine has bir sistem uygulanan Mesleki Açık Öğretim Lisesindeki öğretim programları içerik yönünden örgün eğitimdeki meslek lisesi programlarından farksızdır.⁵⁷⁶

---

⁵⁷¹ Çakır, s.48.

⁵⁷² Çakır, s.48.

⁵⁷³ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.17.

⁵⁷⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.17.

⁵⁷⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.17.

⁵⁷⁶ Çakır, s.49.

Mesleki Açık Öğretim Lisesinde bir kısım derslerin öğretimi uzaktan eğitim yoluyla, bir kısmı ise yüz yüze eğitimle gerçekleştirilmektedir. İlk kez kaydolan ve kaydını yenileyen bütün öğrenciler, dönemlerine uygun şekilde ortak, bazı alan ve seçmeli derslerden Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre belirli tarihlerde bakanlık tarafından; yüz yüze eğitimle aldıkları alan/dal derslerinden ise eğitimi aldıkları okul/kurum müdürlüklerince sınava tabi tutulurlar.⁵⁷⁷

Bu lise türünde ortak ve seçmeli derslerin öğretimi, örgün eğitim kurumları için Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından belirlenen esaslara göre gerçekleştirilmektedir. Uzaktan eğitim derslerinin öğretiminde radyo, televizyon ve internet gibi araçlardan faydalanılmakla birlikte basılı materyaller de kullanılmakta; meslek derslerinin öğretimi ise yüz yüze gerçekleştirilmektedir.⁵⁷⁸

Öğrencilerin alanlarında en az 8 dönem öğrenim görerek alanlarında 140, toplamda 240 kredilik dersten başarılı olmaları, alan derslerinden bir kez sınava girmeleri ve almaları icap eden ortak, alan ya da seçmeli dersleri tamamlamaları, gerekmektedir.⁵⁷⁹

Öğrenciler çalışma takviminde uygun görülen vakitlerinde, her dönemin başında (yılda 2 kez) internet yoluyla kayıtlarını yenileme mecburiyetindedirler. Öğrencilerden ardı ardına iki dönemde kaydını yenilemeyenlerin kaydı silinir. Kaydı silinmiş vaziyetteki öğrencilerin daha önce tamamladıkları derslere ilişkin hak kazandıkları kredileri saklı tutulurken yeniden kayıt yaptırmaları durumunda programa kaldıkları noktadan devam edebilirler.⁵⁸⁰

---

⁵⁷⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.18.

⁵⁷⁸ Çakır, s.49.

⁵⁷⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.18.

⁵⁸⁰ Çakır, s.49.

3.2.3.2.Çıraklık Eğitiminde Muhasebe Eğitimi

3.2.3.2.1. Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri (METEM)

4702 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu uyarınca, eğitimin kalitesini yükseltmek, eğitim maliyetlerini düşürmek, kaynakları etkin ve verimli sarf etmek maksadıyla Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilen ufak yerleşim yerlerine öncelik tanınmak kaydıyla Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri kurulmaktadır.⁵⁸¹

Küçük yerleşim birimlerinde inşa edilmiş fakat yeterli öğrencisi bulunmayan kimi mesleki ve teknik ortaöğretim okulları aynı durumdaki mesleki eğitim merkezleriyle tek idare çatısında birleştirilerek Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi şeklinde organize edilmiştir.⁵⁸²

İlköğretimi tamamlamış ve çeşitli nedenlerle örgün eğitim içerisinde kalamayıp çıraklık sistemiyle bir meslek edinmeyi arzu eden gençler çıraklık eğitimini tercih edebilirler. Çıraklık eğitimi; aday çıraklık, çıraklık, kalfalık ve ustalık basamaklarından teşekkül etmekte olup sayılan eğitimler Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerinde gerçekleştirilmektedir.⁵⁸³ Bunun yanında mesleki eğitim merkezlerinde usta öğreticilik ve meslek kursları verilerek bireylerin şahsi tercihleri ve toplumun gereksinimleri istikametinde meslek sahibi olmaları hedeflenmektedir.⁵⁸⁴

İlgili merkezlerde, mesleki ve teknik eğitim alanında diploma sahibi yapan mesleki ve teknik eğitim düzeyindeki tüm ortaöğretim programları, çıraklık eğitimi programları ile belge ve sertifika edindiren yaygın mesleki ve teknik eğitim programları yerine getirilmektedir.⁵⁸⁵

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununu hükümleri çerçevesinde on dört yaşını tamamlamış ve on dokuz yaşından gün almamış olan bireyler çıraklık eğitimine başvurabilmektedir. Fakat on dokuz yaşından gün almış vaziyette bulunanlardan daha önce çıraklık eğitimi bünyesinde sunulan eğitim hizmetinden yararlanmamış olanlar,

⁵⁸¹ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.15.

⁵⁸² Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.15.

⁵⁸³ Çakır, s.49-50.

⁵⁸⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.19.

⁵⁸⁵ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.25.

yaş ve eğitim düzeylerine uygun şekilde hazırlanacak mesleki eğitim programları gereğince çıraklık eğitimine kabul edilirler.⁵⁸⁶ 2012 yılında Milli Eğitim Temel Kanununda yapılan değişiklik ile on iki yıllık zorunlu eğitime geçilmiş, çıraklık programına devam etmeyi arzu eden öğrencilerin, ortaokulu tamamladıktan sonra Açık Öğretim Lisesi (AÖL) veya Mesleki Açık Öğretim Lisesi (MAÖL) programlarından birine kaydolması zorunlu tutulmuştur.⁵⁸⁷

Çıraklar, haftanın bir iş günü ise mesleki eğitim merkezlerinde teorik eğitimlere katılmakta, beş iş günü çalıştıkları iş yerlerinde pratik uygulama yapmaktadırlar.⁵⁸⁸ Çıraklık eğitimi bitiminde yapılan kalfalık sınavında başarı gösteren öğrencilere kalfalık belgesi verilmektedir.⁵⁸⁹ Kalfalık yetkisini edinenlere mesleki açıdan ilerlemeleri ve bağımsız iş yeri açabilmelerini sağlamak için gereken yeterlikleri kazandırmak niyetiyle Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ustalık eğitimi kursları tertip edilmektedir.⁵⁹⁰ Kalfalık yeterliğini edinmiş ve mesleklerinde en az beş yıl iş görmüş bulunanlar direkt ustalık imtihanlarına girebilmektedir. Ustalık sınavında başarı gösterenler ustalık belgesi almaya hak kazanmaktadır.⁵⁹¹

Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri yapı olarak Çok Programlı Anadolu Liselerini andırmaktadır. Gerçekleştirilecek programlar bölgesel ihtiyaçları dikkate alarak tespit edilmektedir. Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri çatısı altında açılan muhasebe ve finans alan ve alt dallarında, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerine benzeyen öğretim programları hayata geçirilerek öğrencilere, aynı bilgi ve beceriler edindirilmeye çaba gösterilmektedir.⁵⁹²

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri, Mesleki Açık Öğretim Liseleri ile Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerinde 9. sınıf ortaktır.⁵⁹³ 9. Sınıfı başarıyla tamamlayan öğrenci yakınlık hissettiği alanı belirleyerek 10. sınıfta

⁵⁸⁶ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), (02.11.2017), madde 10.

⁵⁸⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.19.

⁵⁸⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, (02.11.2017), s.19.

⁵⁸⁹ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), (02.11.2017), madde 17.

⁵⁹⁰ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), (02.11.2017), madde 27.

⁵⁹¹ 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986), (02.11.2017), madde 28.

⁵⁹² Süer, s.25.

⁵⁹³ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.24.

tercih ettiği alanda eğitim görmeye devam eder.⁵⁹⁴ Genel yetenek ve genel kültürü artırıcı dersler 9. sınıfta ağırlıkta iken,⁵⁹⁵ alandaki tüm dallara ilişkin ortak yeterlikleri edindiren dersler 10. ve 11. sınıfta okutulmakta, meslekî yeterlikleri içeren dersler ise 12. sınıfta verilmektedir. 10. sınıfı tamamlayan öğrenciler tarafından mesleklerin bölgesel istihdam olanakları, sektördeki gereksinimler, okulun fiziki olanakları ve altyapısı, öğretmen mevcudu ile öğrencinin sahip olduğu yetenekler vb. göz önünde bulundurarak meslek/dal tercihi yapılır.⁵⁹⁶

3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu hükümleri uyarınca; mesleki ve teknik eğitim veren ortaöğretim okul ve kurumlarına devam eden öğrenciler, öğrenim gördükleri dört yıl süresince okullarında aldıkları teorik eğitimi uygulamaya dönüştürmek, iş ve meslek yaşamını doğrudan doğruya uygulamalı şekilde tecrübe etmek ve iş disiplini kazanmak maksadıyla “İşletmelerde Mesleki Eğitimi” adı altında, alanlarında faaliyet gösteren işletmelerde, haftada 3 iş günü, uygulamalı eğitim alırlar.⁵⁹⁷

Okullarında devam ettikleri programa göre İşletmelerde Meslek Eğitimi kapsamında iş yerlerinde uygulamalı eğitimlerini gerçekleştiren öğrencilerin sigortaları Milli Eğitim Bakanlığının olanaklarıyla yapılmakta ayrıca öğrencilere staj yaptıkları iş yerleri tarafından yaşlarına uygun şekilde asgari ücretin en az %30’u nispetinde ücret ödenmektedir.⁵⁹⁸

Programı başarıyla tamamlayıp mezun olan öğrenci, alan diploması almaya hak kazandığı gibi öğrenimi esnasında tercih ettiği dalda/meslekte edindiği yeterlikleri gösterir sertifika da almayı hak eder.⁵⁹⁹ Mezun olanlar, öğrenimlerine yükseköğretim kurumlarında devam edebilmek için Yükseköğretim Kurumları Sınavına (YKS) katılma hakkına sahiptirler.⁶⁰⁰ Öğrenciler diploma sahibi oldukları programlara ya da en yakın programın uygulandığı meslek yüksekokullarına 2016 yılı da dahil sınavsız geçebilirken 2017 yılı itibarıyla sınavsız geçiş uygulaması son bulmuştur.

⁵⁹⁴ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.27.

⁵⁹⁵ Çakır, s.46.

⁵⁹⁶ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.24.

⁵⁹⁷ Karlıklı, s.24.

⁵⁹⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.27.

⁵⁹⁹ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.24.

⁶⁰⁰ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (21.12.2017), s.27.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. MUHASEBE EĞİTİMİ VERİLEN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bu bölümde muhasebe ve finansman eğitiminin ortaöğretim seviyesinde gerçekleştirildiği Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin tarihçesi, amaçları, teşkilat yapısı, genel yapısı ve bu lise türünde uygulanan muhasebe öğretim programları hakkında bilgi verilmektedir.

4.1. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ

Mesleki ve teknik eğitim, “bireysel ve toplumsal hayata dair zaruri nitelikteki, belli bir mesleğin icap ettiği bilgi, beceri ve pratik uygulama becerilerini edindirecek bireyi kişisel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ekonomik taraflarıyla dengeli şekilde geliştirme süreci” olarak tanımlanmaktadır.⁶⁰¹ Mesleki ve teknik eğitimin; birey, meslek ve eğitim öğelerinin istikrarlı şekilde bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş bir eğitim süreci olduğu tanımdan anlaşılmaktadır. Bu fonksiyonuyla mesleki ve teknik eğitim, yetiştirilen insan gücünün taşıdığı nitelikler açısından ülkenin ekonomik ve endüstriyel gelişmesini önemli ölçüde etkilemektedir.⁶⁰²

Kamuya ilişkin gelirlerin tespiti, istihdam ve işgücünün biçimlenmesi, teknolojik ve ekonomik ilerlemeler, işletmelerin genel vaziyet analizleri, finans sektöründe alternatiflerin artması vb. yaşananlar muhasebe ve finans kesiminin önemini artırmıştır.⁶⁰³

⁶⁰¹ Alkan, Doğan ve Sezgin, s.4.

⁶⁰² Adıgüzel ve Berk, (05.02.2018), s.202.

⁶⁰³ Milli Eğitim Bakanlığı, Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011, [http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/10.SINIF%20\(2017-2018\)/10%20%C3%87%C3%96P/MUHASEBE%20VE%20F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_10.pdf](http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/10.SINIF%20(2017-2018)/10%20%C3%87%C3%96P/MUHASEBE%20VE%20F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_10.pdf) (03.02.2018), s.4.

Ülkemizde işletmelerin gösterdikleri süratli değişim doğrultusunda daha kurumsal ve rekabet edebilir şekilde sektör içerisinde bulunabilmeleri için finans yapılarını olabildiğince kuvvetli duruma getirmeleri gereklidir. İşletmeler piyasalar hakkındaki öngörülerle birlikte, kendi finansal yapısını ve mali vaziyetini analiz edebilmeyi arzu etmektedir. Bütün kesimlerin gelişimi ile aynı doğrultuda muhasebe ve finansman alanı da değişim yaşamakta ve bu alanda yetişmiş nitelikli meslek erbabına duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır.⁶⁰⁴ Bu elemanları yetiştiren kurumlardan biri de Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleridir (MTAL).⁶⁰⁵ Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri; muhasebe ve finansman, büro yönetimi ve sekreterlik, pazarlama ve perakende, ulaştırma (lojistik), elektrik-elektronik teknolojileri ve bilişim teknolojileri gibi alanlarda kamu ve özel kesimde vazife yapabilecek ya da bireysel iş görebilecek, yabancı dil bilgisine sahip vasıflı insan gücünün yetiştirildiği ilköğretim sonrası dört yıl süreli eğitim sunan okul türüdür.⁶⁰⁶

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri; Türk millî eğitiminin umumi hedeflerine ve temel prensiplerine yaraşır şekilde, tüm öğrencilere ortaöğretim düzeyinde asgari müşterek bir genel kültür edindirmek yoluyla onlara birey ve toplum sorunları hakkında bilinç kazanmak, sorunların çözümüne yönelik çıkış yolları aramak ve ülkenin ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmesine katkı sağlamak hususunda öğrencileri bilinçlendirmek; öğrencileri, türlü program ve okullarla ilgi, kabiliyet ve eğilimleri istikametinde mesleğe, yükseköğretime ya da hem mesleğe hem de yükseköğretime veya sivil hayata ve iş hayatına hazırlamaktadır.⁶⁰⁷ Bahsi geçen vazifeler gerçekleştirilirken öğrencilerin istek, beklenti ve yetenekleri ile toplumun gereksinimleri arasında denge sağlanır.⁶⁰⁸

---

⁶⁰⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2011, (03.02.2018), s.4.

⁶⁰⁵ Fatma Özdemir Öncül ve Cem Babadoğan, "Ticaret Meslek Liseleri Meslek Dersleri Öğretim Programlarının Meslek Dersi Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Ankara İli Örneği", *Milli Eğitim Dergisi*, Bahar 2003, Sayı 158, http://dhgm.meb.gov.tr/yayinlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/158/oncul.htm (04.02.2018).

⁶⁰⁶ Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, *Ticaret Meslek Ve Anadolu Ticaret Meslek Liselerinin Kuruluş Amaçlarına Hizmet Derecesinin Değerlendirilmesi*, 2010, http://www.meb.gov.tr/earged/earged/tic_mes_ana_tic_mes_lis_kur_amac_hiz_derece_deg.pdf (03.02.2018), s.5.

⁶⁰⁷ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, (03.02.2018), s.23.

⁶⁰⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, (01.11.2017), s.4.

Öğretim programında bulunan mesleki derslerin kalitesi bu liselerin yetiştirdiği elemanların niteliğini etkilemektedir.⁶⁰⁹ Bu nedenle öğretim programlarının, gereksinimleri karşılayacak biçimde geliştirilmesine özen gösterilmelidir. Programlar hazır hale getirilirken mesleğin nitelikleri ve bilimsel gerekleri ile meslekten beklentiler, göz önünde bulundurulmalıdır.⁶¹⁰

Yerine getirilen programlar ile öğrencilere, öğrenim gördüğü alan ve ortaöğretim sonrası iş göreceği mesleği ile alakalı temel bilgi ve maharetleri edindirmenin yanında, yenilik ve değişime ayak uydurabilen, etrafındaki bireylerle olumlu iletişim sağlayabilen, erişmek istediği hedeflerini saptayarak icraata dönüştürebilen, yaratıcı, ilerlemeye ve tenkite açık, mesleki yeterliliğe sahip bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır.⁶¹¹ Bu nedenle gelişmiş ülkelerde orta öğretim seviyesinde mesleki ve teknik eğitime ayrı bir önemiyet gösterilmekte; bunun yanında gelişmekte olan ülkelerde de daha kuvvetli bir iktisadi yapının kurulabilmesi ve daha süratli bir toplumsal kalkınmanın temin edilebilmesi niyetiyle mesleki ve teknik eğitimde gelişme kaydedilmesi yönünde gayret sarf edilmektedir.⁶¹²

4.2. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Ülkemizde ekonomi ve ticarete ilişkin bilgi sahibi meslek erbabının okul çatısı altında yetiştirilmesine ilişkin ilk gelişmeler 19. yüzyılın ikinci yarısında yaşanmış ve ilk teşebbüs 1860'de İstanbul'da Ticarethane Dairesinde (Ticaret Nezareti Binası) bir ticaret mektebinin açılması ile hayata geçirilmiştir.⁶¹³ İkinci bir ticaret mektebi açılma teşebbüsü 1880 senesinde gerçekleştirilmiştir.⁶¹⁴ Sadece sivil ve askeri memurluklara ve dini görevliliğe eğilim gösteren Müslüman halkın bir bölümünün ticarete yönelmesi

⁶⁰⁹ Öncül ve Babadoğan, (04.02.2018).

⁶¹⁰ Hüseyin Ali Kutlu, "Muhasebe Eğitiminin Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan 2010, Sayı.46, <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/138/19.pdf> (05.02.2018), s.235.

⁶¹¹ Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, Orta Öğretim Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Okul Türleri, <http://s1.doczz.biz.tr/store/data/000120354.pdf?key=06c0f9363fb82061609fe6d00f1e4a19&r=1&fn=120354.pdf&t=1526129896355&p=600> (21.12.2017), s.23.

⁶¹² Adıgüzel ve Berk, (05.02.2018), s.202.

⁶¹³ Kemal Turan, *Ahilikten Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi*, İstanbul: Eksen Matbaası, 1996, s.65.

⁶¹⁴ Osman Ergin, *Türk Maarif Tarihi*, Cilt.3-4, İstanbul: Eser Matbaası, 1977, s.1136

yerinde görülmüş bunun üzerine II Abdülhamit tarafından 16 Ocak 1883 tarihinde İstanbul'da "Hamîdiye Ticaret Mekteb-i Alîsi" ismi ile ilk ticaret okulu açmıştır.⁶¹⁵

Hamîdiye Ticaret Mekteb-i Alîsi 1887 yılında ilk mezunlarını vermiştir. Üç yıl süreli eğitim verilen bu okulun öğretim programları içerisinde Fransızca önemli bir yer tutmuş ve 1902 yılında bir yıl süreli hazırlık sınıfları açılarak öğrencilerin Fransızca seviyeleri geliştirilmek istenmiştir. 1910 yılında da mali cebir, daktilografi ve stenografi dersleri programa ilave edilmiştir. 1914 yılında ticaret ile meşgul olanlar için sabahları ticaret hukuku, ticaret hesabı ve defter tutmanın öğretildiği kurslar düzenlenen Hamîdiye Ticaret Mekteb-i Alîsi, 1915 yılında "İstanbul Ticaret Mekteb-i Âlisi" ismini almış ve okul, birtakım değişiklikler geçirerek "Kısmı Evvel" ve "Kısmı Sani" ismi ile iki bölüme ayrılmıştır. Tanzimat ve Meşrutiyet Türkiye'sinde ticaret eğitiminin verildiği tek kurum olan İstanbul Ticaret Mekteb-i Âlisi'nin tarihi için, ülkemizde ticaret eğitiminin tarihi olduğu söylenebilir.⁶¹⁶

Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş sürecinde İstanbul Ticaret Mekteb-i Âlisi, İktisat vekâletine bağlanmış ve öğretim programlarında değişiklik yapılarak; tüm giderleri illerin Özel İdare bütçelerinden karşılanacak şekilde 1924 yılında İzmir'de idadi seviyesinde üç sınıflı "Lisan ve Ticaret Okulu", Samsun'da "İstiklal İlk Ticaret Okulu", 1924-1925 yılında da İktisat Vekaleti tarafından Ankara ve Adana'da "Amel-i İlk Ticaret Okulu", Trabzon'da "Yüksek Ticaret Okulu" ismi ile birer okul açılmıştır.⁶¹⁷ Ayrıca; Konya, Kayseri ve Mersin'de birer ticaret okulu vardı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim öğretim yapılan bu okullarda, sabahları teorik dersler verilirken, öğleden sonraları ise öğrenciler ticarethane, banka ve diğer ticari işletmelerde uygulama çalışmaları yaparlardı. Bu kurumlardaki üç yıllık öğretim süresince mevcut öğretim programlarında genel bilgi derslerine hiç yer verilmemesi sebebiyle arzu edilen nitelikte meslek elemanın yetiştirilemeyeceği anlaşılmış, bunun üzerine öğretim programları içerisine genel bilgi verici dersler de ilave edilmiştir.⁶¹⁸

---

⁶¹⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, **Ticaret ve Turizm Öğretimi Mevzuatı I**, Ankara: Mili Eğitim Basımevi, 1995, s.11.

⁶¹⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, s.11-12.

⁶¹⁷ Öncül ve Babadoğan, (04.02.2018).

⁶¹⁸ Öncül ve Babadoğan, (04.02.2018).

1933 yılında 2 yıl süreli ticaret liseleri açılmış, 1941 yılında ticaret liselerinin öğretim süresi 3 yıla yükseltilirken Orta Ticaret Okullarının öğretim süreleri de 3 yıla indirilmiştir. Bu yıldan itibaren ülkenin farklı yerlerinde yeni okullar inşa edilmiştir.⁶¹⁹

1963, 1976, 1982, 1986 ve 1993 yıllarında iş alanlarının çeşitlenmesi ve teknolojik gelişmeler neticesinde Ticaret Meslek Liseleri (TML)'nin öğretim programları geliştirilmiş ve bu okul bünyesinde yeni bölümler açılmıştır.⁶²⁰

Tek tip program uygulanan Ticaret Meslek Liselerinde;

1974-1975 eğitim öğretim yılında; "Ticaret Dalı" ve "Kooperatifçilik Dalı" adıyla iki program uygulanmaya başlanmıştır.⁶²¹

1977-1978 eğitim öğretim yılında öğrenciler; (A) ve (B) bölümlerine ayrılarak, (A) bölümünde yükseköğretime hazırlayan program, (B) bölümünde ise "Muhasebe Dalı" "Kooperatifçilik Dalı" ve "Sekreterlik Dalı" ismiyle öğrencileri mesleğe ve sektöre hazırlayan programlar yerine getirilmiştir.⁶²²

1985-1986 eğitim öğretim yılında (B) Bölümüne "Turizm Dalı" dahil edilmiştir.⁶²³

1986-1987 eğitim öğretim yılında; 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun yürürlüğe girmesiyle beraber "Muhasebe" ve "Bankacılık" ismiyle iki bölüm programı uygulanmıştır.⁶²⁴

1989-1990 eğitim öğretim yılında; "Muhasebe", "Kooperatifçilik", "Bankacılık", "Dış Ticaret" ve "Büro Hizmetleri" ismiyle 5; 1993-1994 öğretim yılından itibaren; "Muhasebe", "Kooperatifçilik", "Bankacılık", "Borsa Hizmetleri", "Dış Ticaret", "Büro Hizmetleri", "Emlak Komisyonculuğu" ve "Sigortacılık" ismiyle 8 bölüm programı uygulanmıştır.

⁶¹⁹ Güvemli, s.64.

⁶²⁰ Karlıklı, s.29.

⁶²¹ Mikail Erol ve Metin Atmaca, "Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitiminin Tarihi Gelişimi", *Muhasebe ve Finans Tarihi Vakfı Dergisi*, Ocak 2015, Sayı.8, <http://muftav.org/Images/stories/dergi/sayi8/8%20sayfa%2079-100.pdf> (04.02.2018), s.86.

⁶²² Erol ve Atmaca, (04.02.2018), s.86.

⁶²³ Erol ve Atmaca, (04.02.2018), s.86.

⁶²⁴ Erol ve Atmaca, (04.02.2018), s.86.

2002-2003 eğitim öğretim yılında öteki bölümlere ek olarak. Bilgisayar Alanı (Bilgisayarlı Muhasebe Dalı ve Bilgisayar Programcılığı Dalı) açılmıştır. Öğrenciler 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu uyarınca iki gün okulda teorik eğitim alırken, üç gün öğrenim gördükleri iş alanlarında uygulamalı eğitim gerçekleştirmiştir.⁶²⁵

2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli şekilde, varolan bölümlere ilişkin öğretim programları sona erdirilmiş, alan ve dal programları uygulanmaya başlamıştır.⁶²⁶

2006 yılında Avrupa Birliği destekli Mesleki ve Teknik Eğitimi Güçlendirme Projesi dahilinde tüm Ticaret Meslek Liselerinde (TML) modüler eğitim sistemine geçilerek, “Muhasebe Finansman Çerçeve Öğretim Programı” uygulamaya sokulmuştur.⁶²⁷

652 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararnamenin yürürlüğe girmesiyle 2014-2015 eğitim öğretim yılından itibaren Ticaret Meslek Lisesi, Turizm ve Otelcilik Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Kız Meslek Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi gibi isimlerle mesleki ve teknik eğitim veren bütün lise türleri birleştirilerek Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri şeklinde isimlendirilmiştir.⁶²⁸ Bu sebeple Ticaret Meslek Liseleri, günümüzde *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi* ismiyle eğitim-öğretime devam etmektedir.⁶²⁹

---

⁶²⁵ Erol ve Atmaca, (04.02.2018), s.86.

⁶²⁶ Erol ve Atmaca, (04.02.2018), s.86.

⁶²⁷ Karlıklı, s.30.

⁶²⁸ Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Bursa Temel Eğitim Sonrası Kariyer Danışmanlığı Projesi Orta Öğretim Kurumları Tanıtımı Modülü, 2015,

http://huseyinkarabacakortaokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/16/15/721871/dosyalar/2016_02/10050748_meslekiv_eteknikanadolulisesitantm.pdf (04.02.2019), s.5-6.

⁶²⁹ Karlıklı, s.30.

4.3. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNİN AMAÇLARI

Ortaöğretim kurumlarının genel amaçları şu şekilde sıralanabilir.⁶³⁰

- Öğrencileri zihni, bedeni, ahlaki, manevi, sosyal ve kültürel yönden geliştirmek, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak demokrasi ve insan haklarına saygılı bireyler olarak geleceğe hazırlamak,
- Öğrencilere ortaöğretim düzeyinde müşterek bir genel kültür vermek suretiyle onları hayata, mesleğe, iş alanlarına ve yükseköğretime hazırlamak,
- Bakanlık prensip ve politikalarına uygun şekilde eğitim ve istihdam münasebetini dengeli, istikrarlı ve hareketli bir yapıya kavuşturmak.
- Öğrencilere çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazandırmak,
- Öğrencilerin sorumluluk, öz güven ve öz denetim hislerini geliştirilmek,
- Öğrencilere eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisi edindirmek,
- Öğrencilerin dünyadaki değişim ve gelişmeleri takip edebilecek seviyede yabancı dil öğrenebilmelerine imkan vermek,
- Öğrencilerin sahip oldukları bilgi ve becerilerden yararlanarak bilgi üretebilmeleri ve proje geliştirmelerini sağlamak,
- Teknolojiden faydalanarak öğrencilere nitelikli eğitim sunmak,
- Yaşam boyu öğrenmenin öğrenciler tarafından benimsenmesini sağlamak.

---

⁶³⁰ Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, (04.02.2019), s.5-6.

Ortaöğretim genel amaçlarına ek olarak Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin gerçekleştirmeyi istediği amaçları şu şekilde sıralayabiliriz.⁶³¹

- Öğrencileri tam zamanlı ve okul iş hayatı işbirliğine dayalı olarak ticaret, otelcilik, turizm vb. mesleki eğitim kurumlarıyla; ticaret, banka, sigorta, muhasebe, maliye, büro hizmetleri, resepsiyon vb. ara kademe yetişkinlik gerektiren mesleklere hazırlamak,
- Öğrencileri, öğrenimlerini sürdürdükleri alan/dalları yönünde güdüleyerek üniversiteye hazırlamak,
- Ortaöğretim düzeyini tamamlayamamış yetişkinlere yönelik meslek edindirci kurslar organize ederek, gereken mesleki yeterliği edindirmek,
- Serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavir unvanıyla sektörde çalışabilecek meslek erbabı adaylarını, mesleğe yöneltmek,
- Öğrencilere sosyal hayat yeterlikleri edindirmek.

4.4. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİNDE UYGULANAN MUHASEBE VE FİNANSMAN EĞİTİM PROGRAMI

Dünyada ve ülkemizde elektronik ticaret ve teknoloji hızla gelişmekte, buna bağlı olarak ticaret yaygınlaşmaktadır. Muhasebe, belgelendirme, kayıt, raporlama, analiz ve yorumlama yöntemlerinde de gelişmeler ve değişimler olmaktadır. Ticari hayatta işletmelerin başarılı idare edilebilmesi; işletmelerde muhasebe kayıtlarının doğru tutulması ve kayıtlar esas alınarak hazırlanan raporların doğru yorumlanması ve analiz edilmesine bağlıdır.⁶³² Muhasebe ve finansman alanında; işletmelerin kuruluş işlemleri, dönem içi faaliyetlerine ilişkin belgelerin bölümlendirilmesi, muhasebe işlemlerinin kayıt, sınıflandırma, raporlama, analiz etme, dosyalama ve arşivleme işlemleri, finans ve borsa hizmetleri, gümrük işlemleri, dış ticaret mevzuatı vb yeterliklerin edindirilmesine ilişkin eğitim verilmektedir.⁶³³

⁶³¹ Hakan Aksakaloğlu, “Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğu: Bursa İli Örneği”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi SBE, 2013), s.71.

⁶³² Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.3.

⁶³³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2011, (09.02.2018), s.5.

Muhasebe ve finansman alanı bünyesinde bulunan dallarda sektördeki gereksinimler, bilimsel ve teknolojik gelişmeler istikametinde gereken mesleki yeterlikleri edinmiş vasıflı meslek elemanlarının yetiştirilmesi hedeflenmektedir.⁶³⁴

Gününüzde ticari hayata yön veren kanun, yönetmelik ve kurallar hızla değişmektedir. Muhasebe ve finansman alanında istihdam edilenler kanun ve yönetmeliklerdeki yenilik ve değişiklikleri yakından takip edebilmelidir. Muhasebe ve finansman alanında verilen eğitim, çalışanların teknoloji ve ticari hayattaki gelişmeleri takip etmesi ve değişikliklere uyum sağlaması; kayıt, raporlama, analiz ve yorumları daha doğru ve hızlı yapmalarını sağlayacaktır. Muhasebe ve finansman, dış ticaret ve borsa alanında işgörecektir meslek elemanlarının sektörünün arzu ettiği nitelikte yetiştirilmesi için program güncellemesine gereksinim hissedilmiş ve bu ihtiyaca cevap verecek güncellemeler yapılmıştır.⁶³⁵

Alan programının toplam eğitim süresi, 9. sınıf sonrasında 3 öğretim yılı olarak planlanmıştır. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için dağılımı, muhasebe ve finansman alanı haftalık ders çizelgesinde, belirtildiği şekilde uygulanır.⁶³⁶

Muhasebe ve finansman alanında diplomaya ulaştıran belge ve sertifika programlarının hayata geçirildiği her çeşit ve kademede örgün ve yaygın, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında muhasebe ve finansman çerçeve öğretim programı uygulanmaktadır. Programın gereklerinin yerine getirilebilmesi için muhasebe ve finansman alanı standart donanımları ve eğitimi verilen dalların icap ettirdiği ekipmanlar temin edilmelidir.⁶³⁷

Programın uygulamaya dönüştürülmesinde muhasebe ve finansman alanında eğitim görmüş ve tercihen sektör deneyimine sahip alan öğretmenler görevlendirilmeli, gerek duyulduğu takdirde muhasebe ve finansman alanında sektör tecrübesi olan usta öğretici, meslek elamanı ve teknisyenlerden faydalanılmalıdır.⁶³⁸

---

⁶³⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.5.

⁶³⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017*, (09.02.2018), s.3.

⁶³⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.7.

⁶³⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.6.

⁶³⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.6.

Muhasebe ve finansman alanında modüler öğretime yönelik uygulanan ve çoğunlukla bireysel öğrenmeyi destekleyen yöntem ve teknikler ile;⁶³⁹

- Öğrencilere öğretmenleri tarafından rehberlik edilir.
- Öğrenciler kendi başına öğrenmeye özendirilir.
- Öğrencilerin öğretim sürecine etkin katılımı temin edilir.
- Öğrenciler araştırma, inceleme yapmaya teşvik edilir.
- Öğrencilerin kendini değerlendirebilmeleri sağlanır.
- Öğrencilere yeterlik edindirmeye ilişkin yöntem ve teknikler hayata geçirilir.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği uyarınca türlü ölçme vasıtaları yardımıyla öğrencilerin değerlendirmeye tabi tutulması gerekir. Buna göre;⁶⁴⁰

- Derse ait modüllerin öğretimi esnasında edindiği yeterlilikler,
- Öğrencilerin okulda, işletmede ve kendi kendilerine gerçekleştirdikleri bütün öğrenim etkinlikleri değerlendirilerek dersteki başarısı saptanır.

Muhasebe ve finansman alanı alt dallarında öğrenimini tamamlayan öğrencilere;⁶⁴¹

- Mezun olduğu alanda/dalda diploma verilir.
- Öğrencinin tercih ettiği dal ile alakalı öğrenim gördüğü bütün dersler ve modüller diploma ilişkisinde gösterilir.
- Programı terk eden ya da başarıyla tamamlayarak mezun olan öğrencilere ve bir yaygın mesleki ve teknik eğitim programında benzer yeterlilikleri edinen bireylerle eş değer belge verilir.
- Öğrencinin edindiği mesleki yeterlilikler sertifikaya ilişkin belgelendirmelerde değerlendirmeye tabi tutulur.

⁶³⁹ Millî Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.6.

⁶⁴⁰ Millî Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.6.

⁶⁴¹ Millî Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.6-7.

Muhasebe ve finansman alanından mezun öğrenciler, tercih ettikleri dal/meslekte edindikleri yeterlilikler istikametinde;⁶⁴²

- ❖ Muhasebe, finans, ve dış ticaret gibi ticari etkinlikleri olan her türdeki kurum/kuruluşlarda,
- ❖ Serbest muhasebeci mali müşavirlik, yeminli mali müşavirlik bürolarında,
- ❖ İşletmelerin muhasebe bölümü vb. yerlerde çalışabilirler.

4.4.1. Muhasebe ve Finansman Alanında Yer Alan Meslek Dalları

Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı'nda yer alan dallar şunlardır.⁶⁴³

- Bilgisayarlı Muhasebe
- Dış Ticaret Ofis Hizmetleri
- Finans ve Borsa Hizmetleri

Muhasebe ve finansman alanı ve alan altında bulunan dallarda ulusal ve uluslararası standartlarla uyumlu örgün öğretim programı düzenlenmiştir. Bu programda öğrenciye mesleki gelişim, temel muhasebe, standart Türk klavyesi, ofis programları ve mesleki matematik ile ilgili bilgi, beceri ve yetkinliklerin yanında;⁶⁴⁴

- * Bilgisayarlı Muhasebe dalında; genel muhasebe, bilgisayarlı muhasebe, maliyet muhasebesi, şirketler muhasebesi ve mesleki yabancı dil,
- * Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri dalında; dış ticaret işlemleri, dış ticaret muhasebesi, dış ticaret mevzuatı, dış ticarete teslim ve ödeme, mesleki yabancı dil,
- * Finans ve Borsa Hizmetleri dalında; banka işlemleri, sermaye piyasası işlemleri, sermaye piyasası kayıtları, finansal yatırım ve mesleki yabancı dil ile alakalı bilgi, beceri ve yeterliliklerin edindirilmesi amaçlanmaktadır.

⁶⁴² Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2011, (09.02.2018), s.6.

⁶⁴³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.3.

⁶⁴⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.3.

4.4.1.1. Bilgisayarlı Muhasebe Dalı

Muhasebecilik mesleğinin icap ettiği, ticari işletmelerin faaliyetlerine ilişkin belgelerin; kayıt, bölümlendirme, dosyalama ve arşivleme işlemlerini elektronik platformda gerçekleştirme yetkinliği edindirmeye ilişkin öğretim programlarının uygulandığı daldır.⁶⁴⁵

Bilgisayarlı muhasebe dalının öğrencilere edindirmeyi amaçladığı kazanımlar şunlardır.⁶⁴⁶

- Hesap planı sistemini oluşturabilmek.
- Beyannameye temel oluşturan bilgi ve belgelerin kavranmasını temin etmek.
- Esas ve yardımcı defterlere kayıt yapabilmek.
- Beyannameleri tanzim etmek.
- Bilgisayar kullanabilmek.
- İşletmelerin kredi ve cari hesap vaziyetinin kontrolünü gerçekleştirebilmek.
- Eşgüdümü sağlamak.
- Yazışmalar yapabilmek ve rapor yazabilmek.
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) bildirelerini düzenleyebilmek.

4.4.1.2. Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri Dalı

Dış ticaret ve ofis hizmetleri mesleğinin icap ettiği vazifeleri yerine getirmek üzere, gereken işlemleri izleme ve dış ticaret muhasebe kayıtlarını tutma yeterliliklerini edindirmeye ilişkin öğretim programlarının uygulandığı daldır.⁶⁴⁷

Dış ticaret ve ofis hizmetleri dalının öğrencilere edindirmeyi hedeflediği kazanımlar şunlardır.⁶⁴⁸

⁶⁴⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.5.

⁶⁴⁶ Karlıklı, s.33.

⁶⁴⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017*, (09.02.2018), s.3.

⁶⁴⁸ Karlıklı, s.33-34.

- İş organizasyonu ve çalışma planı yapabilmek.
- Siparişlere ilişkin formları doldurabilmek.
- Planlama ve hareket birimleri arasındaki eşgüdümü sağlayabilmek.
- İlgili ithalat ve ihracat dokümanlarını hazırlayabilmek.
- Nakliye işletmesiyle gümrük danışması arasındaki iletişimi sağlayabilmek.
- Gerçekleştirilen ihracat/ithalat çalışması sonrasında ilgili birim ve müşteriler ile iletişim kurabilmek
- Müşterilere ait sevkiyat ve cari hesapların kontrolünü yapmak ve rapor oluşturabilmek.

4.4.1.3. Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı

Finans ve borsa hizmetleri mesleğinin icap ettiği görevleri yerine getirmek üzere, gereken işlemleri izleme ve sermaye piyasası işlemlerine ait kayıtları tutma yeterliliklerini edindirmeye ilişkin öğretim programlarının uygulandığı daldır.⁶⁴⁹ Finans ve Borsa hizmetleri dalının öğrencilere edindirmeyi hedeflediği kazanımlar şunlardır.⁶⁵⁰

- Para hareketlerini izleyebilmek.
- Gün içerisinde gerçekleşen alım satımları takip etmek ve bu işlemlere ilişkin kayıtların kontrolünü gerçekleştirebilmek.
- Bankalara ilişkin işlemleri yürütebilmek.
- Satıcı ve müşteriler ile ticari münasebeti düzenleyebilmek.
- Stok hareketlerini yönetebilmek.
- Tahsilat ve ödeme işlemlerine ilişkin ön muhasebe kayıtlarını yapabilmek.
- Alımların takip ve idaresini yürütebilmek.
- Sosyal Güvenlik Kurumu belgeleri tanzim edebilmek
- Seans öncesi ve sonrası işlemleri yerine getirebilmek.
- Kredibilitesi uygunluk taşımayan müşterilerine kredi ayarlayabilmek.
- Ekonomi ve şirket haberlerini izlemek.

⁶⁴⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.3.

⁶⁵⁰ Karlıklı, s.34.

4.4.2. Muhasebe ve Finansman Alanında Yer Alan Dersler

Muhasebe ve finansman alanı çerçeve programındaki dersler sırasıyla; ortak genel kültür dersleri, alan ortak dersleri, alan/dal dersleri ve seçmeli dersler olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim öğretim etkinlikleri, çerçeve öğretim programında belirtilen kazanımlar ile amaçlanan bilgi ve becerileri edindirecek biçimde planlanarak uygulamaya dönüştürülür.⁶⁵¹

Derslerin işlenişi esnasında MEB tarafından MEGEP kapsamında hazırlanmış olan modüller kullanılmaktadır.⁶⁵² Her bir alan ve dala ilişkin ders müfredatı, muhasebe ve finansman alanı çerçeve öğretim programındaki dersler arasından koordinatör öğretmenlerin meslek elemanlarının ve sektörden temsilcilerin kararı ile sektördeki gereksinimlere cevap verecek modüller arasından seçilerek oluşturulur.⁶⁵³

Seçilen derslere ilişkin ders saatleri, modüllerin içeriği ve süresine göre tayin edilir. Modüllerin süresi tespit edilirken yüz yüze öğretim süresinin yanında sınavlar, performans çalışmaları, projeler, gerçekleştirilen uygulamalar vb. etkinliklere ilişkin öğrenme sürelerinin toplamı göz önünde bulundurulmuştur.⁶⁵⁴ Bölgesel gereksinimleri ve sektörel beklentileri karşılayacak modüller programda mevcut değilse, yeni modül içerikleri oluşturularak öğretim programına ilave edilir.⁶⁵⁵

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin Anadolu teknik programlarına ortaöğretim kurumlarının 9. sınıfını doğrudan geçen ve sene sonu başarı puanı en az 70 olan öğrenciler başvurabilir. Öğrenciler, 9. sınıf Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı derslerinin sene sonu başarı puanları toplamının aritmetik ortalamasına göre sıralanarak yerleştirilirler. 9. sınıf yılsonu başarı puanı eşit öğrencilerden sırasıyla Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı derslerinin sene sonu başarı puanı yüksek olanlara öncelik tanınır. Anadolu teknik

---

⁶⁵¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.7.

⁶⁵² Aksakaloğlu, 76-77.

⁶⁵³ Karlıklı, s.34-35.

⁶⁵⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.7.

⁶⁵⁵ Aksakaloğlu, 76-77.

programını meslek alanlarında öğrenim görmek isteyen öğrenciler, kayıtlı oldukları okul ve diğer okullarda bulunan alanları da tercih edebilirler.⁶⁵⁶

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin Anadolu meslek programına yerleştirmede esas alınacak puan, öğrencinin ortaokul sınıfları sene sonu başarı puanları toplamının aritmetik ortalamasının %40'ı ile 9. sınıf sene sonu başarı puanının %60'ı toplanarak hesaplanır. Anadolu meslek alanında öğrenim görmek isteyen öğrenciler, kayıtlı oldukları okul dışındaki diğer okullarda bulunan alanları da tercih edebilirler.⁶⁵⁷

Kayıtlı oldukları okul dışındaki diğer okullarda bulunan alanları tercih edecek öğrencilerin; ortaöğretim kurumlarına yerleştirmeye esas puanı, tercih edilen okulların 2018-2019 eğitim öğretim yılı 9. sınıf taban puanına eşit ya da taban puanından yüksek olmalıdır.⁶⁵⁸

---

⁶⁵⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017), T. C. Resmi Gazete, 30182, 16 Eylül 2017, http://ogm.meb.gov.tr/meb_ivs_dosyalar/2017_09/20161748_MYLLY_EYYTYM_BAKANLIYI_ORTAYYRETY_M_KURUMLARI_YNETMELYYY.pdf (09.02.2018), madde 30.

⁶⁵⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017), (09.02.2018), madde 31.

⁶⁵⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017), (09.02.2018), madde 31.

Tablo 4.1
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek Programı Muhasebe ve Finansman Alanı (Bilgisayarlı Muhasebe, Dış Ticaret Ofis Hizmetleri, Finans Ve Borsa Hizmetleri Dalları) Çerçeve Öğretim Haftalık Ders Çizelgesi

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER		TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (*)	5	5	5	5
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	2	2	2	2
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	6	5	-	-
		FİZİK	2	2	-	-
		KİMYA	2	2	-	-
		BİYOLOJİ	2	2	-	-
		FELSEFE	-	2	2	-
		YABANCI DİL	5	2	2	2
		BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR	2	2	2	-
		GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	2	-	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ VE TRAFİK KÜLTÜRÜ	1	-	-	-
TOPLAM			33	28	13	11
ALAN / DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	2	-	-	-
		TEMEL MUHASEBE(*)	-	7	-	-
		STANDART TÜRK KLAVYESİ	-	3	-	-
		OFİS PROGRAMLARI	-	2	-	-
		MESLEKİ MATEMATİK	-	2	-	-
	DAL DERSLERİ	İŞLETMELERDE MESLEKİ EĞİTİM (*)				
		GENEL MUHASEBE (*)				
		BİLGİSAYARLI MUHASEBE İŞLEMLERİ				
		SİRKETLER MUHASEBESİ				
		MALİYET MUHASEBESİ				
		DİŞ TİCARET İŞLEMLERİ (*)				
		DİŞ TİCARET MUHASEBESİ				
		DİŞ TİCARET MEVZUATI	-	-	18	26
		DİŞ TİCARETTE TESLİM VE ÖDEME				
		BANKA İŞLEMLERİ(*)				
		SERMAYE PİYASASI KAYITLARI				
		SERMAYE PİYASASI				
		FİNANSAL YATIRIM				
		MESLEKİ YABANCI DİL(MUHASEBE VE FİNANSMAN)				
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI			2	14	18	26
SECİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI(**)			4	1	9	2
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME			1	-	-	1
TOPLAM DERS SAATİ			40	43	40	40

(*) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği gereğince sene sonu başarı puanı ile başarılı olunamayacak derslerdir

(**) Talim ve Terbiye Kurulunun Tebliğler Dergisinde yayımlanan kararları istikametinde seçmeli dersler tablosundan, öğrenim görülen alan/dallardan veya diğer alan/dallardan tercih edilebilecek derslerdir.

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.5.

Tablo 4.2
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı (Bilgisayarlı Muhasebe, Dış Ticaret Ofis Hizmetleri, Finans Ve Borsa Hizmetleri Dalları) Çerçeve Öğretim Haftalık Ders Çizelgesi

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER		TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (*)	5	5	5	5
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	2	2	2	2
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	6	6	6	6
		FİZİK	2	2	4	4
		KİMYA	2	2	4	4
		BİYOLOJİ	2	2	-	-
		FELSEFE	-	2	2	-
		YABANCI DİL	5	2	2	2
		BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR	2	2	2	-
		GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	2		-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ VE TRAFİK KÜLTÜRÜ	1		-	-	
TOPLAM			33	29	27	25
ALAN / DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	2	-	-	-
		TEMEL MUHASEBE(*)	-	7	-	-
		STANDART TÜRK KLAVYESİ	-	3	-	-
		OFİS PROGRAMLARI	-	2	-	-
		MESLEKİ MATEMATİK	-	2	-	-
	DAL DERSLERİ	İŞLETMELERDE MESLEKİ EĞİTİM (*)				
		GENEL MUHASEBE (*)				
		BİLGISAYARLI MUHASEBE İŞLEMLERİ				
		SİRKETLER MUHASEBESİ				
		MALİYET MUHASEBESİ				
		DIS TİCARET İŞLEMLERİ (*)				
		DIS TİCARET MUHASEBESİ				
		DIS TİCARET MEVZUATI	-	-	7	13
		DIS TİCARETTE TESLİM VE ÖDEME				
		BANKA İŞLEMLERİ(*)				
SERMAYE PİYASASI KAYITLARI						
SERMAYE PİYASASI						
FİNANSAL YATIRIM						
MESLEKİ YABANCI DİL(MUHASEBE VE FİNANSMAN)						
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI			2	14	7	13
SECİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI(**)			4	1	6	1
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME			1	-	-	1
TOPLAM DERS SAATİ			40	44	40	40

(*) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği gereğince sene sonu başarı puanı ile başarılı olunamayacak derslerdir

(**) Talim ve Terbiye Kurulunun Tebliğler Dergisinde yayımlanan kararları istikametinde seçmeli dersler tablosundan, öğrenim görülen alan/dallardan veya diğer alan/dallardan tercih edilebilecek derslerdir.

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.10.

Muhasebe ve finansman alanı çerçeve öğretim programı hazırlanırken 9. ve 10. sınıflarda ortak dersler ve alan ortak dersleri, 11. ve 12. sınıflarda ise alan/dal derslerinin ağırlıklı okutulması planlanmıştır. Alanı tercih eden 10. sınıf öğrencilerine genel mesleki becerilerini geliştirecek dersler verilmektedir.⁶⁵⁹

Seçmeli dersler; Talim ve Terbiye Kurulunun Tebliğler Dergisi'nde yayımladığı kararlar ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında uygulanacak haftalık ders çizelgelerinin ilişğinde yer alan açıklamalar yol göstericiliğinde, seçmeli dersler tablosunda yer alan dersler, öğrenim görülen alan/dal dersleri veya diğer alan/dalların dersleri içerisinden de seçilebilir.⁶⁶⁰

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği gereğince sene sonu başarı puanıyla başarılı sayılmayacak olan dersler alan/dal dersleri içinde (*) ile belirtilmiştir. Bu derslere ilişkin modüllerin tümü ders saatlerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan uygulanır. Anadolu meslek ve Anadolu teknik programında başarılması zorunlu dersler haricindeki diğer dal dersleri ve ders saatleri, çerçeve öğretim programı ile teklif edilen süreler göz önünde bulundurularak zümre öğretmenler kurulunca tayin edilir. Dal dersleri ve süreleri tespit edilirken dala ilişkin bütün kazanımlar göz önünde bulundurulur.

İşletmelerde mesleki eğitim dersi müfredatı, her dal için dalın icap ettiği bilgi ve becerilerin tümünü içeren, ağırlıklı şekilde iş, proje, deney ve hizmetin yapılması ve uygulamasını gerekli kılan öğrenme kazanımları göz önünde bulundurularak zümre öğretmenler kurulunca oluşturulur. Öğrencilerin mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranış geliştirmeleri, okulda bulunmayan tesis, araç ve gereci tanıyarak gerçek üretim, hizmet ortamına ve iş yaşamına uyum sağlamaları gayesiyle staj yapmalarına imkan sağlanır.

Ders ve modül kazanımları gerçekleştirilirken iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı doğrultusunda alınması gereken ve referans belgelerde belirtilen önlemlere, ders bilgi formları ve modül bilgi sayfalarında alan ve dalların özelliği dikkate alınarak yer verilmektedir.

---

⁶⁵⁹ Aksakaloğlu, 76-77.

⁶⁶⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.7.

İş sağlığı ve güvenliği hakkında gerekli bilgi ve becerileri alışkanlık haline getirmiş bireylerin yetiştirilmesi amacıyla çerçeve öğretim programı ve diğer belgelerdeki (ders bilgi formları ve modül bilgi sayfaları) iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin konular zümre öğretmenler kurulunda görüşülür.

4.4.2.1. Ortak Dersler (Genel Kültür Dersleri)

Ortak dersler; tüm öğrencilerin ortaöğretim kurumunu tamamlayıncaya değin gördüğü, asgari müşterek bir genel kültür edindiren, birey ve toplum sorunları hakkında duyarlılık kazanma, sorunların çözümüne yönelik çıkış yolları arama, ülkenin iktisadi, toplumsal ve kültürel gelişmesine katkı sağlamak hususunda öğrencileri bilinçlendirmeyi hedefleyen ve öğrencileri yükseköğretim programlarına hazırlayan derslerdir. Haftalık ders çizelgesinde bulunan ortak dersler için Talim ve Terbiye Kurulu'nun belirlediği ders saatleri ve programlar uygulanır.⁶⁶¹

Ortak dersler, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, Matematik, Fizik Kimya, Biyoloji, Yabancı Dil gibi kültür dersi olarak isimlendirilen derslerdir. Ortak dersler çoğunlukla 9. ve 10. sınıfta verilirken, sınıf düzeyi arttıkça ortak derslerin program içerisindeki ağırlığının azaldığı görülmektedir.⁶⁶²

Tablo 4.1 incelendiğinde anadolu meslek programı çerçeve öğretim çizelgesi içerisinde genel kültür ders saatinin, haftalık toplam ders saati içerisindeki ağırlığının, 9. sınıfta; % 83, 10. sınıfta; % 65, 11. sınıfta; % 33, 12. sınıfta ise; % 28 olduğu görülecektir. Anadolu meslek programında sınıf düzeyi ilerledikçe toplam ders saati içerisinde genel kültür derslerinin ağırlığı düşmekte, 9. sınıfta genel kültür ders yoğunluğu oldukça yüksek iken 12. sınıflarda önemli ölçüde azalmaktadır. Bu durum, anadolu meslek programından mezun öğrenciler için üniversite sınavına hazırlık sürecinde dezavantaj oluşturmakta, öğrencilerin 4 yıllık fakülteleere yerleştirme sonuçlarındaki başarısızlığını kısmen de olsa açıklamaktadır.⁶⁶³

⁶⁶¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.12.

⁶⁶² Karlıklı, s.37.

⁶⁶³ Çakır, s.72.

Tablo 4.2 incelendiğinde anadolu teknik programı çerçeve öğretim çizelgesi içerisinde genel kültür ders saatinin, haftalık toplam ders saati içerisindeki ağırlığının, 9. sınıfta; % 83, 10. sınıfta; % 66, 11. sınıfta; % 68, 12. sınıfta ise; % 63 olduğu görülecektir. Anadolu teknik programında sınıf düzeyi ilerledikçe toplam ders saati içerisinde genel kültür derslerinin ağırlığı çok fazla değişmemektedir. Bu durum, anadolu teknik programından mezun öğrencilerin anadolu meslek programından mezun öğrencilere nazaran üniversite sınavına hazırlık sürecinde avantajlı olduklarını göstermektedir.

4.4.2.2. Alan ve Dal Dersleri

Alan ve dal dersleri, meslekler/dallar için temel bilgi ve becerileri içeren, öğrencileri hedef olarak belirlediği yükseköğretim programlarına ve/veya iş alanlarına, mesleğe yönelten ve bu doğrultuda gelişmesine yardımcı olan ders grubudur.⁶⁶⁴ Alan ve dal dersleri, uygulamaya yönelik dersler olup modüler yapıda hazırlanmış⁶⁶⁵ ve alan/dalların özelliklerine uygun şekilde 10. 11. ve 12. sınıf düzeyinde ve üç yıla dağıtılarak programa entegre edilmiştir.⁶⁶⁶

Alan/dal dersleri tercih edilecek dalın özelliğine göre, çerçeve programda yer alan dersler içerisinde haftalık okutulması mecburi ders saatlerine uygun şekilde seçilir. Derslerin seçimi esnasında, dalı destekleyen öteki dal dersleri içerisinde de tercih yapılabilmektedir. Ders saatleri modül içeriklerine göre belirlenir. Alan/dal derslerinde ders içeriğini meydana getiren modüller alan öğretmenleri ve idarecilerin, değişim önderlerinin ve program koordinatörlerinin kararı ile sektör gereksinimleri ve okulun bulunduğu çevrenin durumuna göre mesleki yeterlilikler göz önünde bulundurularak seçilir.⁶⁶⁷

⁶⁶⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.10.

⁶⁶⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017*, (09.02.2018), s.12.

⁶⁶⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.10.

⁶⁶⁷ Çakır, s.72.

Alan/dal dersleri içerisinde yanında (*) bulunan dersler alan ve dalların okutulması mecburi dersleridir ve bu derslerden Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 33. maddesi gereğince sene sonu başarı ortalaması ile başarılı olunamaz.⁶⁶⁸

Tablo 4.1 incelendiğinde anadolu meslek programı çerçeve öğretim çizelgesi içerisinde alan/dal ders saatinin, haftalık toplam ders saati içerisindeki ağırlığının, 9. sınıfta; % 5, 10. sınıfta; % 33, 11. sınıfta; % 45, 12. sınıfta ise; % 65 olduğu görülecektir. Anadolu meslek programında sınıf düzeyi yükseldikçe toplam ders saati içerisinde alan/dal derslerinin ağırlığı artmış, 9. sınıfta alan/dal derslerinin yoğunluğu oldukça düşük iken 12. sınıflarda önemli ölçüde yükselmiştir. Anadolu meslek programı öğrencilerinin; 12. sınıfta, eğitim öğretim yılı içerisinde ve haftanın 3 iş günü işyerlerinde uygulamalı şekilde gerçekleştirdikleri “İşletmelerde Mesleki Eğitimi” uygulaması nedeniyle bu sınıf düzeyinde toplam ders saatleri içerisinde alan/dal derslerinin ağırlığı diğer yıllara nazaran yüksektir. İşletmelerde mesleki eğitim dersi haftalık 24 ders saati olup öğrenciler bu dersi haftanın 3 günü işletmede uygulamalı şekilde gerçekleştirmektedir.⁶⁶⁹

Tablo 4.2 incelendiğinde anadolu teknik programı çerçeve öğretim çizelgesi içerisinde alan/dal ders saatinin haftalık toplam ders saati içerisindeki ağırlığının, 9. sınıfta; % 5, 10. sınıfta; % 32, 11. sınıfta; % 18, 12. sınıfta ise; % 33 olduğu görülecektir. Anadolu teknik programında sınıf düzeyi ilerledikçe toplam ders saati içerisinde alan/dal derslerinin ağırlığı çok fazla değişmemektedir. İşletmelerde mesleki eğitimi” uygulaması anadolu teknik programı öğrencileri için 40 iş günüdür. Stajın 10. sınıfın sonunda 15 iş gününe kadar olan kısmının, 11. sınıfın sonunda ise 25 iş gününe kadar olan kısmın yapılması esastır.⁶⁷⁰

Muhasebe ve finansman alanı dahilinde bulunan dallar/meslekler için okutulması mecburi dersler Tablo 4.3'te gösterilmiştir.⁶⁷¹

⁶⁶⁸ Millî Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011*, (09.02.2018), s.10.

⁶⁶⁹ Millî Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017), (09.02.2018), madde 134.

⁶⁷⁰ Millî Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017), (09.02.2018), madde 127.

⁶⁷¹ Millî Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017*, (09.02.2018), s.10.

Tablo 4.3**Muhasebe ve Finansman Alanı Başarılması Zorunlu (*) Dersler Tablosu**

DALLAR	SINIF	ANADOLU MESLEK PROGRAMI	ANADOLU TEKNİK PROGRAMI
Bilgisayarlı Muhasebe Dalı	10	Temel Muhasebe	Temel Muhasebe
	11	Genel Muhasebe	Genel Muhasebe
	12	İşletmelerde Mesleki Eğitim	Bilgisayarlı Muhasebe İşlemleri
Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri Dalı	10	Temel Muhasebe	Temel Muhasebe
	11	Dış Ticaret İşlemleri	Dış Ticaret İşlemleri
	12	İşletmelerde Mesleki Eğitim	Dış Ticaret Muhasebesi
Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı	10	Temel Muhasebe	Temel Muhasebe
	11	Banka İşlemleri	Banka İşlemleri
	12	İşletmelerde Mesleki Eğitim	Sermaye Piyasası Kayıtları

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%BONANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.10.

4.4.2.2.1. Alan Ortak Dersleri

Muhasebe ve finansman alanında yer alan dallara ilişkin ortak mesleki yeterlilikleri edindirmeyi hedefleyen derslerdir.⁶⁷²

Tablo 4.4**Muhasebe ve Finansman Alanı Ortak Alan Dersleri**

ALAN ORTAK DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
Mesleki Gelişim	2	-	-	-
Temel Muhasebe(*)	-	7	-	-
Standart Türk Klavyesi	-	3	-	-
Ofis Programları	-	2	-	-
Mesleki Matematik	-	2	-	-

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%BONANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.6.

⁶⁷² Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2011, (09.02.2018), s.11.

Muhasebe ve finansman alanı içerisinde 9. sınıfta verilen Mesleki Gelişim dersi ve 10. sınıfta verilen Temel Muhasebe, Standart Türk Klavyesi, Ofis Programları ve Mesleki Matematik dersleri alan ortak dersleridir.

Temel muhasebe dersi, muhasebe finansman alanı ortak dersleri içerisinde tüm dallar için başarılması mecburi olan derstir. Öğrenci temel muhasebe dersinden geçer not alamaz ise alan ders ortalamasına bakılmaksızın Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 33. maddesine göre sene sonu başarı ortalaması ile Temel muhasebe dersinden başarılı sayılmaz ve 12. sınıfın sonunda diplomaya hak kazanamaz.⁶⁷³ Alan ortak derslerinin amacı, süresi (haftalık ders saati), kazanımları şu şekildedir.⁶⁷⁴

4.4.2.2.1.1. Mesleki Gelişim Dersi

Meslek ahlakı, ahilik prensipleri, insani, milli ve manevi değerlere uygun davranışlar ortaya koyma; kaza, yaralanma ve yangın gibi beklenmeyen durumlar karşısında iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alma; proje oluşturma; doğal kaynakların aşırı ya da yanlış kullanılmasını, tahrip edilmesini ve savurganlığı önleyici tedbirler alma; iletişim vasıtalarından faydalanarak iş hayatı, toplumsal ve kültürel hayatta etkin iletişim kurma; kendisine uygun iş fikrini hayata geçirme; işletmelerin üretim, insan kaynakları, yönetim, pazarlama ve finans etkinliklerinin yürütülmesi hakkında gereken bilgilerin verildiği derstir.⁶⁷⁵ Mesleki Gelişim dersi, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 12.03.2014 tarih ve 12 sayılı kararı ile 2014-2015 eğitim öğretim yılından başlayarak 9. sınıflarda verilmektedir ve haftalık ders saati 2'dir.⁶⁷⁶ Mesleki Gelişim dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.5'de yer almaktadır:

---

⁶⁷³ Çakır, s.72.

⁶⁷⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, (12.02.2018), s.12.*

⁶⁷⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, (12.02.2018), s.12.*

⁶⁷⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011, (12.02.2018), s.11.*

Tablo 4.5
Mesleki Gelişim Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Meslek Ahlakı ve Ahilik	Meslek ahlakı, ahilik prensipleri, insani, milli ve manevi bütün değerlere uygun davranışlar ortaya koyar.
İş Sağlığı ve Güvenliği	Çalışma alanında karşılaşılabilecek kaza, yaralanma ve yangın gibi öngörülemeyen durumlar karşısında gereken güvenlik önlemlerini alır.
Proje Hazırlama	Karşı karşıya kaldığı problemin çözümü için uygun yöntemlerden yararlanarak, bir araya getirdiği verileri kullanarak proje oluşturur.
Çevre Koruma	Yaşamını sürdürdüğü çevreyi koruyarak, doğal kaynakların aşırı ya da yanlış kullanılmasını, tahrip edilmesini ve savurganlığı önleyici tedbirler alır.
Etkili İletişim	İletişim vasıtalarından faydalanarak iş hayatı, toplumsal ve kültürel hayatta etkin iletişim sağlar.
Girişimci Fikirler ve İş Kurma	Girişimci iş fikirleri oluşturarak, kendisine uygun iş fikrini uygulanır duruma getirmek ve meslek alanında kendini geliştirebilmek için gereken planlamayı yapar.
İşletme Faaliyetlerini Yürütme	İşletmelerin üretim, insan kaynakları, yönetim, pazarlama ve finans etkinliklerinin yürütülmesine ilişkin edindiği bilgi ve becerilerin yol göstericiliğinde ana seviyede örnek uygulamalar gerçekleştirir.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, <https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-FINANSMAN-ALANI-CERCHEVE-OĞRETİM-PROGRAMI-2017.pdf> (09.02.2018), s.12-13-14.

4.4.2.1.2. Temel Muhasebe Dersi

Ticari defter ve belgeleri temin ve tanzim etme, işletmenin mesul bulunduğu kurum ve kuruluşlara karşı yerine getirmesi icap eden işlemleri gerçekleştirme, hukuki sınırlar içerisinde işletme defteri, serbest meslek kazanç defteri tutma ve beyanname düzenleme hakkında hazırlanmış konularının öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 7'dir.⁶⁷⁷ Temel Muhasebe dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlilikler Tablo 4.6'da yer almaktadır:

⁶⁷⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.14.

Tablo 4.6
Temel Muhasebe Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Defter ve Belgeler	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun şekilde ticari defter ve belgeler ile ilgili işlemleri yaparak arşivler.
Vergi Dairesi ve Belediye İşlemleri	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu ve Belediye Kanunu'na göre vergi dairesi ve belediye ilişkin işlemleri yapar.
Çalışma ve Sosyal Güvenlik	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu ve ilgili mevzuatlar doğrultusunda ticaret sicili, mesleki kuruluş ve bakanlık işlemlerini yapar.
Sosyal Güvenlik İşlemleri	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda Sosyal Güvenlik Kanunu ve bağlı mevzuata göre işçi, bağımsız çalışan ve devlet memuru statüsünde çalışanların işlemlerini yaparak belgelerini düzenler.
Fatura ve Fatura Yerine Geçen Belgeler	Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu (KDV), Sigorta Kanunu ve bağlı mevzuata göre perakende satış belgesi, fatura, irsaliye ve fatura yerini alan belgeleri düzenler.
Kıymetli Evraklar ve Menkul Kıymetler	Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen belgeleri; Vergi Usul Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu (SPK) ve bağlı mevzuata göre menkul kıymetlere ilişkin belgeleri düzenler.
İşletme Defteri	Vergi Usul Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve bağlı mevzuata göre işletme defteri kayıtlarını yaparak işletme hesap özeti düzenler.
Beyannameler	Vergi mevzuatına göre beyannameleri düzenler.
Serbest Meslek Kazanç Defteri	Vergi Usul Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Katma Değer Vergisi ve bağlı mevzuata göre serbest meslek kazanç defteri kayıtlarını para ve serbest meslek kazanç tablosunu düzenler.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.14-15-16.

4.4.2.2.1.3. Standart Türk Klavyesi Dersi

Vücudunu işe uygun şekilde konumlandırma, tuşlara doğru teknikle vurma, F klavye kullanarak bilgisayara bakmadan on parmak yazı yazma, süreli metin yazma, biçimlendirme, kâğıt ve zarf türleri hakkında bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık Ders Saati: 3'tür.⁶⁷⁸

⁶⁷⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.16.

Standart Türk Klavyesi dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.7’de yer almaktadır:

Tablo 4.7
Standart Türk Klavyesi Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Tuşları Doğru Kullanma	Duruş-oturuş tekniklerine uygun şekilde klavyede temel sıra tuşları ve yardımcı tuşları doğru kullanır.
Yazı Yazma	Klavyede harf ve sayı tuşları ile noktalama işareti tuşlarına doğru teknikle vurarak süreli yazı yazar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.16.

4.4.2.2.1.4. Ofis Programları Dersi

Bilgisayar ortamında kelime işlemci, elektronik tablo ve sunu oluşturma yazılım programları ve internet hakkında bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 2’dir.⁶⁷⁹ Ofis Programları dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.8’de yer almaktadır:

Tablo 4.8
Ofis Programları Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Kelime İşlemci	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda kelime işlemci programı kullanarak doküman hazırlar.
Elektronik Tablolama	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda elektronik tablolama programını kullanarak doküman hazırlar.
Sunu Hazırlama	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda sunu hazırlama programını kullanarak doküman hazırlar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.16-17.

⁶⁷⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.16.

4.4.2.2.1.5. Mesleki Matematik Dersi

Ticari yaşamda rastlanılan matematiksel işlemler hakkında bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saat 2'dir.⁶⁸⁰ Mesleki Matematik dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.9'da yer almaktadır:

Tablo 4.9
Mesleki Matematik Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Mesleki Matematik Aritmetiği	Matematik kurallarına göre kolay hesaplama teknikleri, yüzde ve binde hesaplamaları, oran ve orantı hesaplamaları yapar.
Mesleki Matematik Hesaplamaları	Matematik kurallarına göre maliyet, satış, faiz ve iskonto hesaplamaları yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, <https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-FINANSMAN-ALANI-CERCHEVE-OGRETİM-PROGRAMI-2017.pdf> (09.02.2018), s.17-18.

4.4.2.2.2. Dal Dersleri

Muhasebe ve finansman alanındaki dallara yönelik özel bilgi ve becerileri edindirecek dal dersleri, iş başında ya da işletmelerde uygulamalı gerçekleştirilmesi gerekli görülen dersler olup 11 ve 12. sınıflarda okutulması planlanmıştır.⁶⁸¹

Dal dersleri; okulun türü, dalın özelliği, dersin hangi sınıf seviyesinde okutulacağı ve haftalık okutulması mecburi ders saatleri dikkate alınarak. çerçeve öğretim programı haftalık ders çizelgesinde yer alan dersler içerisinden uygun şekilde seçilir. Ders seçiminde gerek duyulması halinde dalı destekleyen öteki dal derslerinden de seçim yapılabilir.⁶⁸² Derslerin içeriği okuldaki koordinatör öğretmenlerin ve alan öğretmenlerinin, idarecilerin, çevredeki meslek elemanlarının, değişim önderleri ve program koordinatörlerinin kararı ile okulun bulunduğu çevredeki sektör gereksinimleri

⁶⁸⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.17.

⁶⁸¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.18.

⁶⁸² Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2011, (12.02.2018), s.13.

ve mesleki yeterlilikleri karşılayacak modüller arasından seçilerek hazırlanır.⁶⁸³ Seçilen derslere ilişkin haftalık ders saatleri; derslerin kapsamını oluşturan modüllerin süresi ve içeriğine uygun şekilde tayin edilir. Bu derslerin hedefi, tavsiye edilen süresi (haftalık ders saati), kazanımları ile modülleri şu şekildedir.⁶⁸⁴

4.4.2.2.1.Bilgisayarlı Muhasebe Dalı Dersleri

4.4.2.2.1.1. Genel Muhasebe Dersi

Ticari işlemleri tek düzen muhasebe sistemine uygun şekilde muhasebe defterlerine, temel mali tablolara kaydetme ve dönem sonu işlemlerinin gerçekleştirebilmesi hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 7'dir.⁶⁸⁵ Genel Muhasebe dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.10'da yer almaktadır:

Tablo 4.10
Genel Muhasebe Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Bilanço	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre hesap planını oluşturarak bilanço düzenler.
Defterler ve Mizan	Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Usul Kanunu'na göre yevmiye defteri, büyük defter ve mizanı düzenler.
Varlık Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak varlık hesapları hareketlerini ve envanter işlemlerini kaydeder.
Kaynak ve Nazım Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak kaynak hesapları hareketlerini ve envanter işlemlerini, nazım hesap hareketlerini kaydeder.
Gelir Tablosu	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak gelir, gider ve maliyet hesap işlemlerini kaydederek gelir tablosunu düzenler.
Muhasebe Uygulaması	Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre muhasebe sürecini uygulayarak kayıt işlemlerini yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.18-19.

⁶⁸³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.18.

⁶⁸⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.18.

⁶⁸⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.18.

4.4.2.2.1.2. Bilgisayarlı Muhasebe Dersi

Ticari işlemleri tek düzen muhasebe sistemine uygun şekilde elektronik ortamda muhasebe defterlerine ve temel mali tablolara kaydetme ve dönem sonu işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 6'dır.⁶⁸⁶ Bilgisayarlı Muhasebe dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.11'de yer almaktadır:

Tablo 4.11
Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Muhasebe Paket Programına Giriş	Muhasebe paket programını çalışma kurallarına uygun şekilde kurarak yedekleme yapar.
Muhasebe Paket Programında İşletme Defteri	Vergi Usul Kanunu'na göre gider ve gelir kayıtlarını ve dönem sonu işlemlerini yaparak rapor dökümlerini alır.
Muhasebe Paket Programında Kartlar	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve muhasebe paket programı çalışma kurallarına göre kart tanımlamalarını ve açılış kayıtlarını yapar.
Muhasebe Paket Programında Ön Muhasebe	Vergi Usul Kanunu, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve muhasebe paket programı çalışma kurallarına göre ön muhasebe programlarını kullanır.
Paket Programda Muhasebe	Vergi Usul Kanunu, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve muhasebe paket programı çalışma kurallarına göre muhasebe fişlerine kayıt ve entegrasyon işlemleri ile muhasebe raporlarını alarak devir işlemlerini yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.20-21

4.4.2.2.1.3. Maliyet Muhasebesi Dersi

Üretimi gerçekleştirilen mamul ve hizmetlerin maliyetinin hesaplanması ve muhasebe defterlerine kaydedilmesi hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 2.'dir.⁶⁸⁷ Maliyet Muhasebesi dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.12'de yer almaktadır:

⁶⁸⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.20-21.

⁶⁸⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.22.

Tablo 4.12

Maliyet Muhasebesi Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Ürün ve Hizmet Maliyeti	Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre stok kartını ve gider dağıtım tablosunu düzenleyerek mamul maliyetini hesaplar.
Maliyet Kayıtları	Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre 7/A ve 7/B seçeneği ile maliyet kayıtlarını yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.22.

4.6.3.2.2.1.4. Şirketler Muhasebesi Dersi

Şirket türleri, şirketlerin kuruluş işlemleri, sermaye değişiklikleri, kar ve zararın dağıtımını, tür değiştirme, birleşme, ayrılma, tasfiye ve kapanış işlemleri hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 2'dir.⁶⁸⁸ Şirketler Muhasebesi dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.13'de yer almaktadır:

Tablo 4.13

Şirketler Muhasebesi Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Şahıs Şirketleri	Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Kooperatifler Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre şirketleri sınıflandırarak kolektif ve komandit şirket işlemlerini yapar.
Sermaye Şirketleri	Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre anonim şirket ve limitet şirket işlemlerini yapar.
Kooperatif İşlemleri	Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu ve Kooperatifler Kanunu'na göre kuruluş, üyelik işlemlerini yaparak ortakların hak ve sorumlulukları ile kooperatif organlarını ayırt eder.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.21-22

⁶⁸⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.21

4.4.2.2.1.5. Mesleki Yabancı Dil Dersi

Mesleğinin icap ettirdiği terminolojiden yararlanarak alanında yabancı kaynaklar, mesleki konular, mesleki terimlerin yabancı dildeki manaları, yabancı dilde okuma, yazma, dinleme, konuşma ve iletişim kurma hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 3'tür.⁶⁸⁹ Mesleki yabancı dil dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.14'de yer almaktadır:

Tablo 4.14
Mesleki Yabancı Dil Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Yabancı Dilde Okul ve Ticaret	Yabancı dilde kendini ve diğer kişileri tanıtmak için kullanılan yaygın ifadeleri ve meslekte kullanacağı terimleri listeler.
Yabancı Dilde Ticaret Dünyası	Yabancı dilde takas ve döviz işlemleri yapar.
Yabancı Dilde İthalat	Yabancı dilde ithalat ürünleri ve terimlerinin açıklamasını yapar.
Yabancı Dilde İhracat	Yabancı dilde ihracat ürünleri ve terimlerinin açıklamasını yapar.
Yabancı Dilde Teslimat ve Ödeme	Yabancı dilde teslimat ve ödeme işlemlerini yapar.
Yabancı Dilde Sigorta	Yabancı dilde sigorta terimleri ve sigorta hesaplarını yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.23.

4.4.2.2.2.2. Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri Dalı Dersleri

4.4.2.2.2.2.1. Dış Ticaret İşlemleri Dersi

Dış ticarete müracaat edilen kurumlar ve dış ticaret işlemlerini yerine getirilmesi hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 5'tir.⁶⁹⁰ Dış ticaret işlemleri dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.15'de yer almaktadır:

⁶⁸⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, (12.02.2018), s.22.

⁶⁹⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, (09.02.2018), s.24.

Tablo 4.15

Dış Ticaret İşlemleri Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Dış Ticaret Kavramları	Dış ticaret mevzuatına uygun olarak dış ticaret standartlarını uygulama işlemlerini yapar.
Dış Ticaret Bağlantıları	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre dış ticaret ile ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlara ait belgeleri temin ederek, düzenleme ve teslim etme işlemlerini yapar.
Gümrük İşlemleri	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre gümrük işlemlerine ait belgeleri temin ederek düzenleme ve teslim etme işlemlerini yapar.
İhracatçı Birlikleri ve Devlet Yardımları	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre ihracatçı birliklere ait belgeleri temin ederek düzenleme işlemleri ile devlet yardımları ve teşviklerden yararlanma işlemlerini yapar.
KDV İstisnası	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre KDV istisnası işlemlerini yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.24-25

4.4.2.2.2.2. Dış Ticaret Muhasebesi Dersi

Dış ticaret muhasebe kayıtlarının yapılmasına ilişkin gereken bilgilerin öğretildiği derstir Haftalık ders saati 8'dir.⁶⁹¹ Dış ticaret muhasebesi dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlilikler Tablo 4.16'da yer almaktadır:

⁶⁹¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.25.

Tablo 4.16

Dış Ticaret Muhasebesi Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Bilanço	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre hesap planını oluşturarak Vergi Usul Kanunu'na göre bilanço türlerini düzenler.
Defterler ve Mizan	Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre yevmiye defterini, büyük defteri ve mizanı düzenler.
Varlık Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak varlık hesapları işlemlerini yaparak kaydeder.
Kaynak ve Nazım Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak kaynak hesapları işlemlerini yaparak kaydeder.
Dış Ticaret Muhasebe Sistemi	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak dış ticaret hesap planını oluşturarak döviz işlemleri hesap hareketlerini kaydeder.
İhracat İşlemleri Muhasebesi	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak dış ticarete peşin ödeme, KDV işlemleri ve devlet yardımları işlemlerini yaparak kaydeder.
İthalat İşlemleri Muhasebesi	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak dış ticarete ithalat kayıtları ve KDV işlemlerini yaparak kaydeder.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.25-26.

4.4.2.2.2.3. Dış Ticaret Mevzuatı Dersi

İhracat, ithalat, gümrük, sigorta, kambiyo işlemleri ve dış ticaret mevzuatını uygulamaya ilişkin gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 2'dir.⁶⁹² Dış Ticaret Mevzuatı dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlilikler Tablo 4.17'de yer almaktadır:

⁶⁹² Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.26.

Tablo 4.17**Dış Ticaret Mevzuatı Dersi Modülleri**

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
İhracat	Dış ticaret mevzuatına uygun olarak ihracat sözleşmelerini düzenler.
İthalat	Dış ticaret mevzuatına uygun olarak ithalat sözleşmelerini düzenleyerek haksız rekabetten korunma başvuruları yapar.
Gümrük Tarifeleri	Dış ticaret mevzuatına göre gümrük rejimlerini ve cezalarını takip eder.
Banka ve Kambiyo İşlemleri	Dış ticaret mevzuatına göre dış ticarete banka ve kambiyo işlemlerini yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%BONANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.26-27.

4.4.2.2.2.4. Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersi

Dış ticarete teslim ve ödeme şekillerine ilişkin işlemleri gerçekleştirme hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 2'dir.⁶⁹³ Dış ticarete teslim ve ödeme dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlilikler Tablo 4.18'de yer almaktadır:

Tablo 4.18**Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersi Modülleri**

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Dış Ticarete Teslim Biçimleri	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre dış ticarete teslim, nakliye ve sigorta işlemlerini yapar.
Dış Ticarete Ödeme Şekilleri	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre dış ticarete ödeme şekillerine uygun ödeme yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%BONANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.27-28.

⁶⁹³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (09.02.2018), s.27.

4.4.2.2.3. Finans ve Borsa Hizmetleri Dahil Dersleri

4.4.2.2.3.1. Banka İşlemleri Dersi

Bankaların kuruluş, mevduat, kambiyo, hizmet ve sigorta işlemlerine ilişkin gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saati 4'tür.⁶⁹⁴ Banka işlemleri dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.20'de yer almaktadır:

Tablo 4.19
Banka İşlemleri Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Mevduat İşlemleri	Bankacılık Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'na göre bir bankanın kurulması, görevleri, yetkileri ve mevduat kabulünü içeren iş ve işlemleri yapar.
Kambiyo İşlemleri	Bankacılık Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'na göre döviz tevdiat hesabı, efektif alım satım ve kambiyo havalesi işlemleri yapar.
Hizmet İşlemleri	Bankacılık Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre fatura, havale, senet ve kredi işlemlerini yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.29.

4.4.2.2.3.2. Sermaye Piyasası Kayıtları Dersi

Sermaye piyasalarında yerine getirilen işlemlere ait muhasebe kayıtları hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Haftalık ders saat 8'dir.⁶⁹⁵ Sermaye piyasası kayıtları dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.21'de yer almaktadır:

⁶⁹⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.29.

⁶⁹⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.30.

Tablo 4.20

Sermaye Piyasası Kayıtları Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Bilanço	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre hesap planını oluşturarak bilanço düzenler.
Defterler ve Mizan	Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre yevmiye defterini, büyük defter ve mizanı düzenler.
Varlık Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak varlık hesapları hareketlerini ve envanter işlemlerini kaydeder.
Kaynak ve Nazım Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak kaynak hesapları hareketlerini ve envanter işlemlerini, nazım hesap hareketlerini yaparak kaydeder.
Şirket Analizi ve Muhasebe Kayıtları	Bankalar Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'na ve iktisat teorilerine göre grafik yorumlayarak finansal kuruluşlara ait muhasebe kayıtlarını yapar.
Tablo ve Raporlar	Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine uygun olarak gelir tablosu, satışların maliyeti tablosu, nakit akım, fon akım ve kâr dağıtım tablolarını düzenler.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.30-31.

4.4.2.2.3.3. Sermaye Piyasası Dersi

Sermaye piyasası işlemleri yapma ve piyasada faaliyette bulunan finansal kuruluşları tetkik etme ve inceleme hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Ders saati 3'tür.⁶⁹⁶ Sermaye piyasası dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlikler Tablo 4.22'de yer almaktadır:

⁶⁹⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.31.

Tablo 4.21
Sermaye Piyasası Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Sermaye Piyasası Faaliyetleri	Bankacılık Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'na göre sermaye piyasalarının, taraflarını, çeşitlerini, faaliyetlerini ve uluslararası para piyasalarını ayırt eder.
Finans Kuruluşları	Bankacılık Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'nda yer alan finans kuruluşlarının, çalışma esaslarını, takas bank işlemlerini, derecelendirme kuruluşlarını ayırt eder.
Türkiye'de Finansal Piyasalar	Sermaye Piyasası Kanunu'na göre Borsa İstanbul (BİST)'un faaliyetlerini, İzmir Vadeli İşlemler Piyasası, İstanbul Altın Borsası ve Sermaye Piyasası Kurumunun faaliyetlerini ayırt eder.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf 09.02.2018), s.31-32.

4.4.4.2.2.3.4. Finansal Yatırım Dersi

Finansal yatırım alanları hakkında gereken bilgilerin öğretildiği derstir. Ders saati 2'dir.⁶⁹⁷ Finansal Yatırım dersi müfredatında yer alan modüller ve kazandırılan yeterlilikler Tablo 4.23'de yer almaktadır:

Tablo 4.22
Finansal Yatırım Dersi Modülleri

Dersin Modülleri	Kazandırılan Yeterlilikler
Finansal Yatırım Araçları	Hisse senedine, tahvile, repoya, BİST UP piyasalarına yatırım işlemlerini yapar.
Finansal İşlemler	Bankacılık Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'na göre hisse senedi, tahvil işlemleri yapar.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017, https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018), s.32.

⁶⁹⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı*, 2017, (12.02.2018), s.32.

4.4.3.2.3. İşletmelerde Mesleki Eğitim

İşletmelerde mesleki eğitim dersinin içeriği her okul tarafından dala ilişkin modüller ağırlıklı olmak üzere sektörün beklentileri ve bölgesel özellikler göz önünde bulundurularak okuldaki koordinatör ve alan öğretmenleri, idareciler ve sektörden temsilcilerin, ortaklaşa kararı ile hazırlanır İçeriği oluşturulan modüller, İl İstihdam ve Meslek Eğitim Kurulunun oluruyla uygulamaya sunulur ve bir nüshası okulun bağlı olduğu ilgili öğretim dairesine ulaştırılır.⁶⁹⁸ İşletmelerde mesleki eğitim dersi 28758 Sayılı Ortaöğretim Kurumları yönetmeliğinin ilgili hükümlerine uygun şekilde gerçekleştirilirken; işletmelerde mesleki eğitim yapılmayan program türlerinde öğrenciler, ilgili mevzuat hükümlerine göre staj yaparlar.⁶⁹⁹

4.4.3.3. Seçmeli Dersler

Öğrencilerin hedefledikleri ve yöneldikleri alanda, gelişme kaydetmelerine ya da ilgi ve eğilimleri yönünde çeşitli programlar dahilinde ilerlemelerine ve bireysel becerilerini geliştirmelerine olanak veren derslerdir.⁷⁰⁰

Seçmeli dersler, Talim ve Terbiye Kurulunun Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan kararlar ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında uygulanacak haftalık ders çizelgelerinin ilişiginde yer alan ifadeler dikkate alınarak seçmeli dersler tablosunda bulunan dersler, öğrenim görülen alan/dal dersleri ya da destekleyici öteki alan/dalların dersleri içerisinden de seçilebilir.⁷⁰¹ Okutulacak seçmeli dersler; sektörel gereksinimler, alan ve dalların özelliklerine uygun şekilde koordinatör öğretmenler, zümre öğretmenleri ve öğrenci istekleri yönünde okul idaresi tarafından tayin edilir.⁷⁰² Seçmeli derslerin haftalık ders çizelgesinde belirtilen haftalık ders saati kadar alınması mecburidir.⁷⁰³

⁶⁹⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011.*, (12.02.2018), s.13.

⁶⁹⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017.*, (12.02.2018), s.18.

⁷⁰⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017.*, (12.02.2018), s.34.

⁷⁰¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017.*, (12.02.2018), s.34.

⁷⁰² Milli Eğitim Bakanlığı, *Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2011.*, (12.02.2018), s.19.

⁷⁰³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2017.*, (12.02.2018), s.34.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE DERSLERİ İLE TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ ENTEGRASYONU

Muhasebe eğitimi yapılan ortaöğretim kurumlarında ister mali müşavirlik ofislerinde isterse işletmelerin muhasebe bölümlerinde vazifelendirilebilecek, uygulamanın içinde bulunacak nitelikli ara muhasebe elemanları yetiştirilmektedir.⁷⁰⁴

Bunun yanında muhasebe programı uygulayan ortaöğretim kurumlarından mezuniyeti sonrasında hem mesleğinde gelişim gösteren, hem de önlisans, lisans ya da lisansüstü eğitimini bitirerek muhasebecilik mesleğinde yol alan ciddi sayıda meslek mensubu bulunmaktadır.⁷⁰⁵

Çalışmanın bu bölümünde ortaöğretim muhasebe müfredatı üzerine bir araştırma yapılması ve okutulan muhasebe ve finans derslerinin ve ders içeriklerinin yeni muhasebe düzenlemelerinin gereksinimlerine cevap verebilecek seviyede olup olmadığının incelenmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde oluşturulmuş muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartlarına uyumluluğunun sağlanması, Türkiye Muhasebe Standartlarının muhasebe derslerine entegre edilmesinde karşılaşılan zorluklar ve yaşanan sorunlara çözüm önerileri getirmek adına Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapılacak çalışmalar ile TMS/TFRS'nin ortaöğretim muhasebe derslerine ilave edilmesi neticesinde oluşturulmuş müfredat önerisi üzerinde durulacaktır.

---

⁷⁰⁴ Hüseyin Dalğar, İsmail Çelik ve Mustafa Mortaş, “Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2011, Cilt.16, Sayı.1, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/194521> (10.02.2018), s.228.

⁷⁰⁵ Dalğar, Çelik ve Mortaş, (10.02.2018), s.228.

5.1. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ GELİŞİMİ

Küreselleşen dünyamızda bilgi günden güne önem kazanmaktadır. Ülkeler arasındaki sınırların ortadan kalkmaya başlaması ile işletmelerin uluslararası sahadaki ticari faaliyetleri hızla artmış ve uluslararası sermaye devinimi yoğunluk kazanmıştır. Uluslararası düzeyde yaşanan bu gelişmeler ortak, nitelikli, anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir finansal bilgi gereksinimini ortaya çıkarmıştır.⁷⁰⁶

Çeşitli ülkelerindeki işletmelerin ve diğer kuruluşların mali raporlamada esas alacakları muhasebe düzenlemelerini uluslararası muhasebe standartlarına yakınlaştırmak gayesiyle 1973 yılında özel ve bağımsız bir kurum olan Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (International Accounting Standards Committee - IASC) kurulmuştur.⁷⁰⁷

Bu komite tarafından finansal tablolardaki bilginin niteliğinin yükseltilmesine ilişkin 1973-2001 yılları arasında bir takım muhasebe standartları yayımlanmıştır. Daha sonra Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC) 2001 yılında yeni bir yapılandırma ile vakfa dönüştürülmüş ve bu vakıf tarafından, uluslararası muhasebe standartlarını yayımlamak üzere Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) olarak bilinen bir kurul oluşturmuştur. Bu tarihten itibaren oluşturulan standartlar Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS), Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) ismiyle yayımlanmaya başlanmıştır.⁷⁰⁸

Muhasebe uygulamalarında ülkelerarası değişik uygulamaları ortadan kaldırmayı ve muhasebede uluslararası standardizasyonu sağlamayı hedefleyen Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının aktif biçimde uygulamaya dönüştürülmesi başta devletler ve uluslararası işletmeler olmak üzere değişik kesimlere kayda değer yararlar sunmaktadır. Ülkelerin kendi ulusal muhasebe sistemlerini Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına

⁷⁰⁶ Nalan Akdoğan ve Nejat Tenker, **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 2010, s.23

⁷⁰⁷ Ahmet Yanık ve Ferah Yıldız, “Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2013, Cilt.17, Sayı.1, <http://sbedergi.sdu.edu.tr/assets/uploads/sites/343/files/2013-12-26042013.pdf> (10.02.2018), s.206

⁷⁰⁸ Ufuk Mısıroğlu, “UFRS ve BASEL II'nin İşletme Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri”, *Mali Çözüm Dergisi*, Haziran-Temmuz 2006, Sayı.76, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/76MaliCozum/1ismaifufukmisisirlioglu.pdf> (10.02.2018), s.22.

uyumlaştırabilmeleri ve başarılı bir biçimde uygulamaya dönüştürebilmeleri neticesinde bu fayda temin edilebilecektir.⁷⁰⁹

Muhasebe standartlarının ülkemizdeki gelişimi devlet önderliğinde gerçekleşmiş, muhasebe mevzuatımızın hazırlanmasında siyasi ve ekonomik münasebetimizin yoğunluk kazandığı özellikle Fransa, Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkeler model alınarak transfer edilen yasalar ve uygulamaların tesirleri görülmüştür.⁷¹⁰

Sermaye Piyasası Kurulu; SPK mevzuatına tabi iştirakler ve aracı kurumların Uluslararası Finansal Raporlama Standartları kapsamında hazırlamak mecburiyetinde oldukları finansal tablo türlerini ve kullanacakları hesap planlarını tespit etmeye ilişkin tebliğler yayınlamıştır. Bu tebliğler uyarınca 2005 yılından itibaren halka açık şirketler mali tablolarını Uluslararası Finansal Raporlama Standartları kapsamında hazırlamaktadır. Yeni Türk Ticaret Kanununun 2012 yılında uygulanmaya başlanmasıyla ulusal muhasebe standartlarını tespit etme ve yayınlama görevi Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK)'na tevdi edilmiştir. Daha sonra Türk Ticaret Kanunu'nda değişiklik yapılarak bu yetki Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)'na devredilmiştir. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) yeni Türk Ticaret Kanunu uyarınca 2013 yılından itibaren KOBİ TFRS'yi uygulayacaklardır.⁷¹¹

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 15.12.1999 tarih ve 4487 sayılı Kanunla ilave edilen Ek-1. maddeyle ulusal muhasebe standartlarının oluşturulması hususunda yetkilendirilmek üzere Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu oluşturulmuş ve 07.03.2002 tarihinde ilk toplantısını gerçekleştirerek faaliyetlerine başlamıştır.⁷¹²

---

⁷⁰⁹ Dalğar, Çelik ve Mortaş, (10.02.2018), s.228.

⁷¹⁰ Suat Kara, Melek Tuna ve Kezban Hitay, "Üniversitelerde Uluslararası Muhasebe Standartları Eğitimi ve Balıkesir Üniversitesinde Bir Araştırma", *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2016, Cilt.8 Sayı.1, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/201792> (10.02.2018), s.160.

⁷¹¹ Yanık, Yıldız, Kara ve Günce, (10.02.2018), s. 244.

⁷¹² Erdoğan ve Dinç, (22.09.2017), s.155.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, 2005 yılı ocak ayından başlayarak Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS) ile tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS) ve 2007 yılı mart ayından itibaren de Türkiye Muhasebe Standartları Yorumlarını (TMSY) Resmi Gazete’de yayımlamaya başlamıştır.⁷¹³ Kurul 2018 Şubat itibarıyla, kavramsal çerçeve haricinde 41 adet Türkiye Muhasebe Standardı (TMS), 16 adet Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS), 32 adet Türkiye Muhasebe Standartları Yorumları (TMSY), 22 adet Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları (TFRSY) yayımlamıştır.⁷¹⁴

Türkiye Muhasebe Standartlarının amacı finansal bilgileri, en doğru, en şeffaf ve güvenilir biçimde okuyucuya aktarmanın yanında tüm ülke mali tablolarının herkes tarafından aynı şekilde yorumlanabilmesini temin etmektir.⁷¹⁵ Türkiye Muhasebe Standartları vergi bazlı muhasebe anlayışı yerine bilgi bazlı muhasebe anlayışını öne sürdüğü için, mevcut uygulamalarda bazı önemli değişiklikler getirmektedir.⁷¹⁶ Bu standartlara mutabakat, gerek ülke içinde gerek ise küresel boyutta işletmelerin muhasebe kayıtlarının ve mali bilgilerinin kıyaslanabilirliğini sağlayarak, daha doğru değerlendirme yapılmasına temel oluşturacaktır.⁷¹⁷

Muhasebe mesleğini icra edenler Türkiye Muhasebe Standartları uygulamaları ile birlikte kontrol mekanizmasının daha rahat işleyeceği ve muhasebe mesleğine atfedilen önemin artacağı düşüncesindedirler.⁷¹⁸

⁷¹³ Yıldız ve Yanık, (10.02.2018), s.445

⁷¹⁴ Yanık, Yıldız, Kara ve Günce, (10.02.2018), s. 244.

⁷¹⁵ Kara, Tuna ve Hitay, (10.02.2018), s.164.

⁷¹⁶ Gürbüz Gökçen, Başak Ataman, Yasin Cebeci ve Hakan Cavlak, “Türkiye’deki Devlet Üniversitelerinin Lisans Programlarındaki Muhasebe Standartları Eğitimi Üzerine Bir Araştırma”, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, Temmuz 2015, Cilt.11, Sayı.44, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/165892> (10.02.2018), s.26.

⁷¹⁷ Karcıoğlu ve Dızman, (10.02.2018), s.874.

⁷¹⁸ Elitaş, Karakoç ve Özdemir, (30.09.2017), s.11.

5.2. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ UYGULANMASI

13/01/2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88. ve Geçici 1. maddeleri ile 26/09/2011 tarih ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9. 26. ve Geçici 1. maddeleri uyarınca;⁷¹⁹

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca hazırlanarak 26/08/2014 tarih ve 29100 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 21/08/2014 tarihli kararda, birtakım kurum, kuruluş ve işletmelerin 01/01/2014 tarihi ve devam eden hesap dönemlerine ait münferit ve konsolide mali tablolarını Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun düzenlemeleri yönünde karar vermiştir. Bu kurum, kuruluş ve işletmeler aşağıdaki gibidir.

1) 06/12/2012 tarih ve 6362 sayılı kanun gereğince Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi işletmelerden;

- a) Sermaye piyasası vasıtaları bir borsada ve/veya örgütlenmiş diğer piyasalarda işleme konu olan anonim şirketler,
- b) Yatırım kuruluşları,
- c) Kolektif yatırım kuruluşları,
- d) Portföy yönetim şirketleri,
- e) İpotek finansmanı kuruluşları,
- f) Konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları,
- g) Varlık kiralama şirketleri,
- h) Merkezi takas kuruluşları,
- i) Merkezi saklama kuruluşları,
- j) Veri depolama kuruluşları,
- k) Sermaye piyasası vasıtaları bir borsada ve/veya örgütlenmiş diğer piyasalarda işleme konu olmayan fakat Sermaye Piyasası Kanunu dahilinde halka açık addedilen şirketlerden aşağıda belirtilen üç kısıttan en az ikisini taşıyan şirketler:

⁷¹⁹ Bazı Kurum, Kuruluş ve İşletmelerin Münferit Ve Konsolide Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Türkiye Muhasebe Standartlarının Uygulanma Zorunluluğuna İlişkin Karar,(2014). T. C. Resmi Gazete, 29100, 26 Ağustos 2014, , <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/08/20140826-5.htm> (22.02.2018)

- Toplam aktif büyüklüğü onbeş milyon ve üzeri Türk Lirası.
- Net satış hasılatı yıllık yirmi milyon ve üzeri Türk Lirası.
- Elli ve üzeri çalışan sayısı.

2) 19/10/2005 tarih ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu gereğince Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) düzenleme ve denetimine tabi işletmelerden;

- a) Bankalar,
- b) Finansal kiralama şirketleri,
- c) Faktöring şirketleri,
- d) Finansman şirketleri,
- e) Varlık yönetim şirketleri,
- f) Derecelendirme kuruluşları,
- g) Finansal holding şirketleri ve finansal holding şirketleri üzerinde 5411 sayılı Kanunda açıklandığı biçimiyle nitelikli paya sahip olan şirketler,
- h) Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları.

3) 28/03/2001 tarih ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile 03/06/2007 tarih ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu dahilinde faaliyet gösteren sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri.

4) Borsa İstanbul (BİST) Piyasalarında faaliyette bulunmasına müsaade edilen; yetkili kuruluşlar, değerli maden üretimi ya da ticareti ile meşgul olan anonim şirketler, değerli madenler aracı kurumları.

- Sıralanan listede bulunmayan kurum, kuruluş ve işletmelerin de münferit ya da konsolide mali tablolarını (01/01/2014 tarihi öncesi hesap dönemlerine ilişkin olup düzenlenmemiş ya da genel kurula arz edilmemiş olanlar dahil) istek dahilinde Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun şekilde düzenleyebilmeleri yönünde karar verilmiştir,
- Yukarıda ifade edilen kapsam dışında kalanlar için kurum tarafından bir saptama yapıncaya değin yürürlükteki mevzuatın uygulamasının devamı yönünde karar alınmıştır.

5.3. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI EĞİTİMİ

Muhasebe standartların yayınlanmasıyla muhasebe uygulamalarının işleyişi anlaşılması zor ve daha karmaşık hale gelmiştir.⁷²⁰ Muhasebe standartlarının oldukça geniş bir konu olması, içeriğinin idrak edilmesi güç, karmaşık ve teknik bilgilerle donatılması, değişik uygulama alternatiflerini barındırması ve mevcut muhasebe üzerinde hala ekleme ve değişikliklerin devam etmesi sebebiyle, bilhassa muhasebe standartlarına geçişin ilk yıllarında birtakım zorluklarla karşılaşılması beklenen bir hadisedir.⁷²¹

Muhasebe çevrelerindeki sürekli ve hızlı değişime bağlı olarak muhasebe mesleğinin gereklerini yerine getiren meslek mensuplarının ve gelecekte muhasebe mesleği içerisinde bulunacak meslek adayı öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında eğitim almaları ve kendilerini bu alanda geliştirmeleri zaruri hale gelmiştir.⁷²² Muhasebeciye gereken becerileri edindirecek yeterliklerin sağlanarak, bunların uygulanır duruma getirilmesi ve devam ettirilebilmesi yönünden muhasebe eğitimi önem taşımaktadır.⁷²³

Muhasebe eğitimi, işletmelerin alacakları kararlara esas oluşturan bilgilerin tanımlanması, meydana getirilmesi, ölçülmesi, işlenmesi, kayıt edilmesi, doğruluğunun kontrol edilmesi, kolay anlaşılabilir raporlar halinde özetlenmesi, tetkik edilmesi ve inceleme sonuçlarından karar almada yararlanılması hususunda ilgili kişi ya da kurumların bilgilendirilmesi ve bu bilgilerden istifade edilmesi için yeteneklerinin geliştirilmesi biçiminde tanımlanabilir.⁷²⁴

⁷²⁰ Yıldız ve Yanık, (10.02.2018), s.207,

⁷²¹ Nalan Akdoğan, "Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Mali Çözüm, İSMMMO Yayın Organı*, Mart-Nisan 2007, Sayı.80, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/80malicozum/6%20hakemsiz%20nalan%20akdogan.pdf> (25.02.2018), s.113.

⁷²² Kara, Tuna ve Hitay, (10.02.2018), s.163.

⁷²³ Süleyman Uyar ve Esin Yelgen, "Konaklama İşletmelerinin Muhasebe Eğitiminden Beklentileri", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık 2012, Cilt.14, Sayı.2, <http://dergiipark.gov.tr/download/article-file/321500> (10.02.2018), s.330.

⁷²⁴ Uyar ve Yelgen, (10.02.2018), s.331.

Muhasebecilerin karşılaştıkları değişikliklere uyum sağlamalarına olanak tanıyacak yeterlikte eğitim programlarının tedarik edilmesinden her bir ülkedeki eğitim kurumları sorumludur.⁷²⁵ Ülkemizde muhasebe eğitimi genel olarak 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 36. maddesinde açıklanan, lise, yüksekokul, lisans ve lisansüstü eğitim kurumlarında gerçekleştirilmektedir.⁷²⁶ Muhasebe standartları ile ilgili dersler ağırlıklı olarak muhasebe ve finans gibi adlarla sürdürülen ilgili önlisans, lisans ve lisansüstü programlarda verilmektedir. Bu sebeple ülkemizdeki üniversitelere büyük sorumluluk yüklenmektedir.⁷²⁷

Muhasebe alanında iş görecektir meslek elemanı yetiştiren eğitim kurumlarının, Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sıkı bir eğitim süreci içerisine girerek, öğretim programları ve ders planlarını muhasebe standartlarını da içine alacak biçimde geliştirmeleri olabildiğince önemlidir.⁷²⁸

Muhasebe standartları hakkında verilen eğitimler, muhasebe uygulamalarının iyi duruma gelmesini sağlayacaktır. Nitelikli bir muhasebe eğitimi, bu alanda toplam kaliteyi yükseltecek, ülkenin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır.⁷²⁹

Bu standartlara uyumluluğun temin edilmesinde, öğrencinin muhasebe eğitimi başlangıcındaki altyapısı, muhasebe derslerinin öğrencinin eğitim seviyesine uygunluğu yanında; muhasebe eğitimi verilen kurumların fiziksel altyapısının yeterliliği ve muhasebe eğitiminin yerine getirilmesinde direkt ve endirekt tesiri olan insani öğelerin standartları önem taşımaktadır.⁷³⁰

Barth gerçekleştirdiği çalışmasında standartların öğretiminde uygulanması gerekli ana ilkeleri şu şekilde ifade etmiştir.⁷³¹

---

⁷²⁵ Kutlu, (02.10.2018), s.235.

⁷²⁶ Karcıoğlu ve Dızman, (10.02.2018), s.871.

⁷²⁷ Dalğar, Çelik ve Mortaş, (10.02.2018), s.220

⁷²⁸ Kara, Tuna ve Hitay, (10.02.2018), s.160.

⁷²⁹ Karcıoğlu ve Dızman, (10.02.2018), s.871.

⁷³⁰ Karcıoğlu ve Dızman, (10.02.2018), s.870.

⁷³¹ Yanık, Yıldız, Kara ve Günce, (10.02.2018), s. 245.

- İşletme ortakları haricindeki bilgi kullanıcılarının gereksinimlerine cevap verebilecek finansal tabloların düzenlenmesinin öğretilmesi,
- Öğrencilerin hukuk, ekonomi ve vergi konularında belirli bir düzeyde bilgi birikimi edinmesinin sağlanması,
- Öğrencilere mali tabloların düzenlenmesi ve sunumunun öğretilmesi,
- Öğrencilere standartlara ilişkin ilkelerin öğretilmesi,
- Öğrencilere standartlara ilişkin ilkelerin nasıl geliştirileceğinin öğretilmesi,
- Öğrenciler tarafından standartların uygulamaya dönüştürülmesi şeklindedir.

Türkiye’de ortaöğretim düzeyinde muhasebe eğitimi “Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği” çerçevesinde yürütülmektedir.⁷³² Ortaöğretim düzeyinde muhasebe eğitimi verilen okul ve kurumlarda öncelikli olarak farkındalığı ve ilgiyi yükseltmek sonrasında uygulama kapsamında yetkinlik edindirmek için muhasebe standartları ile ilgili derslerin okutulması ve bilgilendirme programlarının düzenlenmesi önem arz etmektedir.⁷³³ Bu sebeple muhasebe eğitimi verilen ortaöğretim kurumlarında ders dışı araştırma, seminer, kurs vb. faaliyetlerle dolaylı şekilde muhasebe standartları hakkında öğrencilere farkındalık kazandırma çabasında bulunduğu görülmektedir.⁷³⁴

Muhasebe eğitimi verilen ortaöğretim okul/kurumlarına devam eden ya da bu kurumlardan mezun öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki donanımları büyük oranda kendi ilgi ve gelecek planlarından teşekkül etmektedir.⁷³⁵ Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinden Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ders alarak mezun olmuş, ortaöğretim sonrası öğrenimine muhasebe alanında devam eden öğrencilerin; diğer ortaöğretim kurumlarından mezun olmuş, muhasebe alanı ile önlisans, lisans veya lisansüstü eğitiminde karşılaşan öğrencilere göre TMS/TFRS’ler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeylerinin daha yüksek olacağı düşünülmektedir.⁷³⁶

⁷³² Akbulut, Pekkaya ve Aksakaloğlu, (10.02.2018), s.74.

⁷³³ Kara, Tuna ve Hitay, (10.02.2018), s.172.

⁷³⁴ Güllüzar Turhan ve Mustafa Oğuz, “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Aralık 2016, Cilt.18, Sayı.4, <http://docplayer.biz.tr/storage/57/40503516/1524248619/S-vxZZpM-8YPiQfHbSTb7g/40503516.pdf> (10.02.2018), s.885.

⁷³⁵ Kara, Tuna ve Hitay, (10.02.2018), s.173.

⁷³⁶ Kara, Tuna ve Hitay, (10.02.2018), s.172-173.

5.4. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMI İLE TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI UYUMUNUN SAĞLANMASINDA MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRME PROJESİ (MEGEP)

Eğitim sisteminin ana hedefi; Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı, düşünebilen, algılayabilen, problem çözebilen, demokratik değerlere sahip çıkan, yeni fikirlere açık, kişisel mesuliyet duygusuna haiz, milli kültürü özümsemiş, değişik kültürler hakkında yorumda bulunabilen ve çağdaş uygarlığa katkı yapabilen, bilim ve teknoloji üretimine meyilli ve beceri seviyesi yüksek bilgi çağı insanı yetiştirmektir.⁷³⁷

Bu bağlamda, eğitim sistemimizin modern bir yapıya bürünmesi yönünden hayli mühim bir çalışma olan Türkiye'de Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Milli Eğitim Bakanlığı ve AB komisyonu Türkiye temsilciliği arasında imzalanarak yürürlüğe girmiştir.⁷³⁸

Proje dahilinde mesleki ve teknik eğitim bütün yönleriyle incelenmekte, eğitim sistemi, öğretim programları, eğitim kurumları, öğretim materyalleri ve uygulamalara ilişkin çok çeşitli faaliyetler yürütülmektedir.⁷³⁹ Projede; modül yazma, program geliştirme ve diğer bütün çalışmalar, mesleki teknik öğretimden mesul genel müdürlüklere bağlı okul ve kurumlardan öğretmenler, üniversitelerden öğretim görevlileri, sektörden meslek uzmanları, sosyal ortaklardan temsilciler, yerli ve yabancı bilirkişiler ile iş birliği çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.⁷⁴⁰

---

⁷³⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.4.

⁷³⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.3.

⁷³⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.3.

⁷⁴⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.3.

Projenin genel amacı; ülkemiz ekonomisinin gereksinim hissettiği yüksek niteliklere sahip ve performans gösterebilen ara kademe teknik elemanları yetiştirebilen, teknoloji üretimine ve teknolojik ilerlemelere meyilli bir meslekî ve teknik eğitim sisteminin kuvvetlendirilerek etkin bir biçimde uygulamaya dönüştürülmesinin desteklenmesidir.⁷⁴¹ Bu amaca yönelik olarak öğrencilere ilgi, istidat ve becerilerine uygun alan ve dalda öğrenim görme olanağı verilmesi, sektördeki talep ve gelişmelerin öğretim programlarına aksettirilmesi maksadıyla meslekî ve teknik ortaöğretim okullarında 9. sınıflar ortak olmak şartıyla dört (4) yıl süreli modüler program temeline dayanan eğitim ve öğretime başlanılmıştır.⁷⁴²

Proje dahilindeki meslek alanlarında gerçekleştirilecek programlar neticesinde verilecek sertifika ve diplomaların, ulusal ve uluslararası geçerliliğinin temin edilebilmesi amacıyla, alan ve dal tercihlerinde sektör araştırma faaliyetleri yapılarak sonuçlar, Uluslararası Eğitim Standardı Sınıflandırması (ISCED 97)'na uygun şekilde düzenlenmiştir.⁷⁴³

Proje ile ülkemiz meslekî ve teknik eğitim sistemi, Avrupa Birliği ve gelişmiş ülkelerdeki standartların seviyesine getirilerek, sosyo-ekonomik ihtiyaçlar ve yaşam boyu öğrenme prensipleri yönünde bütüncül şekilde güçlendirilecektir. Proje iş piyasasının gereksinimlerini karşılayabilen, temel eğitim, genel orta öğretim ve yüksek öğretim sistemleriyle birlik içinde, esnek, çağdaş ve nitelikli bir meslekî eğitim sistemi meydana getirilmesine yardımcı olacaktır.⁷⁴⁴

Programların modüler temele dayanan bir bütünlük içerisinde, meslek standartlarını da içerecek biçimde incelenebilmesi için meslekler; meslek alanlarına, meslek gruplarına ve meslek dallarına göre bölümlendirilmiştir.⁷⁴⁵

---

⁷⁴¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.4.

⁷⁴² Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.4.

⁷⁴³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.4.

⁷⁴⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.4.

⁷⁴⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.10.

Toplumun, endüstrinin ve hizmet kurumlarının isteklerine cevap verecek şekilde eğitsel amaçları tanzim etmek, eğitim programının esnek bir yapıya sahip olmasını gerekli kılmaktadır. Bu açıdan öğretim programının modüler şekilde düzenlenmesinin iyi bir tercih olduğu söylenebilir. Fakat modüler program, geleneksel programların parçalara bölünmesi değildir.⁷⁴⁶

Modüler program yaklaşımı; ortaya çıkan değişiklik ve yeni duruma kısa sürede çözüm üretebilen, esnek bir yapıda olması sebebiyle tercih edilmektedir. Modüler programların içerikleri modüllerden meydana gelmektedir. *Modül*; bir işin bir kesitini yansıtan, bir yeterlilik edindiren öğrenme bütünüünün bir parçasını içeren öğrenme hedef ve içeriklerini bünyesinde barındıran öğrenme birimidir.⁷⁴⁷

Türkiye’de bu istikamette, 2005-2006 öğretim yılından itibaren. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 07/09/2005 tarih ve 324 sayılı kararı ile kabul edilen Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, öğretim programları ve haftalık ders çizelgeleri tüm mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında kademeli şekilde uygulanılmaya başlanmıştır.⁷⁴⁸

Mesleki ve Teknik Eğitimi Güçlendirme Projesi; milli eğitim sisteminde uygulanan, uzun süreli, yüksek bütçeli, sektör ve sosyal hissedarlar yönünden geniş iştirakin temin edildiği bir projedir. Bu proje kapsamında, bilhassa meslekî ve teknik eğitim programlarının hazır hale getirilmesinde ülke genelinde ve olabildiğince geniş kapsamlı sektör analizleri gerçekleştirilmiş, farklı sektörlerden ilgili çok sayıda kurum ve kuruluşan temsilciler, çalışmaların her safhasında aktif rol almışlardır.⁷⁴⁹

---

⁷⁴⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.10.

⁷⁴⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.10.

⁷⁴⁸ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.10.

⁷⁴⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.10.

Projenin hedefleri; ülkemizin meslekî ve teknik eğitim mevzuundaki gereksinimlerine büyük ölçüde cevap verecek biçimde organize edilmiştir. Mesleki ve Teknik Eğitimi Güçlendirme Projesi kapsamında;⁷⁵⁰

- * Ulusal ve uluslararası ana yeterliklere sahip meslek elemanı yetiştirmek,
- * Meslekî gelişmeleri takip edebilen ve yabancı dil bilen meslek elemanları yetiştirmek,
- * Okul ya da kurum türü farkı gözetmeksizin meslekî ve teknik eğitim kurumlarının tümünde mesleğin gerek gördüğü yetkinlikleri edindirmek,
- * Bölgesel ayrılıklar ve gereksinimlere cevap verebilecek esnek bir program yapısı meydana getirmek,
- * Bireysel özellik ve farklılıklara uygun alternatifler üreten program yapısı geliştirmek,
- * Öğrencilere yatay ve dikey geçiş imkanları sunan esnek bir program yapısı planlamak,
- * Meslekî ve akademik yeterlik düzeyleri yüksek öğrencilerin, yüksek öğrenim kurumlarına geçişine imkan vermek,
- * Sektörün beklenti ve öngörülerini karşılayan meslekî niteliklere sahip meslek elemanları yetiştirmek,
- * Hayat boyu öğrenme prensibi temelinde bireylere değişik şartlara uygun alternatifler sunan programlar geliştirmek,
- * Uluslararası alanda geçerliği kabul gören mesleki ve teknik eğitim programları hazırlamak,
- * Her yaş ve seviyedeki bireylere meslekî ve teknik eğitim imkanı tanıyan programlar geliştirmek,
- * Öğrencilere ilgi, yetenek, tercih ve kariyer beklentileri doğrultusunda fırsatlar sunan programlar geliştirmek hedeflenmiştir.

---

⁷⁵⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.10-11.

Bu hedefler doğrultusunda programlar,⁷⁵¹

- Geniş katılımlı, alan/dal ve sertifika temeline göre,
- Alan ve dal programları arasında esnek geçişlere olanak tanıyan,
- Örgün eğitim yanında, yaygın eğitim ve yaşam boyu eğitimden de etkin şekilde yararlanılabilme esnekliği olan,
- Yeterliliği esas alarak değerlendirme ve teknolojiye yeni gelişmeleri modüler öğretim programları yardımıyla kısa zamanda öğretime aksettirebilme özelliğine sahip olan,
- Öğrenciyi merkeze alan, öğrenciye daha etkin olarak bireysel hızında öğrenme imkanı sağlayan,
- Program geliştirme sürecinde sosyal ortakların ve iş piyasasının etkin iştirakine de imkan tanıyarak geliştirilmiştir.

Çerçeve öğretim programları mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına ilişkin diploma programı biçiminde hazırlanmış; bunun yanında bütün alanlar ve alanların altındaki bütün meslekler için kısa süreli sertifika programı şeklinde kurslar tanzim edilmiştir. Diploma ve sertifika programlarında mesleğin düzeyine göre edindirilmesi gerekli yeterlikler hangi eğitim programında yer alırsa alsın alan için hazırlanmış aynı modüller kullanılmaktadır. Böylece mesleki yeterliklere bağlı ve mesleklerin düzeylerine uygun olarak, eğitimde yatay ve dikey geçişler ile meslekî belgelendirme kolayca sağlanabilir.⁷⁵²

Mesleki ve Teknik Eğitimi Güçlendirme Projesi dahilinde programlar, uluslararası meslek bölümlendirmesi istikametinde, meslek standartları, eğitim standartları ve mesleki yeterlikler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu sebeple uygulamalarda bu standartlar ve yeterlikler devamlı göz önünde bulundurulmalıdır.⁷⁵³

---

⁷⁵¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.11.

⁷⁵² Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.11.

⁷⁵³ Milli Eğitim Bakanlığı, *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu*, (10.02.2018), s.11.

Muhasebe eğitimi verilen ortaöğretim kurumlarında; uluslararası muhasebe dili olan, ülkemizdeki uygulama sahası yasa ve yönetmeliklerle gittikçe yaygınlaşan Türkiye Muhasebe Standartları uygulamalarını içeren muhasebe bilgisine sahip meslek elemanı yetiştirilmek modüler sistemin gereklerindedir.

Muhasebe ve finansman alanı ve ona ilişkin dallara ait çerçeve öğretim programları müfredatı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) dikkate alınarak hazırlanmıştır. Fakat çerçeve öğretim programı içerisinde yer alan dersler ve bu derslerin öğretiminde yararlanılan modüller içerisinde Türkiye Muhasebe Standartlarının özellikle dikkate alınarak hazırlandığı bir içerik bulunmamaktadır.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile Türkiye Muhasebe Standartlarının örtüştüğü bazı konularda, öğretmen tarafından her iki uygulamayı da kapsayan müfredat dışı bilgiler öğrencilere verilebilmektedir.

Bu bağlamda muhasebe ve finansman alanı çerçeve öğretim programında gösterilen ve modüler sisteme göre hazırlanmış 11 sınıf “Genel Muhasebe”, “Maliyet Muhasebesi”, 12. sınıf “Şirketler Muhasebesi” ders içerikleri gözden geçirilmeli, ayrıca “Mali Tablo Analizi”, dersi çerçeve programa ilave edilerek derslerinin Türkiye Muhasebe Standartlarına uyumu sağlanmalıdır.

5.5. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMINA ENTEGRE EDİLMESİNDE KARŞILAŞILABİLECEK ZORLUKLAR

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının, Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasında karşılaşılan başlıca problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Genel eğitim ile kıyaslandığında muhasebe ve finansman eğitiminin maliyetinin yüksekliği, eğitim programlarından ve istihdam olanaklarından faydalanan kuruluş ve örgütlerin muhasebe ve finansman eğitimine yeteri kadar destek olmaması, sebebiyle kişi başına düşen eğitim harcamaları ile eğitim hizmetlerini finanse etmenin zorluğu,

- Türkiye Muhasebe Standartlarının muhasebe eğitimi verilen ortaöğretim kurumlarında öğretimi konusunda yapılmış bir çalışmanın olmayışı nedeniyle, TMS/TFRS'lerin ortaöğretim muhasebe öğretim programına entegrasyonuna ilişkin örneklendirici, bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayınların sayısının yetersizliği,
- Ortaöğretim muhasebe müfredatının sadece Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği uyarınca oluşturulması ve Türkiye Muhasebe Standartları dikkate alınarak güncellenmemişi,
- Türkiye Muhasebe Standartları konularının öneminin yeterince anlaşılammış olması,
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tedarik edilen muhasebe ve finansman alanı ders kitaplarının (MEGEP modüllerinin) yenilik ve değişikliklere göre güncellenmemesi,
- Çerçeve öğretim programı kapsamında verilen muhasebe eğitimin iş dünyasının gereksinimlerine cevap vermeyişi,
- Milli Eğitim Bakanlığı, okul ve iş dünyası arasında yaşanan koordinasyon ve iletişim eksikliği,
- Ortaöğretim muhasebe eğitimi veren okullara Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili süreli yayınların ulaşmaması,
- Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında lisans düzeyinde aldıkları eğitimin yetersizliği ve ilgili ders öğretmenlerinin standartları öğrenmek hususundaki çabalarının eksikliği sebebiyle, TMS/TFRS'nin teknik altyapısını idrak edip, fikir beyan edecek eğitici meslek mensubu mevcudunun istenilen seviyede olmayışı,
- Ortaöğretim muhasebe ve finansman dersi öğretmenlerinin Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile Türkiye Muhasebe Standartları arasındaki benzerlik ve farklar hakkında bilgi sahibi olmayışları.
- Türkiye'de, her yıl yeni vergi düzenlemeleri ve geçici uygulamalar sebebiyle muhasebe mesleğine yön veren mevzuat ve düzenlemelerin henüz yerleşmemiş olması, mesleki mevzuatın yakından takip edilerek, öğrencilere güncel bilgi ve uygulamaların ulaştırılmasında yaşanan güçlükler,

- Ortaöğretim muhasebe ve finansman dersi öğretmenlerinin mevcut muhasebe bilgilerini artırıcı, standartlar ve yorumları hakkında fikir edinmelerini sağlayıcı basılı ya da elektronik ortamda yayınlanmış yayınları takip etmemeleri, Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip oldukları örneklendirici, bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayın sayısının yetersizliği,
- Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde ders anlatan muhasebe öğretmenlerinin Türkiye Muhasebe Standartlarını öğrenmenin mesleki gelişim ve yeterlilikleri için önemli ve gerekli olmadığını düşünmeleri,
- Türkiye Muhasebe Standartları ile alışlagelmiş uygulamaların değişmesi, nedeniyle Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde hazırlanmış müfredatı anlatan ders öğretmenlerinin, çok fazla ayrıntı ve detaya sahip, öğretilmesi ve uygulamasının güç olduğu düşüncesiyle Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki gelenekçi yaklaşımları,
- Ortaöğretim muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ders yüklerinin fazlalığı nedeniyle Türkiye Muhasebe Standartlarının öğrenimi ve öğretiminin ilgili ders öğretmenlerinin mevcut iş yükünü ve sorumluluğunu artırması,
- Ortaöğretim muhasebe ve finansman öğretmenlerinin türlü sebeplerle, mesleki bilgilerinin güncelliğini yitirmesi ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu sorunun çözümüne yönelik gerçekleştirilen hizmetiçi eğitimlerin yetersizliği,
- Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin sektör deneyimlerinin yeterli seviyede olmaması,
- İlköğretimi tamamlamış olan öğrencilerin eğitim görecekları ortaöğretim kurumuna ilgi istidat ve yeteneklerine göre yönlendirmenin yapılmayıp, ilköğretim başarı puanına göre lise ve alan tercihi yapılması sebebiyle; başarı seviyesi düşük öğrencilerin bu okullara kaydolması ve kaydolan öğrencilerin de Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile Türkiye Muhasebe Standartları konularını anlayacak seviyede olmayışı.
- Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin niteliksiz okul statüsünde değerlendirilmesi ve bu okullarda öğrenim gören öğrencilere ortaöğretim sistemindeki diğer okul türlerine yerleşememiş vasıfsız öğrenciler şeklinde bakılması,

- Öğrencilere eğitimlerine devam ettikleri okullar hakkında yöneltilen suallere “okulumu sevmiyorum”, “ailemin isteği ile geldim”, “muhasabe derslerini sevmiyorum” şeklinde yanıtlar vererek yanlış bir okulda olduklarını dile getirmeleri,
- Toplumumuzun mesleki ve teknik eğitime ilişkin değer yargılarının karmaşıklığı; meslek liselerine yönelen öğrencilerin nitelikli “ara elemen” olmayı, alanında uzmanlaşmayı ya da ilerlemeyi düşünmemeleri,
- Öğrencilerin muhasabe ve finansman alanı hazır bulunuşluk düzeylerinin objektif bir şekilde tespit edilmeyişi,
- Standartların karmaşıklığı ve ortaöğretim düzeyine indirgenmesi hususunda bir çalışmanın olmayışı nedeniyle, Türkiye Muhasebe Standartları eğitimlerinin ortaöğretim öğrencisinin seviyesine uygun olmaması,
- Öğrencilere sosyal ortaklar ve meslek örgütleri tarafından Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili seminerler verilmemesi ve mesleğe adaptasyonun sağlanamaması,
- Öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili kitaplara, standartlarla ilgili orijinal metinlere ve standart yorumlarına, standartları konu edinen bilimsel ya da bilimsel olmayan makalelere, yayınlanmış lisansüstü tezlere ve uygulama örneklerine gerek okulun sunduğu imkanlar çerçevesinde erişememeleri, gerekse kendi imkanları ile belirtilen kaynaklara ulaşmak için isteksiz davranmaları ve çaba göstermemeleri,
- Oluşturulacak yeni müfredatın öğrencilere aktarılacağı sınıfların kalabalık olması, ders araç gereç, bilgisayar ve uygulama laboratuvarı yetersizliği sebebiyle öğrencilere bağımsız alıştırma ve uygulama yapabilecekleri bir ortam sağlanamaması,
- Mevcut eğitim sisteminin genel olarak ezbere dayanması, eğitimin niteliğini ölçmek için geliştirilen sınav sistemleri, eğitimin sistematikliğini dayatması,
- Öğrencilere muhasabe teorisi hakkındaki bilgilerin aktarılması yanında yaşayarak öğrenmelerini gerçekleştirebilecekleri modeller sunulmaması; uygulamaya ilişkin bilgilerle de donatılmaması,

- İşletmelerde Mesleki Eğitim uygulamasının arzu edilen seviye ve beklenen nitelikte yerine getirilememesi, staj yapan öğrencilerin muhasebe ofis ya da departmanlarında mesleki eğitim görmeleri gerekirken alanları dışında işlerde çalıştırılmaları ya da kağıt üzerinde staj yapıyor gözükmeleri, ve işletme personelinin, staj yapan öğrencilere gerektiği kadar mesuliyet vermeyişi,
- Nüfusu yetersiz ve iş olanaklarının sınırlı olduğu ufak yerleşim birimlerinde farklı lise türleri için ayrı binalar inşa etmek yerine, değişik programları tek idare çatısında toplayan çok programlı okullar açılması; bu okullarda her bölüm için gerekli donanımın tam olarak temin edilememesi nedeniyle gerçekleştirilen eğitimin kalite olarak düşüklüğü ve öğrencilerin beklentisini karşılayamaması.

5.6. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMINA ENTEGRE EDİLMESİNDE KARŞILAŞILABİLECEK ZORLUKLARA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

5.6.1. Milli Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Yapılması Gerekenler

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öncelikle, müfredat çalışmaları yapılmalıdır. Gerek bakanlık bünyesinde yapılacak hizmet içi eğitimler, gerekse sektördeki düzenleme ve uygulamalara yön veren kuruluşlarla işbirliği yapılarak, açılacak kurslar ve seminerler yardımıyla ortaöğretim kurumlarında görev yapan muhasebe ve finansman öğretmenleri muhasebe alanındaki gelişmeler hakkında bilgilendirilmelidir.

Muhasebe eğitimi verilen ortaöğretim kurumlarında sektörün istek ve beklentilerine cevap verecek sınıf, laboratuvar ve teknolojik altyapı oluşturulmalı, alan/dal ve standartlar hakkındaki basılı ve yazılı kaynaklara öğretmen ve öğrencilerin erişimi kolaylaştırılmalı, muhasebe düzenleme ve uygulamalarına yön veren kurum ve kuruluşlardan yetkili kişilerin öğrenciler ile buluşturulması sağlanarak, alandaki gelişmeler hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesine, derslere ilişkin hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılmasına imkan verilmelidir.

Ortaöğretim kurumlarını sevk ve idare eden kurum yetkilileri, ilgili kurumlarda mesleki ve teknik eğitimi yerine getiren ders öğretmenleri işyeri/sektör temsilcileri, bakanlık program geliştirme uzmanları ve diğer pay sahipleri arasında iletişimin temin edilmesi, ders müfredatların oluşturulması, yeni okul/alan/dal açılması, meslek yeterliliklerinin tespit edilmesi, finansman olanaklarının artırılması, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının yönetimi gibi hususlarda işbirliğinin sağlanması ve var olan imkanların değerlendirilerek verimliliğin yükseltilmesi gibi konularda eşgüdümün oluşturulabilmesi için İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı (İMEİGEP) İzleme ve Değerlendirme Kurulunun yol göstericiliğinde çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

5.6.1.1. Müfredat Çalışmaları

- Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği dikkate alınarak oluşturulmuş müfredatın ve ders içeriklerinin Türkiye Muhasebe Standartları da dahil edilerek organize edilmesi sağlanmalıdır.
- Ortaöğretim kurumlarını sevk ve idare eden kurum yetkilileri, ilgili kurumlarda mesleki ve teknik eğitimi yerine getiren ders öğretmenleri işyeri/sektör temsilcileri, Milli Eğitim Bakanlığı program geliştirme uzmanları ve diğer paydaşlar arasında işbirliği sağlanarak, Türkiye Muhasebe Standartlarının mevcut muhasebe öğretim programına entegrasyonuna ve öğretimine ilişkin bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayınların üretimi sağlanmalıdır.
- Derslerin işlenişi sırasında yararlanılmak üzere sektörün ihtiyaçları doğrultusunda; alan ve koordinatör öğretmenlerinin, meslek elemanlarının, sektörden temsilcilerin ortaklaşa çalışması ve Milli Eğitim Bakanlığın onayı ile Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi çerçevesinde oluşturulmuş modüller gözden geçirilmeli, hatalı ve güncelin gerisinde kalan bilgiler çıkartılmalıdır.
- Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili geliştirilen politika, strateji ve programların muhasebe eğitimi verilen tüm ortaöğretim kurumlarında hayata geçirilmesi öncesinde pilot uygulaması yapılmalı, pilot uygulamadan edinilen sonuçlar doğrultusunda karar verilmelidir.

- Öğretim programlarının tasarlanması yeni açılacak okul/alan/dalların belirlenmesi, meslek yeterliliklerinin tespiti, ders müfredatların oluşturulması, finansman olanaklarının geliştirilmesi, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının sevk ve idaresi, işletmelerde mesleki eğitimin tasarlanması vb. gibi konularda sektördeki paydaşlarla işbirliğinin tahsis edilerek ve mevcut imkanlar değerlendirilerek verimin artırılması.
- Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından muhasebe alanında iş dünyasının gereksinim ve beklentilerine cevap verebilecek ulusal mesleki standartlar tespit edilmeli ve muhasebe derslerinde edindirilecek yeterlilikler belirlenirken bu standartlar dikkate alınmalıdır.
- Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) ile ortaklaşa bir çalışma gerçekleştirilerek mesleki yeterlilikleri edindirebilecek bir müfredat hazırlanmalıdır.

5.6.1.2. Öğretmenlerin Eğitimi

- Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans ve lisans düzeyinde eğitim almamış olması, ders alan öğretmenlerin de aldıkları eğitimin yetersizliği ve lisans mezuniyetleri sonrası standartları öğrenmek hususunda çabalarının eksikliği sebebiyle Türkiye Muhasebe Standartlarının teknik altyapısını anlayıp yorumlayacak eğitici meslek mensubu eksiğinin giderilebilmesi için muhasebe düzenleme ve uygulamalarına yön veren kurumlarla özellikle Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ile ortaklaşa bir çalışma gerçekleştirilerek, ilgili ders öğretmenleri İl/İlçe Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Odalarında, uzman mali müşavirler tarafından ücretsiz eğitime tabi tutulmalıdır.
- Sektörün eğitim merkezlerini ve işletmelerini, öğretmenlere açmaları gerekmektedir. Bu kapsamda ortaöğretim muhasebe ve finansman öğretmenlerinin Türkiye Muhasebe Standartlarının sektördeki uygulamasını öğrenebilmeleri ve derslerinde tatbik edebilmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen işletmelerde, belirli gün ve zamanlarda, kendilerini

geliştirmelerine olanak tanınmalı ve öğretmenler teşvik edilmelidir. Bu hususta özellikle muhasebe öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde göreve başladıkları ilk yıl bakanlık tarafından şartları belirlenmiş işletmelerde haftanın belirli gün ve saatlerinde, 1 yıl uygulamalı olarak çalışmalarına olanak tanınmalıdır. Böylece öğretmenlerin hem sektör için değerlendirilebilmeleri sağlanacak, hem de sektördeki uygulamadan edindikleri tecrübeden istifade ederek okullardaki muhasebe müfredatının oluşturulmasına olanak tanınacaktır.

- Ortaöğretim muhasebe ve finansman öğretmenlerinin okullardaki ders yoğunluğu azaltılarak, Türkiye Muhasebe Standartları hakkında gelişimlerine imkan tanıyacak şekilde yüksek lisans ve doktora programlarına yönlendirilmesi sağlanmalı ve maddi ve manevi olarak desteklenmelidir.
- Ortaöğretim muhasebe ve finansman dersi öğretmenlerinin mevcut muhasebe bilgilerini artırıcı, standartlar ve yorumları hakkında fikir edinmelerini sağlayıcı basılı ya da elektronik ortamda yayınlanmış yayınları takip etmeleri, Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip oldukları örneklendirici, bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayınların sayısını artırmaları sağlanmalıdır.
- Türkiye Muhasebe Standartları ile alışlagelmiş uygulamaların değişmesi, nedeniyle Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde hazırlanmış, müfredata göre eğitim almış ve kurumlarında bu müfredat çerçevesinde ders anlatan öğretmenlerin TMS/TFRS hakkındaki gelenekçi yaklaşımlarının kırılması gerekmektedir.
- Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin, mesleki bilgilerini geliştirebilmeleri, meydana gelen gelişme ve değişikliklere göre güncel kalabilmeleri ve yeni teknolojilere uyum sağlayabilmeleri için, ders harici vakitlerinde hizmetiçi eğitime alınmaları ve süreç sonrasında yeterlik seviyelerinin sınanması icap etmektedir.

5.6.1.3. Öğrencilerin Eğitimi

- ❖ İlköğretim son sınıfta eğitim gören öğrencilere muhasebe ve finansman alanını tanıtıcı ve öğrencilerin alana olan ilgisini artırıcı yönlendirme çalışmaları çerçevesinde ilgili ilköğretim okullarında konferanslar düzenlenmeli, eğitimine 10. Sınıfta devam eden meslek lisesi öğrencilerin sigorta girişlerinin yapılarak, sosyal sigorta primi ödemelerinin sigortalılık süresine dahil edilmesi gibi teşviklerden bahsedilmeli, bu şekilde ilköğretim başarıları yüksek öğrencilerin bu okulları tercih etmesi ve kaydolması sağlanmalıdır. Bu şekilde ilgi ve farkındalık düzeyi yüksek öğrencilere yönelik düzenlenmiş eğitim faaliyetleri kapsamında Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile Türkiye Muhasebe Standartlarının öğretiminde istenilen seviyeye ulaşılabacaktır.
- ❖ Öğrencilerin muhasebe ve finansman alanı hazır bulunuşluk durumları nesnel bir şekilde tespit edilmeli ve bu okullarda öğrenim gören öğrencilere ortaöğretim sistemindeki diğer okul türlerine yerleşememiş vasıfsız öğrenciler gözüyle bakılmasının önüne geçilmelidir.
- ❖ Muhasebe ve finansman alanına yönelen öğrencilere nitelikli “ara eleman” olmak, alanında uzmanlaşmak ya da ilerlemek vizyonu edindirilmelidir.
- ❖ Muhasebe eğitimi veren ortaöğretim kurumu öğrencilerine meslek örgütleri tarafından Türkiye Muhasebe Standartları hakkında seminerler verilerek öğrencilerin mesleğe adaptasyonu sağlanmalıdır.
- ❖ Öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili kitaplara, standartlarla ilgili orijinal metinlere ve standart yorumlarına, standartları konu edinen bilimsel ya da bilimsel olmayan makalelere, yayınlanmış lisansüstü tezlere ve uygulama örneklerine erişmeleri kolaylaştırılmalıdır.
- ❖ Öğrencilere muhasebe teorisi hakkındaki bilgilerin aktarılması yanında yaşayarak öğrenmelerini gerçekleştirebilecekleri modeller sunulmalı; öğrenciler uygulamaya ilişkin bilgilerle de donatılmalıdır.
- ❖ Oluşturulacak yeni müfredatın öğrencilere aktarılacağı makul kalabalıkta sınıflar oluşturulmalı, yeterli seviyede ders araç gereç, bilgisayar ve uygulama laboratuvarı tahsis edilerek öğrencilere bağımsız alıştırma ve uygulama yapabilecekleri bir ortam oluşturulmalı

- ❖ İşletmelerde Mesleki Eğitim uygulamasının arzu edilen seviye ve beklenen nitelikte yerine getirilebilmesi için staj yapan öğrencilerin muhasebe ofis ya da departmanlarında mesleki eğitim görmeleri sağlanmalı, alanları dışında işlerde çalıştırılmaları ya da kağıt üzerinde staj yapıyor gözükmelerinin önüne geçilmeli ve işletme personelinin, staj yapan öğrencilere gerektiği kadar mesuliyet vermeleri yönünde telkinde bulunulmalıdır.

5.7. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE ÖĞRETİM PROGRAMINA ENTEGRE EDİLMESİNE MÜFREDAT ÖNERİSİ

Bu bölümde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe ve finansman alanı çerçeve öğretim programında yer alan derslere, Türkiye Muhasebe Standartlarının ilave edilmesi ile oluşturulmuş müfredat önerisi yer almaktadır. Müfredat önerisi yapılırken öğrencilere muhasebe finansman alanına yönelik temel düzeyde bir bakış açısının kazandırılması amaçlanmaktadır. Müfredat önerisine dahil edilmesini uygun gördüğümüz 10, 11, 12. sınıf dersleri aşağıdaki gibidir.

- Genel Muhasebe (Zorunlu Ders)
- Mali Tablo Analizi (Zorunlu Ders)
- Maliyet Muhasebesi (Zorunlu Ders)
- Şirketler Muhasebesi (Seçmeli Ders)

Yukarıdaki derslerle ilgili müfredat önerileri şu şekilde gerçekleştirilmiştir.

5.7.1. Genel Muhasebe Dersi Müfredat Önerisi

Genel muhasebe dersi; 11. sınıf bilgisayarlı muhasebe dalı öğrencilerine zorunlu olarak aktarılması öngörülen bir ders olup, haftalık yüz yüze eğitim süresi 7 ders saati olarak önerilmektedir.

Türkiye Muhasebe Standartlarının sadeleştirilerek ortaöğretim muhasebe ve finansman öğrencisinin seviyesine indirgenmesi ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile entegrasyonu sonrası oluşturduğumuz genel muhasebe dersi müfredat önerisi Tablo 5.1’de yer almaktadır.

Tablo 5.1

Genel Muhasebe Dersi Müfredat Öneri Tablosu

GENEL MUHASEBE DERSİ İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 7 Saat
1. MUHASEBE İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER	1.1. Muhasebenin Tanımı	1.3. Muhasebenin Temel Kavramları		1.4. Muhasebe Türleri
	1.2. Muhasebenin Fonksiyonları	1.3.1. Sosyal Sorumluluk Kavramı	1.3.7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı	1.4.1. Genel Muhasebe
	1.2.1. Kaydetme	1.3.2. Kişilik Kavramı	1.3.8. Tutarlılık Kavramı	1.4.2. Maliyet Muhasebe
	1.2.2. Sınıflandırma	1.3.3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı	1.3.9. Tam Açıklama Kavramı	1.4.3. Yönetim Muhasebesi
	1.2.3. Özetleme	1.3.4. Dönemsellik Kavramı	1.3.10. İhtiyatlılık Kavramı	1.5. Muhasebecilik Mesleği
	1.2.4. Analiz ve Yorum	1.3.5. Parayla Ölçülme Kavramı	1.3.11. Önemlilik Kavramı	- TMS ve TFRS Hakkında Genel Bilgi Verilmesi
1.2.5. Bilgi Verme	1.3.6. Maliyet Esası Kavramı	1.3.12. Özün Önceliği Kavramı	- TMS 8 Muhasebe Politikaları Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı	
2. HESAP KAVRAMI	2.1. Hesap Kavramı	2.4. Hesapların İşleyiş Kuralları		2.5. Hesap Planı 2.5.1. Hesap Çerçevesi 2.5.2. Tek Düzen Hesap Planı
	2.2. Hesabın Şekli	2.4.1. Bilanço Hesaplarının İşleyiş Kuralları	2.4.2. Gelir Tablosu Hesaplarının İşleyiş kuralları	
	2.3. Hesaplara İlişkin Terimler			
	2.3.1. Hesap Açma	2.4.1.1. Varlık Hesaplarının İşleyiş Kuralları	2.4.2.1. Gelir Hesaplarının İşleyiş Kuralları	
	2.3.2. Hesabın Boçlandırılması	2.4.1.2. Kaynak Hesaplarının İşleyiş Kuralları	2.4.2.2. Gider Hesaplarının İşleyiş Kuralları	
	2.3.3. Hesabın Alacaklandırılması			
	2.3.4. Hesabın Kalan (Bakiye) Vermesi			
2.3.5. Hesabın Kapalı Olması				
2.3.6. Aktif Karakterli Hesap				
2.3.7. Pasif Karakterli Hesap				

GENEL MUHASEBE DERSİ İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 7 Saat
3. YEVMİYE DEFTERİ, DEFTER-İ KEBİR VE MİZAN	3.1. Büyük Defter (Defter-i Kebir) 3.1.1. Büyük Defterin Tanımı 3.1.2. Büyük Defter Şekli 3.1.3. Düzenleme Kuralları 3.1.4. Büyük Defterin Düzenlenmesi 3.1.4. Büyük Defter Yevmiye Defteri İlişkisi 3.1.5. Açılış Kaydının Büyük Deftere Aktarılması 3.1.6. Büyük Defter Yardımcı Defter Bağlantısı	3.2. Yevmiye Defteri (Günlük Defter) 3.2.1. Yevmiye Defterinin Tanımı 3.2.2. Yevmiye Defterinin Şekli 3.2.3. Düzenleme Kuralları 3.2.4. Yevmiye Defterinin Düzenlenmesi 3.2.4. Yevmiye Defteri ile Büyük Defter İlişkisi 3.2.5. Açılış Kaydının Yevmiye Defterine Aktarılması 3.2.6. Yevmiye Defteri Yardımcı Defter Bağlantısı	3.3. Mizan 3.3.1. Mizanın Tanımı 3.3.2. Mizanın Şekli 3.3.3. Mizan ile Yevmiye Defteri ve Büyük Defter İlişkisi 3.3.3. Mizan Çeşitleri 3.3.4. Mizanın Düzenlenmesi	3.4. Muhasebe Fişi Düzenleme 3.5. Monografi Çalışması
	4.1. Bilanço 4.1.1. Bilançonun Tanımı 4.1.2. Bilanço ilkeleri 4.1.2.1. Varlıklara İlişkin İlkeler 4.1.2.2. Kaynaklara İlişkin İlkeler 4.1.2.3. Özkaynaklara İlişkin İlkeler 4.1.3. Bilançonun Biçimsel Yapısı 4.1.3.1. Varlık Kavramı ve Unsurları 4.1.3.2. Kaynak Kavramı ve Unsurları 4.1.4. Bilanço Türleri 4.1.4.1. Hesap Tipi Bilanço 4.1.4.2. Rapor Tipi Bilanço		4.2. Gelir Tablosu 4.2.1. Gelir Tablosunun Tanımı 4.2.2. Gelir Tablosu İlkeleri 4.2.3. Gelir Tablosunun Biçimsel Yapısı 4.2.3.1. Gelir Kavramı ve Unsurları 4.2.3.2. Gider Kavramı ve Unsurları 4.2.4. Gelir Tablosu Türleri 4.2.4.1. Hesap Tipi Gelir Tablosu 4.2.4.2. Rapor Tipi Gelir Tablosu	4.2.5. Gelir Tablosunun Düzenlenmesi 4.2.6. Gelir ve Giderlerdeki Değişmelerin Gelir Tablosunda İzlenmesi 4.2.7. Gelir Tablosu Uygulaması 4.2.8. Gelir Tablosu Dipnotları 4.2.9. Gelir Tablosu Bilanço Arasındaki İlişki
4. TEMEL MALİ TABLOLAR				
- TFRS 1 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması Standardı				
- TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı				
- TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı				
- TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar Standardı				
- TMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama Standardı				

GENEL MUHASEBE DERSİ İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı	Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 7 Saat	
5. VARLIK HESAPLARI VE ENVANTER İŞLEMLERİ	5.1. Dönen Varlıklar ve Envanter İşlemleri			
	5.1.1. 10 Hazır Değerler	5.1.3. 12 Ticari Alacaklar	5.1.5. 17 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	5.1.7. 19 Diğer Dönen Varlıklar
	5.1.2. 11 Menkul Kıymetler	5.1.4. 15 Stoklar	5.1.6. 18 Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	
	- TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardı		- TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri Standardı	
	- TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı		- TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları Standardı	
	- TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı		- TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum Standardı	
	- TMS 2 Stoklar Standardı		- TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı	
	- TMS 20 Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi Ve Devlet Yardımlarının Açıklanması Standardı		- TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı	
			- TMS 39 Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı	
	5.2. Duran Varlıklar ve Envanter İşlemleri			
	5.2.1. 22 Ticari Alacaklar	5.2.3. 24 Mali Duran Varlıklar	5.2.5. 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar	5.2.7. 28 Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları
	5.2.2. 23 Diğer Alacaklar	5.2.4. 25 Maddi Duran Varlıklar	5.2.6. 27 Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar	5.2.8. 29 Diğer Duran Varlıklar
	- TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardı		- TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları Standardı	
	- TFRS 6 Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi Standardı		- TMS 28 İştiraklerdeki Ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardı	
	- TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardı		- TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı	
	- TFRS 12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar Standardı		- TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı	
	- TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı		- TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Standardı	

GENEL MUHASEBE DERSİ İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı	Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 7 Saat	
6. KAYNAK HESAPLARI VE ENVANTER İŞLEMLERİ	6.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar ve Envanter İşlemleri			
	6.1.1. 30 Mali Borçlar	6.1.3. 33 Diğer Borçlar	6.1.6. 36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	6.1.8. 38 Gelecek Aylara Ait Gider ve Gelir Tahakkukları
	6.1.2. 32 Ticari Borçlar	6.1.4. 34 Alınan Avanslar	6.1.7. 37 Borç ve Gider Karşılıkları	6.1.9. 39 Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
		6.1.5. 35 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri		
	- TMS 17 Kiralama İşlemleri Standardı		- TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı	
	- TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı		- TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları Standardı	
	- TMS 20 Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi Ve Devlet Yardımlarının Açıklanması Standardı		- TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı	
	6.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar ve Envanter İşlemleri			
	6.2.1. 40 Mali Borçlar.	6.2.3. 43 Diğer Borçlar	6.2.5. 47 Borç ve Gider Karşılıkları	6.2.7. 49 Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
	6.2.2. 42 Ticari Borçlar	6.2.4. 44 Alınan Avanslar	6.2.6. 48 Gelecek Yıllara Ait Gider ve Gelir Tahakkukları	
	- TMS 17 Kiralama İşlemleri Standardı		- TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı	
	- TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı		- TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları Standardı	
	- TMS 20 Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi Ve Devlet Yardımlarının Açıklanması Standardı		- TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı	
	6.3. Özkaynaklar ve Envanter İşlemleri			
	6.3.1. 50 Ödenmiş Sermaye	6.3.2. 52 Sermaye Yedekleri	6.3.4. 57 Geçmiş Yıl Kârları	6.3.6. 59 Dönem Net Kârı (Zararı)
6.3.3. 54 Kar Yedekleri		6.3.5. 58 Geçmiş Yıl Zararları		
TFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler Standardı				

GENEL MUHASEBE DERS İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 7 Saat
7. GELİR TABLOSU HESAPLARI	7.1. Gelir Kavramı ve Gelir Hesaplarının İşleyişi		7.2. Gider Kavramı ve Gider Hesaplarının İşleyişi	
	7.1.1. Gelir Kavramı ve Unsurları	7.1.2. Gelir Hesapların İşleyişi 7.1.2.1. 60. Brüt Satışlar 7.1.2.2. 64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar 7.1.2.3. 67. Olağan Dışı Gelir ve Karlar	7.2.1. Gider Kavramı ve Unsurları	7.2.2. Gider Hesapların İşleyişi 7.2.2.1. 61 Satış İndirimleri (-) 7.2.2.2. 62. Satışların Maliyeti (-) 7.2.2.3. 63. Faaliyet Giderleri 7.2.2.4. 65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-) 7.2.2.5. 66. Finansman Giderleri (-) 7.2.2.6. 68. Olağan Dışı Gider ve Zararlar
	TMS 18 Hasılat Standardı		TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı	
8. MALİYET HESAPLARI	8.1. 7/A Seçeneğinde Maliyet Hesapları		8.2. 7/B Seçeneğinde Maliyet Hesapları	
	8.1.1. 70 Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları	8.1.6. 75 Araştırma ve Geliştirme Giderleri	8.2.1. 790 İlk Madde ve Malzeme Giderleri	8.2.6. 795 Vergi Resim ve Harçlar
	8.1.2. 71 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri	8.1.7. 76 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri	8.2.2. 791 İşçi Ücret ve Giderleri	8.2.7. 796 Amortisman ve Tükenme Payları
	8.1.3. 72 Direkt İşçilik Giderleri	8.1.8. 77 Genel Yönetim Giderleri	8.2.3. 792 Memur Ücret ve Giderleri	8.2.8. 797 Finansman Giderleri
	8.1.4. 73 Genel Üretim Giderleri	8.1.9. 78 Finansman Giderleri	8.2.4. 793 Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler	8.2.9. 798 Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı
8.1.5. 74 Hizmet Üretim Maliyetleri		8.2.5. 794 Çeşitli Giderler	8.2.10. 799 Üretim Maliyet Hesabı	
- TMS 2 Stoklar Standardı		- TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı	- TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı	

GENEL MUHASEBE DERS İÇERİĞİ					
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 7 Saat	
9. MUHASEBE UYGULAMASI	9.1. İşletmenin Kuruluş İşlemleri	9.3. Dönem İçi Hareketler 9.3.1. Yevmiye Defterine Kayıt 9.3.2. Defter-i Kebire Kayıt 9.3.3. Yardımcı Defterlere Kayıt	9.5. Dönem Sonu İşlemleri 9.5.1. Dönem Sonu Envanter İşlemleri 9.5.2. Gelir Tablosunun Düzenlenmesi 9.5.3. Kesin Mizanın Düzenlenmesi 9.5.4. Kapanış Bilançosunun Düzenlenmesi 9.5.5. Dönem Hesaplarının Kapatılması	9.6. Yeni Döneme Aktarım Kayıtları 9.6.1. Dönem Hesaplarının Açılması 9.6.2. Diğer İşlemler	
		9.2. Açılış Bilançosu ve Kaydı 9.3.4. Aylık Mizanların Düzenlenmesi 9.4. Dönemde Aylık ve Yıllık Zorunluluklar 9.4.1. Dönemde Aylık Zorunluluklar 9.4.2. Dönemde Yıllık Zorunluluklar			
	- TFRS 1 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması Standardı		- TMS 12 Gelir Vergileri Standardı		
	- TFRS 11 Müşterek Anlaşmalar Standardı		- TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri Standardı		
	- TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü Standardı		- TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar Standardı		
	- TFRS 14 Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları Standardı		- TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Dönemlerde Finansal Raporlama Standardı		
	- TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı		- TMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama Standardı		
	- TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı		- TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar, Koşullu Varlıklar Standardı		
	- TMS 10 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar Standardı		- TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme-Ölçme Standardı		

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Programlar ve Öğretim Materyalleri, 2011, <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=moduller> (01.04.2018).

5.7.2. Finansal Tablolar Analizi Dersi

Finansal tablolar analizi dersi; 11. sınıfta öğrenim gören öğrencilere zorunlu olarak aktarılması öngörülen bir ders olup, haftalık yüz yüze eğitim süresi 3 ders saati olarak önerilmektedir.

Türkiye Muhasebe Standartlarının sadeleştirilerek ortaöğretim muhasebe ve finansman öğrencisinin seviyesine indirgenmesi ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile entegrasyonu sonrası oluşturulan müfredat önerisi Tablo 5.2’de yer almaktadır.

Tablo 5.2

Finansal Tablolar Analizi Dersi Müfredat Öneri Tablosu

FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ DERS İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 4 Saat
1. FİNANSAL TABLO KAVRAMI	1.1. Finansal Tabloların Tanımı	1.3. Temel Finansal Tablolar 1.3.1. Bilanço	1.4. Ek Finansal Tablolar 1.4.1. Fon Akım Tablosu 1.4.2. Nakit Akış Tablosu 1.4.3. Kâr Dağıtım Tablosu 1.4.4. Özkaynaklar Değişim Tablosu 1.4.5. Net İşletme Sermayesi Değişim Tablosu	- TFRS 1 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması Standardı
	1.2. Finansal Tabloların Düzenlenme Amaçları	1.3.2. Gelir Tablosu		- TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı
2. TEMEL MALİ TABLOLAR BİLANÇO	2.1. Bilanço Tanımı	2. 3. Bilançonun Biçimsel Yapısı	2.5. Aktif Hesapların İncelenmesi	- TFRS 1 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması Standardı
	2.2. Bilanço İlkeleri 2.2.1. Varlıklara İlişkin İlkeler 2.2.2. Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler 2.2.3. Özkaynaklara İlişkin İlkeler	2.4. Bilançonun Unsurları 2. 4.1. Aktif (Varlık) Kavramı Ve Unsurları 2.4.2. Pasif (Kaynak) Kavramı Ve Unsurları	2.6. Pasif Hesapların İncelenmesi	- TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı
			2.7. Bilanço Temel Denkliği 2.8. Bilanço Dipnotları	- TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı - TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardı - TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı
3. TEMEL MALİ TABLOLAR GELİR TABLOSU	3.1. Gelir Tablosu Tanımı	2.4. Gelir Tablosunun Unsurları	3.5. Gelir Hesaplarının İncelenmesi	- TMS 12 Gelir Vergileri Standardı
	3.2. Gelir Tablosunun İlkeleri	3.4.1. Gelir Kavramı ve Unsurları	3.6. Gider Hesaplarının İncelenmesi	- TMS 18 Hasılat Standardı - TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar Standardı
	3.3. Gelir Tablosunun Biçimsel Yapısı	3.4.2. Gider Kavramı ve Unsurları	3.7. Gelir Tablosu Dipnotları	- TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Dönemlerde Finansal Raporlama Standardı - TMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama Standardı

FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ DERS İÇERİĞİ

Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 4 Saat	
4. EK FİNANSAL TABLOLAR	4.1. Satışların Maliyeti Tablosu <i>4.1.1. Satışların Maliyeti Tablosu Biçimsel Yapısı</i> <i>4.1.2. Satışların Maliyeti Tablosunun düzenlenmesi</i> 4.1.2.1. Satılan Mamul Maliyeti 4.1.2.2. Satılan Ticari Mallar Maliyeti 4.1.2.3. Satılan Hizmet Maliyeti 4.1.2.4. Diğer Satışların Maliyeti	4.2. Fon Akım Tablosu <i>4.2.1. Fon Akım Tablosunun Yapısı</i> <i>4.2.2. Fon Akım Tablosunun Unsurları</i> 4.2.2.1. Fon Kaynakları 4.2.2.2. Fon Kullanımları <i>4.2.3. Fon Akım Tablosunun Düzenlenmesi</i> <i>4.2.4. Fon Akım Tablosunun Yorumlanması</i>	4.3. Nakit Akım Tablosu <i>4.3.1. Dönem Başı Nakit Mevcudu</i> <i>4.3.2. Dönem İçi Nakit Girişleri</i> <i>4.3.3. Dönem İçi Nakit Çıktıları</i> <i>4.3.4. Dönem Sonu Nakit Mevcudu</i> <i>4.3.5. Nakit Artış Veya Azalışı</i> <i>4.3.6. Nakit Akım Tablosunu Düzenleme Teknikleri</i> 4.3.6.1. Dolaylı Yöntem 4.3.6.2. Doğrudan Yöntem	4.4. Kar Dağıtım Tablosu <i>4.4.1. Dönem Karının Dağıtımı</i> <i>4.4.2. Net Dönem Karı</i> <i>4.4.3. Dağıtılabilir Net Dönem Karı</i> <i>4.4.4. Yedeklerin Dağıtımı</i> <i>4.4.5. Hisse Başına Kar</i> <i>4.4.6. Hisse Başına Temettü</i>	
	TFRS 1 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması Standardı		TMS 12 Gelir Vergisi Standardı		
	TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı		TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar Standardı		
	TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı		TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Dönemlerde Finansal Raporlama Standardı		
	TMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı		TMS 33 Hisse Başına Kazanç Standardı		
	TMS 8 Muhasebe Politikaları ve Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler Ve Hatalar Standardı		TMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama Standardı		
	5. FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ KAVRAMI VE ANALİZ ÇEŞİTLERİ	5.1. Finansal Tablolar Analizinin Tanımı	5.6. Finansal Analiz Çeşitleri		
		5.2. Finansal Tablolar Analizinin Kapsamı Ve Amacı			
5.3. Finansal Analizde Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler		<i>5.6.1. Analizin Kapsamına Göre Çeşitleri</i>	<i>5.6.2. Analizin Yapacak Uzmanlara Göre Çeşitleri</i>	<i>5.6.3. Analizin Yapılma Amacına Göre Çeşitleri</i>	
5.4. Finansal Tablolar Analizinin Ön Koşulları <i>5.4.1. Finansal Tablolar Analizinin Dolaylı Ön Koşulları</i> <i>5.4.2. Finansal Tablolar Analizinin Dolaysız Ön Koşulları</i>		5.6.1.1. Statik Analiz	5.6.2.1. Dış Analiz	5.6.3.1. Yönetim Analizleri	
5.5. Finansal Tablolar Analizini Etkileyen Faktörler		5.6.1.2. Dinamik Analiz	5.6.2.2. İç Analiz	5.6.3.2. Kredi Analizleri 5.6.3.3. Yatırım Analizleri	

FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ DERS İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 4 Saat
6. FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ TEKNİKLERİ	6.1. Finansal Tabloların Analize Hazırlanması			6.2. Analiz Tekniklerinin Çeşitleri
	6.1.1. Bilançonun Finansal Analize Hazırlanması	6.1.2. Gelir Tablosunun Finansal Analize Hazırlanması	6.1.3. Diğer Finansal Tabloların Finansal Analize Hazırlanması	
7. KARŞILAŞTIRMA MALİ TABLOLAR ANALİZİ	7.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz) Kullanım Alanı	7.2. Tekniğin Açıklaması	7.3. Analiz ve Yorum	
			7.3.1. Değişikliklerin İncelenmesi	7.3.2. Gelişmelerin İncelenmesi
8. YÜZDE YÖNTEMİ İLE ANALİZ	8.1. Yüzde Yöntemi İle Analiz (Dikey Analiz) Kullanım Alanı	8.2. Tekniğin Açıklaması	8.3. Analiz ve Yorum	
9. EĞİLİM YÜZDELERİ İLE ANALİZ	9.1. Eğitim Yüzdeleri Yöntemi İle Analiz (Trend Analizi) Kullanım Alanı	9.2. Tekniğin Açıklaması	9.3.2. Aralarında İlişki Kurulabilecek Kalemler	
		9.3. Analiz ve Yorum 9.3.1. Genel Esaslar	9.3.2.1. Stoklar-Net Satışlar İlişkisi	9.3.2.3. Stoklar-Ticari Borçlar İlişkisi
			9.3.2.2. Ticari Alacaklar-Net Satışlar İlişkisi	9.3.2.4. Dönen Varlıklar-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
				9.3.2.5. Yabancı Kaynaklar Toplamı-Özkaynaklar İlişkisi
10. ORAN ANALİZİ (RASYO ANALİZİ)	10.1. Genel Açıklama	10.4. Oran Analizinin Sınırları	10.7. Yardımcı Değerler	10.8. Likidite Oranları
	10.2. Finansal Oranların Karşılaştırılmasına İlişkin Yaklaşımlar	10.5. Oran Analizinde Edilecek Hususlar	10.7.1. Brüt İşletme Sermayesi	10.9. Mali Yapı Oranları
	10.3. Oran Analizini Etkileyen Faktörler	10.6. Finansal Tablo Oranlarının Gruplandırılması	10.7.2. Net İşletme Sermayesi	10.10. Faaliyet Oranları
			10.7.3. Likit (Hızlı) Aktifler	10.11. Kârlılık Oranları
			10.7.4. Devamlı Sermaye	10.12. Piyasa Performans Oranları
				10.13. Büyüme Oranları

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Programlar ve Öğretim Materyalleri, 2011, <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=moduller> (01.04.2018).

5.7.3. Maliyet Muhasebesi Dersi

Maliyet muhasebesi 11. sınıf bilgisayarlı muhasebe dalı öğrencilerine zorunlu olarak aktarılması öngörülen bir ders olup, haftalık yüz yüze eğitim süresi 3 ders saati olarak önerilmektedir.

Türkiye Muhasebe Standartlarının sadeleştirilerek ortaöğretim muhasebe ve finansman öğrencisinin seviyesine indirgenmesi ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile entegrasyonu sonrası oluşturulan maliyet muhasebesi dersi müfredat önerisi Tablo 5.3’de yer almaktadır.

Tablo 5.3
Maliyet Muhasebesi Dersi Müfredat Öneri Tablosu

MALİYET MUHASEBESİ DERS İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı	Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 4 Saat	
1. ÜRÜN VE HİZMET MALİYETİ	1.1. Maliyet Kavramları			
	<i>1.1.1. Maliyet Kavramı</i>	<i>1.1.2. Gider Kâr Kavramı</i>	<i>1.1.4. Kâr Kavramı</i>	
		<i>1.1.3. Harcama Kavramı</i>	<i>1.1.5. Zarar Kavramı</i>	
	1.2. Giderlerin Sınıflandırılması			
	<i>1.2.1. Giderlerin İşletme Fonksiyonlarına Göre Sınıflandırılması</i>	<i>1.2.2. Giderlerin Çeşitlerine Göre Sınıflandırılması</i>	<i>1.2.3. Giderlerin Ürünlere Yüklenmesine Göre Sınıflandırılması</i>	<i>1.2.4. Giderlerin Üretim (Etkinlik) Hacmi ile İlişkisine Göre Sınıflandırılması</i>
	1.2.1.1. Tedarik (Satınalma) Giderleri	1.2.2.1. İlk Madde ve Malzeme Giderleri	1.2.3.1. Direkt (Doğrudan) Giderler	1.2.4.1. Sabit Giderler
	1.2.1.2. Üretim Giderleri	1.2.2.2. İşçi Ücret Ve Giderleri	1.2.3.2. Endirekt (Dolaylı) Giderler	1.2.4.2. Değişken Giderler
	1.2.1.3. Araştırma ve Geliştirme Giderleri	1.2.2.3. Memur Ücret ve Giderleri		1.2.4.3. Yarı Sabit Giderler
	1.2.1.4. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri	1.2.2.4. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler		1.2.4.4. Yarı Değişken Giderler
	1.2.1.5. Genel Yönetim Giderleri	1.2.2.5. Çeşitli Giderler		
1.2.1.6. Finansman Giderleri	1.2.2.6. Vergi Resim ve Harçlar			
	1.2.2.7. Amortisman ve Tükenme Payları			
	1.2.2.8. Finansman Giderleri			
1.3. İlk Madde ve Malzeme Giderleri				
<i>1.3.1. İlk Madde ve Malzeme Giderleri</i>	<i>1.3.4. İlk Madde ve Malzemenin Üretime Verilmesi</i>		<i>1.3.5. Stok Kartının Düzenlenmesi</i>	
<i>1.3.2. İlk Madde ve Malzemenin Satın Alınması</i>	1.3.4.1. Gerçek (Has) Maliyet Yöntemi	1.3.4.4. Ortalama Maliyet Yöntemi	<i>1.3.6. Stok Yardımcı Defteri</i>	
	1.3.4.2. FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) Yöntemi	1.3.4.4.1. Basit Ortalama Maliyet Yöntemi	- TMS 2 Stoklar Standardı	
<i>1.3.3. İlk Madde ve Malzemenin Teslim Alınıp Depolanması</i>	1.3.4.3. LİFO (Son Giren İlk Çıkar) Yöntemi	1.3.4.4.2. Tartlı Aritmetik Ortalama Maliyet Yöntemi	- TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı	
		1.3.4.4.3. Ağırlıklı Hareketli Ortalama Maliyet Yöntemi		

MALİYET MUHASEBESİ DERS İÇERİĞİ

Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı	Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 4 Saat
6. MALİYET KAYIT SİSTEMİ	6.1. 7/A Seçeneği		
	<p>6.1.1.. 7/A Seçeneğinde Ana Hesaplar</p> <p>6.1.1.1. 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri</p> <p>6.1.1.2. 720 Direkt İşçilik Giderleri</p> <p>6.1.1.3. 730 Genel Üretim Giderleri</p> <p>6.1.1.4. 740 Hizmet Üretim Maliyetleri</p> <p>6.1.1.5. 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri</p> <p>6.1.1.6. 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri</p> <p>6.1.1.7. 770 Genel Yönetim Giderleri</p> <p>6.1.1.8. 780 Finansman Giderleri</p>	<p>6.1.2. Gider Yansıtma Hesapları</p> <p>6.1.2.1. 711 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.1.2.2. 721 Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.1.2.3. 731 Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.1.2.4. 741 Hizmet Üretim Maliyetleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.1.2.5. 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.1.2.6. 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.1.2.7. 771 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.1.2.8. 781 Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı</p>	<p>6.1.3. Gider Fark Hesapları</p> <p>6.1.3.1. 712 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Fiyat Farkları Hesabı</p> <p>6.1.3.2. 713 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Miktar Farkları Hesabı</p> <p>6.1.3.3. 722 Direkt İşçilik Giderleri Ücret Farkları Hesabı</p> <p>6.1.3.4. 723 Direkt İşçilik Giderleri Süre Farkları Hesabı</p> <p>6.1.3.5. 732 Genel Üretim Giderleri Bütçe Farkları Hesabı</p> <p>6.1.3.6. 733 Genel Üretim Giderleri Kapasite Farkları Hesabı</p> <p>6.1.3.7. 734 Genel Üretim Giderleri Verimlilik Farkları Hesabı</p> <p>6.1.4. Gider Yerleri</p>

MALİYET MUHASEBESİ DERS İÇERİĞİ				
Sınıf: 11. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe Dalı		Zorunlu/Seçmeli Ders: Zorunlu Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 4 Saat
6. MALİYET KAYIT SİSTEMİ	6.2. 7/B Seçeneği (Giderlerin Çeşitlerine Göre Sınıflandırılması)			
	<p>6.2.1. 7/B Seçeneğinde Ana Hesaplar</p> <p>6.2.1.1. 790 İlk Madde ve Malzeme Giderleri</p> <p>6.2.1.2. 791 İşçi Ücret ve Giderleri</p> <p>6.2.1.3. 792 Memur Ücret ve Giderleri</p> <p>6.2.1.4. 793 Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler</p> <p>6.2.1.5. 794 Çeşitli Giderler</p> <p>6.2.1.6. 795 Vergi Resim ve Harçlar</p> <p>6.2.1.7. 796 Amortisman ve Tükenme Payları</p> <p>6.2.1.8. Finansman Giderleri</p>	<p>6.2.2. 7/B Seçeneğinde Yansıtma Hesapları</p> <p>6.2.2.1. 798 Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı</p> <p>6.2.2.2. 799 Üretim Maliyet Hesabı</p> <p>6.2.3. Gider Yerleri</p>	<p>6.2.4. Üretim Maliyetini Oluşturan Giderler</p> <p>6.2.4.1. İlk Madde ve Malzeme Giderleri</p> <p>6.2.4.1.1. İlk Madde ve Malzeme Alımı</p> <p>6.2.4.1.2. İlk Madde ve Malzeme Tüketimi</p> <p>6.2.4.2. İşçilik Giderleri</p> <p>6.2.4.3. Diğer İşletme Giderleri (Genel Üretim Giderleri)</p> <p>6.2.4.4. Üretim Dönemi Sonunda Yapılacak İşlemler</p>	<p>6.2.5. Hizmet İşletmelerinde Maliyeti Oluşturan Giderler</p> <p>6.2.5.1. Malzeme Giderleri</p> <p>6.2.5.2. İşçilik Giderleri</p> <p>6.2.5.3. Diğer İşletme Giderleri</p> <p>6.2.5.4. Dönem Sonunda Yapılacak İşlemler</p> <p>TFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri Standardı</p> <p>TMS 11 İnşaat Sözleşmeleri Standardı</p>

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Programlar ve Öğretim Materyalleri, 2011, <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=moduller> (05.04.2018).

5.7.6. Şirketler Muhasebesi Dersi

Şirketler muhasebesi dersi; 12. sınıfta öğrencilere seçmeli olarak aktarılması öngörülen bir ders olup, haftalık yüz yüze eğitim süresi 3 ders saati olarak önerilmektedir.

Türkiye Muhasebe Standartlarının sadeleştirilerek ortaöğretim muhasebe ve finansman öğrencisinin seviyesine indirgenmesi ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile entegrasyonu sonrası oluşturulan şirketler muhasebesi dersi müfredat önerisi Tablo 5.6'da yer almaktadır.

Tablo 5.4

Şirketler Muhasebesi Dersi Müfredat Öneri Tablosu

ŞİRKETLER MUHASEBESİ DERS İÇERİĞİ			
Sınıf: 12. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe / Finans ve Borsa Hizmetleri / Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri		Zorunlu/Seçmeli Ders: Seçmeli Ders
1. ŞİRKETLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER	1.1. Şirket Kavramı	1.3. Şirketlerin Sınıflandırılması	
	1.2. Şirketin Unsurları	1.3.1. Adı Şirketler	1.3.2. Ticaret Şirketleri 1.3.3. Kooperatifler
2. SAHİS ŞİRKETLERİ	2.1. KOLEKTİF ŞİRKETLER		
	2.1.1. Kolektif Şirketin Tanımı ve Özellikleri	2.1.3. Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları	2.1.4. Sermaye Değişiklikleri Ve Muhasebe Kayıtları
	2.1.2. Kolektif Şirketin Kuruluşu	2.1.3.1. Sermaye Olarak Para Konulması 2.1.3.2. Sermaye Olarak Paradan Başka Varlıkların Konulması 2.1.3.3. Sermaye Olarak İşletme Konulması	2.1.4.1. Sermaye Artırılması 2.1.4.2. Sermaye Azaltılması
	2.2. KOMANDİT ŞİRKETLER		
	2.2.1. Komandit Şirketin Tanımı ve Özellikleri	2.2.3. Komandit Şirketlerde Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları	2.2.4. Komandit Şirketlerde Sermaye Değişiklikleri ve Muhasebe Kayıtları
	2.2.2. Komandit Şirketlerin Kuruluşu	2.2.3.1. Sermaye Olarak Para Konulması 2.2.3.2. Sermaye Olarak Paradan Başka Varlıkların Konulması 2.2.3.3. Sermaye Olarak İşletme Konulması	2.2.4.1. Sermaye Artırılması 2.2.4.2. Sermaye Azaltılması
			2.1.5. Kolektif Şirketlerde Kar ve Zarar Dağıtımı 2.1.5.1. Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları 2.1.5.2. Zarar Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları 2.1.7. Kolektif Şirketlere Ait Örnek Monografi
			2.2.5. Komandit Şirketlerde Kar Zarar Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları 2.2.5.1. Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları 2.2.5.2. Zarar Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları 2.2.7. Komandit Şirketlere Ait Örnek Monografi

ŞİRKETLER MUHASEBESİ DERS İÇERİĞİ

Sınıf: 12. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe / Finans ve Borsa Hizmetleri / Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri	Zorunlu/Seçmeli Ders: Seçmeli Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 3 Saat	
3.1. ANONİM ŞİRKETLER				
3. SERMAYE ŞİRKETLERİ	3.1.1. Anonim Şirket ve Özellikleri	3.1.2. Anonim Şirketlerin Kuruluş İşlemleri	3.1.4. Anonim Şirketlerde Kâr/Zararın Hesaplanması	
	3.1.1.1. Anonim Şirketin Sınıflandırılması	3.1.2.1. Ani Kuruluş İşlemleri	3.1.4.1. Kâr Dağıtım Tablosu	
	3.1.1.2. Anonim Şirketlerin Kuruluş Şekilleri	3.1.2.2. Tedrici Kuruluş İşlemleri	3.1.4.2. Mali Kârın Hesaplanması	
	3.1.1.3. Anonim Şirketlerin Yönetim ile İlgili Organları	3.1.2.3. Holdinglerin Kuruluş İşlemleri	3.1.4.3. Gelir Vergisinin Hesaplanması	
	3.1.1.4. Anonim Şirketlerde Sözleşme Hazırlama	3.1.3. Anonim Şirketlerde Sermaye Değişiklikleri	3.1.4.4. Kurumlar Vergisinin Hesaplanması	
		3.1.3.1. Anonim Şirketlerde Sermaye Artırma İşlemleri ve Kayıtları	3.1.4.5. Yedeklerin Hesaplanması	3.1.5. Anonim Şirketlerde Kar Dağıtımı ve Kayıtları
		3.1.3.2. Anonim Şirketlerde Sermaye Azaltılması ve Kayıtları		3.1.6. Anonim Şirketlerde Zararın Mahsubu ve Kayıtları
				3.1.6.1. Zararın Ortaklarca Karşılanması
				3.1.6.2. Zararın Sermayeden Karşılanması
				- TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı
			- TMS 33 Hisse Başına Kazanç Standardı	
3.2. LİMİTED ŞİRKETLER				
3.2.1. Limited Şirket ve Özellikleri	3.2.2. Limited Şirketlerin Kuruluş İşlemleri	3.2.4. Limited Şirketlerde Kâr/Zararın Hesaplanması	3.2.5. Limited Şirketlerde Kâr Dağıtımı ve Kayıtları	
3.2.1.1. Limited Şirketin Özellikleri	3.2.3. Limited Şirketlerde Sermaye Değişiklikleri	3.2.4.1. Kâr Dağıtım Tablosu	3.2.6. Limited Şirketlerde Zararın Mahsubu ve Kayıtları	
3.2.1.2. Limited Şirketlerin Yönetimi ile İlgili Organları	3.2.3.1. Limited Şirketlerde Sermayenin Artırma İşlemleri ve Kayıtları	3.2.4.2. Mali Kârın Hesaplanması	3.2.6.1. Zararın Ortaklarca Karşılanması	
3.2.1.3. Limited Şirketlerde Sözleşme Hazırlama	3.2.3.2. Limited Şirketlerde Sermayenin Azaltılması ve Kayıtları	3.2.4.3. Gelir Vergisinin Hesaplanması	3.2.6.2. Zararın Sermayeden Karşılanması	
		3.2.4.4. Kurumlar Vergisinin Hesaplanması	- TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı	
		3.2.4.5. Yedeklerin Hesaplanması	- TMS 33 Hisse Başına Kazanç Standardı	

ŞİRKETLER MUHASEBESİ DERS İÇERİĞİ				
Sınıf: 12. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe / Finans ve Borsa Hizmetleri / Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri	Zorunlu/Seçmeli Ders: Seçmeli Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 3 Saat	
3. SERMAYE ŞİRKETLERİ	3.3. DİĞER SERMAYE ŞİRKETLERİ			
	3.3.1.Hisseli Komandit Şirketler ve Muhasebe İşlemleri	3.3.2. Holding Şirketler ve Muhasebe İşlemleri - TFRS 3 İşletme Birleşmeleri Standardı - TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı	3.3.3. İş Ortaklıkları - TFRS 12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar Standardı - TMS 28 İştiraklerdeki Ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardı	3.3.4. Factoring Şirketler 3.3.5. Yabancı Sermayeli Şirketler
4. ŞİRKET KAPANIS İŞLEMLERİ	4.1. ŞAHİS ŞİRKETLERİNDE TASFİYE			
	4.1.1. Kolektif Şirketlerde Tasfiye <i>4.1.1.1. Kolektif Şirketlerde Dağılıma ve Dağıtılma Nedenleri</i> <i>4.1.1.2. Kolektif Şirketlerde Tasfiye İşlemleri</i> 4.1.1.2.1.Tasfiyeye Başlama Aşamasında Yapılacak İşlemler 4.1.1.2.2. Tasfiye Döneminde Yapılacak İşlemler 4.1.1.2.3. Tasfiye Sonunda Yapılacak İşlemler <i>4.1.1.3. Kolektif Şirketlerde Tasfiye İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları</i>	4.1.2. Komandit Şirketlerde Tasfiye <i>4.1.2.1. Komandit Şirketlerde Dağılıma ve Dağıtılma Nedenleri</i> <i>4.1.2.2. Komandit Şirketlerde Tasfiye İşlemleri</i> 4.1.2.2.1. Tasfiyeye Başlama Aşamasında Yapılacak İşlemler 4.1.2.2.2. Tasfiye Döneminde Yapılacak İşlemler 4.1.2.2.3. Tasfiye Sonunda Yapılacak İşlemler <i>4.1.2.3. Komandit Şirketlerde Tasfiye İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları</i>		
	4.2. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE TASFİYE			
	4.2.1. Anonim Şirketlerde Tasfiye <i>4.2.1.1. Anonim Şirketlerin Dağılıma ve Dağıtılma Nedenleri</i> <i>4.2.1.2. Anonim Şirketlerde Tasfiye İşlemleri</i> 4.2.1.2.1. Tasfiyeye Başlama Aşamasında Yapılacak İşlemler 4.2.1.2.2. Tasfiye Döneminde Yapılacak İşlemler 4.2.1.2.3. Tasfiye Sonunda Yapılacak İşlemler <i>4.2.1.3. Anonim Şirketlerde Tasfiye İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları</i>	4.2.2. Limited Şirketlerde Tasfiye <i>4.2.2.1. Limited Şirketlerin Dağılıma ve Dağıtılma Nedenleri</i> <i>4.2.2.2. Limited Şirketlerde Tasfiye İşlemleri</i> 4.2.2.2.1. Tasfiyeye Başlama Aşamasında Yapılacak İşlemler 4.2.2.2.2. Tasfiye Döneminde Yapılacak İşlemler 4.2.2.2.3. Tasfiye Sonunda Yapılacak İşlemler <i>4.2.2.3. Limited Şirketlerde Tasfiye İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları</i>		

ŞİRKETLER MUHASEBESİ DERS İÇERİĞİ				
Sınıf: 12. Sınıf	Dalı: Bilgisayarlı Muhasebe / Finans ve Borsa Hizmetleri / Dış Ticaret ve Ofis Hizmetleri		Zorunlu/Seçmeli Ders: Seçmeli Ders	Önerilen Haftalık Ders Saati: 3 Saat
4. KOOPERATİFLER	5.1. Kooperatiflerin Kuruluşu 5.1.1. Kooperatif ve Özellikleri 5.1.2. Kooperatifçilik İlkeleri 5.1.3. Kooperatiflerin Sınıflandırılması 5.1.4. Kooperatiflerin Kuruluşu	5.3. Ortakların Hak ve Ödevleri 5.3.1. Ortakların Hakları 5.3.2. Ortakların Ödevleri ve Sorumlulukları	5.5. Kooperatif İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi 5.5.1. Kooperatiflerin Tutacakları Defterler 5.5.2. Cezai Sorumluluklar 5.5.3. İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi 5.5.3.1. Kuruluş İşlemlerinin ve Sermaye Paylarının Muhasebeleştirilmesi 5.5.3.2. Ek Ödemelerin ve Aidatların Muhasebeleştirilmesi 5.5.3.3. Ortaklığa Yeni Üye Alımının Muhasebeleştirilmesi 5.5.3.4. Ortaklıktan Çıkış İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi 5.5.3.5. Gelir Gider Farkına İlişkin Muhasebe Kayıtları	5.6. Dağılım ve Tasfiye 5.6.1. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme 5.6.2. Kooperatiflerde Dağılım Sebepleri 5.6.3. Tasfiye Kurulunun Oluşumu 5.6.4. Tasfiye Kurulunun Görevleri ve Tasfiyenin Yürütülmesi
	5.2. Kooperatife Ortak Olma ve Ortaklıktan Çıkma 5.2.1. Kooperatife Ortak Olmak 5.2.2. Kooperatif Ortaklığının Sona Ermesi 5.2.3. Ortaklığın Sona Ermesiyle Hesap Kesme	5.4. Kooperatifin Organları 5.4.1. Genel Kurul 5.4.2. Yönetim Kurulu 5.4.3. Denetim Kurulu 5.4.4. Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinde Denetim		

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Programlar ve Öğretim Materyalleri, 2011, <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=moduller> (05.04.2018).

ALTINCI BÖLÜM

6. MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ MUHASEBE MÜFREDATININ TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI İLE UYUMLULUĞUNUN SAĞLANMASINA İLİŞKİN MUHASEBE VE FİNANSMAN ÖĞRETMENLERİNİN İLGİ, BEKLENTİ VE FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN TESPİTİ VE UYUMLAŞTIRMAYA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ HAKKINDA BİR UYGULAMA

6.1.YÖNTEM VE METODOLOJİ

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın amacı, kapsamı, örneklem seçimi ve verilerin toplanması, araştırmanın varsayımları ve kısıtları, araştırmanın yöntemi, araştırmanın modeli ve hipotezleri, hakkında bilgiler paylaşılmıştır.

6.1.1. Amaç ve Kapsam

Araştırmanın amacı, ülkemizde lisans ve lisansüstü düzeyde eğitimi verilen Türkiye Muhasebe Standartlarının ortaöğretim muhasebe eğitiminin esasını oluşturan ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde müfredatı oluşturulmuş Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe dersleri ile uyumlaştırılmasına yönelik muhasebe ve finansman öğretmenlerinin, ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin tespiti üzerine bir anket çalışması yapmak ve Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe öğretim programını Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumlaştırmaya ilişkin çözüm önerisi sunmaktır.

Araştırma kapsamında öğretmenlerin demografik özellikleri ile bazı tanımlayıcı nitelikteki eğitime ve mesleğe bağlı değişkenler hakkındaki görüşleri dikkate alınarak, Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkinin ne seviyede olduğu araştırılmış ve araştırma sonuçları neticesinde çözüm önerileri sunulmuştur.

6.1.2. Örneklem Seçimi ve Verilerin Toplanması

Araştırma evrenini, İstanbul İli Avrupa Yakasında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yer alan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan kadrolu muhasebe ve finansman öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma İstanbul İli Avrupa Yakası'nda muhasebe eğitimi verilen, farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde görev yapan, muhasebe ve finansman öğretmenlerine yönelik düzenlenmiş bir anket vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden edinilen verilere göre Avrupa yakasında, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ve Çok Programlı Anadolu Liseleri türünde kadrolu 490 muhasebe ve finansman öğretmeni çalışmaktadır. Öğretmenlerin tümüne erişmenin güçlüğü, kontrol, zaman yetersizliği ve maliyet yüksekliği sebebiyle, evrenin tamamını temsil gücüne sahip olduğu varsayılan bir örneklem seçimi planlanmıştır.

Toplam olarak 490 olan hedef kitle sayısından ulaşılan ve anketi kabul eden 215 muhasebe ve finansman öğretmeni "tesadüfi örnekleme" yoluyla tayin edilmiştir. Bu rakam evrenin yaklaşık %44'ünü temsil etmektedir. Öğretmenlerin tespitinde yaş, cinsiyet, öğrenim seviyesi gibi özellikler nazara alınarak her bir unsuru temsil yeteneğine sahip olmalarına özen gösterilerek tarafsız davranılmış ve Bağcılar, Bahçelievler, Bakırköy, Bayrampaşa, Beyoğlu, Esenler, Eyüp, Fatih, Gaziosmanpaşa, Güngören, Kağıthane, Sultangazi, Şişli ve Zeytinburnu, ilçelerindeki 25 okulda görev yapan öğretmenlere ulaşılmıştır. Edinilen sonuçlar evrenin tümüne genellenmiştir. Anket 24.04.2018-15.05.2018 tarihleri arasında öğretmenlere yüz yüze görüşülerek iletilmiştir.

6.1.3. Araştırmanın Varsayımları ve Kısıtları

Anket formunu doldurarak çalışmaya katılan öğretmenlerin ankete istekle cevap verdiği, ölçme aracındaki soruları yanıtlarken hakiki duygu ve düşüncelerini aktardığı, anketi eksiksiz ve doğru şekilde cevaplandığı düşünülmüştür. Katılımcıların soruları yanıtlarken kelime ve cümleleri anladıkları farz edilmiş, doğabilecek kavram yanılgıları göz ardı tutulmuştur.

Bazı öğretmenlerin çalışmaya olumlu yaklaşmaması, araştırmaya katılımda isteksizlik göstermesi, katılımcıların beyan ettikleri bilgilerin subjektif nitelik taşıması, İstanbul'un yüz ölçümü olarak büyüklüğü, okulların birbirlerine mesafe olarak uzaklığı, gidilen okullarda ders programı, sağlık ve mazeret izni gibi nedenlerle öğretmenlerin tamamına ulaşamaması, kontrol, zaman ve maliyet güçlüğü, çalışmanın Avrupa yakası ile sınırlandırılması dolayısıyla anketin örneklem sayısının artırılmasında yaşanan zorluklar önemli bir kısıt olarak düşünülebilir.

6.1.4. Araştırmanın Yöntemi

Çalışma deneye başvurularak kanıtlanamayan nitel (kalitatif) araştırma tasarımına sahiptir.⁷⁵⁴ Araştırma kapsamında örneklemden verilerin elde edilmesinde saha taraması (survey modeli) yapılmıştır.⁷⁵⁵

Tarama modelleri, geçmişte yaşanmış veya halihazırda yaşanmakta olan bir vaziyeti, var olduğu biçimde tasvir etmeyi hedefleyen araştırma şeklidir. Araştırma konusu birey, nesne ya da olay ait olduğu şartlar içerisinde ve olduğu şekilde tarif edilmeye gayret gösterilirken, herhangi bir şekilde etkileme, değiştirme girişiminde bulunulmaz.⁷⁵⁶ Tarama modelinde, bilimin gözlem yapma, kaydetme, olaylar arasındaki bağlantıları saptama, kontrol altında tutulan, değişmeyen, sabit münasebetler üzerinde genellemelere ulaşma kısaca; bilimin tasvir etme (betimleme) işlevi ön plandadır.⁷⁵⁷

⁷⁵⁴ Mine Arlı ve Mahmut Hamil Nazik, **Bilimsel Araştırmaya Giriş**, Ankara: Gazi Kitabevi, 2001.

⁷⁵⁵ Niyazi Karasar, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları, 2009, s.77.

⁷⁵⁶ Karasar, s.77.

⁷⁵⁷ Cemal Yıldırım, **Eğitimde Araştırma Metotları**, Ankara: Akyıldız Matbaası, 1966, s.67.

Tarama modelinde ilk önce hadiselerin meydana geldiği şekliyle kaydedilmesi ve sınıflandırılması; sonrasında da edinilen sonuçların çözümlenmesi ve yorumlanması gereklidir.⁷⁵⁸ Tarama modelinde hedef yalnızca bilgileri toplamak değil, onları işleyerek hakkında yorumda bulunmaktır.⁷⁵⁹

Örneklemden veri toplanmasında ise, deneklerin görüşlerini yazılı şekilde ifade ettikleri bir veri toplama yöntemi olan anket yönteminden faydalanılmıştır.⁷⁶⁰ Nicel (kantitatif) araştırmalarda sayısal temsil gücü mevzubahis olması sebebiyle, araştırma evrenini yansıtacak örneklemin hataya mahal vermeyecek şekilde saptanması ve bu örnekleme amaca uygun soruların yöneltilmesi gerekir. İlgili anket geniş bir literatür taraması sonucunda tarafımızca oluşturulmuştur.

Anket; öğretmenlerin kişisel özelliklerini tespit etmeye ilişkin form ve Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunu sağlamaya yönelik muhasebe ve finansman öğretmenlerinin, ilgi, beklenti ve farkındalıklarının tespitine ilişkin ölçekten oluşmaktadır.

Ankette kullanılan ölçek için ifadelerin anlaşılabilirliği açısından 1 Türkçe okutmanından fikir alınmıştır. Daha sonra, 30 öğretmen için pilot çalışma uygulanmış; gelen geribildirimlere göre bazı ifadeler değiştirilmiştir. Böylece anket son halini almıştır.

6.1.4.1. Kişisel Bilgi Formu ve Tanımlayıcı Anket Soruları

Anketin ilk bölümünde demografik bilgiler ve genel duruma yönelik 26 adet soru bulunmaktadır. İlk 4 soru muhasebe ve finansman öğretmenlerin demografik özelliklerinin belirlenmesi, sonraki 22 soru ise muhasebe ilgi düzeyleri, Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki beyanları, aldıkları eğitimler gibi konulardaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla oluşturulmuştur.

---

⁷⁵⁸ Yıldırım, s.67.

⁷⁵⁹ Karasar, s.77.

⁷⁶⁰ Ali Doğan Arseven, *Alan Araştırma Yöntemi İlkeler Teknikler Örnekler*, 2. Baskı, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2001, s.101.

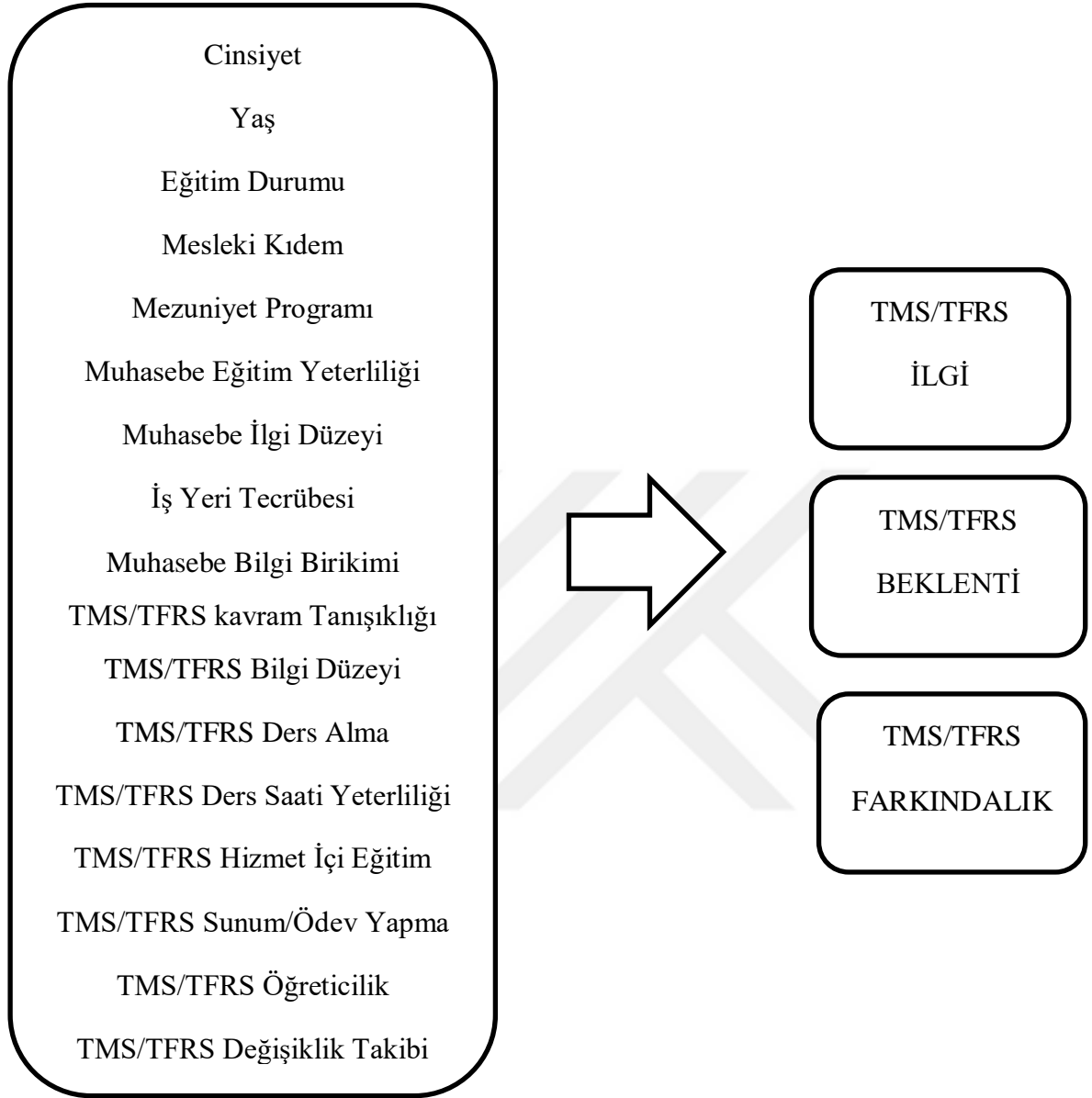
6.1.4.2. Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki İlgî, Beklenti ve Farkındalık Ölçeği

Bu kısım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartlarına uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin ölçümlenebilmesi amacıyla ilgi, beklenti ve farkındalık boyutlarından oluşan, 5'li likert tipli toplamda 74 madde içeren bir ölçek olarak tasarlanmıştır. Ölçeğin kullanımındaki temel amaç, öğretmenlerin ölçek maddelerine verdikleri cevaplardan yola çıkarak 1= Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum eşitlikleri bağlamında maddelerin toplamından, öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerine ait değerler elde edebilmektir. Ölçekteki söz konusu boyutlara ters katkı yapması gereken sorulara verilen olumlu yanıtların ölçek skorlarına olumsuz yansımaları, ilgili maddelerin ters kodlanması ile sağlanmıştır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerine ilişkin 74 maddenin aritmetik ortalaması hesaplanarak ölçek puanına ulaşılmıştır. Ölçekten elde edilen puanın yükselmesi, ortaöğretim muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin yükseldiğini göstermektedir.

6.1.5. Araştırmanın Modeli

Tarama modelinde gerçekteştirilen araştırmada hipotezler ve araştırma amaçları göz önünde bulundurulduğunda araştırma modeli Şekil 6.1'deki gibi görselleştirilebilir.

Şekil 6.1: Araştırma Modeli

6.1.6. Araştırma Hipotezleri

Çalışmada Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe derslerinin Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına yönelik muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerine ilişkin üç ana hipotez oluşturulmuştur. Daha sonra alt hipotezler demografik bilgilere göre grup farklılıkları biçiminde kurulmuştur. Çalışmanın ana ve alt hipotezleri Tablo 6.1’de gösterilmiştir.

Tablo 6.1
Araştırmanın Hipotezleri

Ana Hipotezler	
H ₁	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi düzeyi ne seviyededir?
H ₂	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin beklenti düzeyi ne seviyededir?
H ₃	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin farkındalık düzeyi ne seviyededir?

Alt Hipotezler	
H ₄	Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₅	Öğretmenlerin yaş gruplarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₆	Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₇	Öğretmenlerin mezuniyet programlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₈	Öğretmenlerin üniversitede almış olduğu muhasebe eğitimini yeterli bulma durumlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₉	Öğretmenlerin muhasebeye ilgi düzeyleri ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Alt Hipotezler	
H ₁₀	Öğretmenlerin muhasebe alanında işyeri tecrübelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₁₁	Öğretmenlerin muhasebe eğitimi konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olma durumlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₁₂	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/IFRS) kavramını duymalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₁₃	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi seviyeleri ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında ilişki var mıdır?
H ₁₄	Öğretmenlerin mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartlarının zorunlu ders olarak verilmesine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₁₅	Öğretmenlerin mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında seçmeli ders almalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₁₆	Öğretmenlerin lisans mezuniyetleri sonrası devam ettikleri ya da tamamladıkları lisansüstü program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ders almalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₁₇	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldıkları ders saatinin yeterliliğine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Alt Hipotezler	
H ₁₈	Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılan ve katılmayan öğretmenler arasında Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₁₉	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₂₀	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları konuları ile ilgili ödev, sunum vb. çalışmalar yapmalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₂₁	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğu teorik ve uygulamalı bilgi seviyesinin mesleki açıdan yeterliliğine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₂₂	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduklarını/olmadıklarını düşünmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₂₃	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları üzerinde yapılan değişiklikleri ve ilgili standart yorumlarını takip etmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
H ₂₄	Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili bir yayını (gazete, dergi, internet sitesi vb.) takip etmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

6.2. VERİ GİRİŞİ VE ANALİZİ

Araştırma kapsamında anket formları ile elde edilen veriler önce *Microsoft Excel* programına girilmiş, ardından sayısal kodlamalar ile birlikte *IBM SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 23.0* versiyonuna aktarılmıştır. Çalışmanın bundan sonraki kısmında yapılan tüm istatistiksel analizlerde *SPSS* paket programından faydalanılmıştır. Ölçek boyutlarının aldığı puanlar 1-5 arasında değerlendirilmiştir.

Araştırmaya veri toplama araçlarının güvenilirlik seviyelerinin ispatlanması ile başlanmış, ölçeklerin yeterli güvenilirlik seviyesinde olduğu görüldükten sonra araştırmaya devam edilmiştir.

6.2.1. Anketin Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik Analizi (Reliability Analysis); ölçmede yararlanılan anketlerin, testlerin ya da ölçeklerin özellik ve güvenilirliklerini değerlendirmeye tabi tutmak amacıyla geliştirilmiştir.⁷⁶¹

En yaygın yararlanılan güvenilirlik testleri, Cronbach's Alpha, İkiye Bölme (split), Paralel, Mutlak Kesin Paralel (strict) şeklinde sayılabilir. Ölçek altboyutlarına ait güvenilirlik istatistikleri Tablo 6.2'de verilmiştir.

Tablo 6.2
Ölçek Güvenirlik İstatistikleri

Altboyut	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı
İlgi	20	0,825
Beklenti	22	0,874
Farkındalık	32	0,833

⁷⁶¹ Şeref Kalaycı, *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 6. Baskı, Ankara: Asil Yayınevi, 2014, s.403

Çalışmamızda Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık seviyelerinin tespitine ilişkin oluşturulan ölçeğin hesaplanmış iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) Tablo 6.2'de görüleceği üzere ilgi boyutu için 0,825, beklenti boyutu için 0,874, farkındalık boyutu için 0,833'tür.

Cronbach tarafından 1951 yılında geliştirilen ve 0 ile 1 aralığında değer alabilen bu ifade alfa katsayısı (α) şeklinde anlatılmaktadır. Hesaplanan alfa katsayısı (α), birime ilişkin ölçekteki her bir soruya ait puanların toplanarak, toplam skora ulaşılan ölçeklerde, soruların yakınlık ve benzerliğini göz önüne seren bir katsayıdır.⁷⁶²

Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği şu şekilde yorumlanır.⁷⁶³

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek güvenilirliği düşüktür,
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve
- $0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Sosyal bilim araştırmalarında asgari %70 güvenilirlik düzeyine ulaşılması gerekmektedir. Tablo 6.2 incelendiğinde her üç altboyutun güvenilirlik katsayısının 0,8 ile 0,9 arasında olduğu görülür. Söz konusu değerler için her üç altboyutun da iyi derecede güvenilir oldukları, kişilerle yüz yüze gerçekleştirilen anketin kendi içerisinde tutarlılık gösterdiği ve başarılı olduğu, ulaşılabilecek neticelerin gerçekleri aksettireceği söylenebilir. Daha açık bir ifade ile fenomen ile ilgili yüksek güvenilirlikte bilimsel yargıların oluşturulmasında güvenle kullanılacakları söylenebilir.⁷⁶⁴

⁷⁶² İlker Ercan ve İsmet Kan, "Ölçeklerde Güvenilirlik ve Geçerlik", *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2004, Cilt.3, Sayı.30, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/420425> (29.04.2018), s. 213

⁷⁶³ Kalaycı, s.405.

⁷⁶⁴ Kazım Özdamar, *Ölçek ve Test Geliştirme Yapısal Eşitlik Modellemesi*, Eskişehir: Nisan Kitabevi, 2016, s.144.

6.3. BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu kısmında anket verilerinin analizi sonucu elde edilen bulgular paylaşılmıştır. Bulgular bölümünün ilk kısmında demografik ve tanımlayıcı sorulara ait betimsel istatistikler, ikinci kısmında ise ölçek betimsel istatistikleri ve normal dağılım istatistikleri sunulmuştur. Ölçek ve altboyutların normal dağılıma yakın oldukları saptandığından sonraki kısımda belirlenmiş hipotezlerin sınanmasında parametrik test tekniklerinden faydalanılmasına karar verilmiştir.

Hipotez testlerinin sınanması esnasında normallik varsayımı ile birlikte aşırı uç değerlerin olmaması ve grup üye sayısının 30'un altında olmaması durumları da göz önünde bulundurulmuştur. İki grup arasındaki düzey farklarının tespiti bağımsız örneklem T-testi ile ikiden fazla grup arasındaki karşılaştırmalar ise Anova Testi ile yapılmıştır. Düzeyler arasındaki ilişkiler ölçeğin normal dağılıma uyduğu fakat düzey değeri olarak kullanılan değişkenlerin ordinal türde oldukları göz önünde bulundurularak, Spearman Korelasyon Analizi ile incelenmiştir.

6.3.1. Demografik ve Tanımlayıcı Bulgular

Bu bölümde; araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya iştirak eden öğretmenlerden ölçekler vasıtasıyla elde edilen verilerin analizi neticesinde ulaşılan bulgulara yer verilmiş; bulgulara dayanarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır. Araştırma neticesinde örnekleme dahil edilen 215 adet gözlemle ilgili demografik bilgiler Tablo 6.3'deki gibidir.

Tablo 6.3
Demografik İstatistikler

Demografik Özellikler	Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
1. Cinsiyet	Kadın	117	54,40
	Erkek	98	45,60
	Toplam	215	100,00
2. Yaş	30 Yaş ve altı	56	26,00
	31-35 Yaş arası	80	37,20
	36-40 Yaş arası	32	14,90
	41 Yaş ve üstü	47	21,90
	Toplam	215	100,00
3. Mesleki Kıdem	0-5 Yıl	51	23,70
	6-10 Yıl	61	28,40
	11-15 Yıl	43	20,00
	16 Yıl ve üzeri	60	27,90
	Toplam	215	100,00
4. Eğitim Durumu	Eğitim Enstitüsü	1	0,50
	Lisans	159	74,00
	Yüksek Lisans	54	25,00
	Doktora	1	0,50
	Toplam	215	100,00
5. Mezuniyet Programı	Muhasebe	170	79,10
	Diğer	45	20,90
	Toplam	215	100,00

Katılımcıların %54,4'ü kadın (n=117) iken %45,6'sı erkektir (n=98). Araştırmaya katılan öğretmenler arasında cinsiyet bakımından dengeli bir dağılım söz konusudur.

Katılımcıların yaş grubu değişkenine göre %26'sı 30 yaş altı (n=56), %37,2'si 31-35 yaş arası (n=80), %14,9'u 36-40 yaş arası (n=32), %21,9'u 41 yaş ve üzeri (n=47) olarak dağılmıştır. Öğretmenlerin yaş ortalamasının 31-35 arasında yoğunluk kazandığı görülmektedir.

Katılımcıların mesleki kıdem değişkenine göre; %23,7'si 0-5 yıl arası (n=51), %28,4'ü 6-10 yıl arası (n=61), %20'si 11-15 yıl arası (n=43), %27,9'u 16 yıl ve üzeri (n=60) olarak dağılmıştır. Öğretmenlerin kıdem yılı olarak birbirine yakın ve dengeli bir dağılım gösterdiği, ayrıca çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun meslekteki (%76,3) hizmet süresinin 6 yıl ve üzeri olduğu söylenebilir. Bu da muhasebe ve finansman öğretmenlerinin mesleklerinde kıdemli olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların %0,5'i eğitim enstitüsü (n=1), %74'ü lisans (n=159). %25'i yüksek lisans (n=54), %0,5'i doktora (n=1) seviyesinde eğitime sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumu lisans düzeyinde yoğunlaşmıştır. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin yaklaşık %25,5'i akademik manada kendilerini geliştirirken, yaklaşık %74,5'i lisans mezuniyeti sonrası akademik bir eğitim almamıştır.

Katılımcıların %79,1'i muhasebe (n=170), %20,9'u ise muhasebe dışı (n=45) programlardan mezundur. Ülkemizde muhasebe ve finansman alanında ortaya çıkan öğretmen ihtiyacı yıllarca Gazi Üniversitesi Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği programı tarafından karşılanmış ve çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük kısmı görev yaptıkları muhasebe branşına ait derslerin yükseköğretim düzeyinde eğitiminin verildiği ilgili üniversite programından mezun olmuştur. Ayrıca muhasebe dışında bir programdan mezun farklı branşlarda öğretmenliğe devam ederken alan değişikliği ile muhasebe ve finansman kadrosuna geçen öğretmenlerin varlığının %21 gibi bir oranın ortaya çıkmasında etkili olduğu gözlemlenmiştir. Yakın zamanda Gazi Üniversitesi Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği bölümü kapatılmış, bu alanda ortaya çıkacak öğretmen ihtiyacının İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu formasyon sahiplerinden karşılanması yönünde karar alınmıştır.

6.3.2. Frekans Analizi

Katılımcıların muhasebe eğitimleri ve Türkiye Muhasebe Standartları konusundaki görüşlerinin belirlenebilmesi amacıyla sorulan kategorik bazı sorulara ait frekans analizleri Tablo 6.4'de sunulmuştur.

Tablo 6.4
Frekans Analizleri 1

Sorular	Katılımcıların Cevapları	Frekans (n)	Yüzde (%)
6. Üniversitede almış olduğunuz muhasebe eğitimini yeterli buluyor musunuz?	Evet	143	66,50
	Hayır	72	33,50
	Toplam	215	100,00
7. Muhasebe ilgi düzeyiniz?	Düşük	11	5,10
	Orta	66	30,70
	Yüksek	102	47,40
	Çok Yüksek	36	16,70
	Toplam	215	100,00
8. Muhasebe alanında işyeri tecrübeniz?	Var	91	42,30
	Yok	124	57,70
	Toplam	215	100,00
9. Muhasebe konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?	Evet	149	69,30
	Hayır	66	30,70
	Toplam	215	100,00
10. Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) kavramını daha önce duydunuz mu? Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) kavramını ilk nereden duydunuz?	- TMS/TFRS kavramını duymadım.	37	17,20
	- TMS/TFRS'ye ilişkin aldığım önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde dersten	108	50,20
	- TMS/TFRS'ye ilişkin aldığım kurs/seminer programından	17	7,90
	- İnternet	30	14,00
	- Haberler/Medya	9	4,20
	- Diğer	14	6,50
	Toplam	215	100,00
11. Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) hakkındaki bilgi düzeyiniz?	Hiç	48	22,30
	Biraz	112	52,10
	Oldukça	52	24,20
	Çok İyi	3	1,40
	Toplam	215	100,00

Katılımcıların %66,5'i üniversitede aldığı muhasebe eğitimini yeterli bulurken (n=143), %33,5'i yeterli bulmamaktadır (n=72). Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu üniversitede lisans öğrenimi süresince almış olduğu muhasebe eğitimini yeterli görmektedir. Oranın yüksek çıkmasının nedeni Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki ortaöğretim kurumlarında muhasebe ve finansman öğretmenliği kadrosunda görev yapan öğretmenlerin muhasebe ve finans ağırlıklı bir lisans programından, özellikle Gazi Üniversitesi Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği Programından mezun olmalarıdır. Üniversitede aldığı muhasebe eğitimini yetersiz gören öğretmenlerimizin ağırlıklı olarak muhasebe dışı bir alandan mezun oldukları ve alan değişikliği yaparak muhasebe ve finansman öğretmeni kadrosunda görev yapmaya başladıkları gözlemlenmiştir.

Katılımcılardan muhasebe ilgi düzeylerini tanımlamaları istendiğinde; %5,1'i düşük (n=11), %30,7'si orta (n=66), %47,4'ü yüksek (n=102), %16,7'si çok yüksek (n=36) derecede muhasebe ilgisine sahip olduğunu belirtmiştir. Bu sonuca göre muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu görev yaptıkları branşa olan ilgi düzeyinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Muhasebe ilgi düzeyinin düşük olduğunu belirten öğretmenlerin ankete katılan öğretmenler içerisindeki oranı %5,1'dir.

Katılımcıların %42,3'ü muhasebe alanında işyeri tecrübesine sahip olduğunu (n=91), %57,7'si ise bu konuda tecrübesi bulunmadığını belirtmiştir (n=124). Bu sonuç muhasebe ve finansman öğretmenlerinin çoğunluğunun işyeri tecrübesi olmadığını göstermektedir. Bu sonucu ortaya çıkaran temel etkeninin muhasebe ve finansman öğretmenlerinin eğitim fakültesi mezunu olmaları ve lisans öğrenimleri süresince uygulamalı eğitimlerini (staj) görev yaptıkları okul benzeri bir kurumda yapmaları olduğu söylenebilir. Türk Ticaret Kanunu uyarınca memurlar, serbest meslek icrasında bulunmak veya mesleki faaliyet gerçekleştirmek için büro, ofis, muayenehane ve buna benzer mekanlar çalıştıramaz; gerçek kişilerin, özel hukuk tüzel kişilerinin veya kamu sahipliğindeki meslek kuruluşlarının sahip olduğu herhangi bir işyerinde ya da vakıf, yükseköğretim kurumlarında iş göremezler.⁷⁶⁵ Bu durumun muhasebe ve finansman

⁷⁶⁵ 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (1965), T. C. Resmi Gazete, 12056, 23 Temmuz 1965, Tertip.5, Cilt.4, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657.pdf> (23.04.2018), madde 28.

öğretmenlerinin sektör tecrübesi edinmelerini ve sektörde yaşanan gelişmeleri takip imkânlarını kısıtladığı söylenebilir. İşyeri tecrübesi olduğunu belirten öğretmenlerin lisans mezuniyetleri sonrası, Milli Eğitim kadrosuna atanıncaya kadar muhasebe temelli bir iş yaptıkları gözlemlenmiştir.

Katılımcıların %69,3'ü muhasebe eğitimi konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olduğunu düşünürken (n=149), %30,7'si bu konuda yeterli bilgi ve birikime sahip olmadığını düşünmektedir. (n=66). Bu sonuca göre muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde planlanmış ve ders içeriği oluşturulmuş, görev yaptıkları branşın gerektirdiği bilgi ve birikime sahip olduğunu belirtmiştir. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun görev yaptıkları okul benzeri muhasebe eğitiminin yoğun olduğu bir lisede ortaöğretimi tamamlamaları; ayrıca ortaöğretim sonrası muhasebe ve finans ağırlıklı bir lisans programından, mezun olmalarının oranının yüksek çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Muhasebe eğitiminin gerektirdiği bilgi ve birikime sahip olmadığını düşünen öğretmenlerin oranı ise %30,7'dir. Muhasebe eğitiminin gerektirdiği bilgi ve birikime sahip olmadığını düşünen öğretmenlerin bu denli fazla olması verilen eğitiminin seviyesini düşürecek, ortaöğretim muhasebe programına Türkiye Muhasebe Standartlarının entegre edilmesi ile oluşturulacak yeni müfredata uyumu güçleştirecek ve yeni müfredatın öğrencilere aktarımında istenilen sonuçların elde edilememesine neden olacaktır.

Katılımcıların %17'si Türkiye Muhasebe Standartları kavramını duymadığını (n=37), %50,2'si önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldığı dersten (n=108), %7,9'u TMS/TFRS'ye ilişkin aldığı kurs/seminer programından (n=17), %14'ü internetten (n=30), %4,2'si haberler ve medyadan (n=9) ve %6,5'i de diğer yerlerden (n=14) duyduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu Türkiye Muhasebe Standartları kavramını önlisans/lisans ve lisansüstü öğreniminde, katıldığı kurs, seminer ve hizmetiçi eğitimlerde, internet, haber, gazete, dergi vb gibi yayın ve medya organları vasıtasıyla bir şekilde duymuştur. Türkiye Muhasebe Standartlarının varlığından haberdar olmayan muhasebe ve finansman öğretmenlerin varlığı ise azımsanmayacak kadar yüksektir.

Katılımcıların %22,3'ü Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki hiç bilgisi olmadığını (n=48), %52,1'i biraz bilgisi olduğunu (n=112), %24,2'si oldukça bilgisi olduğunu (n=52) ve %1,4'ü bilgi düzeyinin çok iyi olduğunu (n=3) ifade etmiştir. Bu sonuç; muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun Türkiye Muhasebe Standartları hakkında az da olsa fikir sahibi olduklarını ancak kendilerini yeterli bilgiye sahip hissetmediklerini göstermektedir. Türkiye Muhasebe Standartlarına tümüyle hakim olduğunu düşünen öğretmenler, genelin %1,4'üdür. Öğretmenlerin yaklaşık %22'si ise standartlar hakkında hiç bilgisi olmadığını ifade etmiştir. Türkiye Muhasebe Standartları kavramını duymamış öğretmenlerin varlığı ile standartlar hakkında hiç bilgisi olmadığını beyan edenlerin oranı benzerlik göstermektedir.

Kategorik soruların devamına ait istatistikler Tablo 6.5'deki gibidir.

Tablo 6.5
Frekans Analizleri 2

Sorular	Katılımcıların Cevapları	Frekans (n)	Yüzde (%)
12. Mezun olduğunuz önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) dersleri zorunlu olarak verilmekte midir?	Evet	63	29,30
	Hayır	152	70,70
	Toplam	215	100,00
13. Mezun olduğunuz önlisans ya da lisans düzeyde program/bölümde Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) konusunda seçmeli de olsa ders aldınız mı?	Evet	73	34,00
	Hayır	142	66,00
	Toplam	215	100,00
14. Lisans mezuniyetiniz sonrası muhasebe dalında lisansüstü eğitime devam ettiniz mi?	Evet	45	20,90
	Hayır	170	79,10
	Toplam	215	100,00

15. Lisans mezuniyetiniz sonrası devam ettiğiniz ya da tamamladığınız lisansüstü program/bölümde Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) hakkında ders aldınız mı?	Evet, muhasebe dalında ya da muhasebe dalı dışında lisansüstü düzeyde devam ettiğim ya da tamamladığım program/bölümde TMS/TFRS hakkında ders verilmektedir.	34	15,80
	Hayır, muhasebe dalında lisansüstü düzeyde devam ettiğim ya da tamamladığım program/bölümde TMS/TFRS hakkında ders verilmemektedir.	11	5,10
	Hayır, muhasebe dalı dışında lisansüstü düzeyde devam ettiğim program/bölümde TMS/TFRS hakkında ders verilmemektedir.	10	4,70
	Hayır, lisans mezuniyeti sonrasında eğitimime devam etmedim.	160	74,40
	Toplam	215	100,00
16. Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldığımız ders saatini yeterli buluyor musunuz?	Evet yeterlidir.	45	20,90
	TMS/TFRS hakkında önlisans lisans ya da lisansüstü düzeyde ders almadım.	97	45,10
	Hayır yetersizdir.	53	24,70
	Kararsızım.	20	9,30
	Toplam	215	100,00

Katılımcıların %29,3'ü mezun olduğu önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları derslerini zorunlu olarak verildiğini ifade ederken (n=63), %70,7'si zorunlu olarak verilmediğini belirtmiştir (n=152). Standartların ülkemizdeki geçmişinin çok yeni olması ve ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun mezun olduğu lisans programı bünyesinde, Türkiye Muhasebe Standartlarının ülkemiz muhasebe sistemine entegre edildiği bir muhasebe eğitimi verilmemesi bu sonucu ortaya çıkaran temel etken olarak gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin %29'luk bir kısmı ise mezun olduğu önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartlarına ilişkin zorunlu bir ders aldığını belirtmiştir.

Katılımcıların %34'ü mezun olduğu önlisans ya da lisans düzeyde program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları konusunda seçmeli ders aldığını ifade ederken (n=73), %66'sı bu konuda seçmeli ders almadığını belirtmiştir (n=142). Elde edilen sonuç öğretmenlerin mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu ders alıp almadıklarına verdikleri cevaplar ile benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların %20,9'u muhasebe alanında lisansüstü eğitime devam etmişken (n=45), %79,1'i lisansüstü eğitime devam etmemiş ya da muhasebe dışı bir alanda devam etmiştir (n=170). Öğretmenlerin büyük kısmı muhasebe alanında lisansüstü eğitime devam etmemiştir.

Katılımcıların %25,6'sı gerek muhasebe alanında gerekse muhasebe alanı dışında lisansüstü düzeyde öğrenimine devam etmiştir (n=55). Katılımcıların %15,8'i muhasebe dalında ya da muhasebe dalı dışında bir program/bölümde öğrenim gördüğünü ya da ilgili programı tamamladığını ve Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ders aldığını (n=34) ifade etmiştir. Katılımcıların %5,1'i muhasebe dalında (n=11), %4,7'si muhasebe dalı dışında (n=10) lisansüstü düzeyde devam ettiği ya da tamamladığı program/bölümde TMS/TFRS hakkında ders almadığını; % 74'ü ise gerek muhasebe gerekse muhasebe dışı bir alanda lisansüstü öğrenimine devam etmediğini belirtmiştir (n=160). Lisans öğrenimi boyunca Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu ya da seçmeli bir ders alınmaması ve lisansüstü düzeyde bir muhasebe programı bünyesinde standartlara ilişkin dersler alarak bu eksikliğin giderilmesi için çaba gösterilmemesi, standartların ortaöğretim muhasebe derslerine entegre edilmesi ile oluşturulacak yeni müfredata öğretmenlerin uyumu ve öğrencilere aktarımını zorlaştıracağı söylenebilir.

Katılımcıların %20,9'u Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldığı ders saatini yeterli bulurken (n=45), %45,1'i ders almadığını (n=97), %24,7'si ders saatini yetersiz bulduğunu (n=53), %9,3'ü ise kararsız olduğunu ifade etmiştir (n=20). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde ders almadığını ve ders alan öğretmenler de aldığı ders saatinin yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Öğretmenlerin yaklaşık %21’lik kısmı önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında aldığı ders saatinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Ortaya çıkan sonuç önlisans ya da lisans düzeyinde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu ya da seçmeli ders alanların oranı ile benzerlik göstermektedir.

Kategorik soruların devamına ait istatistikler Tablo 6.6’daki gibidir.

Tablo 6.6
Frekans Analizleri 3

Sorular	Katılımcıların Cevapları	Frekans (n)	Yüzde (%)
17. Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili hizmetiçi eğitim ya da kursa katıldınız mı? Katılmış iseniz hangi kurum tarafından düzenlendiğini belirtir misiniz?	Katılmadım	182	84,70
	Üniversiteler	10	4,70
	Milli Eğitim Bakanlığı	10	4,70
	Özel Eğitim Kurumları	1	0,50
	TÜRMOB	7	3,20
	Diğer	5	2,20
	Toplam	215	100,00
18. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünür müsünüz?	Evet	92	42,80
	Hayır	40	18,60
	MEB tarafından verilmesi durumunda Evet	58	27,00
	Kararsızım	25	11,6
	Toplam	215	100,00

Katılımcıların %84,7’si Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmadığını (n=182), %4,7’si üniversitelerce (n=10), %4,7’si Milli Eğitim Bakanlığınca (n=10), %0,5’i Özel eğitim kurumlarınca (n=1), %3,3’ü TÜRMOB tarafından (n=7), %2,3’ü diğer kurumlarca düzenlenen kursa (n=5) katıldığını ifade etmiştir. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu Türkiye Muhasebe Standartları konusunda daha önce herhangi bir hizmetiçi eğitim kurs, seminer vb. katılmadığını belirtmiştir. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde düzenlenmiş hizmetiçi eğitim ve çeşitli kurumlar bünyesinde düzenlenen seminer ve kursa katıldığını beyan eden öğretmenlerin oranı ise %15,3’tür.

Katılımcıların %42,8'i eğitimi verecek kurum farkı gözetmeksizin (n=92), %27'si Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilmesi durumunda (n=58) Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmet içi eğitim ya da kursa katılmayı düşünürken %18,6'sı katılmayı istememiş (n=40), %11,6'sı kursa katılımda kararsız olduğunu beyan etmiştir (n=25). Öğretmenlerin yaklaşık %70'i Türkiye Muhasebe Standartları hakkında kurs, seminer ve eğitim almaya isteklidir. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde standartlar hakkında hizmet içi eğitim sunulması halinde yaklaşık %27'lik bir kesim bu eğitimlere katılabileceğini ifade ederken, %19'u eğitim almayı kabul etmemiş, %12'si ise kararsızlık beyanında bulunmuştur.

Kategorik soruların devamına ait istatistikler Tablo 6.7'deki gibidir.

Tablo 6.7
Frekans Analizleri 4

Sorular	Katılımcıların Cevapları	Frekans (n)	Yüzde (%)
19. Türkiye Muhasebe Standartları konuları ile ilgili ödev, sunum vb. çalışmalar yaptınız mı?	Evet	40	18,60
	Hayır	175	81,40
	Toplam	215	100,00
20. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğunuz teorik ve uygulamalı bilgi düzeyinin mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	50	23,30
	Hayır	165	76,70
	Toplam	215	100,00
21. Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunuzu düşünüyor musunuz?	Evet	61	28,40
	Hayır	154	71,60
	Toplam	215	100,00
22. Türkiye Muhasebe Standartları üzerinde yapılan değişiklikleri ve ilgili standart yorumlarını takip ediyor musunuz?	Evet	64	29,80
	Hayır	151	70,20
	Toplam	215	100,00
23. Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili bir yayını (gazete, dergi, internet sitesi vb.) takip ediyor musunuz?	Evet	55	25,60
	Hayır	160	74,40
	Toplam	215	100,00

Katılımcıların %18,6'sı Türkiye Muhasebe Standartları koruları ile ilgili ödev, sunum vb. çalışmalar yapmış iken (n=40), %81,4'ü bu konuda çalışma yapmamıştır (n=175). Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük kısmı standartlar hakkında ödev sunum vb. bir çalışma yapmamıştır. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde ders almamış ya da aldığı eğitimin yeterli olmadığını düşünen, hizmetiçi eğitim, kurs ya da seminere katılmamış öğretmenlerin standartlar hakkında ödev, sunum vb. çalışmalar yapmadığı söylenebilir. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ödev sunum vb. çalışma ortaya koyan öğretmenlerin önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde standartları konu edinen bir ders aldıkları veya hizmetiçi eğitim, kurs ya da seminere katıldıkları söylenebilir.

Katılımcıların %23,3'ü Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğu teorik ve uygulamalı bilgi düzeyinin mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünürken (n=50), %76,7'si yeterli görmemektedir (n=165). Bu sonuca göre muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu Türkiye Muhasebe Standartları hakkında teorik ve uygulamalı bilgi düzeyinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Türkiye Muhasebe Standartları kavramını duymamış öğretmenlerin varlığı, karmaşık ve anlaşılabilirliğinin zor olduğu düşüncesiyle öğretmenlerce standartlara soğuk bakılması, öğretmenlerin muhasebe bilgilerini geliştirmek hususundaki tutucu ve muhasebe alanında meydana gelen gelişmelere karşı takındıkları gelenekçi yaklaşım, önlisans/lisans ve lisansüstü düzeyde standartlar hakkında ders alınmaması ya da alınan eğitimin yetersizliği, standartlarda yapılan değişikliklerin ve standartlara ilişkin yorumların takip edilmemesi, standartlarla ilgili yazılmış tez, makale, dergi, örneklendirici kitap vb gibi yazılı kaynaklara ve süreli yayınlara sahip olunmaması, standartlar hakkında düzenlenmiş hizmetiçi eğitim, seminer ve kurs programlarına katılmakta isteksizlik gösterilmesi gibi etkenlerin oranının bu denli yüksek çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Türkiye Muhasebe Standartlarına ilişkin teorik ve uygulamalı bilgi düzeyi hakkındaki yetersizliğin; standartların ortaöğretim muhasebe derslerine entegre edilmesi ile oluşturulacak yeni muhasebe müfredatına öğretmenlerin uyumunu ve öğrencilere aktarımını zorlaştıracağı söylenebilir. Öğretmenlerin yaklaşık %23'ü standartlar hakkında sahip olduğu teorik ve uygulamalı bilgi düzeyinin yeterli olduğunu düşünmektedir.

Katılımcıların %28,4'ü Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunu düşünürken (n=61), %71,6'sı olmadığını düşünmektedir (n=154). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunu düşünmemektedir. Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunu düşünenlerin oranı ise yaklaşık %28'dir. Elde edilen oran Türkiye Muhasebe Standartları hakkında teorik ve uygulamalı bilgi düzeyinin yeterliliğini ölçen soruya verilen cevap ile benzerlik göstermektedir. Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki teorik ve uygulamalı bilgi düzeyine ilişkin verilen cevaplardan yola çıkılarak yapılan yorum bu değişken için de geçerlidir. Teorik ve uygulamalı bilgi düzeyi yetersiz olan öğretmenlerin başarılı bir eğitici ve uygulayıcı olamayacakları sonucu çıkarılabilir.

Katılımcıların %29,8'i Türkiye Muhasebe Standartları üzerinde yapılan değişiklikleri ve ilgili standart yorumlarını takip ederken (n=64), %70,2'si takip etmediğini ifade etmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun standartlarda yapılan değişiklikleri ve standartlar hakkındaki açıklayıcı yorumları takip etmek hususunda istekli davranmadıkları söylenebilir. Öğretmenlerin %29,8'i standartlarla ilgili değişiklikleri ve açıklayıcı yorumları takip etmektedir. Öğretmenlerin muhasebe bilgilerini geliştirmek ve güncel bilgilere ulaşmak hususundaki tutucu ve alışlagelmiş muhasebe uygulamalarını devam ettirmedeki gelenekçi yaklaşımlarının standartlara kayıtsız kalınmasında etkili olduğu söylenebilir.

Katılımcıların %25,6'sı Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili bir yayını (gazete, dergi, internet sitesi vb.) takip ederken (n=55), %74,4'ü takip etmemektedir (n=160). Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun standartlarla ilgili güncel bilgileri takip etmek konusunda istekli davranmadıkları söylenebilir. Öğretmenlerin %26'lık bir bölümü standartları konu alan gazete, dergi, internet sitesi gibi bir yayını takip etmektedir. Elde edilen sonuç öğretmenlerin standartlarda yapılan değişiklikleri ve açıklayıcı yorumları takip edip etmediklerini ölçen soruya verdikleri cevap ile benzerlik göstermektedir.

Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili hangi ya hangilerine sahipsiniz sorusuna verilen cevaplar Tablo 6.8'deki gibidir.

**Tablo 6.8 Frekans
Analizleri 5**

Sorular	Katılımcıların Cevapları	Frekans (n)	Yüzde (%)
24. Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili hangi ya hangilerine sahipsiniz?	Standartların yayınlanan orijinal metinlerine	31	14,40
	Standartlara ilişkin örneklere yer veren kitaplara	64	29,80
	Standartları konu alan bilimsel makalelere	36	16,70
	Standartları konu alan bilimsel olmayan makalelere	11	5,10
	Standartları konu alan lisansüstü tezlere	17	7,90
	Standartları iyi bilen tanıdıklara	45	20,90
	Hiçbir kaynağa başvurumuyorum.	93	43,30
	Diğer	37	17,20

Katılımcıların %14,4'ü standartların yayınlanan orijinal metinlerine (n=31), %29,8'i standartlara ilişkin örneklere yer veren kitaplara (n=64), %16,7'si standartları konu alan bilimsel makalelere (n=36), %5,1'i standartları konu alan bilimsel olmayan makalelere (n=11), %7,9'u standartları konu alan lisansüstü tezlere (n=17), %20,9'u standartları iyi bilen tanıdıklara (n=45) sahip olduğunu ifade ederken, %43,3'ü hiçbir kaynağa başvurmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %43,3'ü Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hiçbir kaynağa sahip olmadığını %56,7 başvurabileceği en az bir yazılı kaynağa ya da standartlar hakkında danışabileceği tanıdık/tanıdıklara sahip olduğunu belirtmiştir. Her an her ortamda internet erişimi ile standartların orijinal metinlerine, standartlar hakkında yayınlanmış tezlere, bilimsel ve bilimsel olmayan makalelere, standartları konu alan dergi sayılarına ulaşılabilmesine rağmen öğretmenlerin standartlar hakkında yazılı kaynak edinme ve standartları takip hususunda istekli davranmadıkları söylenebilir.

Kategorik soruların devamına ait istatistikler Tablo 6.9'daki gibidir.

Tablo 6.9
Frekans Analizleri 6

Sorular	Katılımcıların Cevapları	Frekans (n)	Yüzde (%)
25. Derslerinizde Türkiye Muhasebe Standartları konularına yer veriyor musunuz?	Evet	14	6,50
	Hayır	114	53,00
	Kısmen	38	17,70
	Müfredat çerçevesinde	49	22,80
	Toplam	215	100,00

Katılımcıların %6,5'i derslerinde Türkiye Muhasebe Standartları konularına yer verdiğini, %53'ü yer vermediğini (n=114), %17,7'si kısmen (n=38), %22,8'i ise müfredat çerçevesinde yer verdiğini belirtmiştir. (n=49). Bu sonuca göre muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde oluşturulmuş ortaöğretim muhasebe müfredatının öğrencilere aktarımında Türkiye Muhasebe Standartlarına yer vermemektedir. Öğretmenlerin %40,5'i derslerinde kısmen ve müfredatın imkan sağladığı ölçüde standartlara yer verdiğini belirterek kendilerini çok yeterli görmemekte fakat tamamen de ilgisiz olmadıklarını ifade etmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık %6,5'i derslerinde ortaöğretim muhasebe müfredatı yanında Türkiye Muhasebe Standartlarına yer verdiğini belirtmiştir.

Katılımcıların Türkiye Muhasebe Standartları hakkında daha fazla bilgi sahibi olma sebeplerini Tablo 6.10'daki gibi ifade etmiştir.

Tablo 6.10
Frekans Analizleri 7

Sorular	Katılımcıların Cevapları	Frekans (n)	Yüzde (%)
26. Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olmak ve öğrencilerimi de bilgilendirmek istiyorum. Çünkü;	TMS/TFRS ile ilgili bilgi sahibi olmak istemiyorum.	30	14,00
	Muhasebe bilgimin güncellemek ve derinleştirmek istiyorum.	122	56,70
	Öğrencilerimi gelecekte iş hayatına hazırlamak istiyorum.	61	28,40
	Gelecekte işimde faydalı olacağını düşünüyorum.	42	19,50
	Öğrencilerimi lisans ve akademik hayata hazırlamak istiyorum.	39	18,10
	Diğer	12	5,60

Katılımcıların %14'ü Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili daha fazla bilgi edinmek istemediğini ifade etmiştir (n=30). Katılımcıların %56,7'si muhasebe bilgisini güncellemek ve derinleştirmek için (n=122), %28,4'ü öğrencilerini gelecekte iş hayatına hazırlamak için (n=61), %19,5'i gelecekte işinde faydalı olacağı düşüncesiyle (n=42), %18,1'i öğrencilerini lisans ve akademik hayata hazırlamak için (n=39), %5,6'sı diğer nedenlerle standartlar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istemektedir. Bu sonuca göre Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili daha fazla bilgi edinmek isteyen öğretmenlerin düşünceleri farklılık göstermektedir. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin %56,7'si Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olduğunda muhasebe bilgisini güncelleyebileceği ve derinleştirebileceğini %19,5'i gelecekte işinde faydalı olacağını düşünmektedir. Öğretmenlerin %28,4'ü öğrencilerini gelecekte iş hayatına hazırlamak %18,1'i öğrencilerini ortaöğretim sonrası lisans ve akademik hayata hazırlamak, %5,6'sı ise işinin gereği olarak diğer nedenlerle standartlar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istemektedir. Öğretmenlerin %14'ü Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili daha fazla bilgi edinmek istemediğini belirtmiştir.

6.3.5. Ölçek Betimsel İstatistikleri

Türkiye Muhasebe Standartları ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyi ölçeği soruları, gerekli negatif tanımlamalar yapıldıktan sonra, likert tipli soru yapısı gereği maddelere 1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 2 = Katılmıyorum, 3 = Kararsızım, 4 = Katılıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum eşitliklerindeki gibi puanlanıp toplamsal skorlar oluşturulmuştur. Ters kodlanan maddeler düşünüldüğünde ise eşitlik ters çevrilmiştir. Türkiye Muhasebe Standartları ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyi ölçeği boyutları için toplamsal skora ait betimsel istatistikler Tablo 6.11'deki gibidir.

Tablo 6.11
Ölçek Betimsel İstatistikleri

Boyut	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
İlgi	215	1,60	4,60	3,1205	0,47741
Beklenti	215	1,73	4,59	3,6715	0,48590
Farkındalık	215	2,38	4,50	3,3519	0,37122

TMS/IFRS ilgi boyutu minimum 1,6, maksimum 4,6, ortalama 3,12 ve 0,47 standart sapma değerlerine; beklenti boyutu minimum 1,73 maksimum 4,59, ortalama 3,67 ve 0,48 standart sapma değerlerine; farkındalık boyutu minimum 2,38 maksimum 4,50, ortalama 3,35 ve 0,37 standart sapma değerlerine sahiptir. Ölçek ve altboyutlar ile gerçekleştirilecek hipotez sınamalarında ölçek ve altboyutlarının dağılım türlerinin tespit edilmesi gereklidir. İlgi, beklenti ve farkındalık boyutlarının normal dağılım testleri ile çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 6.12'deki gibidir.

Tablo 6.12
Ölçek Normal Dağılım İstatistikleri

Boyut	Kolmogorov-Smirnov ^a		Shapiro-Wilk		Basıklık	Çarpıklık
	Statistic	Sig.	Statistic	Sig.		
İlgi	0,089	0,000	0,968	0,000	0,539	0,690
Beklenti	0,113	0,000	0,940	0,000	-0,970	1,296
Farkındalık	0,082	0,001	0,965	0,000	0,626	1,083

Tablo 6.12'deki normal dağılım test istatistikleri anlamlılık (sig.) değerleri incelendiğinde %95 güven düzeyinde, boyutların normal dağılıma uymadığı söylenebilir. Ancak bilinmektedir ki sosyal bilimler ve davranış bilimlerine ilişkin testler kullanılarak elde edilen verilerin, normal dağılım testlerine tabi tutularak normal dağılımın tespit edilmesi sık rastlanan bir durum değildir. Araştırmacılar sosyal bilimler ve davranış bilimlerine ait verilerde normal dağılım testleri yerine, çarpıklık ve basıklık değerlerinin incelenmesini, çok fazla çarpık ve basık olmayan değişkenler için normal dağılımın sağlandığının farz edilmesini tavsiye etmiştir. Değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında tüm değişkenlerde hafif negatif ya da pozitif çarpıklıklar bulunduğu ancak hiçbir çarpıklık katsayısının +1 ile -1 aralığını geçmediği görülecektir. Buna göre değişkenlerin normal dağıldığının farz edilmesi, yararlanılacak test tekniklerinin tercihinde hataya yol açmayacaktır. Bu nedenle bahsi geçen değişkenler kullanılarak gerçekleştirilecek ileri analizlerde parametrik test tekniklerinden yararlanılması kararlaştırılmıştır.⁷⁶⁶

6.3.6. Hipotez Testleri

H₁: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgisi düzeyi ne seviyededir?

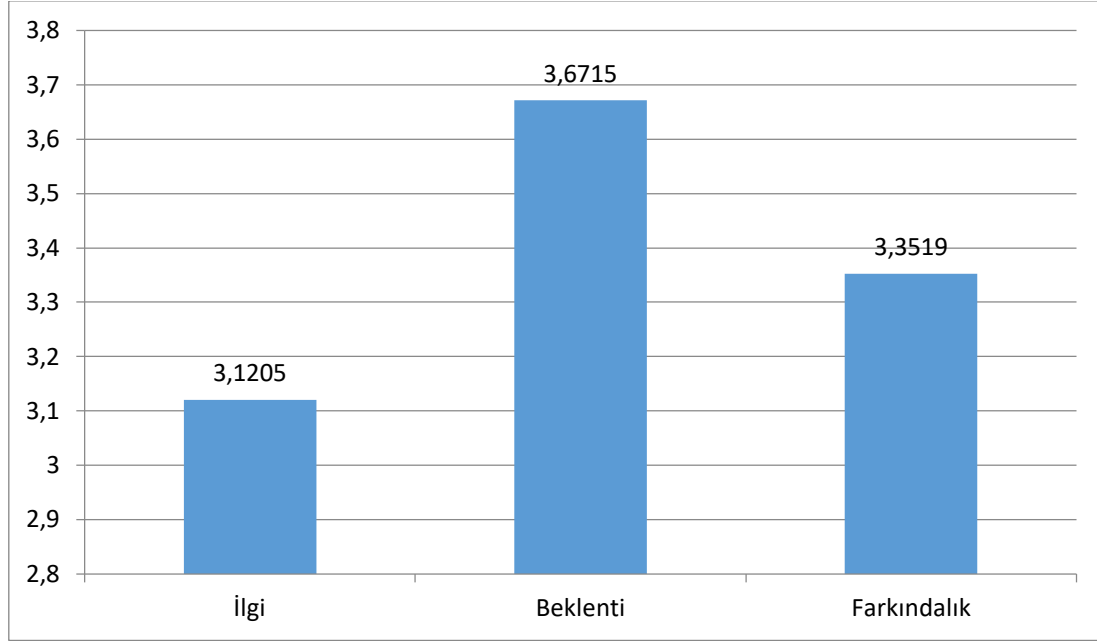
H₂: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin beklenti düzeyi ne seviyededir?

H₃: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin farkındalık düzeyi ne seviyededir?

---

⁷⁶⁶ Yalçın Karagöz, *SPSS ve AMOS 23 Uygulamalı İstatistiksel Analizler*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2016, s.92-139.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları uyumluğunun sağlanmasında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerini belirlemek için söz konusu ölçeklerin ortalama değerleri incelenebilir. TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık boyutları ortama değerleri Grafik 6.1'deki gibidir.

Grafik 6.1: TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Ortalama Değerleri

Grafikte görüleceği üzere en yüksek ortalama değer beklenti boyutunda iken, en düşük ortalama ise ilgi boyutundadır. Likert tipli sorularda 3= Kararsızım orta değeri gözönünde bulundurulduğunda tüm boyutların 3'ün üzerinde ortalama değere sahip olması ise Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartlarına uyumluğunun sağlanması konusunda öğretmenlerin ortalamanın üzerinde ilgi, beklenti ve farkındalığa sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan beklentileri daha yüksek düzeyde iken, farkındalıkları beklentilerine göre biraz daha az, ilgileri ise beklenti ve farkındalıklarından daha düşük düzeydedir.

H₄: Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.13’de sunulmuştur.

Tablo 6.13
Cinsiyete Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Kadın	117	3,106	0,465	-0,485	0,628
	Erkek	98	3,138	0,494		
TMS/TFRS Beklenti	Kadın	117	3,663	0,445	-0,273	0,785
	Erkek	98	3,681	0,532		
TMS/TFRS Farkındalık	Kadın	117	3,356	0,363	0,156	0,877
	Erkek	98	3,348	0,383		

Tablo 6.13 incelendiğinde TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık boyutları için hesaplanan bağımsız örneklem t-testi anlamlılık değerlerinin (sig.) 0,05’den büyük olduğu görülecektir. Bu durumda kadın ve erkek öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmadığı (sig.>0,05), kadın ve erkek öğretmenlerin oldukça yakın ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir. Buna göre; ortaöğretim muhasebe dersleri müfredatının Türkiye Muhasebe Standartlarına uyumluluğuna ilişkin sonuçlar, cevap verenin kadın veya erkek olmasına göre değişmemektedir.

H₅: Öğretmenlerin yaş gruplarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin yaşlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan Anova test istatistikleri Tablo 6.14’de sunulmuştur.

Tablo 6.14
Yaş Gruplarına Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	F	sig.
TMS/TFRS İlgi	30 Yaş Ve Altı	56	3,147	0,406	0,453	0,715
	31-35 Yaş Arası	80	3,136	0,524		
	36-40 Yaş Arası	32	3,141	0,525		
	41 Yaş Ve Üstü	47	3,049	0,445		
	Toplam	215	3,120	0,477		
TMS/TFRS Beklenti	30 Yaş Ve Altı	56	3,660	0,449	0,127	0,944
	31-35 Yaş Arası	80	3,657	0,537		
	36-40 Yaş Arası	32	3,716	0,403		
	41 Yaş Ve Üstü	47	3,680	0,500		
	Toplam	215	3,671	0,486		
TMS/TFRS Farkındalık	30 Yaş Ve Altı	56	3,358	0,328	0,203	0,894
	31-35 Yaş Arası	80	3,359	0,385		
	36-40 Yaş Arası	32	3,375	0,355		
	41 Yaş Ve Üstü	47	3,316	0,414		
	Toplam	215	3,352	0,371		

Tablo 6.14 incelendiğinde TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık boyutları için hesaplanan Anova testi anlamlılık değerlerinin (sig.) 0,05’den büyük olduğu görülecektir. Bu durumda farklı yaş grubundaki öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmadığı ifade edilebilir (sig.>0,05). Öğretmenlerin yaşlarına göre ortaöğretim muhasebe dersleri müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğuna ilişkin tüm yaş gruplarının yaklaşımının benzer yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

H₆: Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin mesleki kıdem yıllarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan Anova test istatistikleri Tablo 6.15’de sunulmuştur.

Tablo 6.15

Mesleki Kıdem Yıllarına Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Mesleki Kıdem	N	Ortalama	Standart Sapma	F	Sig.
TMS/TFRS İlgi	0-5 Yıl	51	3,128	0,418	0,539	0,656
	6-10 Yıl	61	3,165	0,503		
	11-15 Yıl	43	3,136	0,481		
	16 Yıl ve Üzeri	60	3,058	0,5		
	Toplam	215	3,12	0,477		
TMS/TFRS Beklenti	0-5 Yıl	51	3,634	0,524	0,211	0,889
	6-10 Yıl	61	3,662	0,494		
	11-15 Yıl	43	3,684	0,445		
	16 Yıl ve Üzeri	60	3,705	0,481		
	Toplam	215	3,671	0,486		
TMS/TFRS Farkındalık	0-5 Yıl	51	3,366	0,337	0,285	0,836
	6-10 Yıl	61	3,366	0,391		
	11-15 Yıl	43	3,368	0,345		
	16 Yıl ve Üzeri	60	3,314	0,402		
	Toplam	215	3,352	0,371		

TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık boyutları için hesaplanan Anova testi anlamlılık değerleri (sig.) 0,05’den büyüktür. Bu durumda farklı mesleki kıdem yılına sahip öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmadığı ifade edilebilir (sig.>0,05). Buna göre: öğretmenlerin meslekte çalıştıkları süre ile ortaöğretim muhasebe dersleri müfredatının TMS/TFRS ile uyumluluğuna ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında bir farklılık tespit edilememiş; tüm kıdem gruplarının yaklaşımının benzer yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

H₇: Öğretmenlerin mezuniyet programlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin mezuniyet programlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.16'da yer almaktadır.

Tablo 6.16
Öğretmenlerin Mezuniyet Programlarına Göre
TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Mezuniyet Programı	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Muhasebe	170	3,169	0,485	2,938	0,004*
	Diğer	45	2,938	0,400		
TMS/TFRS Beklenti	Muhasebe	170	3,689	0,500	1,000	0,319
	Diğer	45	3,607	0,429		
TMS/TFRS Farkındalık	Muhasebe	170	3,392	0,388	3,166	0,002*
	Diğer	45	3,199	0,250		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.16 incelendiğinde TMS/TFRS İlgi ve farkındalık boyutları için hesaplanan bağımsız örneklem t-testi anlamlılık değerlerinin 0,05'den küçük olduğu görülecektir. Bu durumda muhasebe ve diğer programlardan mezun öğretmenler arasında ilgi ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farkların bulunduğu ifade edilebilir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında muhasebe programından mezun olan öğretmenlerin daha yüksek ilgi ve farkındalık boyut ortalamalarına sahip oldukları dolayısıyla daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir. Diğer yandan muhasebe ve muhasebe dışı programlardan mezun olan öğretmenler arasında beklenti düzeyi yönünden %95 güven seviyesinde istatistiksel bir fark saptanamamıştır (sig.>0,05).

H₈: Öğretmenlerin üniversitede almış olduğu muhasebe eğitimini yeterli bulma durumlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin üniversitede almış olduğu muhasebe eğitiminin yeterliliği hakkındaki düşüncelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğuna ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.17’de yer almaktadır.

Tablo 6.17
Üniversitede Alınan Muhasebe Eğitimini Yeterli Bulma Durumuna Göre
TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Üniversitede alınan muhasebe eğitiminin yeterliliği	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet	143	3,182	0,524	2,71	0,007*
	Hayır	72	2,998	0,340		
TMS/TFRS Beklenti	Evet	143	3,702	0,509	1,294	0,197
	Hayır	72	3,611	0,433		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet	143	3,380	0,413	1,572	0,118
	Hayır	72	3,296	0,264		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.17 incelendiğinde TMS/TFRS ilgi boyutu için hesaplanan anlamlılık değerinin 0,05’den küçük olduğu görülecektir. Bu durumda üniversitede aldığı muhasebe eğitimini yeterli bulan ve bulmayan öğretmenler arasında ilgi düzeyi yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı bir farktan bahsedilebilir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında, üniversitede almış olduğu muhasebe eğitimini yeterli bulan öğretmenlerin daha yüksek ilgi boyut ortalamasına sahip olduğu dolayısıyla daha yüksek ilgi düzeyinde olduğu söylenebilir. Diğer yandan üniversitede aldığı muhasebe eğitimini yeterli bulan ve bulmayan öğretmenler arasında beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmadığı ifade edilebilir (sig.>0,05).

H₉: Öğretmenlerin muhasebeye ilgi düzeyleri ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Öğretmenlerin muhasebeye ilgi düzeyleri değişkeni ile TMS/TFRS ilgi, TMS/TFRS beklenti ve TMS/TFRS farkındalık boyutları arasındaki korelasyon analizi Tablo 6.18’de yer almaktadır.

Tablo 6.18
Muhasebe İlgi Düzeyi İle TMS/TFRS İlgi, TMS/TFRS Beklenti ve TMS/TFRS Farkındalık Boyutları Spearman Korelasyon Analizi

	İstatistik	TMS/TFRS İlgi	TMS/TFRS Beklenti	TMS/TFRS Farkındalık
Muhasebe İlgi Düzeyi	Korelasyon	0,339*	0,204*	0,276*
	Sig.	0,000	0,003	0,000
	N	215	215	215

* %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak manidar ilişkiyi simgeler

Tablo 6.18 incelendiğinde öğretmenlerin muhasebeye ilgi düzeyleri ile TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık boyutları arasında %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı ve orta derecenin biraz altında kuvvetlerde pozitif korelasyon ilişkileri olduğu görülecektir ($0,2 < \text{corr} < 0,4$). Söz konusu korelasyon ilişkilerinin pozitif olması öğretmenlerin muhasebeye ilgi seviyeleri ile TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında aynı yönde ilişkiler olduğunu göstermektedir. Daha açık bir ifade ile öğretmenlerin muhasebeye ilgi seviyeleri arttıkça ortaöğretim muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri de artmaktadır. Tersine bir durum olarak öğretmenlerin muhasebeye ilgi seviyeleri azaldıkça uyumluluğun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri de azalmaktadır.

H₁₀: Öğretmenlerin muhasebe alanında işyeri tecrübelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin muhasebe alanında işyeri tecrübelerinin olma durumuna göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.19'de yer almaktadır.

Tablo 6.19
İş Yeri Tecrübesi Sahibi Olma Durumuna Göre
TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Muhasebe Alanında İşyeri Tecrübesi	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Var	91	3,289	0,51	4,643	0,000*
	Yok	124	2,997	0,412		
TMS/TFRS Beklenti	Var	91	3,724	0,504	1,368	0,173
	Yok	124	3,633	0,471		
TMS/TFRS Farkındalık	Var	91	3,416	0,395	2,172	0,031*
	Yok	124	3,305	0,347		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.19 incelendiğinde işyeri tecrübesine sahip olan öğretmenler ile olmayan öğretmenler arasında TMS/TFRS ilgi ve farkındalık düzeyleri bakımından %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklılıkların bulunduğu görülecektir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında işyeri tecrübesi olan öğretmenlerin daha yüksek ilgi ve farkındalık boyutu ortalamasına dolayısıyla daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Diğer yandan işyeri tecrübesine sahip olan öğretmenler ile olmayan öğretmenler arasında beklenti düzeyi yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmadığı ifade edilebilir (sig.>0,05).

H₁₁: Öğretmenlerin muhasebe eğitimi konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olma durumlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin muhasebe eğitimi konusunda sahip oldukları bilgi ve birikimin yeterliliği hakkındaki düşüncelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların saptanması için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.20’de yer almaktadır.

Tablo 6.20
Muhasebe Eğitimi Konusunda Yeterli Bilgi ve Birikime Sahip Olma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Muhasebe Eğitimi Konusunda Yeterli Bilgi ve Birikime Sahip Olma Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet	149	3,186	0,510	3,063	0,002*
	Hayır	66	2,973	0,356		
TMS/TFRS Beklenti	Evet	149	3,671	0,504	-0,028	0,978
	Hayır	66	3,673	0,447		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet	149	3,392	0,406	2,432	0,016*
	Hayır	66	3,260	0,256		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.20 incelendiğinde muhasebe eğitimi konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olan öğretmenler ile olmayan öğretmenler arasında ilgi ve farkındalık düzeyleri bakımından %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklılıkların olduğu görülecektir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında muhasebe eğitimi konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olan öğretmenlerin daha yüksek ilgi ve farkındalık boyutu ortalamasına sahip oldukları dolayısıyla daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir. Diğer yandan yeterli bilgi ve birikime sahip olan öğretmenler ile olmayan öğretmenler arasında beklenti düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî olarak anlamlı bir fark görülmemiştir (sig.>0,05).

H₁₂: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/IFRS) kavramını duymamalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları kavramını daha önce duyma durumlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için gerçekleştirilen bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.21’de yer almaktadır.

Tablo 6.21
Türkiye Muhasebe Standartları Kavramını (TMS/IFRS) Duyma
Durumuna Göre TMS/IFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/IFRS Kavramının Duyulma Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/IFRS İlgi	Evet	178	3,181	0,489	4,250	0,000*
	Hayır	37	2,828	0,270		
TMS/IFRS Beklenti	Evet	178	3,689	0,498	1,194	0,234
	Hayır	37	3,585	0,417		
TMS/IFRS Farkındalık	Evet	178	3,396	0,380	3,973	0,000*
	Hayır	37	3,139	0,227		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.21 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları kavramını daha önce duyan ve duymayan öğretmenler arasında ilgi ve farkındalık düzeyleri bakımından %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklılıkların olduğu görülecektir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında Türkiye Muhasebe Standartları kavramını daha önce duyan öğretmenlerin daha yüksek ilgi ve farkındalık boyutu ortalamasına sahip olduğu dolayısıyla ilgili kavramı daha önce duyan öğretmenlerin, duymayan öğretmenlerden daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyinde olduğu söylenebilir. Diğer yandan Türkiye Muhasebe Standartları kavramını daha önce duyan öğretmenler ile duymayan öğretmenler arasında beklenti düzeyleri bakımından %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı bir fark tespit edilememiştir (sig.>0,05).

H₁₃: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi seviyeleri ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalıkları arasında ilişki var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi seviyeleri değişkeni ile TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık boyutları arasındaki korelasyon analizi Tablo 6.22'deki gibidir.

Tablo 6.22

**Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Bilgi Düzeyi İle
TMS/TFRS İlgi, TMS/TFRS Beklenti ve TMS/TFRS Farkındalık
Boyutları Spearman Korelasyon Analizi**

Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi düzeyi	İstatistik	TMS/TFRS İlgi	TMS/TFRS Beklenti	TMS/TFRS Farkındalık
	Korelasyon	,538*	,238*	,387*
	Sig.	,000	,000	,000
	N	215	215	215

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.22 incelendiğinde öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi seviyeleri ile ilgi, beklenti ve farkındalık boyutları arasında %95 güven düzeyinde istatistikî açıdan anlamlı ve orta derecenin biraz altında ve üstünde kuvvetlerde pozitif korelasyon ilişkileri olduğu görülecektir ($0,2 > \text{corr} > 0,6$). Söz konusu korelasyon ilişkilerinin pozitif olması öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi seviyeleri ile ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında aynı yönde ilişkiler olduğunu göstermektedir. Daha açık bir ifade ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin öğretmenlerin bilgi seviyeleri arttıkça ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri de artmaktadır. Öğretmenlerin standartlar hakkındaki bilgi seviyesi ile en yüksek derecede korelasyon ilişkisine sahip boyut ise ilgi boyutudur. Öğretmenlerin standartlar hakkındaki bilgi seviyeleri ile ilgi düzeyi arasındaki ilişki beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkilerden daha güçlüdür.

H14: Öğretmenlerin mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartlarının zorunlu ders olarak verilmesine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartlarına ilişkin zorunlu ders almaları ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.23'de sunulmuştur.

Tablo 6.23

**Mezun Olunan Önlisans ya da Lisans Program/Bölümde
Türkiye Muhasebe Standartları Derslerinin Zorunlu Olma Durumuna Göre
TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri**

Boyut	Mezun olunan önlisans ya da lisans program/bölümde zorunlu TMS/TFRS dersleri alma durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet	63	3,165	0,435	0,882	0,379
	Hayır	152	3,102	0,494		
TMS/TFRS Beklenti	Evet	63	3,733	0,379	1,198	0,232
	Hayır	152	3,646	0,523		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet	63	3,394	0,267	1,08	0,281
	Hayır	152	3,334	0,406		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.23 incelendiğinde mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu ders alan ve almayan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan bir fark bulunmadığı görülecektir (sig.>0,05).

H₁₅: Öğretmenlerin mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında seçmeli ders almalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında seçmeli ders almalarına göre, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.24'de sunulmuştur.

Tablo 6.24

**Mezun Olunan Önlisans ya da Lisans Program/Bölümde
Seçmeli Türkiye Muhasebe Standartları Derslerinin Alınma Durumuna Göre
TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri**

Boyut	Mezun olunan önlisans ya da lisans program/bölümde TMS/TFRS hakkında seçmeli ders alma durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet	73	3,174	0,461	1,179	0,240
	Hayır	142	3,093	0,485		
TMS/TFRS Beklenti	Evet	73	3,712	0,363	0,870	0,385
	Hayır	142	3,651	0,538		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet	73	3,405	0,259	1,495	0,136
	Hayır	142	3,325	0,415		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.24 incelendiğinde mezun olunan önlisans ya da lisans program/bölümde seçmeli olarak Türkiye Muhasebe Standartları dersleri alan ve almayan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan bir fark bulunmadığı görülecektir (sig.>0,05).

H₁₆: Öğretmenlerin lisans mezuniyetleri sonrası devam ettikleri ya da tamamladıkları lisansüstü program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ders almalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin lisans mezuniyetleri sonrası devam ettikleri ya da tamamladıkları lisansüstü program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ders almalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.25’de yer almaktadır.

Tablo 6.25

Lisansüstü Eğitimde Türkiye Muhasebe Standartları Derslerinin Alınma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	Devam Edilen ya da Tamamlanan Lisansüstü Eğitimde TMS/TFRS Dersi Alma Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Hayır	182	3,0530	0,41979	-5,146	0,000*
	Evet	33	3,4924	0,59910		
TMS/TFRS Beklenti	Hayır	182	3,6304	0,46336	-2,964	0,003*
	Evet	33	3,8981	0,54947		
TMS/TFRS Farkındalık	Hayır	182	3,3113	0,33024	-3,888	0,000*
	Evet	33	3,5758	0,49361		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.25 incelendiğinde lisans mezuniyeti sonrası devam ettikleri ya da tamamladıkları lisansüstü program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları derslerini alan ve almayan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farkların bulunduğu görülmektedir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında lisansüstü eğitimde Türkiye Muhasebe Standartları dersi alan öğretmenlerin lisansüstü eğitimde bu dersi almayan öğretmenlere göre ilgi, beklenti ve farkındalık altboyutlarının tamamında daha yüksek ortalamalara

sahip oldukları dolayısıyla daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir. Önlisans ya da lisans seviyesinde mezun olunan program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu ya da seçmeli ders alan ve almayan öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında istatistiksel bir farkın olmadığı saptanmış iken lisansüstü düzeyde standartlar hakkında ders alan öğretmenlerin lisansüstü düzeyde bu dersi almayan öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyine sahip olmaları, standartlara ilişkin fark oluşturacak eğitimin lisansüstü düzeyde verildiğini göstermektedir.

H₁₇: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldıkları ders saatinin yeterliliğine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldıkları ders saatinin yeterliliğine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalıkları arasındaki farkların saptanması için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.26'da yer almaktadır.

Tablo 6.26
Önlisans, Lisans veya Lisansüstü Eğitimde Alınan
Türkiye Muhasebe Standartları Derslerini Yeterli Bulma Durumuna Göre
TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/TFRS Hakkında Önlisans, Lisans ya da Lisansüstü Düzeyde Alınan Ders Saatine Yeterli Bulma Durumu	N	Ortalama	Standart. Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet yeterlidir.	45	3,338	0,598	1,534	0,128
	Hayır yetersizdir.	53	3,178	0,428		
TMS/TFRS Beklenti	Evet yeterlidir.	45	3,765	0,558	0,535	0,594
	Hayır yetersizdir.	53	3,719	0,261		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet yeterlidir.	45	3,428	0,466	-0,133	0,895
	Hayır yetersizdir.	53	3,438	0,240		

Tablo 6.26 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü eğitimde aldıkları ders saatini yeterli ve yetersiz bulan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir. (sig.>0,05). Önlisans ya da lisans düzeyinde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu ya da seçmeli ders alan öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında istatistikî bir fark bulunmamasına, ayrıca lisansüstü düzeyde ders alan öğretmenlerin aynı eğitim seviyesinde ders almamış öğretmenlerden tüm boyutlarda daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu saptanmasına rağmen gerek önlisans/lisans gerekse lisansüstü düzeyde standartlar hakkında alınan ders saatinin yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında bir farklılık tespit edilememiştir.

H₁₈: Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılan/katılmayan öğretmenler arasında Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılma durumlarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.27’de yer almaktadır.

Tablo 6.27
Türkiye Muhasebe Standartları Hakkında Hizmetiçi Eğitim ya da Kursa Katılma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/TFRS İle İlgili Hizmetiçi Eğitim ya da Kursa Katılma Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Katılmış	33	3,48	0,589	4,959	0,000*
	Katılmamış	182	3,055	0,424		
TMS/TFRS Beklenti	Katılmış	33	3,800	0,586	1,662	0,098
	Katılmamış	182	3,648	0,464		
TMS/TFRS Farkındalık	Katılmış	33	3,537	0,506	3,178	0,002*
	Katılmamış	182	3,318	0,332		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.27 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili hizmetiçi eğitim ya da kursa katılan ve katılmayan öğretmenler arasında ilgi ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılan öğretmenlerin ilgi ve farkındalık düzeylerinin, hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayan öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir. Diğer yandan Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili hizmetiçi eğitim ya da kursa katılan ve katılmayan öğretmenler arasında beklenti düzeyi bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (sig.>0,05).

H₁₉: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.28’de yer almaktadır.

Tablo 6.28

Türkiye Muhasebe Standartları Hakkında Hizmetiçi Eğitim ya da Kursa Katılmayı Düşünme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/TFRS Hakkında Hizmetiçi Eğitim ya da Kursa Katılmayı Düşünme Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Düşünüyor	150	3,209	0,492	3,13	0,002*
	Düşünmüyor	40	2,944	0,412		
TMS/TFRS Beklenti	Düşünüyor	150	3,72	0,496	2,014	0,045*
	Düşünmüyor	40	3,553	0,328		
TMS/TFRS Farkındalık	Düşünüyor	150	3,421	0,385	2,876	0,004*
	Düşünmüyor	40	3,235	0,268		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.28 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünen ve düşünmeyen öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir. (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünen öğretmenlerin kursa katılmak istemeyen öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir.

H₂₀: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları konuları ile ilgili ödev, sunum vb. çalışmalar yapmalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları konuları ile ilgili ödev, sunum vb. çalışmalar yapmalarına göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.29’da yer almaktadır.

Tablo 6.29

Türkiye Muhasebe Standartları Hakkında Ödev Sunum vb. Yapma Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/TFRS Konuları Hakkında Ödev, Sunum vb. Çalışmalar Yapma Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet	40	3,426	0,544	4,707	0,000*
	Hayır	175	3,051	0,433		
TMS/TFRS Beklenti	Evet	40	3,852	0,423	2,645	0,009*
	Hayır	175	3,63	0,491		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet	40	3,514	0,375	3,125	0,002*
	Hayır	175	3,315	0,361		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.29 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları konuları ile ilgili ödev, sunum vb. çalışmalar yapan ve yapmayan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklar saptanmıştır (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında ödev, sunum vb. çalışmalar yapan öğretmenlerin ödev sunum vb. yapmayan öğretmenlere göre daha yüksek ortalama değerlere sahip oldukları; dolayısıyla daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir.

H₂₁: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğu teorik ve uygulamalı bilgi seviyesinin mesleki açıdan yeterliliğine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğu teorik ve uygulamalı bilgi seviyesinin mesleki açıdan yeterliliği hakkındaki düşüncelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.30'da yer almaktadır.

Tablo 6.30

Türkiye Muhasebe Standartları Bilgi Düzeyinin Yeterli Olup Olmadığını Düşünme Durumuna Göre TMS/IFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/IFRS Hakkında Sahip Olunan Teorik ve Uygulamalı Bilgi Seviyesinin Mesleki Açından Yeterliliği	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/IFRS İlgi	Evet	50	3,4860	0,57000	6,803	0,000*
	Hayır	165	3,0097	0,38374		
TMS/IFRS Beklenti	Evet	50	3,8200	0,56802	2,498	0,013*
	Hayır	165	3,6264	0,45045		
TMS/IFRS Farkındalık	Evet	50	3,5375	0,48790	4,189	0,000*
	Hayır	165	3,2956	0,30823		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.30 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğu teorik ve uygulamalı bilgi birikiminin mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünen ve düşünmeyen öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında Türkiye Muhasebe Standartları bilgisinin yeterli olduğunu düşünen öğretmenlerin yeterli bilgisi olmadığını düşünen öğretmenlere göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu; dolayısıyla daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir.

H₂₂: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduklarını/olmadıklarını düşünmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı oldukları/olmadıkları hakkındaki düşüncelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.31’de yer almaktadır.

Tablo 6.31

Türkiye Muhasebe Standartları İle İlgili Başarılı Bir Öğretici Olduğunu Düşünme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/TFRS Hakkında Başarılı Bir Öğretici ve Uygulayıcı Olduğunu Düşünme Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet	61	3,380	0,570	5,336	0,000*
	Hayır	154	3,018	0,392		
TMS/TFRS Beklenti	Evet	61	3,785	0,495	2,168	0,031*
	Hayır	154	3,627	0,476		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet	61	3,434	0,444	2,067	0,040*
	Hayır	154	3,319	0,334		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.31 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunu düşünen ve düşünmeyen öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunu düşünen öğretmenlerin, düşünmeye öğretmenlere göre daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu; dolayısıyla daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir. Elde edilen sonuç öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip oldukları teorik ve uygulamalı bilgi seviyesinin mesleki açıdan yeterliliğine ilişkin verdikleri cevaplar benzerlik göstermektedir.

H₂₃: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları üzerinde yapılan değişiklikleri ve ilgili standart yorumlarını takip etmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları üzerinde yapılan değişiklikleri ve ilgili standart yorumlarını takip etmelerine göre, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalıkları arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.32’de sunulmuştur.

Tablo 6.32

Türkiye Muhasebe Standartları Üzerinde Yapılan Değişiklikleri Takip Etme Durumuna Göre TMS/TFRS İlgi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/TFRS Üzerinde Yapılan Değişiklikleri ve Standart Yorumlarını Takip Etme Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/TFRS İlgi	Evet	64	3,452	0,545	7,407	0,000*
	Hayır	151	2,980	0,366		
TMS/TFRS Beklenti	Evet	64	3,813	0,527	2,815	0,005*
	Hayır	151	3,612	0,456		
TMS/TFRS Farkındalık	Evet	64	3,505	0,458	4,089	0,000*
	Hayır	151	3,287	0,307		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.32 incelendiğinde Türkiye Muhasebe ile ilgili değişiklikleri ve standart yorumlarını takip eden ve etmeyen öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında değişiklikleri ve standart yorumlarını takip eden öğretmenlerin daha yüksek ortalama değerlere sahip bulunduğu görülecektir. Buna göre değişiklikleri ve standart yorumlarını takip eden öğretmenlerin takip etmeyen öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir.

H₂₄: Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili bir yayını (gazete, dergi, internet sitesi vb.) takip etmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili bir yayını (gazete, dergi, internet sitesi vb.) takip etmelerine göre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalıkları arasındaki farkların incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-test istatistikleri Tablo 6.33’de sunulmuştur.

Tablo 6.33

Türkiye Muhasebe Standartları İle İlgili Yayınları Takip Etme Durumuna Göre TMS/IFRS İlgisi, Beklenti ve Farkındalık Düzeyleri

Boyut	TMS/IFRS İle İlgili Yayınları (gazete, dergi, internet sitesi vb.) Takip Etme Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sig.
TMS/IFRS İlgisi	Evet	55	3,42	0,563	5,789	0,000*
	Hayır	160	3,018	0,397		
TMS/IFRS Beklenti	Evet	55	3,838	0,522	3,002	0,003*
	Hayır	160	3,614	0,461		
TMS/IFRS Farkındalık	Evet	55	3,526	0,452	4,188	0,000*
	Hayır	160	3,292	0,319		

* %95 güven düzeyinde istatistiksel anlamlılığı simgeler

Tablo 6.33 incelendiğinde Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili yayınları takip eden ve etmeyen öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden %95 güven seviyesinde istatistikî açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir (sig.<0,05). Ortalama değerlere bakıldığında yayınları takip eden öğretmenlerin daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu görülecektir. Bu durumda yayınları takip eden öğretmenlerin yayınları takip etmeyen öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları söylenebilir.

6.4. ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI

Araştırma ile ulaşılan sonuçlar şu şekildedir.

1. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanması konusunda muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerini belirlemek için söz konusu ölçeklerin ortalamaları incelenmiş; ölçeklerin ortalama değerleri ilgi boyutu için 3,1205, beklenti boyutu için 3,6715 ve farkındalık boyutu için 3,3519 bulunmuştur. Likert tipli sorularda 3 = Kararsızım orta değeri gözönünde bulundurulduğunda tüm boyutların 3'ün üzerinde ortalama değere sahip olması ise; Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartlarına uyumluluğunun sağlanması konusunda öğretmenlerin ortalamanın üzerinde ilgi, beklenti ve farkındalığa sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Diğer yandan öğretmenlerin beklentileri daha yüksek düzeyde iken, farkındalıkları beklentilerine göre biraz daha az, ilgileri ise beklenti ve farkındalıklarından daha düşük düzeydedir (H_1, H_2, H_3).
2. Anketi doldurarak araştırmaya katılan muhasebe ve finansman öğretmenleri arasında cinsiyet değişkeni bakımından dengeli bir dağılım söz konusudur. Kadın ve erkek öğretmenler arasında TMS/TFRS ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri yönünden istatistikî açıdan anlamlı bir farkın bulunmadığı, kadın ve erkek katılımcıların oldukça yakın ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. Buna göre: ortaöğretim muhasebe dersleri müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğuna ilişkin sonuçlar, cevap verenin kadın veya erkek olmasına göre değişmemektedir. (H_4)

3. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin yaş ortalaması 31-35 aralığında yoğunlaşmıştır. (%37,2) Öğretmenlerin yaşlarına göre ortaöğretim muhasebe dersleri müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğuna ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında bir farklılık tespit edilmemiş; genç, tüm yaş gruplarının yaklaşımının benzer yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (H₅).
4. Öğretmenler kıdem yılı olarak birbirine yakın ve dengeli bir dağılım göstermiş, ayrıca çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun meslekteki hizmet süresinin 6 yıl ve üzeri olduğu tespit edilmiştir. (%76,3) Bu da muhasebe ve finansman öğretmenlerinin mesleklerinde tecrübeli olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin meslekteki kıdem yılları ile ortaöğretim muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğuna ilişkin ilgi beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında bir farklılık tespit edilememiş; öğretmenlikte yeni ya da belirli bir kıdem yılına sahip tüm öğretmenlerin yaklaşımının benzer yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (H₆).
5. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin eğitim durumu lisans düzeyinde yoğunlaşmış; öğretmenlerin yaklaşık %25,5'i lisansüstü seviyede öğrenimine devam ederek akademik manada gelişimini sürdürürken, yaklaşık %74,5'i lisans mezuniyeti sonrası öğrenim yaşantısına devam etmemiştir. Araştırmaya katılan sadece 1 öğretmen doktora eğitimi almıştır.
6. Muhasebe ve finansman öğretmenlerin büyük kısmı (%79,1) görev yaptıkları muhasebe branşına ait derslerin yükseköğretim düzeyinde eğitiminin verildiği bir programdan mezun olmuştur. Muhasebe programından mezun olan öğretmenlerin diğer program/bölümden mezun olan öğretmenlere göre daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyinde oldukları, ancak beklenti düzeyi bakımından iki grup arasında istatistiksel bir farkın olmadığı saptanmıştır (H₇).
7. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%66,5) üniversitede lisans öğrenimi süresince almış olduğu muhasebe eğitimini yeterli görmektedir. Üniversitede almış olduğu muhasebe eğitimini yeterli bulan öğretmenlerin, yetersiz gören öğretmenlere göre daha yüksek ilgi düzeyine sahip olduğu tespit edilirken, her iki grup arasında beklenti ve farkındalık düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır (H₈).

8. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%64,1) görev yaptıkları branşa olan ilgi düzeyinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin muhasebeye ilgi düzeyleri arttıkça ortaöğretim muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin arttığı tespit edilmiştir (H₉).
9. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ekseriyetinin (%57,7) iş yeri deneyimi bulunmamakta; bu da öğretmenlerin sektör tecrübesi edinmelerini ve sektörde meydana gelen gelişmeleri izleyerek bizzat öğretim sürecine aktarma olanaklarını sınırlandırmaktadır. İş yeri tecrübesi olan öğretmenlerin işyeri tecrübesi olmayan öğretmenlere göre daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyine sahip olduğu; ancak beklenti düzeyi bakımından her iki grup arasında istatistiksel olarak manidar bir farkın olmadığı saptanmıştır (H₁₀).
10. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%69,3) Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde planlanmış ve ders içeriği oluşturulmuş, görev yaptıkları branşın gerektirdiği bilgi ve birikime sahip olduğunu belirtmiştir. Muhasebe eğitimi konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip öğretmenlerin, yeterli bilgi ve birikime sahip olmayanlara göre daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyine sahip oldukları ancak beklenti düzeyi bakımından her iki grup arasında istatistiksel olarak manidar bir farkın olmadığı tespit edilmiştir (H₁₁).
11. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%82,8), Türkiye Muhasebe Standartları kavramını önlisans, lisans ve lisansüstü öğreniminde, katıldığı kurs, seminer ve hizmetiçi eğitimlerde, internet, haber, gazete, dergi vb gibi yayın ve medya organları vasıtasıyla bir şekilde duymuştur. Türkiye Muhasebe Standartlarının varlığından haberdar olmayan muhasebe ve finansman öğretmenlerinin oranı (%17,2) ise azımsanmayacak kadar yüksektir. Türkiye Muhasebe Standartları kavramını daha önce duyan öğretmenlerin, duymayan öğretmenlere göre daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyinde oldukları ancak ilgili kavramı daha önce duyan ve duymayan öğretmenler arasında beklenti düzeyi bakımından istatistiksel olarak manidar bir farkın olmadığı tespit edilmiştir (H₁₂).

12. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%52,1) Türkiye Muhasebe Standartları hakkında az da olsa fikir sahibi olduğunu belirtmiş; ancak kendilerini yeterli bilgiye sahip görmemiştir. Türkiye Muhasebe Standartlarına tümüyle hakim olduğunu düşünen öğretmenler, genelin %1,4'ü iken, öğretmenlerin %22,30'u standartlar hakkında hiç bilgisi olmadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin standartlar hakkında sahip oldukları bilgi seviyesi ile ortaöğretim muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri arasında aynı yönde ilişkiler saptanmıştır. Öğretmenlerin standartlar hakkında bilgi seviyeleri arttıkça ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri de artmaktadır. Öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi seviyesi ile en yüksek korelasyon ilişkisine sahip boyut ise ilgi boyutudur. Öğretmenlerin TMS/TFRS hakkındaki bilgi seviyeleri ile ilgi düzeyi arasındaki ilişki beklenti ve farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkilerden daha güçlüdür (H₁₃).
13. Öğretmenlerin büyük bölümü (%70,7) önlisans/lisans öğrenimleri süresince Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu bir ders almamış iken %29'luk bir kısmı ise mezun olduğu önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartlarına ilişkin zorunlu bir ders aldığını belirtmiştir. Mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları dersleri zorunlu olan ve olmayan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri bakımından istatistiksel bir fark saptanamamıştır (H₁₄).
14. Öğretmenlerin büyük kısmı (%66) önlisans/lisans öğrenimleri süresince Türkiye Muhasebe Standartları hakkında seçmeli bir ders almamış iken %34'lük bir kısmı ise mezun olduğu önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartlarına ilişkin seçmeli bir ders aldığını belirtmiştir. Mezun oldukları önlisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında seçmeli ders alan ve almayan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri bakımından istatistiksel olarak bir fark tespit edilememiştir (H₁₅).

15. Öğretmenlerin büyük kısmı (%79,1) muhasebe alanında bir program/bölümde lisansüstü düzeyde öğrenime devam etmemiştir. Gerek yüksek lisans gerekse doktora düzeyinde muhasebe alanında öğrenimine devam eden öğretmenlerin ankete katılan öğretmenler içerisindeki oranı ise yaklaşık %20,9 civarındadır.
16. Öğretmenlerin büyük bölümü (%74,4) gerek muhasebe gerekse muhasebe dışı bir alanda lisansüstü öğrenime devam etmemiştir. Lisansüstü düzeyde muhasebe ya da muhasebe dışı bir program/bölümde öğrenimine devam eden ya da ilgili programı tamamlayan öğretmenlerin %15,8'i Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ders almıştır. Öğretmenlerin %5,1' i muhasebe alanında, %4,7'si ise muhasebe dışı bir alanda lisansüstü öğrenimine devam ettiğini ya da ilgili programdan mezun olduğunu ancak Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ders almadığını belirtmiştir. Lisans mezuniyeti sonrası devam ettikleri ya da tamamladıkları lisansüstü program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları derslerini alan öğretmenlerin, lisansüstü eğitimde bu dersi almayan öğretmenlerden daha yüksek düzeyde ilgi, beklenti ve farkındalık sahibi oldukları saptanmış ve standartlar hakkında fark oluşturacak eğitimin lisansüstü düzeyde verildiğini sonucuna ulaşılmıştır (H₁₆).
17. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%69,8) Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde ders almadığını ve ders alan öğretmenler de aldığı ders saatinin yetersiz olduğunu, %20,9'u ise aldığı ders saatinin yeterli olduğunu ifade etmiştir. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldıkları ders saatini yeterli ve yetersiz bulan öğretmenler arasında ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Ortaya çıkan sonuç önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde Türkiye Muhasebe Standartları hakkında zorunlu ya da seçmeli ders alanların oranı ile benzerlik göstermektedir (H₁₇).

18. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%84,7) Türkiye Muhasebe Standartları konusunda daha önce herhangi bir hizmetiçi eğitim kurs, seminer vb. katılmadığını ifade etmiştir. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde düzenlenmiş hizmetiçi eğitim ve çeşitli kurumlar bünyesinde düzenlenen seminer ve kursa katıldığını beyan eden öğretmenlerin oranı ise %15,3'tür. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılan öğretmenlerin, katılmayan öğretmenlerden daha yüksek ilgi ve farkındalık düzeyinde oldukları tespit edilirken; her iki grup arasında beklenti düzeyi bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır (H_{18}).
19. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında muhasebe ve finansman öğretmenlerinin %69,8'i kurs, seminer ve eğitim almaya isteklidir. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde standartlarla ilgili hizmet içi eğitim verilmesi halinde yaklaşık %27'lik bir kesim bu eğitimlere katılabileceğini ifade etmiş iken, öğretmenlerin %18,6'sı bu konuda eğitim almayı reddetmiş %11,6'sı ise kararsızlık beyanında bulunmuştur. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünen öğretmenlerin kursa katılmak istemeyen öğretmenlere göre daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları saptanmıştır (H_{19}).
20. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük kısmı (%81,4) standartlar hakkında ödev sunum vb. bir çalışma yapmamış iken; ödev sunum vb. çalışma ortaya koyan öğretmenlerin oranı ise %18,6'dır. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında ödev, sunum vb. çalışmalar yapan öğretmenlerin bu tür çalışmalar yapmayan öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları tespit edilmiştir (H_{20}).
21. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%76,7) Türkiye Muhasebe Standartları hakkında teorik ve uygulamalı bilgi düzeyinin mesleki açıdan yetersiz olduğunu, buna karşın %23,3'ü ise yeterli olduğunu düşünmektedir. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğu teorik ve uygulamalı bilgi seviyesinin mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünen öğretmenlerin, bilgi seviyesini yetersiz gören öğretmenlere göre ilgi, beklenti ve farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (H_{21}).

22. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%71,6) Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olmadığını buna karşın, %28,4'ü ise başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunu düşünmemektedir. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunu düşünen öğretmenlerin, düşünmeyen öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları saptanmıştır. Elde edilen sonuç öğretmenlerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip oldukları teorik ve uygulamalı bilgi seviyesinin mesleki açıdan yeterliliğini ölçen soruya verdikleri cevap ile benzerlik göstermektedir. TMS/TFRS hakkında teorik ve uygulamalı bilgi seviyesi yeterli olan öğretmenlerin başarılı bir eğitici ve uygulayıcı olabilecekleri ve daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır (H₂₂).
23. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%70,2) standartlarda yapılan değişiklikleri ve standartlara ilişkin açıklayıcı yorumları takip etmek hususunda istekli davranmaz iken %29,8'i ise standartlarla ilgili değişiklikleri ve açıklayıcı yorumları takip etmektedir. Türkiye Muhasebe Standartları üzerinde yapılan değişiklikleri ve standartlara ilişkin yorumlarını takip eden öğretmenlerin takip etmeyen öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları saptanmıştır (H₂₃).
24. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%74,4) standartlarla ilgili güncel bilgileri takip etmek konusunda istekli davranmaz iken, %25,6'sı standartları konu alan gazete, dergi, internet sitesi gibi bir yayını takip etmektedir. Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili bir yayını (gazete, dergi, internet sitesi vb.) takip eden öğretmenlerin yayınları takip etmeyen öğretmenlerden daha yüksek ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. Elde edilen sonuç öğretmenlerin standartlardaki değişiklikleri ve açıklayıcı yorumları takip edip etmediklerini ölçen soruya verdikleri cevap ile benzerlik göstermektedir (H₂₄).
25. Öğretmenlerin %43,3'ü Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hiçbir kaynağa sahip olmadığını, %56,7'si başvurabileceği en az bir yazılı kaynağa ya da standartlar hakkında danışabileceği tanıdıklara sahip olduğunu belirtmiştir.

26. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%53) Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde oluşturulmuş ortaöğretim muhasebe müfredatının öğrencilere aktarımında Türkiye Muhasebe Standartlarına yer vermemektedir. Öğretmenlerin %40,5'i kısmen ve müfredatın imkan verdiği ölçüde yer verdiğini belirterek kendilerini çok yeterli görmemekte fakat tamamen de ilgisiz olmadıklarını ifade etmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık %6,5'i derslerinde ortaöğretim muhasebe müfredatı yanında Türkiye Muhasebe Standartlarına yer verdiğini belirtmiştir.
27. Türkiye Muhasebe Standartları ilgili olarak daha fazla bilgi edinmek isteyen öğretmenlerin düşünceleri farklılık göstermektedir. Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin %56,7'si Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olduğunda muhasebe bilgisini güncelleyebileceği ve derinleştirebileceğini %19,5'i gelecekte işinde faydalı olacağını düşünmektedir. Öğretmenlerin %28,4'ü öğrencilerini gelecekte iş hayatına hazırlamak, %18,1'i öğrencilerini ortaöğretim sonrası lisans ve akademik hayata hazırlamak, %5,6'sı ise işinin gereği olarak diğer nedenlerle standartlar ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olmak isterken, %14'ü Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olmak istemediğini ifade etmiştir.

6.5. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Araştırma sonuçlarına göre; Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumluluğunun sağlanmasına ilişkin muhasebe ve finansman öğretmenlerinin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri orta derecenin biraz üzerinde olmasına rağmen istenilen seviyede değildir. Bu hususta en önemli görev Milli Eğitim Bakanlığına düşmektedir. Gerek bakanlık bünyesinde gerekse meslek örgütleri ile ortaklaşa yürütülecek çalışma neticesinde yapılması gerekenlere ilişkin önerilerimiz şu şekildedir.

- * Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği dikkate alınarak oluşturulmuş müfredat ve ders içerikleri Türkiye Muhasebe Standartları da dahil edilerek organize edilmelidir.

- * Türkiye Muhasebe Standartları ile alışlagelmiş uygulamaların değişmesi nedeniyle; Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde hazırlanmış müfredata göre eğitim almış ve kurumlarında bu müfredat çerçevesinde ders anlatan öğretmenlere, standartları öğrenmenin mesleki gelişim ve yeterlilikleri için önemli ve gerekli olduğu bilinci yerleştirilerek, muhasebe hakkındaki gelenekçi yaklaşımlarının kırılması gerekmektedir.
- * Ortaöğretim kurumlarını sevk ve idare eden kurum yetkilileri, ilgili kurumlarda mesleki ve teknik eğitimi yerine getiren ders öğretmenleri, işyeri/sektör temsilcileri, Milli Eğitim Bakanlığı program geliştirme uzmanları, ve diğer paydaşlar arasında işbirliği sağlanarak; Türkiye Muhasebe Standartlarının mevcut muhasebe öğretim programına entegrasyonu ve ortaöğretim kurumlarında öğretime ilişkin bilgilendirici, örneklendirici kitap, bildiri vb. yayınların üretimi sağlanmalıdır.
- * Hazırlanacak açıklayıcı ve örneklendirici kitaplar muhasebe ve finansman öğretmenlerine ulaştırılarak; öğretmenlerin Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile Türkiye Muhasebe Standartları arasındaki benzerlik ve farklar hakkında bilgi sahibi olabilmeleri, karşılaştırmalar yapabilmeleri ve her iki sisteme göre hazırlanmış finansal tabloları kolayca analiz edebilmeleri sağlanmalıdır.
- * Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin mevcut muhasebe bilgilerini artırıcı, standartlar ve yorumları hakkında fikir edinmelerini sağlayıcı, basılı ya da elektronik ortamda yayınlanmış yayınları takip etmeleri; ayrıca standartlar hakkında sahip oldukları örneklendirici, bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayınların sayısını artırmaları sağlanmalıdır.
- * Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin mesleki bilgilerini geliştirebilmeleri, meydana gelen gelişme ve değişikliklere göre güncel kalabilmeleri ve yeni teknolojilere uyum sağlayabilmeleri için, ders harici vakitlerinde hizmetiçi eğitime alınmaları ve süreç sonrasında yeterlik seviyelerinin sınanması icap etmektedir.

- * Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans ve lisans düzeyinde eğitim almamış olması, ders alan öğretmenlerin de aldıkları eğitimin yetersizliği ve ilgili ders öğretmenlerinin lisans mezuniyetleri sonrası standartları öğrenmek hususunda çabalarının eksikliği sebebiyle; Türkiye Muhasebe Standartlarının teknik altyapısını anlayıp yorumlayacak öğretmen eksikliğinin giderilebilmesi için muhasebe düzenleme ve uygulamalarına yön veren kurumlarla, özellikle Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ile ortaklaşa bir çalışma gerçekleştirilerek, ilgili ders öğretmenlerine İl/İlçe Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Odalarında, uzman mali müşavirler tarafından ücretsiz eğitim verilmelidir.
- * Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin okullardaki ders yoğunluğu azaltılarak, kendilerini Türkiye Muhasebe Standartları hakkında geliştirmelerine olanak sağlayacak şekilde yüksek lisans veya doktora yapmalarına imkan verilmelidir.
- * Sektörün eğitim merkezlerini ve işletmelerini, öğretmenlere açmaları gerekmektedir. Bu kapsamda muhasebe ve finansman öğretmenlerinin Türkiye Muhasebe Standartlarının sektördeki uygulamasını öğrenebilmeleri ve derslerinde tatbik edebilmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen işletmelerde, belirli gün ve zamanlarda, kendilerini geliştirmelerine olanak tanınmalı ve öğretmenler teşvik edilmelidir. Bu hususta muhasebe ve finansman öğretmenlerinin özellikle; Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde göreve başladıkları ilk yıl bakanlık tarafından şartları belirlenmiş işletmelerde, haftanın belirli gün ve saatlerinde, 1 yıl uygulamalı olarak çalışmalarına olanak tanınarak, öğretmenlerin hem sektör için değerlendirilebilmeleri sağlanmalı, hem de sektördeki uygulamaya göre okullardaki muhasebe müfredatının oluşturulmasına olanak tanınmalıdır.
- * Ortaöğretim muhasebe eğitimi verilen okullara meslek örgütleri tarafından hazırlanmış, standartları konu edinen süreli yayınların ulaşması sağlanmalıdır.

- * Derslerin işlenişi sırasında yararlanılmak üzere, sektörün ihtiyaçları doğrultusunda; alan ve koordinatör öğretmenlerinin, meslek elemanlarının, sektörden temsilcilerin ortaklaşa çalışması ve Milli Eğitim Bakanlığının onayı ile MEGEP çerçevesinde oluşturulmuş modüller gözden geçirilmeli, hatalı ve güncelin gerisinde kalan bilgiler çıkartılmalıdır.
- * Ders modüllerin hazırlanması için gönüllük esasına göre çalışmaya katılan öğretmenler yerine; Türkiye Muhasebe Standartları hakkında yeterli bilgi ve birikime sahip akademisyenler, standartların uygulaması hususunda gerekli tecrübeye sahip sektör temsilcileri ve standartları iyi bilen, öğrenci seviyesine indirgenebilmesi için öneri sunabilecek öğretmenlerinden destek alınmalıdır.
- * Muhasebe ve finansman alanı öğretim programı uygulayan ortaöğretim kurumlarında sektörün istek ve beklentilerine cevap verecek sınıf, laboratuvar ve teknolojik altyapı oluşturulmalıdır.
- * Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili geliştirilen politika, strateji ve programlar muhasebe eğitimi verilen tüm ortaöğretim kurumlarında hayata geçirilmeden önce pilot uygulaması yapılmalı, pilot uygulamadan edinilen sonuçlar doğrultusunda karar verilmelidir.
- * Mesleki Yeterlilik Kurumu nezdinde, muhasebe alanında iş dünyasının gereksinim ve beklentilerine cevap verebilecek ulusal mesleki standartlar tespit edilmeli ve muhasebe derslerinde edindirilecek yeterlilikler belirlenirken bu standartlar dikkate alınmalıdır.
- * Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGGK) ile ortaklaşa bir çalışma gerçekleştirilerek, mesleki yeterlilikleri edindirebilecek bir müfredat hazırlanmalıdır.
- * İlköğretim son sınıfta eğitim gören öğrencilere muhasebe ve finansman alanını tanıtıcı ve öğrencilerin bu okul türüne olan ilgisini artırıcı yönlendirme çalışmaları çerçevesinde; ilköğretim başarısı yüksek öğrencilerin Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerini tercih etmesi ve kaydolması sağlanmalıdır. Bu şekilde ilgi ve farkındalık düzeyi yüksek öğrencilere yönelik düzenlenmiş eğitim faaliyetleri kapsamında Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile Türkiye Muhasebe Standartlarının öğretiminde istenilen seviyeye ulaşılabacaktır.

- * Öğrencilerin muhasebe ve finansman alanı hazır bulunuşluk durumları nesnel bir şekilde tespit edilmeli ve bu okullarda öğrenim gören öğrencilere ortaöğretim sistemindeki diğer okul türlerine yerleşmemiş vasıfsız öğrenciler gözüyle bakılmasının önüne geçilmelidir..
- * Muhasebe ve finansman alanına yönelen öğrencilere nitelikli “ara eleman” olmak, alanında uzmanlaşmak ya da ilerlemek vizyonu edindirilmelidir.
- * Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi muhasebe ve finansman alanı öğrencilerine, sosyal ortaklar ve meslek örgütleri tarafından, Türkiye Muhasebe Standartları hakkında seminerler verilmeli ve mesleğe adaptasyon sağlanmalıdır.
- * Öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili kitaplara, standartlarla ilgili orijinal metinlere ve standart yorumlarına, standartları konu edinen bilimsel ya da bilimsel olmayan makalelere, yayınlanmış lisansüstü tezlere ve uygulama örneklerine erişmeleri kolaylaştırılmalıdır.
- * Öğrencilere muhasebe teorisi hakkındaki bilgilerin aktarılması yanında yaşayarak öğrenmelerini gerçekleştirebilecekleri modeller sunulmalı; öğrenciler uygulamaya ilişkin bilgilerle de donatılmalıdır.
- * İşletmelerde Mesleki Eğitim uygulamasının arzu edilen seviye ve beklenen nitelikte yerine getirilebilmesi için staj yapan öğrencilerin muhasebe ofis ya da departmanlarında mesleki eğitim görmeleri sağlanmalı, alanları dışında işlerde çalıştırılmaları ya da kağıt üzerinde staj yapıyor gözükmelerinin önüne geçilmeli ve işletme personelinin, staj yapan öğrencilere gerektiği kadar mesuliyet vermeleri yönünde telkinde bulunulmalıdır.

7. SONUÇ

Küreselleşen dünyada; ülkeler arasında yaşanan yakınlaşmalar, meydana gelen sosyal, ekonomik ve politik değişiklikler, paranın süratle el değiştirmesi ve bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesi, işletmeleri ulusal sınırları aşarak yeni yatırım sahaları aramaya sevk etmiştir. Küreselleşme neticesinde uluslararası sahada etkinlik göstermeye başlayan şirketler; faaliyet gösterdikleri ülkelerdeki kültürel faktörler, ekonomik sistemler, işletmelerin ortaklık anlayışı, muhasebe mesleğinin teşkilatlanması, mali raporlama hakkında ülkeler arası farklı yaklaşımlar gibi sebeplerle değişik muhasebe uygulamalarıyla karşılaşmıştır. Böylelikle, farklı ülkelere yatırım yapan şirketler hem faaliyette bulunduğu ülkelerin hem de kendi ülkelerinin muhasebe uygulamalarına elverişli finansal tabloları düzenlemek zorunda kalmıştır. Söz konusu farklılıkları yok etmek ve dünya genelinde “ortak dil” meydana getirebilmek için önemli bir hamle sayılan Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IAS/IFRS) güncel gelişmeler de göz önünde bulundurulduğunda, mecburiyet arz etmektedir.

Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının verimli ve etkin biçimde tatbik edilmesi başta devletler ve uluslararası sahada faaliyet gösteren işletmeler olmak üzere değişik muhasebe bilgi kullanıcılarına mühim yararlar temin etmektedir. Bu faydanın elde edilebilmesi ülkelerin kendi muhasebe düzenlerini, Uluslararası Muhasebe/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’na uyumluluğunu sağlamaları ve başarılı bir şekilde hayata geçirebilmelerine bağlıdır.

Uluslararası düzeyde yaşanan bu gelişmelerin yol göstericiliğinde, ülkemizde Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) kurularak, Türkiye Muhasebe Standartları çalışmaları başlamış; daha sonra bu kurul yerine oluşturulan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) ile çalışmalar sürdürülmüştür. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun görevleri 2011 yılında Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’nun kurulması ile sona ermiş ve ülkemizde 6102 sayılı Kanun ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından

yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları ve kavramsal çerçeveye uyma mecburiyeti getirilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından Şubat 2018 itibarıyla, kavramsal çerçeve haricinde 41 adet Türkiye Muhasebe Standartları (TMS), 16 adet Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS), 32 adet Türkiye Muhasebe Standartları Yorumları (TMSY), 22 adet Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları (TFRSY) yayımlamıştır.

Muhasebe standartlarının kullanımı ve yaygınlaşmasıyla, muhasebe alanında başlayan yeni dönem, sadece işletmeleri değil aynı zamanda eğitim öğretim kurumlarını da etkilemiştir. Bu gelişmeler yol göstericiliğinde ortaöğretim muhasebe eğitiminde; uluslararası muhasebe dili olan, yasa ve yönetmeliklerle ülkemizde uygulama alanı giderek genişleyen, Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamalarını içeren, muhasebe bilgisine sahip, meslek elemanlarının yetiştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu amaçla Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan muhasebe ve finansman öğretmenlerinin standartlara bakış açılarını, yetişmişlik düzeylerini ve oluşturulacak yeni müfredattan beklentilerini tespit etmek ve çözüm önerilerinde bulunmak üzere bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri muhasebe müfredatının Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumlaştırılmasına yönelik muhasebe ve finansman öğretmenleri üzerinde yapılan anket çalışması neticesinde öğretmenlerin ilgi, beklenti ve farkındalık düzeyleri orta derecenin biraz üzerinde olmasına rağmen istenilen seviyede olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç Türkiye Muhasebe Standartlarının ortaöğretim muhasebe müfredatında yeterince yer almadığını, standartların muhasebe ve finansman öğretmenleri tarafından yeterince anlaşılmadığını ve standartlar hakkında az da olsa bilgi sahibi olan öğretmenlerin sahip oldukları bilgi düzeyinin standartların öğretimi için yeterli olmadığını göstermektedir.

Bu hususta en önemli görev Milli Eğitim Bakanlığına düşmektedir. Ortaöğretim kurumlarını sevk ve idare eden kurum yetkilileri, ilgili kurumlarda mesleki ve teknik eğitimi yerine getiren ders öğretmenleri işyeri/sektör temsilcileri, bakanlık program geliştirme uzmanları ve diğer pay sahipleri arasında iletişim temin edilerek;

- Meslek yeterliliklerinin tespit edilmesi,
- Finansman olanaklarının artırılması,
- Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının yönetimi,
- Sektörün istek ve beklentilerine cevap verecek ders araç gereçlerinin sağlanması, sınıf, laboratuvar ve teknolojik altyapı oluşturulması,
- Öğretim programlarının tasarlanması, yeni okul/alan/dal açılması,
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi çerçevesinde oluşturulmuş modüllerin gözden geçirilmesi, yeni gelişmeler ve iş dünyasının gereksinim ve taleplerine göre güncellenerek hatalı bilgilerin çıkarılması,
- Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği dikkate alınarak oluşturulmuş ders içeriklerinin Türkiye Muhasebe Standartları da dahil edilerek organize edilmesi ve yeni ders müfredatının oluşturulması,
- Standartlar hakkında bilgilendirici kitap, bildiri vb gibi basılı ve yazılı kaynaklara öğretmen ve öğrencilerin erişiminin kolaylaştırılması,
- Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili geliştirilen politika, strateji ve programların muhasebe eğitimi verilen tüm ortaöğretim kurumlarında hayata geçirilmesi,
- Gerek bakanlık bünyesinde yapılacak hizmet içi eğitimler, gerekse sektördeki düzenleme ve uygulamalara yön veren kuruluşlarla işbirliği yapılarak, açılacak kurslar ve seminerler yardımıyla ortaöğretim kurumlarında görev yapan muhasebe ve finansman öğretmenleri ve bu alanda öğrenim gören öğrencilerin alandaki gelişmeler hakkında bilgilendirilmesi ve derslere ilişkin hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılması,
- Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin standartların sektördeki uygulamasını öğrenebilmeleri ve derslerine aktarabilmeleri için bakanlık tarafından uygun görülen işletmelerde, belirli gün ve zamanlarda, kendilerini geliştirmelerine olanak tanınması,
- Muhasebe ve finansman öğretmenlerinin lisansüstü eğitime teşvik edilmesi,
- Muhasebe ve finansman öğretmenlerinde Türkiye Muhasebe Standartlarını öğrenmenin mesleki gelişim ve yeterlilikleri için önemli ve gerekli olduğu bilinci oluşturulması neticesinde olumlu sonuçların alınacağı muhakkaktır.

EKLER

EK 1

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.7578045
Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

13.04.2018

Sayın: Ümit SAKALLI

- İlgi: a) 02.04.2018 tarihli ve 6709940 Evrak No'lu dilekçeniz.
b) Valilik Makamınının 10.04.2018 tarih ve 7312488 sayılı oluru.

"Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ile Uyumluluğunun Sağlanması ve Bu Lise Türünde Görev Yapan Muhasebe Öğretmenleri Üzerinde Bir Araştırma" konulu araştırma çalışmanız hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve söz konusu talebiniz; bilimsel amaç dışında kullanmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması**, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

Berat SARIKAYA
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f663-5b26-3fb0-a50e-5522 kodu ile teyit edilebilir.

EK 2

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.7312488
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

10/04/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) 02.04.2018 tarihli ve 6709940 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 06.04.2018 tarihli tutanağı.

Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ümit SAKALLI'nın "Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ile Uyumluluğunun Sağlanması ve Bu Lise Türünde Görev Yapan Muhasebe Öğretmenleri Üzerinde Bir Araştırma" konulu tezi kapsamında, ilimiz Avrupa Yakasında bulunan Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan muhasebe öğretmenlerine; anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarımızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
10/04/2018

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 29fe-0739-3fbc-9678-80a7 kodu ile teyit edilebilir.

EK 3. ANKET FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER		
1. Cinsiyetiniz?	( ) Kadın	( ) Erkek
2. Yaşınız?	( ) 30 yaş ve altı	( ) 31 - 35 yaş arası
	( ) 36 - 40 yaş	( ) 41 yaş ve üstü
3. Meslekteki kıdeminiz?	( ) 0 - 5 yıl	( ) 6 - 10 yıl
	( ) 11 - 15 yıl	( ) 16 - 20 yıl
	( ) 20 yıl ve üstü	
4. Eğitim Durumunuz?	( ) Eğitim Enstitüsü	( ) Lisans
	( ) Yüksek Lisans	( ) Doktora
5. Mezuniyet programınız?	( ) Muhasebe	( ) Diğer
6. Üniversitede aldığınız muhasebe eğitimi yeterli buluyor musunuz?	( ) Evet	( ) Hayır
7. Muhasebe ilgi düzeyiniz?	( ) Düşük	( ) Orta
	( ) Yüksek	( ) Çok yüksek
8. Muhasebe alanında işyeri tecrübeniz?	( ) Var	( ) Yok
9. Muhasebe ve finansman öğretmeni olarak muhasebe eğitimi hakkında yeterli bilgi ve birikime sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?	( ) Evet	( ) Hayır
10. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) kavramını daha önce duydunuz mu? TMS/TFRS kavramını ilk nereden duydunuz?	( ) TMS/TFRS kavramını duymadım.	( ) TMS/TFRS'ye ilişkin aldığım ön lisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde dersten
	( ) TMS/TFRS'ye ilişkin aldığım kurs/seminer programından	( ) İnternet
	( ) Haberler/Medya	( ) Diğer
11. Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi düzeyiniz?	( ) Hiç	( ) Biraz
	( ) Oldukça	( ) Çok İyi
12. Mezun olduğunuz ön lisans ya da lisans program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları dersleri zorunlu olarak verilmekte midir?	( ) Evet	( ) Hayır
13. Mezun olduğunuz ön lisans ya da lisans düzeyde program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları konusunda seçmeli de olsa ders aldınız mı?	( ) Evet	( ) Hayır
14. Lisans mezuniyetiniz sonrası Muhasebe dalında lisansüstü eğitiminize devam ettiniz mi?	( ) Evet	( ) Hayır
15. Lisans mezuniyetiniz sonrası devam ettiğiniz ya da tamamladığınız lisansüstü program/bölümde Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) hakkında ders aldınız mı?	( ) Evet, muhasebe dalında ya da muhasebe dalı dışında lisansüstü düzeyde devam ettiğim ya da tamamladığım program/bölümde TMS/TFRS hakkında ders verilmektedir.	( ) Hayır, muhasebe dalında lisansüstü düzeyde devam ettiğim ya da tamamladığım program/bölümde TMS/TFRS hakkında ders verilmemektedir.
	( ) Hayır, muhasebe dalı dışında lisansüstü düzeyde devam ettiğim program/bölümde TMS/TFRS hakkında ders verilmemektedir.	( ) Hayır, lisans mezuniyeti sonrasında eğitimime devam etmedim.

KİŞİSEL BİLGİLER		
16. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında önlisans, lisans ya da lisansüstü düzeyde aldığınız ders saatini yeterli buluyor musunuz?	☐ Evet yeterlidir.	☐ TMS/TFRS hakkında önlisans lisans ya da lisansüstü düzeyde ders almadım.
	☐ Hayır yetersizdir.	☐ Kararsızım.
17. Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili hizmetiçi eğitim ya da kursa katıldınız mı? Katılmış iseniz hangi kurum tarafından düzenlendiğini belirtir misiniz?	☐ Katılmadım	☐ Üniversiteler
	☐ Milli Eğitim Bakanlığı	☐ Özel Eğitim Kurumları
	☐ TÜRMOB	☐ Diğer
18. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında hizmetiçi eğitim ya da kursa katılmayı düşünür müsünüz?	☐ Evet	☐ Hayır
	☐ MEB tarafından verilmesi durumunda Evet	☐ Kararsızım
19. Türkiye Muhasebe Standartları koruları ile ilgili ödev, sunum vb. çalışmalar yaptınız mı?	☐ Evet	☐ Hayır
20. Türkiye Muhasebe Standartları hakkında sahip olduğunuz teorik ve uygulamalı bilgi düzeyinin mesleki açıdan yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	☐ Evet	☐ Hayır
21. Türkiye Muhasebe Standartları açısından başarılı bir öğretici ve uygulayıcı olduğunuzu düşünüyor musunuz?	☐ Evet	☐ Hayır
22. Türkiye Muhasebe Standartları üzerinde yapılan değişiklikleri ve ilgili standart yorumlarını takip ediyor musunuz?	☐ Evet	☐ Hayır
23. Türkiye Muhasebe Standartları ile ilgili bir yayını (gazete, dergi, internet sitesi vb.) takip ediyor musunuz?	☐ Evet	☐ Hayır
24. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile ilgili hangi ya hangilerine sahipsiniz? (Birden fazla maddeyi işaretleyebilirsiniz)	☐ Standartların yayınlanan orijinal metinlerine	☐ Standartlara ilişkin örneklere yer veren kitaplara
	☐ Standartları konu alan bilimsel makalelere	☐ Standartları konu alan bilimsel olmayan makalelere
	☐ Standartları konu alan lisansüstü tezlere	☐ Standartları iyi bilen tanıdıklara
	☐ Hiçbir kaynağa başvurumuyorum.	☐ Diğer
25. Derslerinizde Türkiye Muhasebe Standartları konularına yer veriyor musunuz?	☐ Evet	☐ Hayır
	☐ Kısmen	☐ Müfredat çerçevesinde
26. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile ilgili daha fazla bilgi edinmek ve öğrencilerimi de bilgilendirmek istiyorum. Çünkü;	☐ TMS/TFRS hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istemiyorum.	
	☐ Muhasebe bilgimin güncellemek ve derinleştirmek istiyorum.	
	☐ Öğrencilerimi gelecekte iş hayatına hazırlamak istiyorum.	
	☐ Gelecekte işimde faydalı olacağımı düşünüyorum.	
	☐ Öğrencilerimi önlisans, lisans ve akademik yaşama hazırlamak istiyorum.	
	☐ Diğer	

Madde No:	ANKET MADDELERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA		Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
	İlgi (İ) Beklenti (B) Farkındalık (F)	Bu kısımda Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okutulan muhasebe derslerinin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile uyumluluğunun sağlanabilmesi için siz muhasebe ve finansman öğretmenlerinin TMS/TFRS hakkındaki ilgi, farkındalık ve uyumlaştırmaya yönelik beklenti düzeylerinin tespitine ilişkin görüşler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup sağ tarafta uygun gördüğünüz yalnızca bir seçeneği (X) ile işaretleyerek belirtiniz.					
1	İ	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Tek Düzen Muhasebe Sistemi) ile TMS/TFRS arasındaki benzerlik ve farklar hakkında bilgi sahibiyim.					
2	İ	TMS/TFRS konuları ile Tek Düzen Muhasebe Sistemi karşılaştırması yapabilirim.					
3	İ	TMS/TFRS'ye göre raporlanmış finansal tabloları, Tek Düzen Muhasebe Sistemine göre raporlanmış finansal tablolarda olduğu gibi kolayca analiz edebilirim.					
4	İ	Ülkemizde birçok şirketin finansal tablolarını TMS/TFRS'ye uygun şekilde hazırladığı hakkında bilgi sahibiyim.					
5	İ	Ülkemizde TMS/TFRS'lerden sorumlu olan kurumlar hakkında bilgi sahibiyim.					
6	İ	Tek Düzen Muhasebe Sistemine olan hakimiyetimin TMS/TFRS'yi öğrenmemi zorlaştırdığını düşünüyorum.					
7	İ	Kaynaklarda yer verilen TMS/TFRS'ye ilişkin uygulama örneklerini kavramakta zorlanıyorum.					
8	İ	Kendimi TMS/TFRS uygulamaları ve raporlama konusunda meslektaşlarıma eğitim verebilecek yeterlilikte görüyorum.					
9	İ	Meslektaşlarım TMS/TFRS konusundaki sıkıntılarında bana danışıyorlar.					
10	F	TMS/TFRS'ler Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından İngilizce olarak yayınlanan Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS)"nın birebir Türkçeye çevirisidir.					
11	F	Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS)"nın Türkçe çevirileri; terminolojik olarak tutarlı ve anlaşılmalıdır.					
12	F	TMS/TFRS'ler Dünya'da ortak bir muhasebe dilinin oluşmasını, ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslektaşları ile ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.					
13	F	TMS/TFRS'ler ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile uyumlu hale getirmiştir.					
14	F	TMS/TFRS'lerin uygulanabilmesi için resmi gazetede yayınlanması gerekmektedir.					
15	B	TMS/TFRS'ye göre raporlanan finansal bilgilerin daha nitelikli ve kaliteli olacağını düşünüyorum.					

Madde No:	ANKET MADDELERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA		Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
	İlgi (İ) Beklenti (B) Farkındalık (F)	Bu kısımda Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okutulan muhasebe derslerinin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile uyumluluğunun sağlanabilmesi için siz muhasebe ve finansman öğretmenlerinin TMS/TFRS hakkındaki ilgi, farkındalık ve uyumlaştırmaya yönelik beklenti düzeylerinin tespitine ilişkin görüşler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup sağ tarafta uygun gördüğünüz yalnızca bir seçeneği (X) ile işaretleyerek belirtiniz.					
16	F	Tek Düzen Muhasebe Sistemi vergi için muhasebe ihtiyacını karşılarken; TMS/TFRS bilgi için muhasebeye daha çok hizmet etmektedir.					
17	F	TMS/TFRS ile mali tabloların şekilsel yapısı, düzenlenme biçimi, içeriği ve isimleri değişmiştir.					
18	F	TMS/TFRS ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana gelmemiştir.					
19	F	TMS/TFRS'ler mali tabloların hazırlanmasında tekdüzelik sağlar.					
20	F	TMS/TFRS'lere göre düzenlenen "Finansal Durum Tablosu (Bilanço)" ve "Ayrıntılı Gelir Tablosu (Gelir Tablosu)", Tek Düzen Muhasebe Sistemine göre düzenlenen "Bilanço" ve "Gelir Tablosu"na göre daha detaylı ve mukayese edilebilir bilgi sunmaktadır.					
21	F	TMS/TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolar işletmelerin vaziyetini mevcut, geleneksel muhasebe uygulamalarına nazaran şeffaf bir biçimde göstermektedir.					
22	F	TMS/TFRS'ye göre düzenlenen mali tablolar işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve nitelikli finansal bilgi sunar.					
23	F	TMS/TFRS'ler muhasebede güvenilirlik düzeyini artırır.					
24	F	TMS/TFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.					
25	İ	Tek Düzen Muhasebe Sistemi ile TMS/TFRS seti arasında farklılık olduğunu düşünmüyorum.					
26	İ	Tek Düzen Muhasebe Sistemi işletme bilgilerine ihtiyaç duyan kesimlerin ve muhasebecilerin ihtiyacını karşılamaya yeterli olduğundan TMS/TFRS'ye gerek olduğunu düşünmüyorum.					
27	İ	TMS/TFRS prensip ve uygulamalarının öğretilmesi ve uygulanmasının karmaşık ve zor olduğu düşüncesindeyim.					
28	İ	TMS/TFRS'nin Türk Muhasebe Sistemine uygun olduğunu düşünmüyorum.					
29	F	TMS/TFRS'ler ülkemizde uygulanan Tek Düzen Muhasebe Sistemi ile uyum içindedir.					
30	F	TMS/TFRS ile ilgili bilgilendirici, örneklendirici kitap, bildiri vb. yayın sayısı yeterlidir.					

Madde No:	ANKET MADDELERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA		Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
	İlgi (İ)	Beklenti (B) Farkındalık (F)					
		Bu kısımda Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okutulan muhasebe derslerinin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile uyumluluğunun sağlanabilmesi için siz muhasebe ve finansman öğretmenlerinin TMS/TFRS hakkındaki ilgi, farkındalık ve uyumlaştırmaya yönelik beklenti düzeylerinin tespitine ilişkin görüşler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup sağ tarafta uygun gördüğünüz yalnızca bir seçeneği (X) ile işaretleyerek belirtiniz.					
31	F	TMS/TFRS'ler ülkemizin ekonomik yapısı ve ihtiyaçları ile uyumludur.					
32	F	TMS/TFRS'ler VUK ve TTK'lara nazaran muhasebe uygulamalarına daha fazla esneklik getirmiştir.					
33	F	Muhasebe uygulamalarına esas oluşturan vergi kanunlarımız TMS/TFRS ile uyumludur.					
34	F	TMS/TFRS'ler büyük işletmeler ve KOBİ'ler için ayrı olarak yayınlanmaktadır.					
35	F	Kamuoyuna hesap verme sorumluluğunu olan tüm işletmeler tam set TFRS'yi kullanmaktadır.					
36	F	TMS/TFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı artmıştır.					
37	F	TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tekdüzen hesap planına yeni hesap kod ve isimlerin eklenmesi gereği doğmuştur.					
38	B	TMS/TFRS'lerin uygulamasında mevcut muhasebe hesap planı yerine başka bir hesap planı oluşturulmalıdır.					
39	İ	TMS/TFRS ile birlikte yeni uygulamaların getirilmesi ve alışlagelmiş uygulamaların değiştirilmesini olumsuz karşılıyorum.					
40	F	TMS/TFRS'ler ulusal standartlarımızın gelişimi üzerindeki etkinin ve yetkinin devredilmesine/kaybedilmesine neden olur.					
41	F	TMS/TFRS ile muhasebe uygulamalarında birden fazla muhasebe politikası önerilmesi, muhasebenin "tutarlılık" temel kavramının "muhasebe politikaları bir kere belirlendikten sonra değiştirilmemelidir" ifadesi ile çelişmektedir.					
42	İ	TMS/TFRS'ler hakkında bilgi sahibi olmak muhasebe öğretmenlerinin mesleki gelişim ve yeterliliği için önemli ve gereklidir.					
43	B	TMS/TFRS'lerin uygulanmasıyla, ülkemizde muhasebe öğretimine ve muhasebe mesleğine verilen önem artacaktır.					
44	F	TMS/TFRS'lerin teknik altyapısını anlayıp yorumlayacak eğitici meslek mensubu sayısı yeterlidir.					
45	İ	TMS/TFRS'ler muhasebe uygulamalarını ve mesleğin gelişimini olumsuz etkiler.					

Madde No:	ANKET MADDELERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA				Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
	İlgi (İ) Beklenti (B) Farkındalık (F)	Bu kısımda Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okutulan muhasebe derslerinin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile uyumluluğunun sağlanabilmesi için siz muhasebe ve finansman öğretmenlerinin TMS/TFRS hakkındaki ilgi, farkındalık ve uyumlaştırmaya yönelik beklenti düzeylerinin tespitine ilişkin görüşler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup sağ tarafta uygun gördüğünüz yalnızca bir seçeneği (X) ile işaretleyerek belirtiniz.							
46	B	Sadece Tek Düzen Muhasebe Sistemi eğitimi almış olan öğretmenler TMS/TFRS'yi kendi çabaları öğrenebilir.							
47	İ	Tek Düzen Muhasebe Sistemi yanında TMS/TFRS eğitimi verilmesinin muhasebe öğrenci, öğretici ve uygulayıcısına ilave hiçbir somut katkı sağlamaz							
48	İ	TMS/TFRS'lerin öğrenimi ve öğretimi muhasebe ve finansman öğretmenlerinin mevcut iş yükünü ve sorumluluğunu artırmaktadır.							
49	B	TMS/TFRS eğitimlerinin yüz yüze verilmesi şarttır.							
50	B	TMS/TFRS eğitimi lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak verilmelidir.							
51	B	Üniversitede TMS/TFRS eğitimi aldığım hocalarımı alanında yeterli buluyorum.							
52	B	Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Tek Düzen Muhasebe Sistemi yanında TMS/TFRS ile ilgili dersler mutlaka verilmelidir.							
53	F	Ortaöğretim Muhasebe ders kitaplarında (MEGEP Modülleri) TMS/TFRS hakkında yeterli açıklama yer almaktadır.							
54	F	Ortaöğretim Muhasebe ders kitaplarında TMS/TFRS hakkında yer alan bilgiler günceldir ve öğrenci seviyesine uygundur.							
55	F	Ortaöğretim düzeyinde verilen TMS/TFRS eğitiminde Tek Düzen Muhasebe eğitimi için öngörülen yıllık plan ve ders saati yeterlidir.							
56	F	Okulumuza standartlarla ilgili süreli yayınlar ulaşmaktadır.							
57	F	TMS/TFRS konularının iletilmesinde ders öğretmenlerinin yeterliliği, yararlanılan araç gereç ve materyaller derslerin verimliliğini etkilemektedir.							
58	B	Ortaöğretim TMS/TFRS öğretim programı genel anlamda muhasebe alanını özellikleri ile paralellik taşımaktadır.							
59	B	Ortaöğretim TMS/TFRS öğretim programı birey ve toplumun ihtiyaçlarına yönelik oluşturulmalıdır.							
60	B	Ortaöğretim TMS/TFRS öğretim programı bu dersi alan öğrencilerin mesleki özelliklerine uygun planlanmalıdır.							

Madde No:	ANKET MADDELERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA				Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
	İlgi (İ) Beklenti (B) Farkındalık (F)	Bu kısımda Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okutulan muhasebe derslerinin Türkiye Muhasebe Standartları (TMS/TFRS) ile uyumluluğunun sağlanabilmesi için siz muhasebe ve finansman öğretmenlerinin TMS/TFRS hakkındaki ilgi, farkındalık ve uyumlaştırmaya yönelik beklenti düzeylerinin tespitine ilişkin görüşler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup sağ tarafta uygun gördüğünüz yalnızca bir seçeneği (X) ile işaretleyerek belirtiniz.							
61	F	Ortaöğretim TMS/TFRS öğretim programı öğrencinin bilgiyi yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat vermektedir.							
62	B	Ortaöğretim muhasebe ve finansman alanı öğrencilerine yönelik meslek örgütleri tarafından TMS/TFRS hakkında seminerler düzenlenerek öğrencilerin mesleğe uyumu sağlanmalıdır.							
63	B	Ortaöğretim muhasebe eğitimi veren okullara TMS/TFRS ile ilgili süreli yayınların ulaşması sağlanmalıdır.							
64	B	Öğrencilerin TMS/TFRS ile ilgili kitaplara, standart yorumlarına, lisansüstü tezlere ve uygulama örneklerine kolaylıkla erişiminin sağlanması standartların öğrenimini kolaylaştıracaktır.							
65	B	Ortaöğretim düzeyinde verilecek TMS/TFRS eğitimi öğrencilere mesleki manada temel, teknik ve kapsamlı bilgi edinmenin yanında değerlendirme yapma yeteneği kazandıracaktır.							
66	B	TMS/TFRS'nin muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir							
67	B	Muhasebe sektörünün ve önlisans/lisans programlarının talepleri ortaöğretim TMS/TFRS derslerinin içeriği belirlenirken dikkate alınmalıdır.							
68	B	TMS/TFRS ile Tek Düzen Muhasebe Sisteminin harmonize edilmesi ve karşılaştırmalı olarak öğretilmesi verilen muhasebe eğitimin verimliliğini ve kalitesini artıracaktır.							
69	B	TMS/TFRS ile Tek Düzen Muhasebe Sisteminin harmonize edilmesi ve karşılaştırmalı olarak öğretilmesi, işletmelerde beceri eğitimi çerçevesinde staj yapan öğrencilere staj yaptıkları iş yerlerinde faydalı olacaktır.							
70	B	TMS/TFRS ile Tek Düzen Muhasebe Sisteminin harmonize edilmesi ve karşılaştırmalı olarak öğretilmesi öğrencilere lisans düzeyindeki muhasebe derslerinde faydalı olacaktır.							
71	B	TMS/TFRS ile Tek Düzen Muhasebe Sisteminin harmonize edilmesi ve karşılaştırmalı olarak öğretilmesi ortaöğretim sonrası muhasebecilik mesleğini icra edecek öğrencilere faydalı olmaktadır.							
72	İ	Standartların karmaşık olması nedeniyle TMS/TFRS eğitimlerinin ortaöğretim düzeyinde verilmesi mümkün değildir.							
73	İ	Tek Düzen Muhasebe Sistemi yanında TMS/TFRS eğitimi verilmesinin muhasebe öğrenci, öğretici ve uygulayıcısına ilave hiçbir somut katkı sağlamaz							
74	B	Sadece Tek Düzen Muhasebe Sistemi eğitimi almış olan öğretmenler TMS/TFRS'yi kendi çabaları öğrenebilir.							

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Açıkgöz, Kamile Ün. **Etkili Öğrenme ve Öğretme**. 2. Baskı. İzmir: Kanyılmaz Matbaası, 1998.
- Akdoğan, Nalan ve Nejat Tenker. **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**. Genişletilmiş 7. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2001.
- Akdoğan, Nalan ve Nejat Tenker. **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2010.
- Akgül, Başak Ataman ve Hüseyin Akay. **Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma**. 2. Baskı. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2004.
- Alkan, Cevat, Hıfzı Doğan ve Saim İlhan Sezgin. **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**. 3. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 1996.
- Altın, Recep. **Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem**. Ankara: Mesut Matbaacılık, 2008.
- Altuğ, Osman. **Maliyet Muhasebesi**. 14. Baskı. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2006.
- Altunya, Niyazi. **Eğitim Sorunumuza Kuşbakışı**. 3. Baskı. Ankara: Ürün Yayınları, 1997.
- Arlı, Mine ve Mahmut Hamil Nazik. **Bilimsel Araştırmaya Giriş**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2001.
- Arseven, Ali Doğan. **Alan Araştırma Yöntemi İlkeler Teknikler Örnekler**. 2. Baskı. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2001.
- Arslan, Mehmet (Ed.). **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2009.
- Aslan, Sinan. **Finansal Muhasebe**. Ankara: T.C.Ziraat Bankası Yayınları Eğitim Yayınları, No:21, 2008.
- Ataman, Ümit. **Genel Muhasebe**. Cilt.1. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2003.

- Aysan, Mustafa. *Dünya'da ve Türkiye'de Muhasebe Eğitiminin Tarihi Gelişimi-Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konularında Geleceğine Bakış*. Ankara: TURMOB Yayınları, 1995.
- Bayazıtlı, Ercan, Orhan Çelik ve Saim Üstündağ. **Türkiye Muhasebe Standartlarına Genel Bakış**. Ankara:, Siyasal Kitabevi, Tesmer Yayın No.67, 2006.
- Bayazıtlı, Ercan. **Türkiye'de Muhasebe Eğitimi - Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi**. Ankara: TÜRMOB Yayınları, 2000.
- Bektöre, Sabri. **Muhasebe İlkeleri ve Uygulaması**. Ankara: Sevinç Matbaası, 1986.
- Black, Geoff. **Applied Financial Accounting and Reporting**. New York: Oxford University Press, 2004.
- Büyükkaragöz, Savaş ve Cuma Çivi. **Genel Öğretim Metodları Öğretimde Planlı Uygulama**. İstanbul: Beta Basım Yayın, 1999.
- Çaldağ, Yurdakul ve Yıldız Ayanoğlu. **Genel Muhasebe**. Ankara: Nobel Yayınları, 2006.
- Çilenti, Kamuran. **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara, Yargıcı Matbaası, 1988.
- Daştan, Abdülkerim. **Bilgi ve Eğitim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişmelerin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Türkiye Değerlendirmesi**. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, 2008.
- Demirel, Özcan ve Kamile Ün. **Eğitim Terimleri**. Ankara: Şafak Matbaacılık, 1987.
- Demirel, Özcan ve Zeki Kaya (Ed.). **Eğitim Bilimine Giriş**. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2007.
- Demirel, Özcan. **Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı**. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2007.
- Demirel, Özcan. **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı**. 9. Baskı. Ankara: Pegem Yayıncılık, s.79.
- Demirel, Özcan. **Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2000.
- Doğan, Hıfzı, Ayten Ulusoy ve Fatma Hacıoğlu. **Okul Sanayi İlişkileri Okuldan İş Hayatına Geçiş**. Ankara: Önder Matbaacılık, 1997.
- Drury, Colin. **Management and Cost Accounting**. 3rd Edition. Hong Kong: ELBS Edition, 1992.
- Durmuş, Ahmet Hayri. **Uluslararası Muhasebe Standartları (1-31)**. İstanbul: Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği Yayınları, Yayın No.7, 1992.

- Dursun, Adem. **Muhasebe Eğitiminde Kalite Arayışı**. 1. Baskı. Ankara: Sözkese Matbaacılık, 2006.
- Elitaş, Cemal ve Bilge Leyli Elitaş. **TMS TFRS Üzerine Yorumlar ve Örnek Uygulamalar**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2010.
- Erden, Münire. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. 1. Baskı. İstanbul: Alkım Yayınları, 2001.
- Ergin, Hüseyin. **Muhasebeye Giriş**. 15. Basım. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Yayınları, 2010.
- Ergin, Osman. **Türk Maarif Tarihi**. Cilt:3-4. İstanbul: Eser Matbaası, 1977.
- Erol, Mikail. **Finansal Muhasebe**. Genişletilmiş 4. Baskı. Ankara: Kalkan Matbaacılık, 2012.
- Ertürk, Selahattin. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1997.
- Fidan, Ahmet, Nevin Kardeş, Salih Önen, Sevgi Gökdemir, Hanifi Erkıran, Hasan Koç ve Nazmiye Başbuğ. **Örnekleriyle Türkçe Sözlük**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2002.
- Fidan, Nurettin ve Münire Erden. **Eğitime Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınevi, 1998.
- Fidan, Nurettin. **Okulda Öğrenme ve Öğretme**. 3. Baskı. Ankara: Pagem Akademi Yayınları, 2012.
- Gökçen, Gürbüz, Başak Ataman Akgül ve Cemal Çakıcı. **Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamaları (Uluslararası Muhasebe Standartları İle Uyumlu)**. 1. Basım. İstanbul: Beta Yayınevi, 2006.
- Gökçen, Gürbüz. **Genel Muhasebe- İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı ve Uygulamaları**. 1. Baskı. İstanbul: Beta Basım, 2007.
- Gökdeniz, Ayşe Ümit. **Muhasebe Standartları**. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1996.
- Gökdeniz, Ayşe Ümit. **Muhasebe Uygulamalarındaki Uluslararası Farklılıklar ve Çözüm Önerileri**. 1. Baskı. İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2005.
- Güvemli, Oktay. **XX. Yüzyılda Türkiye’de Muhasebe Eğitimi**. İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2001.
- Güven, İsmail. **Türk Eğitim Tarihi**, 1. Baskı, Ankara: Pagem Akademi Yayınları, 2014.

- Hesapçioğlu, Muhsin. **Öğretim İlke ve Yöntemleri Eğitim Programları ve Öğretim**. Ankara: Nobel Yayınları, 2008.
- Kalaycı, Şeref. **SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri**. 6. Baskı. Ankara: Asil Yayınevi, 2014.
- Karaaslan, Erkan. **Kamu Muhasebesinde Dönem Sonu İşlemleri**. Ankara: TÜRMOB Yayınları, 2009.
- Karagöz, Yalçın. **SPSS ve AMOS 23 Uygulamalı İstatistiksel Analizler**. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2016.
- Karakaya, Mevlüt. **Muhasebe Teknikleri 2**. 1.Basım. Ankara: Tutibay Yayınları, 2006.
- Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları, 2009.
- Kaval, Hasan, Remzi Örtten ve Aydın Karapınar. **Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları 2017 TMS-TFRS**. 10. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2007.
- Kaygusuz, Sait Yüksel, Ümmühan Aslan ve Nazlı Kepçe. **Genel Muhasebe 1**. 1. Basım. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2012.
- Kepekçi, Celal. **Finansal Muhasebe**. İstanbul: Avcıol Basım Yayım, 2011.
- Kılıç, Durmuş. **Eğitim Bilimine Giriş**. 2. Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2011.
- Kıncal, Remzi. **Eğitim Bilimine Giriş**. 1. Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2006.
- Kuzgun, Yıldız. **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. 3.Bask. Ankara: ÖSYM Yayınları, 1992.
- Küçükahmet, Leyla. **Eğitim Programları ve Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 1997.
- Küçükahmet, Leyla. **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1994.
- Milli Eğitim Bakanlığı Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü. **Ticaret ve Turizm Öğretimi Mevzuatı I**. Ankara: Mili Eğitim Basımevi, 1995.
- Norton, Ellsworth Robert. **Develop Local Plans For Vocational Education**. Columbus The Ohio State University. 1985.
- Ocak, Gürbüz (Ed.). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. 8. Baskı. Ankara: Pagem Akademi Yayınları, 2015.

- Orhaner, Emine ve Azize Tunç Hussein. **Ticaret ve Turizm Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri**. Genişletilmiş 2. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2003.
- Özdamar, Kazım. **Ölçek ve Test Geliştirme Yapısal Eşitlik Modellemesi**. Eskişehir: Nisan Kitabevi, 2016.
- Özgen, Hüseyin Azim Öztürk ve Azmi Yalçın. **Temel İşletmecilik Bilgisi**. 2.Baskı. Adana: Nobel Kitabevi, 2005.
- Özkan, Mehmet. **Sigorta İşlemleri ve Muhasebesi**. 1.Baskı. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi, 1998.
- Özsoy, Ceyda. **Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No.1780, 2007.
- Sağlam, Necdet Salim Şengel ve Bünyamin Öztürk. **UFRS-UMS Uyumlu TMS-Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması**. Ankara: Genişletilmiş Güncelleştirilmiş 3.Baskı. Maliye ve Hukuk Yayınları, 2009.
- Sağlam, Necdet. **Bölümsel Raporlama ve Uygulaması**. Eskişehir: No.182, Anadolu Üniversitesi Yayınları No.182, 2001.
- Sevilengül, Orhan. **Genel Muhasebe**. 5. Baskı. Ankara: Setma Matbaası, 1996,
- Sevilengül, Orhan. **Genel Muhasebe**. 9.Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2000.
- Sevilengül, Orhan. **Genel Muhasebe**. Genişletilmiş 11. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2003.
- Sevilengül, Orhan. **Genel Muhasebe**. 15.Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi, 2009.
- Sevilengül, Orhan. **Tekdüzen Muhasebe Sistemi İle Uyumlu Genel Muhasebe**. Ankara: Gazi Kitabevi, 1998.
- Seyyar, Ali. **İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü**. İstanbul: Değişim Yayınları, 2007.
- Sezgin, Saim İlhan, Hıfzı Doğan ve Cevat Alkan. **Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1980.
- Sezgin, Saim İlhan. **Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme**. Geliştirilmiş 4. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2000.
- Sezgin, Saim İlhan. **Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme**. 3. Baskı. Ankara: Adalet Matbaacılık, 1994.
- Soylu, Kamuran. **Genel Muhasebe**. 2. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009.

- Sürmeli, Fevzi. **Genel Muhasebe**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim ve İşletme Fakülteleri Yayınları, 2004.
- Taşkın, Erdoğan. **İşletme Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme**. 3. Baskı. İstanbul: Papatya Yayıncılık, 2001.
- Titiz, Tınaz. **Ezber Hayır**. 3.Baskı. İstanbul: Anka Ofset, 1996.
- Toprakçı, Erdal (Ed.). **Eğitim Üzerine**. 1. Baskı, Ankara: Ütopya Yayınevi. 2002.
- Toroslu, Mahmut Vefa. **Türkiye Muhasebe Standartlarında Hasılat Maliyet İlişkisi**. 1. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2011.
- Turan, Kemal. **Ahilikten Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi**. İstanbul: Eksen Matbaası, 1996.
- Turan, Kemal. **Mesleki Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel**. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları,1992.
- Türk, Ercan. **Milli Eğitim Bakanlığı'nda Yapısal Değişmeler ve Türk Eğitim Sistemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1999.
- Türker, Masum ve Esin Okay Örerler. **Türk Şirketlerinin Küresel Şirket Haline Getirilmesi Yolları**. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No.60, 2004.
- Ünkaya, Gülümser ve Sinan Aslan. **Tek Düzen Hesap Planına Göre Finansal Muhasebe**. 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları, 2009.
- Ünsür, Ahmet. **Mesleki Eğitim ve Mesleğe Yönelme (İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi)**. Sakarya: Üniversitesi Yayınları, Yayın No.30, 1998.
- Variş, Fatma. **Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler**. Ankara: Alkım Kitap Yayıncılık, 1996.
- Variş, Fatma. **Eğitimde Program Geliştirme Teoriler ve Teknikler**. 6. Baskı. Ankara: Yayıncılık, 1994.
- Yazıcı, Mehmet. **Kurumsal Muhasebe Denetimi**. İstanbul: İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası Yayınları, 2003.
- Yıldırım, Cemal. **Eğitimde Araştırma Metotları**. Ankara: Akyıldız Matbaası, 1966.
- Yıldırım, Oya, Ayşen Dalgeç ve Erdal Özkol. **Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konularından Geleceğine Bakış**. TÜRMÖB Yayınları, Yayın No.23, 1995.
- Yükçü, Süleyman. **Vergi Kanunları ve Tek Düzene Göre Finansal Muhasebe ve Dönem Sonu İşlemleri**, İzmir: Anadolu Matbaası, 2002.

Sürekli Yayınlar

- Açık, Serap. “Muhasebede Hata ve Hilelerin Vergi Hukuku Açısından İncelenmesi”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2012, Cilt.16, Sayı.3, ss.351-366. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisobil/article/viewFile/1020009166/1020007615> (20.09.2017).
- Adıgüzel, Oktay Cem ve Şaban Berk. “Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Yeni Arayışlar: Yeterliğe Dayalı Modüler Sistemin Değerlendirilmesi”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Haziran 2009, Cilt.6, Sayı.1, ss.220-236. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/yyuefd/article/view/5000055565/5000052869> (02.10.2017).
- Akbulut, Halim, Mehmet Pekkaya ve Hakan Aksakaloğlu. “Meslek Mensuplarının Bakış Açısıyla Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi: Bursa İli Üzerine Bir Uygulama”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Nisan 2014, Sayı.62, ss.73-92. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/738/5.pdf> (07.12.2017).
- Akçakanat, Özen, Serpil Senal ve Burcu Aslantaş Ateş. “Türkiye Muhasebe Standartları Çalışmalarının İçerik Analizi Bakımından Değerlendirilmesi (2004-2011)”, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*. 2013, Cilt.5 Sayı.3, ss.1-8. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/201729> (15.10.2017).
- Akdoğan Nalan ve Orhan Sevilengül. “Türkiye Muhasebe Standartlarına Uyum İçin Tek Düzen Hesap Planında Yapılması Gereken Değişiklikler”, *Mali Çözüm Dergisi*. Kasım-Aralık 2007, Sayı.84, ss.29-70. <https://issuu.com/istanbulsmmmmodasi/docs/malicozum84?e=25078185/58370305> (14.10.2017).
- Akdoğan, Nalan. “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Mali Çözüm, İSMMMO Yayın Organı*, Mart-Nisan 2007, Sayı 80, ss.101-117. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/80malicozum/6%20hakemsiz%20Onalan%20akdogan.pdf> (25.02.2018).
- Akgün, Ali İhsan. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkisi: İMKB’ye Yönelik Bir Araştırma”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*. Ocak 2013, Cilt.14, Sayı.1, ss.10-26. http://journal.dogus.edu.tr/index.php/duj/article/viewFile/654/pdf_5 (22.09.2017).
- Al, Arzu. “Adli Muhasebe Ve Karar Alma Arasındaki İlişkilerin Finansal Kararlar Açısından Değerlendirilmesi”, *Mali Çözüm Dergisi*. Eylül-Ekim 2014, Sayı.125, ss.95-124. http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/125malicozum/007_Dr._Arzu_A1.pdf (20.09.2017).

- Arıkan, Rauf. “Ticaret ve Turizm Eğitiminin Türk Eğitimindeki Yeri ve Önemi”, *Gazi Üniversitesi Ticaret Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1998, Sayı.1, ss.1-10. <http://turizm.gazi.edu.tr/posts/view/title/yil-1998-sayi-1-152343?siteUri=turizm> (25.10.2017).
- Arıkan, Yahya. “Uluslararası Muhasebe Standartları Türkiye Uygulaması”, *Mali Çözüm Dergisi*. Mayıs-Haziran 1996, Sayı.36, ss.1-11. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/36MaliCozum/08-YAHYAARIKAN60.doc> (06.10.2017).
- Aslan. Sinan, “Global Muhasebe Sürecinde Yakınsama Eğilimleri”. **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.23, Temmuz 2004, ss.93-100.
- Ataman, Ümit. “Muhasebe Mesleği ve Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi”, *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*. Ocak 2007, Sayı.5, ss.1-19. http://abmyod.aydin.edu.tr/bilimsel_dergi/bilimseldergi5.pdf (30.11.2017).
- Atmaca, Metin ve Hakan Çelenk. “Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi İle Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Ocak 2011, Sayı.49, ss.113-125. http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/125/015_11.pdf (22.09.2017).
- Ayboğa, Hanifi. “Uluslararası Muhasebe Standartları-Türkiye Muhasebe Standartlarının Uygulanması ve Meslek Mensuplarının Sorumlulukları”. **Vergi Sorunları Dergisi**. Maliye Gelirler Kontrolörleri Derneği Yayınları, Sayı.180, Eylül 2003, ss.105-106.
- Başpınar, Ahmet. “Türkiye’de ve Dünyada Muhasebe Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış”, *Maliye Dergisi*. 2004, Sayı.146, ss.42-57. https://dergiler.sgb.gov.tr/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/md146/muhasestandard%C4%B1.pdf (28.09.2017).
- Bayrı, Osman. “Tekdüzen Muhasebe Sistemine Ve Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartlarına Göre Bilançonun Biçimsel Yapısı, Kapsamı Ve İçeriğinin Karşılaştırmalı Analizi”, *Mali Çözüm Dergisi*. 2010, Sayı.98, ss.89-116. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/98malicozum/4%20H%20osman%20bayri.pdf> (11.10.2017).
- Bekçi, İsmail. ve Ozan Özdemir. “Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açuları Üzerine Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2006, Cilt.11, Sayı.2, ss.143-164. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sduibfd/article/viewFile/5000122676/5000112981> (24.09,2017).

- Bolat, Yavuz. “Türkiye’de 2005-2015 Yılları Arasında Mesleki Ve Teknik Eğitim Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi”, *INESJOURNAL Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*. Eylül 2016, Yıl.3, Sayı.8, ss.151-167. http://www.inesjournal.com/Makaleler/1167779927_10-id-281.pdf (02.11.2017).
- Bostancı, Serpil. “Küreselleşen Muhasebede Standartlaşma ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu”, *Mali Çözüm Dergisi*. Nisan-Haziran 2002, Sayı. 59, ss.1-8. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/59MaliCozum/16%2059%20SERPIL%20BOSTANCI.doc> (22.09.2017).
- Çalış, Yıldırım Ercan ve Nur Baran Altınsoy. “Yönetim Raporlama Sisteminde Sorumluluk Muhasebesi: Bir İnşaat İşletmesinin Maliyet Merkezine Yönelik Performans Analizi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2015, Cilt.16, Sayı.1, ss.29-44. http://www.iibfergi.aku.edu.tr/pdf/16_1/3.pdf (20.09.2017).
- Çankaya, Fikret. “Uluslararası Muhasebe Uyumunun Ölçülmesine Yönelik Bir Uygulama: Rusya, Çin ve Türkiye Karşılaştırması”, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2007, Cilt.3, Sayı.6, ss.127-148. <http://ijmeh.org/index.php/zkesbe/article/view/158/108> (22.09.2017).
- Çelenk, Hakan ve İsa Çamtosun. “Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kalitesi Ve Bu Eğitimin Meslek Yüksek Okullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkilerine Yönelik Bir Uygulama”, *Öneri Dergisi*. Temmuz 2009, Cilt.8, Sayı.32, ss.159-173. http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&vtadi=TPRJ%20CTTAR%20CTIP%20CTMUH%20CTSOS%20CTHUK&c=google&ano=113907_0f10ecf27e27ea11e4daed2143d50ef3 (05.12.2017).
- Çetin, Şaban. “Mesleki ve Teknik Eğitimin Finansmanı Fransa, Finlandiya, Danimarka ve Türkiye Örneği”, *Milli Eğitim Dergisi*. Yaz-Güz 2002, Sayı.155-156, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/155-156/scetin.htm (08.02.2018).
- Çevik, Osman ve Şahin Ertaş. “Muhasebe Eğitiminde Öğrencilerin Dışadönüklülük ve İçedönüklülük Özelliklerinin Grup Çalışması Tercihine Etkisi”. **Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi**. Cilt.3, Sayı.4, 2001, ss.29-36.
- Çiftçi, Yavuz. “Türk Muhasebe Hukuku’nda İştiraklerdeki Yatırımların Değerlemesiyle İlgili Düzenlemelerin Uluslararası Düzenlemelerle Karşılaştırılması”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*. Ocak 2001, Yıl.1, Sayı.3, ss.91-105. <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/Read/577c8069-6481-4cc8-ae5e-9c70df3afca8> (24.09.2017).

- Çukacı, Yusuf Cahit ve İsmail Elagöz. “Muhasebe Derslerinde Kullanılan Öğretim Yöntemleri İle Öğrenme Stilllerinin İlişkisinin Ortaya Konulması Ve Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi’nde Bir Uygulama”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2006, Cilt.21, Sayı.1, ss.147-166.
<http://docplayer.biz.tr/storage/27/10462334/1526327180/s71ft7GwnvwaDxkuBvZZew/10462334.pdf> (30.11.2017).
- Çürük, Turgut ve Zeki Doğan. “Muhasebe Eğitiminin İşletmelerinin Taleplerini Karşılama Düzeyi: Türkiye Örneği,” *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 2001, Cilt.28, Sayı.3-4, ss.281-310.
<http://docplayer.biz.tr/storage/25/6764421/1526325993/L-1FxfjDgsVpmJYXhuUJt8w/6764421.pdf> (31.11.2017).
- Dalğar, Hüseyin, İsmail Çelik ve Mustafa Mortaş. “Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2011, Cilt.16, Sayı.1, ss.217-230.
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/194521> (10.02.2018).
- Demirkutlu, Fatma Karakaya. “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2014, Cilt.16, Sayı.2, ss.156-174. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/287226> (07.12.2017).
- Dinç, Engin ve Uğur Kaya. “Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslek Ahlak Kuralları Açısından Hizmet Satın Alanlar Tarafından Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. Ocak 2006, Sayı.17, ss.139-152. <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/Read/1b9631ad-1b9e-4a14-9722-fe18b6ba55f2> (20.09.2017).
- Doğan, Hıfzı. “Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 1997, Cilt.30, Sayı.1, ss.1-26.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/484/5663.pdf> (25.10.2017).
- Durak Mustafa Gürol ve Çağnur Kaytmaz Balsarı. “Türkiye’de UFRS Araştırmalarına Genel Bakış”, *İzmir SMMM Dayanışma Dergisi*. Aralık 2011, Sayı.113, ss.9-24. http://dayanismadergisi.com/media/230102c1-d950-4633-b4a1-b8d35c21f88b/Dergiler/113_pdf (23.09.2017).
- Elitaş, Cemal, Mehtap Karakoç ve Serkan Özdemir. “Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları” *World of IFRS Hakemli UFRS Dünya Dergisi*, Ekim-Kasım-Aralık 2011, Sayı.6, ss.1-14.
<http://dergi.mumeyek.org/pdfler/eb6a9.pdf> (30.09.2017).

- Elitaş, Cemal. “Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Benimsenmesinin Bazı Temel Finansal Oranlar Üzerindeki Etkisi Üzerine Uygulamalı Bir Değerlendirme”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. Ocak 2010, Sayı.30, ss.57-68. <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/download/5abe439c-d5f2-4df7-a999-f23070e58ee5> (23.09.2017).
- Ercan, İlker ve İsmet Kan. “Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik”, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2004, Cilt.3, Sayı.30, ss.211-216. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/420425> (29.04.2018).
- Erdoğan, Murat ve Engin Dinç. “Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Temmuz 2009, Sayı.43, ss.154-169. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/211/13.pdf> (22.09.2017).
- Erol, Mikail ve Gülgün Erkan. “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi Ve İdari Birimler Fakültesinde Bir Araştırma”, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. Haziran 2008, Cilt.10 Sayı.14, ss.1-18. http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kmusekad/article/view/5000134461/500012327_0 (30.11.2017).
- Erol, Mikail ve Metin Atmaca. “Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitiminin Tarihi Gelişimi”, *Muhasebe ve Finans Tarihi Vakfı Dergisi*. Ocak 2015, Sayı.8, ss.79-100. <http://muftav.org/Images/stories/dergi/sayi8/8%20sayfa%2079-100.pdf> (04.02.2018).
- Erol, Mikail ve Muhsin Aslan. “Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişimi”, *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*. Ocak 2017, Sayı.12, ss.55-86. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/319836> (22.09.2017).
- Ersoy, Ayten ve Ayşe Nur Buyruk Akbaba. “İşletme Birleşmelerinin Uluslararası Muhasebe Standardı (22) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (IFRS 3)’e Göre İncelenmesi ve Muhasebeleştirilmesi I”. **Muhasebe Finansman Araştırma ve Uygulama Dergisi**. Cilt.5, Sayı.14, Ekim 2005, ss.20-29.
- Geçer, Aynur Kolburan. “Teknik Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisi Ve Materyal Geliştirme Dersine Yönelik Deneyimleri”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Aralık 2010, Cilt.7, Sayı.2, ss.1-25. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/yyuefd/article/download/5000055549/5000052853> (25.10.2017).
- Genç, Ayşe Aydın. “İşsizliği Sorununun Almanya Ve Türkiye Mesleki Eğitim Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *Sosyal Güvence Dergisi*. 2017, Yıl.6, Sayı.11, ss.1-23. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/288765> (02.11.2017).

- Gökçen, Gürbüz, Başak Ataman, Yasin Cebeci ve Hakan Cavlak. "Türkiye'deki Devlet Üniversitelerinin Lisans Programlarındaki Muhasebe Standartları Eğitimi Üzerine Bir Araştırma", *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*. Temmuz 2015, Cilt.11, Sayı.44, ss.121-145. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/165892> (10.02.2018).
- Gökçen, Gürbüz. "Uygulamacıların Muhasebe Eğitiminden Beklentileri". **Muhasebe Finansman Dergisi**. Yıl.7, Sayı.9, Aralık 1998, ss.43-50.
- Güney, Aysel. "Muhasebe Eğitimi Üzerinde Denetim Standartlarının Etkisi", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. Haziran 2016, Cilt.5, Özel Sayı Makale No:37, ss.338-342. http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/37.aysel_guney.pdf (07.12.2017).
- Hatunoğlu, Zeynep ve Mustafa Kılılı. "Hastane İşletmelerinin İstihdam Ettikleri Muhasebe Elemanlarında Aradıkları Nitelikler Ve Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: Kahramanmaraş, Gaziantep Ve Osmaniye İllerinde Bir Alan Çalışması", *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2014, Cilt.7, Sayı.1, ss. 228-241. <http://docplayer.biz.tr/storage/39/20239983/1526327469/ssitJkNM7T93v9vCCYMOsQ/20239983.pdf> (30.11.2017).
- Hatunoğlu, Zeynep. "Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının Sunum Kalitesine Olan Etkilerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma", *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*. Nisan 2006, Sayı.30, ss.190-200. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/494/17.pdf> (30.11.2017).
- İbiş, Cemal ve Serdar Özkan. "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'na Genel Bakış", *Mali Çözüm Dergisi*. Ocak-Şubat-Mart 2006, Sayı.74, ss.74-43. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/74MaliCozum/03%20cemal%20ibis.pdf> (23.09.2017).
- İlhan, Ayşe Çakır. "21.Yüzyılda Öğretmen Yeterlilikleri", *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*. 2005, Sayı.58, ss.1-4. <http://80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/ilhan/makaleler/M21.doc> (05.12.2017).
- Kandemir, Tuğrul, Zafer Kardeş ve Ender Baykurt. "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılıarı: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Aralık 2016, Cilt.18, Sayı.2, ss.133-151. <http://dergipark.gov.tr/download/issue-full-file/31333> (01.12.2017).
- Kara, Suat, Melek Tuna ve Kezban Hitay. "Üniversitelerde Uluslararası Muhasebe Standartları Eğitimi ve Balıkesir Üniversitesinde Bir Araştırma", *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*. 2016, Cilt.8 Sayı.1, ss.159-174. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/201792> (10.02.2018).

- Karcioğlu, Reşat ve Şakir Dızman. “Türkiye’de TMS-TFRS Kapsamında Verilen Muhasebe Eğitiminin Kalite Standartları Açısından Yeterliliği”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2016, Cilt.30, Sayı.4, ss.869-884. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/315519> (16.01.2017).
- Kayıhan, Burak ve Yusuf Tepeli. “Muhasebe ve Vergi Bölümlerindeki Muhasebe Eğitimi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Arası Karşılaştırma”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Mart 2015, Yıl.3 Sayı.10, ss.487-508. http://www.asosjournal.com/Makaleler/502639242_559%20Burak%20KAYIHAN.pdf (07.12.2017).
- Kiracı, Murat ve Tunç Köse. “IASC, FASB ve TMSDESK’teki Muhasebe Standartları Oluşturma Süreci ve Uyumlaştırma”, *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Haziran 2002, Cilt.3, Sayı.1, ss.47-70. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/112928> (23.09.2017).
- Kocamaz, Hilal. “Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada Ve Türkiye’de Oluşum Ve Gelişim Süreci”, *Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*. 2004, Cilt.2, Sayı.2, ss.105-120. <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/download/article-file/107660> (22.09.2017).
- Korkmaz, Turhan, Halime Temel ve Elif Birkan. “Uluslararası Muhasebe Standartları ve KOBİ’lere Etkileri”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Ekim 2007, Sayı.38, ss.96-105. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/345/9.pdf> (23.09.2017).
- Korukoğlu, Ayşen. “İşletmelerde Muhasebe Eğitimi ve Üniversitelerle İşbirliği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 1998, Cilt.13, Sayı.11, ss.13-24. <https://iibfdergi.deu.edu.tr/index.php/cilt1-sayi1/article/download/40/pdf/17> (07.12.2017).
- Kutlu, Hüseyin Ali. “Muhasebe Eğitiminin Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Nisan 2010, Sayı.46, ss.232-246. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/138/19.pdf> (05.02.2018).
- Kutluk, Filiz Angay, Adnan Dönmez, Mustafa Terzioğlu ve Evren Ağyar. “Öğrencilerin Muhasebe Öğretim Elemanlarından Beklentileri Üzerine Bir Araştırma”. **Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi**. Sayı.2, 2011, ss.77-98.
- Kuzu Yaşar ve Cihad Demirli. “Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler”, *Milli Eğitim Dergisi*. Yaz-Güz 2002, Sayı.155-156, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/155-156/kazu.htm (07.12.2017).
- Lazol, İbrahim. “SPK Uygulamaları, Vergi Mevzuatı ve Türkiye Muhasebe Standartları Üçgeninde Muhasebe”. **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Bilim ve Araştırma Derneği (MUFAD). Sayı.7, Temmuz 2000, ss.9-11.

- Mısıroğlu, Ufuk. “UFRS ve BASEL II’nin İşletme Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri”, *Mali Çözüm Dergisi*, Haziran-Temmuz 2006, Sayı. 76, ss.21-32. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/76MaliCozum/1ismailufukmisirlioglu.pdf> (10.02.2018).
- Orhan, Mehmet Suphi ve Alper Tazegül. “Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksek Okullarında Bir Uygulama”. *Mesleki Bilimler Dergisi*. 2012, Cilt.1, Sayı.3, ss.48-66. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/401731> (30.11.2017).
- Öncül, Fatma Özdemir ve Cem Babadoğan. “Ticaret Meslek Liseleri Meslek Dersleri Öğretim Programlarının Meslek Dersi Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Ankara İli Örneği”, *Milli Eğitim Dergisi*. Bahar 2003, Sayı.158, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/158/oncul.htm (04.02.2018).
- Özdemir, Abdurrahman. “İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminin Gerekliliği, Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 2004, Sayı.10, ss.27-47. <http://www.ifdergisi.sakarya.edu.tr/article/viewFile/1052000179/1052000169> (01.12.2017).
- Özdemir, Serkan ve Cemal Elitaş. “Bankacılık Sektöründe Menkul Değerlerin TMS 39 Standardına Uygun Olarak Muhasebeleştirilme İşlemlerinde Ortaya Çıkan Farkların Tespiti Üzerine Bir İnceleme”, *Mali Çözüm Dergisi*. Temmuz-Ağustos 2011, Sayı.106, ss.17-42. <https://issuu.com/istanbulsmmmodasi/docs/malicozum106?e=25078185/58370305> (16.10.2017).
- Özkan, Mehmet ve Serkan Terzi. “Avrupa Birliği’nde Finansal Raporlama: İngiltere, Fransa Ve Almanya Örnekleri”, *Mali Çözüm Dergisi*. Temmuz-Ağustos 2010, Sayı.100, ss.21-44. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/100malicozum/02%20mehmet%20ozkan-serkan%20terzi.pdf> (01.10.2017).
- Öztürk, Mehmet Fatih ve Mustafa Talas. “Sosyal Medya ve Eğitim Etkileşimi- The Importance Of Social Media In Education”, *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*. 2015, Vol:7, No:1, ss.101-120. <http://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/viewFile/616/616> (27.10.2017).
- Pamukçu, Fatma. “Gerçeğe Uygun Değer Muhasebesi Ve Finansal Tablolara Etkisi”, *Mali Çözüm Dergisi*. Ocak-Şubat 2011, Sayı.103, ss.79-95. <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/103malicozum/5%20fatma%20pamukcu.pdf> (16.10.2017),

- Radmard, Somayyeh. “İran’ın Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarındaki Sayısal Gelişmeler”, *Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*. Haziran 2014, Cilt.2, Sayı.1, ss.9-22. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/20401> (25.10.2017).
- Sanlı, Nail. “Global Muhasebe Standartları”, *Mali Çözüm Dergisi*. Temmuz Ağustos Eylül 2002, Sayı.60, ss. <http://denetimakademisi.com/wp-content/uploads/2017/08/GLOBAL-MUHASEBE-STANDARTLARI.doc> (28.09.2017).
- Sarıkaya, İrfan. “Mali Tabloların Tekliği İlkesi Çerçevesinde Mevzuatımızdaki Değerleme Hükümlerine Toplu Bakış”, *Vergi Dünyası Dergisi*. Nisan 2002, Sayı.248. ss.1-5. <https://www.onerymm.com.tr/image/data/Makaleler/7-MalitalblolarinTekligiIlkesiCercevesindeMevzuatimizdakiDegerlemeHukumlerineTopluBakis.pdf> (12.10.2017).
- Sayın, Kudret Şevket, Emine Yasemin Yeğinboy ve Fatma Tüfekçi. “Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Muhasebe ve Finansman Eğitiminin Etkinliğinin Ölçülmesi ve Etkinliğin Artırılmasına Yönelik Çözüm Önerileri”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Ocak 2005, Sayı.25, ss.89-96. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/603/10.pdf> (30.11.2017).
- Sönmez, Feriştah. “13 No’lu Türkiye Muhasebe Standardı-Stoklar-IAS-2 ve Türk Muhasebe Yazınıyla Desteklenmiş Açıklamalar İle Birlikte”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. Mayıs 2003, Sayı.9, ss.23-38. <http://www.turmobil.org.tr/ekutuphane/download/250c2b6f-42fa-485d-9909-3a3fa7e0be1c> (06.10.2017).
- Sürmeli, Fevzi. “ Muhasebe Eğitiminde e- Değişimi Yakalamak”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ocak 2007, Sayı.33, ss.28-30. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/407/3.pdf> (30.11.2017).
- Şahin, İsmail ve Tayfun Fındık. “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Aralık 2008, Yıl.12, Sayı.3, ss.65-86. http://www.cihaddemirli.com/download/101_49959.pdf (16.01.2018).
- Şengel, Salim. “Sürekli Muhasebe Meslek Eğitiminin Önemi ve Bir Değerlendirme”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Temmuz 2010, Sayı.47, ss.81-94. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/117/7.pdf> (21.12.2017).
- Şensoy, Necdet. ”Amerika Birleşik Devletlerinde Muhasebe Mesleği, Meslek Örgütleri ve Muhasebe İlkeleri. **Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi**. Sayı.8, 1997, ss.36-45.
- Şerbetçi, Ahmet ve Mahmut Yardımcıoğlu. “Muhasebe Dersinde Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Ekim 2017, Sayı.76, ss.41-62. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/921/3.pdf> (30.11.2017).

- Tekin, Musa Tarık ve Yavuz Polat. “Mesleki Eğitime Erişim Yolu Olarak Sosyal Destek Programı (SODES) Projeleri”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*. 2017, Cilt.6, Sayı.1, ss.8-20. <http://www.itobiad.com/download/article-file/317460> (02.11.2017).
- Tetik Nilüfer, ve Fatma Kınay. “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Okullarda, Muhasebe-Finans Eğitimine Verilen Önem İle Eğitimin Yeterliliği Konusunda Bir Araştırma”. **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**. Cilt.9, Sayı.3, Eylül 2007, ss.1-18.
- Toroslu, Mahmut Vefa. “Dünyada ve Türkiye’de Muhasebe Standartlarının Oluşumu”, *Yaklaşım Dergisi*. Mayıs 2016, Sayı.197, ss.1-10. http://vefatoroslu.com/wswFiles/documentation/document_88_0/54.%20makal_e.pdf (24.09.2017).
- Turhan Güllüzar ve Mustafa Oğuz. “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*. Aralık 2016, Cilt.18, Sayı.4, ss.881-918. <http://docplayer.biz.tr/storage/57/40503516/1524248619/S-vxZZpM-8YPiQfHbSTb7g/40503516.pdf> (10.02.2018).
- Türk, Zeynep, Çürük Turgut ve Zeki Doğan. “Geleneksel Standart Maliyet Sisteminin Günümüz Modern Üretim Ortamındaki Rolü ve Sisteme Yöneltilen Eleştiriler”. **Öneri Dergisi**. Yıl.9, Cilt.5, Sayı.19, Ocak, 2003, ss.83-91.
- Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB). “Dünya Yeni Finansal Raporlama Standartlarına Hazırlanıyor”, *Bilanço Dergisi*. Ağustos 2004, Sayı.94, ss.17-19. <http://www.turmobil.org.tr/ekutuphane/download/055885d7-9f0b-4e81-8b6c-ecfd4bc0d34a> (04.10.2017), s.17-20.
- Uyar, Süleyman ve Esin Yelgen. “Konaklama İşletmelerinin Muhasebe Eğitiminden Beklentileri”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Aralık 2012, Cilt.14, Sayı.2, ss.327-348. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/321500> (10.02.2018).
- Ünal, Orhan ve Murat, Doğanay. “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Özelinde Ampirik Bir Çalışma”, *Sayıştay Dergisi*. Temmuz-Aralık 2009, Sayı.74-75, ss.117-138. <https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/95906369/files/dergi/pdf/der74-75m7.pdf> (21.12.2017).
- Üstündağ, Saim ve Zafer Sayar. “Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ve ABD, Kanada, İngiltere ve Japonya Örnekleri”. **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.18, Nisan 2003, ss.49-58.

- Üstündağ, Saim. “Muhasebe Standartları Oluşturulması Süreci”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. Nisan 2000, Sayı.1, ss.31-57. <http://www.turmob.org.tr/ekutuphane/download/ace04c8f-6d8f-4145-b165-e3c1c91a262d> (24.09.2017).
- Yalkın, Yüksel Koç, Volkan Demir ve Defne Demir. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye’de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi”, *Mali Çözüm Dergisi*. Haziran-Temmuz 2006, Sayı.76, ss.291-307. http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/malicozum_kongreozel/16%20yuksele%20koc%20yalkin.pdf (14.10.2017).
- Yalkın, Yüksel Koç. “Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması”. **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**. Cilt.4, Sayı.2, Haziran 2002, ss.2-19.
- Yanık Ahmet ve Ferah Yıldız. “Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2013, Cilt.17, Sayı.1, ss.205-220. <http://sbedergi.sdu.edu.tr/assets/uploads/sites/343/files/2013-12-26042013.pdf> (10.02.2018).
- Yanık, Ahmet ve Ferah Yıldız. “Lisans Ve Önlisans Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algılarının Karşılaştırılması: Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2013, Cilt.18, Sayı.2, ss.443-458. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sduibfd/article/viewFile/5000122138/5000112444> (10.10.2017).
- Yanık, Ahmet, Ferah Yıldız, Ekrem Kara ve Nurcan Günce. “Muhasebe Eğitimi Gören Önlisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algıları Üzerine Bir Araştırma”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Nisan 2013, Sayı.36, ss.243-252. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/55873> (15.10.2017).
- Yanık, Ramazan. “Muhasebe Lisans Eğitiminin Eğitim Sürecinde Ve Süreç Sonrasında Edinilmesinin Mukayeseli Olarak Değerlendirilmesine İlişkin Bir Uygulama Örneği”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2013, Cilt.14, Sayı.2, ss.199-213. http://docplayer.biz.tr/storage/58/41925242/1526330397/zxb_UjKW2J2VWZf_sgvajdg/41925242.pdf (07.12.2017).
- Yardımcıoğlu, Mahmut ve Ahmet Büyükşalvarcı. “Muhasebe Eğitiminde Meslek Yüksekokullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesinde Bir Uygulama”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Ekim 2007, Sayı.36, ss.173-178. <http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/337/17.pdf> (01.12.2017).

- Yayla, Hilmi Erdoğan ve Ekrem Cengiz. “Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. 2005, Cilt.5, Sayı.16, ss.147-168.
<http://www.turmobil.org.tr/ekutuphane/Read/1e9d9df2-5861-4b5d-996a-372b29c1f6fc> (01.12.2017).
- Yazıcı, Mehmet. “Muhasebe Standardının Tanımı”. **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Bilim ve Araştırma Derneği (MUFAD). Sayı.18, Nisan 2003, ss.33-37.
- Yıldız, Fehmi ve Gökhan Durak. “ Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresinde faaliyet Gösteren Küçük ve Orta büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. 2011, Sayı. 49, ss.37-47.
http://journal.mufad.org.tr/attachments/article/133/008_04.pdf (30.11.2017).
- Yılmaz, Baki. “Muhasebe Standartlarının Oluşumu Ve Uygulanma Alanı”, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 2007, Cilt:7, Sayı.13, ss.139-153.
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/289504> (22.09.2017).
- Yörük, Sinan, Abdullah Dikici, Ahmet Uysal. “Bilgi Toplumu ve Türkiye’de Mesleki Eğitim”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.*, 2002, Cilt.12, Sayı.2, ss.299-312. <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt12/sayi2/299-312.pdf> (25.10.2017).
- Zaif, Figen ve Aydın Karapınar. “Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2002, Cilt.4, Sayı.2, ss.111-134.
<http://iibfdergisi.gazi.edu.tr/index.php/iibfdergisi/article/viewFile/370/360> (19.10.2017).
- Zaif, Figen ve Yıldız Ayanoğlu. “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2007, Cilt.9, Sayı.1, ss.115-136.
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/287526> (01.12.2017).
- Zeytin, Mustafa. “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan İşletme Bölümü Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Faktörler Ve Öğretim Elemanından Beklentileri Üzerine Bir Araştırma”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Ekim 2017, Yıl.5, Sayı.54, ss.214-232.
http://www.asosjournal.com/Makaleler/1637508523_12798%20Mustafa%20ZEYT%c4%b0N.pdf (07.12.2017).

Tezler

- Aksakaloğlu, Hakan. “Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğu: Bursa İli Örneği”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Bülent Ecevit Üniversitesi SBE, 2013.
- Aydın, Adıgüzel. “Bankacılık Sektörü Risk Yönetiminde Türev Finansal Araçların Kullanılması ve Uluslararası Muhasebe Standartları Çerçevesinde Muhasebeleştirilmesi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi SBE, 2010.
- Aydın, Sinan. “Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi Ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi” **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi SBE, 2007.
- Aytemir, Murat. “Ticaret Meslek Lisesinde Muhasebe Bürosu Uygulamasının Mesleki Başarıya Etkisi Ve Gölbaşı Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi EBE, 2013.
- Bay, Mutlu Mehmet. “MEGEP Kapsamında Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi Uygulamasında Karşılaşılan Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri Ankara Örneği”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2010.
- Bolat, Yavuz. “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Gazi Üniversitesi EBE, 2015.
- Bozan, Osman. “Muhasebe Meslek Eğitiminin Ticaret Meslek Liseleri Açısından İncelenmesi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi, SBE, 1997.
- Buyruk, Ayşenur. “Uluslararası Muhasebe Standartları ve Uluslararası Finansal Raporlama standartları Açısından İşletme Birleşmeleri”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Marmara Üniversitesi SBE, 2005.
- Çakır, Nurdan. “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Türkiye Muhasebe Standartları İle Uyumlaştırılması Ve Bir Uygulama”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Marmara Üniversitesi SBE, 2017.
- Durak, Gökhan. “Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresinde Faaliyet Gösteren Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Trakya Üniversitesi, SBE, 2009.

- Elmas, Yunus. “TMS18 Uygulaması, Muhasebeleştirilmesi, Türk Vergi Sistemi İle Karşılaştırılması”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul Ticaret Üniversitesi SBE, 2014.
- Fidan, Hakan. “Bilgi Çağında Yeni Muhasebeci Kimliği Ve Eğitimi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi EBE, 2006.
- Güney, Aysel. “Finansal Muhasebe Eğitiminin Yükseköğretimde Programlanması ve Ders İçeriklerinin Oluşturulması”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Eskişehir Anadolu Üniversitesi SBE, 2003.
- Ilıman, Ebrar. “Türkiye Muhasebe Standartları-2 Açısından Stokların Değerlendirilmesi Özel Hastane Örneği”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi SBE, 2016.
- İmamoğlu, Mustafa. “Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi, Özkurt, Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi ve Erzurum Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Marmara Üniversitesi SBE, 2010.
- İşler, Haluk. “Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türkiye’deki Mesleki Ve Teknik Ortaöğretim Sisteminin Avrupa Birliği’ne Uygunluğu”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Dokuz Eylül Üniversitesi EBE, 2006.
- Karaca, Merih. “Yüksek Okullarda Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, SBE, 2004.
- Karlıkl, Murat. “Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi” **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE, 2016.
- Özdemir, Elif. “Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Güçlükler ve Muhasebecilik Mesleğinin Sorunları”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Sakarya Üniversitesi SBE; 2003.
- Pehlivan, Ebru. “Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyetini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Dumlupınar Üniversitesi SBE, 2008.
- Sert, Özay. ”Mesleki Ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Modüler Öğretim Sisteminin Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulaması Ve Öğretmen, Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2007.
- Soylu, Selim. “Mesleki Açık Öğretim Lisesi Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi EBE, 2014.

- Subaşı, Şerife. "Muhasebe Meslek Mensuplarının Sürekli Eğitimi ve Türkiye'deki Uygulamanın Değerlendirilmesi", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Anadolu Üniversitesi SBE, 2006.
- Süer, Hüseyin Murat. "Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul Üniversitesi SBE, 2007.
- Tokay, Semih Hüseyin. "Muhasebede Standartlaştırma Çalışmalarının İncelenmesi ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Gazi Üniversitesi, SBE, 1987.
- Tosun, Tolga. "Tanzimat'tan Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitim Programları", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Süleyman Demirel Üniversitesi SBE, 2010.
- Uçma, Tuğba. "Muhasebe Meslek Mensubu Olmak İsteyenlerin Etik Değer Anlayışlarının Belirlenmesi ve Muğla Üniversitesi Uygulaması", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Muğla Üniversitesi SBE, 2007.
- Yardım, Ersin. "Ortaöğretimde Muhasebe Eğitiminin MEGEP ile Yeniden Yapılandırılması Sonrası Öğrenci ve İşveren Memnuniyetinin İncelenmesi", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Dumlupınar Üniversitesi SBE, 2009.
- Yılmaz, Fatih. "Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'deki Uygulamalarla Karşılaştırılması", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul Üniversitesi, SBE, 1994.

İnternet Kaynakları

- Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü. Bursa Temel Eğitim Sonrası Kariyer Danışmanlığı Projesi Orta Öğretim Kurumları Tanıtımı Modülü. 2015 http://huseyinkarabacakortaokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/16/15/721871/dosyalar/2016_02/10050748_meslekiveteknikanadolulisesitantm.pdf (04.02.2019).
- Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. TMS/TFRS 2018 Seti. 2018. <http://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/6538/TMS/TFRS-2017-Seti> (12.05.2018).
- Milli Eğitim Bakanlığı Ankara Maarif Müfettişleri Başkanlığı. Rehberlik Ve Denetimleri Gerçekleştirilen Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezlerinin Eğitim-Öğretim Yönetim Ve Mali Süreçlerine Ait Tespit Edilen Hususlar. 2015. <http://www.memurlar.net/common/news/documents/565670/8-ozel-egitim-ve-rehabilitasyon-merk.-denetim-sonuc-raporu1.pdf> (19.10.2017).

- Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ticaret Meslek Ve Anadolu Ticaret Meslek Liselerinin Kuruluş Amaçlarına Hizmet Derecesinin Değerlendirilmesi. 2010. http://www.meb.gov.tr/earged/earged/tic_mes_ana_tic_mes_lis_kur_amac_hiz_derece_deg.pdf (03.02.2018).
- Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü. Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018. 2014. <http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/strateji.pdf> (26.10.2017).
- Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü. Orta Öğretim Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Okul Türleri. <http://s1.doczz.biz.tr/store/data/000120354.pdf?key=06c0f9363fb82061609fe6d00f1e4a19&r=1&fn=120354.pdf&t=1526129896355&p=600> (21.12.2017).
- Millî Eğitim Bakanlığı. Ortaöğretime Geçiş Yönergesi. 2018. https://www.mymemur.com.tr/d/file/26191912_yonerge.20180328220525.pdf, (17.10.2018).
- Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2015-2016. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2015_2016.pdf (28.10.2017).
- Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2016-2017. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2016_2017.pdf (08.02.2018).
- Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı. Türk Milli Eğitim Sistemi İçerisinde Ortaöğretim Kademesi. 2010. <http://tkb.meb.gov.tr/yayinlar/T%C3%BCrk%20milli%20e%C4%9Fitim%20sistemi%20i%C3%A7inde%20orta%C3%B6%C4%9Fretim.doc> (19.10.2017).
- Millî Eğitim Bakanlığı. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu. Ocak 2006. http://vaneml.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/65/01/960137/dosyalar/2015_02/18122728_uygulamaklavuzu.pdf (03.11.2017).
- Millî Eğitim Bakanlığı. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Muhasebe ve Finansman-Bilanço. 2010. <http://docplayer.biz.tr/storage/24/2907257/1517562672/yNuMUDzKJuNeqSupqJa6aQ/2907257.pdf> (02.02.2018).

- Milli Eğitim Bakanlığı. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı. 2017. https://megepmodulleri.co/wp-content/uploads/2017/08/MUHASEBE-VE-F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_2017.pdf (09.02.2018).
- Milli Eğitim Bakanlığı. Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı. Antalya: 2012. <https://mtegm.meb.gov.tr/TR/dokumanlar/calistay2012.pdf>, (02.11.2017).
- Milli Eğitim Bakanlığı. Mesleki ve Teknik Eğitim Programlar ve Öğretim Materyalleri. 2011. <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=moduller> (01.04.2018).
- Milli Eğitim Bakanlığı. Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. 2011. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.652.pdf> (08.02.2018).
- Milli Eğitim Bakanlığı. Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı. 2011. [http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/10.SINIF%20\(2017-2018\)/10%20%C3%87%C3%96P/MUHASEBE%20VE%20F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_10.pdf](http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/10.SINIF%20(2017-2018)/10%20%C3%87%C3%96P/MUHASEBE%20VE%20F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_10.pdf) (03.02.2018).
- Tarık Erşan. Türkiye Muhasebe Standartları, Ağustos 2007. <http://tarikersan.blogspot.com.tr/2007/08/trkiye-muhasebe-standartlari.html> (24.09.2017).
- Türk Dil Kurumu. Güncel Türkçe Sözlük. 2017. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.59be84637d7516.11539492 (21.09.2017).
- Türk Standartları Enstitüsü (TSE). Standard, Mayıs 2009. <https://www.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/3539/25032015110725-2.pdf> (10.10.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus Projeksiyonları (2013-2075). 2013. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15844> (27.10.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2016. Ocak 2017. <http://www.tuik.gov.tr/P75www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=24638dfGetir.do?id=24638> (27.10.2017).
- Türkiye İstatistik Kurumu. İşgücü İstatistikleri Aralık 2016. Mart 2017. <http://www.tuik.gov.tr/P75www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=24638dfGetir.do?id=24638> (27.10.2017).
- Vakıf Yatırım Menkul Değerler A.Ş.. 1 Ocak-31 Aralık 2008 Hesap Dönemine Ait Bağımsız Denetim Raporu. 2008. www.vakifyatirim.com.tr/dokumanlar/doc/VKY31.12.2008.doc (10.10.2017).

Sempozyum ve Kongreler

- Acar, Vedat ve Rafet Aktaş. “Üretim İşlevi ve Maliyet Muhasebesi Etkileşiminde Maliyet Muhasebesi Eğitiminden Beklentiler: Uygulama Eğitimi Model Önerisi”, *XXIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*. Alanya: Galatasaray Üniversitesi, 21-25 Nisan 2010, ss.1-22, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/55633> (06.12.2017).
- Çiftçi, Yavuz ve Alper Erserim. “Muhasebe Standartlarında Uluslararası Uyumlaştırma Çalışmaları ve Türkiye’deki Durumun İncelenmesi”, *Uluslararası Sermaye Hareketleri ve Gelişmekte Olan Piyasalar Sempozyumu*. Bandırma: Balıkesir Üniversitesi Bandırma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 24-27 Nisan 2008, ss.1-21, <http://www.kaynakindir.com/wp-content/uploads/2013/07/MUHASEBE-STANDARTLARINDA-ULUSLARARASI-UYUMLA%C5%9ETIRMA-%C3%87ALI%C5%9EMALARI-VE-T%C3%9CRK%C4%B0YE%E2%80%99DEK%C4%B0-DURUMUN-%C4%B0NCELENMES%C4%B0.pdf> (22.09.2017).
- Ataman, Ümit. “Muhasebe Eğitiminde Yeniden Yapılanma Önerileri”, **XVII. Türkiye Muhasebe Kongresi**. İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), No:199, 10-12 Ekim 2002, ss.94.
- Aysan, Mustafa. “Türkiye’de Muhasebe Eğitimi Nasıl Yapılmalıdır?”, **Türkiye 1.Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Bildiri Kitabı**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Muhasebe Enstitüsü, 20-21 Nisan 1979, ss.260-266.
- Aysan, Mustafa. “Türkiye’de Muhasebe Ahlakıyla İlgili Gelişmeler ve Gereksinimleri”, **XXVII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Muğla: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 29 Nisan - 3 Mayıs 1998,
- Çaldağ, Yurdakul, Rıdvan Bayırlı ve Adem Altay. "Muhasebe Doktora Programlarının Etkinliğinin Artırılması". **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, ss.123-150.
- Demirkan, Şefika. “Muhasebe Eğitim Yöntemleri”, **XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Muhasebe Bilim Dalı, 23–27 Mayıs 2001, ss.51-65.
- Erdur, Güler. “Öğretmen Nitelikleri ve Beklentilerimiz Okul Öncesi Eğitimi & Öğretmen Eğitimi”, **VI. Antalya Sempozyumu**. Antalya: Türkiye Özel Okullar Birliği, 1-3 Şubat 2007, ss.217.

- İbiş, Cemal ve Ayça Akarçay. “IOSCO Deklarasyonu ve Menkul Kıymet Borsalarında IAS’ın Uygulanma Süreci”, *VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu*. İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), 16-19 Nisan 2003, ss.1-10, <http://www.kaynakindir.com/wp-content/uploads/2013/07/IOSCO-DEKLARASYONU-VE-MENKUL-KIYMET-BORSALARINDA-IAS%E2%80%99C4%B0N-UYGULANMASI-S%C3%9CREC%C4%B0.pdf> (04.10.2017).
- İbiş, Cemal. “TÜRMOB ve TMUD’un Uluslararası Meslek Örgütleri İle Olan İlişkileri”, *IX. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu - III. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu*. İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), 12-13 Ekim 2009, ss.113-128, <http://docplayer.biz.tr/storage/38/17903920/1526344810/HS9qBrYo-avCxUmhYWcZ9Q/17903920.pdf> (12.10.2017).
- Kalmış, Halis ve Berna Burcu Yılmaz. “Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2014, ss.37-52.
- Kaya, Uğur ve Abdulkerim Daştan. “Türkiye’de Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Öğrenci-Öğretici Ve Uygulayıcılar Açısından Değerlendirilmesi”, **XXIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, ss.201-216.
- Kızıllı, Ahmet. “Olması Gereken Muhasebe Eğitimi ve Yeni Bir Yaklaşım”, **XXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 21-25 Mayıs 2003, ss.3-20.
- Muğan Can Simga, ve Nazlı Hoşal Akman. “Muhasebe Eğitiminde Öğretim ve Öğrenim Yöntemleri İle Ders Başarısı Arasındaki İlişki; Pilot Çalışma”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, ss.19-36.
- Sürmeli, Fevzi. “Muhasebede Doktora Eğitimi”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, ss.111-121.
- Uzun, Ali Kamil ve Engin Ergüden. “İç Denetim Mesleğinin Akademik Eğitimden Beklentileri, Mesleki Akademik Gelişim İçin Öneriler”, *XXIX. Türkiye Muhasebe Sempozyumu*. Antalya: Galatasaray Üniversitesi, 21-25 Nisan 2010, ss.333-410, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/yayinlar/kitaplar/136/5%20oturum.pdf> (07.12.2017).

Üstünel, Bülent. “Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ve Ulusal Finansal Raporlama Standartları” *VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu*. İstanbul: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), 16-19 Nisan 2003, ss.1-6, http://docplayer.biz.tr/storage/60/45136729/1526368370/fw_Gu2HEKmlr_kie_X0lfKA/45136729.pdf (14.10.2017).

Yücel, Göksel. “Muhasebe Eğitiminin Kalitesini Artırmada Eğitimcinin Rolü”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, ss.183-195.

Yükçü, Süleyman, Pınar Evrim ve Hasan F. Baklacı. “Muhasebe Standartların Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, **Türkiye XV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**. Antalya: Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 13-17 Kasım 1996.

Zaif, Figen. “Avrupa Birliği Muhasebe Standartlarında Son Gelişmeler”, **1. Uluslararası Muhasebe Konferansı Kitapçığı: Yakınsama Yolunda**. İstanbul: MÖDAV Yayınları, 3-5 Kasım 2004, ss.138.139.

Zaif, Figen. “Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar”, **XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, 19-23 Mayıs 2004, ss.53-62.

Kanun Yönetmelik ve Tebliğler

2017-2018 Eğitim ve Öğretim Yılında Organize Sanayi Bölgeleri İçinde ve Dışında Açılan/Açılacak Özel Mesleki ve Teknik Liselerde Öğrenim Gören/Görecek Öğrenciler İçin Eğitim ve Öğretim Desteği Verilmesine İlişkin Tebliğ (2017). T. C. Resmi Gazete, 30144, 4 Ağustos 2017, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/08/20170804-8.htm> (08.02.2018)

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu (1986). T. C. Resmi Gazete, 19139, 19 Haziran 1986, Tertip:5, Cilt: 26, https://www.tarim.gov.tr/SGB/Belgeler/Ickontrol/3308_sayili_Kanun.pdf (02.11.2017).

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu (2003). T. C. Resmi Gazete, 25159, 7 Temmuz 2003, Tertip:5, Cilt: 42, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4904.pdf> (08.02.2018).

6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ve Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2011). T. C. Resmi Gazete, 27857, 25 Şubat 2011, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110225M1-1.htm> (03.11.2017).

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (1965). T. C. Resmi Gazete, 12056, 23 Temmuz 1965, Tertip:5, Cilt:4, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657.pdf> (23.04.2018).

Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumu (BDDK). Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ, 2006, https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Mevzuat/Bankacilik_Kanununa_Iliskin_Duzenlemeler/1654bankalarin_konsolide_finansal_tablolarinin_duzenlenmesine_iliskin_tebliğ.pdf (16.10.2017).

Bazı Kurum, Kuruluş ve İşletmelerin Münferit Ve Konsolide Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Türkiye Muhasebe Standartlarının Uygulanma Zorunluluğuna İlişkin Karar (2014). T. C. Resmi Gazete, 29100, 26 Ağustos 2014, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/08/20140826-5.htm> (22.02.2018).

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMM). 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, 1992, <http://www.ismmm.org.tr/html.asp?id=3997> (11.10.2017).

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017). T. C. Resmi Gazete, 30182, 16 Eylül 2017, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/09/20170916-15.htm> (03.11.2017).

Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017). T. C. Resmi Gazete, 30182, 16 Eylül 2017, http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/20161748_MYLLY_EYYT_YM_BAKANLIYI_ORTAYYRETYM_KURUMLARI_YNETMELYYY.pdf (09.02.2018).

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (2011). T. C. Resmi Gazete, 28054, 14 Eylül 2011, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.652.pdf> (28.12.2017).

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK). Seri: XI, No: 29, Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği, 2008, <http://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/2008410/0>, (10.10.2017)